

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ADANA ALPARSLAN TÜRKER BİLİM VE TEKNOLOJİ
ÜNİVERSİTESİ**

**LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
KENT ÇALIŞMALARI ANABİLİM DALI**

**ERASMUS+ KAPSAMINDA KAHRAMANMARAŞ'TA EĞİTİM
ALANINDA YÜRÜTÜLEN AVRUPA BİRLİĞİ PROJELERİNİN
DÖNEMSEL ÖNCELİK TEMALARI BAKIMINDAN İNCELEMESİ**

**PERİHAN ACIPAYAM
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ADANA ALPARSLAN TÜRKER BİLİM VE TEKNOLOJİ
ÜNİVERSİTESİ**

**LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
KENT ÇALIŞMALARI ANABİLİM DALI**

**ERASMUS+ KAPSAMINDA KAHRAMANMARAŞ'TA EĞİTİM
ALANINDA YÜRÜTÜLEN AVRUPA BİRLİĞİ PROJELERİNİN
DÖNEMSEL ÖNCELİK TEMALARI BAKIMINDAN İNCELEMESİ**

**PERİHAN ACIPAYAM
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**DANIŞMAN
PROF. DR. AYŞE ASLIHAN ÇELENK**

ADANA, 2024

JÜRİ ONAY SAYFASI

(ERASMUS+ KAPSAMINDA KAHRAMANMARAŞ'TA EĞİTİM ALANINDA YÜRÜTÜLEN AVRUPA BİRLİĞİ PROJELERİNİN DÖNEMSEL ÖNCELİK TEMALARI BAKIMINDAN İNCELEMESİ)

Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Kent Çalışmaları Anabilim Dalında 20801901001 numaralı Perihan ACIPAYAM tarafından ilgili yönetmeliklerin belirlediği şartlar doğrultusunda tamamlanan Yüksek Lisans tezi aşağıdaki jüri tarafından değerlendirilerek “Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği’nin ilgili maddeleri uyarınca onaylanmıştır.

Prof. Dr. Haşim KELEBEK

Enstitü Müdürü

Prof. Dr. Ahmet BEYÇİOĞLU

Anabilim Dalı Başkanı

Prof. Dr. Ayşe Aslıhan ÇELENK

Danışman

Tez Jürisi

Prof. Dr. Ayşe Aslıhan ÇELENK

Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi

Doç. Dr. Levent DUMAN

Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji

Üniversitesi

Doç. Dr. Özgür İlke ŞANLIER

Çukurova Üniversitesi

Tez Savunma Tarihi

14/10/2024

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü tez yazım kurallarına uygun olarak, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yol ve yardıma başvurmaksızın hazırladığım bu tez çalışmasında;

Bu tezin özgün bir çalışma olduğunu; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin akademik kurallara ve etik davranışa uygun olarak elde edilerek sunulduğunu beyan ederim. Ayrıca, tez kapsamında bu kuralların ve davranışların gerektirdiği şekilde bu çalışmaya özgün olmayan tüm veri ve bilgiler için bilimsel etik ve gelenek çerçevesinde kaynak gösterdiğimi; bu kaynakları da kaynakçada belirttiğimi beyan ederim. Çalışmam ile ilgili yaptığım beyana aykırı bir durum saptanması halinde tüm ahlaki ve hukuki sonuçları kabul ettiğimi bildiririm.

14/10/2024

Perihan ACIPAYAM

ÖZET

ERASMUS+ KAPSAMINDA KAHRAMANMARAŞ'TA EĞİTİM ALANINDA YÜRÜTÜLEN AVRUPA BİRLİĞİ PROJELERİNİN DÖNEMSEL ÖNCELİK TEMALARI BAKIMINDAN İNCELEMESİ

Perihan ACIPAYAM

Yüksek Lisans, Kent Çalışmaları Anabilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Ayşe Aslıhan ÇELENK

Ekim 2024, 145 sayfa

AB'nin üye ve aday ülkelerde kültürel norm ve benzerlik oluşturmak amacıyla oluşturduğu, eğitim alanındaki sorun ve eşitsizliklerin, AB hibeleriyle desteklenmesini sağlayan, AB eğitim programları Erasmus+ ve Avrupa Dayanışma Programlarıdır. Bu çalışmanın temel konusu Kahramanmaraş'ın katılım sağladığı, Erasmus+ ve Avrupa Dayanışma Programı projelerinin, AB'nin beklediği reformlarla güncel eğitim stratejilerine uyum sağlayabilmek adına, programların yapısına en doğru içerik, tema ve faaliyetlerle yürütülüp yürütülmediğinin tespitinin yapılması ve projelerin gereken standartlara ulaşp ulaşmadığının belirlenmesidir.

Bu çalışmada Kahramanmaraş'ta bulunan kurumların, 2014-2020 ve 2021-2027 AB eğitim programları uygulama dönemlerinde katılım sağladığı projeler çeşitli açılardan taşımaları gereken özellik ve temalar gibi yönlerle değerlendirilerek, proje standartlarına uygun yapıyı taşıyıp taşımadıkları eldeki verilerin tablolastırılmasıyla analiz edilmiştir. Araştırma kapsamında AB'nin eğitim stratejileri, AB'nin güncel eğitim politikası oluşturma çalışmalarıyla birlikte belirlenerek, AB eğitim programlarının taşıdığı özelliklerde belirlenmiştir. AB'ye üyelik süreci devam eden Türkiye'nin programlara katılım anlaşmaları yapması nedeniyle, Türkiye'nin, AB eğitim politikalarına entegrasyon sürecinde gerçekleştirdiği reformlar ve AB'nin eğitim alanındaki güncel Türkiye ülke raporu da araştırmada incelenmiştir.

Araştırmada nitel araştırmalarda kullanılan, doküman incelemesi tekniği kullanılmıştır. Araştırma için gerekli dokümanlar toplandıktan sonra, dokümanların özgünlük incelemesi

yapılmış, elde edilen veriler sınıflandırılarak, tablolandırılmış ve yorumlanmıştır. Tezin teorik bilgileri içeren kısmında, ulaşılan dokümanlarla gerekli çerçeve oluşturulduktan sonra, AB eğitim programlarına Kahramanmaraş'ın katılım sağladığı projeler sınıflandırılarak, Erasmus+ programlarının taşımaları gereken bazı öncelik temaları ve özelliklerine göre ayrımları yapılarak, tablolandırılmıştır. Ortaya çıkan sonuçlar yorumlanmıştır. Oluşturulan tablolardan elde edilen verilere göre, 2014-2020 Erasmus+ program döneminin 2021-2027 program dönemine göre daha fazla çeşitlilik ve kapsayıcılık içerdiği gözlemlenirken, projelerde dönemsel bazı farklılıklar tespit edilmiştir. Genel anlamda projelerin AB'nin belirlediği standart çerçeve, tema ve faaliyetlerle uyumlu oldukları tespit edilmiştir. Sonuç olarak AB'nin eğitim programlarına Kahramanmaraş'ın katılım sağladığı projelerin geniş bir analizi yapılmıştır. Kahramanmaraş'ın gelecek dönemlerde gerçekleştireceği Erasmus+ projelerine yol göstermesi amacıyla, incelenen dönemlerde eksik kalan yönler tespit edilerek, gerçekleştirilecek yeni projelerde eksikliklerin giderilmesine kaynak oluşturabilecek veriler üretilmiştir.

Anahtar Kelimeler: AB Eğitim Politikaları, Avrupa Dayanışma Programı, AB Değerleri, Erasmus+ Programı.

ABSTRACT

EXAMINATION OF THE EUROPEAN UNION PROJECTS CARRIED OUT IN THE FIELD OF EDUCATION IN KAHRAMANMARAŞ WITHIN THE SCOPE OF ERASMUS+ IN TERMS OF PERIODIC PRIORITY THEMES

Perihan ACIPAYAM

M.Sc., Department of Urban Studies

Supervisor: Prof. Dr. Ayşe Aslıhan ÇELENK

October 2024, 145 pages

The EU education programmes Erasmus+ and European Solidarity Corps, which are established by the EU in order to create cultural norms and similarities in member and candidate countries, and which ensure that problems and inequalities in the field of education are supported by EU grants. The main subject of this study is to determine whether the Erasmus+ and European Solidarity Corps projects in which Kahramanmaraş participated are carried out with the most appropriate content, themes and activities to the structure of the programmes in order to adapt to the reforms expected by the EU and current education strategies, and to determine whether the projects have reached the required standards.

In this study, the projects in which the institutions in Kahramanmaraş participated in the 2014-2020 and 2021-2027 EU education programmes implementation periods were evaluated in terms of various aspects such as the features and themes they should carry in various aspects, and whether they carry the structure in accordance with the project standards was analysed by tabulating the available data. Within the scope of the research, the educational strategies of the EU were determined together with the current educational policy-making activities of the EU, and the characteristics of EU education programmes were also determined. Since Turkey, whose EU membership process continues, has signed accession agreements with the programmes, the reforms carried out by Turkey in the process of integration into EU education policies and the EU's current country report on education in Turkey were also examined in the research.

In the research, the document analysis technique used in qualitative research was used. After collecting the necessary documents for the research, the authenticity of the documents was examined, the data obtained were classified, tabulated and interpreted. In the theoretical part of the thesis, after creating the necessary framework with the documents obtained, the projects in which Kahramanmaraş participated in EU education programmes were classified and tabulated according to some priority themes and characteristics that Erasmus+ programmes should carry. The results were interpreted. According to the data obtained from the tables, it is observed that the 2014-2020 Erasmus+ programme period contains more variety and inclusiveness compared to the 2021-2027 programme period, while some periodic differences were observed in the projects. In general, the projects were found to be in line with the standard framework, themes and activities set by the EU. As a result, a comprehensive analysis of the contribution of Kahramanmaraş's participation in EU education programs to the projects was made. In order to guide the Erasmus+ projects to be carried out by Kahramanmaraş in the future periods, the missing aspects in the analysed periods have been determined and data that can be used as a source for eliminating the deficiencies in the new projects to be carried out have been produced.

Keywords: European Union Education Policies, European Solidarity Corps, The EU values, Erasmus+ Programme.

İthaf

Kıymetli Şule, Duru ve Arda'ya...

TEŞEKKÜR

Öncelikle 6 Şubat 2023 tarihinde, Kahramanmaraş merkezli yaşanarak, 11 ilde büyük bir felakete neden olan 2 büyük depremin acısı ve kayıpların gölgesinde hazırlanan bu çalışma için, danışmanım Prof. Dr. Ayşe Aslıhan ÇELENK'e teşekkür ederim. Ders dönemi sürecinde, bilimsel araştırma ve etik dersinde bilgilerini bize aktaran hocam, savunma sınav jürisi Doç. Dr. Levent DUMAN'a, tez savunma jüri üyelerimden Doç. Dr. Özgür İlke ŞANLIER'e teşekkür etmek isterim. Ders dönemim boyunca tez hazırlama süreçleri konusunda beni bilgilendirerek, hazırlıklarımnda motive eden kıymetli hocalarım Doç. Dr. Sibel OĞUZ ve Doç. Dr. Nur UMAR'a ayrıca teşekkür ederim. Doç. Dr. Rozelin AYDIN hocama da desteklerinden dolayı teşekkür ederim.

Tez çalışmam için gerekli verileri tarafıma sağlayan Türkiye Ulusal Ajansı, veri analizi koordinatörlüğü birimi ve iletişim koordinatörlüğü birimi çalışanlarına işbirlikçi tutumları için teşekkür ederim. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, öğrenci işleri daire başkanlığı, dış ilişkiler şube müdürü Özlem NALBANTBAŞI hanımefendiye ve Doç. Dr. Ebru ERTUGAL'a çalışma hakkında verdikleri bilgi ve fikirler için teşekkür ederim.

Bu çalışmanın hazırlık aşamasında benden desteğini esirgemeyen kardeşim öğretmen, ressam Şule ACIPAYAM AKKURT'a ve varlıklarıyla bana destek olarak, hayatıma anlam katan, sevgili yeğenlerim Duru ve Arda'ya, tüm aileme ve arkadaşlarıma teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

JÜRİ ONAY SAYFASI	i
BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK BEYANNAMESİ	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT	v
<i>İthaf</i>	vii
TEŞEKKÜR	viii
İÇİNDEKİLER	ix
ŞEKİL LİSTESİ	xi
TABLO LİSTESİ	xii
KISALTMALAR	xiv
1. GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Problem Durumu	4
1.2. Araştırmanın Amacı	5
1.3. Araştırmanın Önemi	7
1.4. Araştırmanın Yöntemi	7
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları	9
1.6. Araştırmanın Çalışma Grubu	10
2. KURAMSAL TEMELLER VE KAYNAK ARAŞTIRMASI	11
2.1. Avrupalılaşma Kavramı	15
3. ARAŞTIRMA YÖNTEMLERİ	23
4. AVRUPA BİRLİĞİ GÜNCEL EĞİTİM POLİTİKALARI GELİŞTİRME ÇALIŞMALARI ve TÜRKİYE’NİN UYUMU	24
4.1. AB Eğitim ve Gençlik Politikalarının Yasal Temel ve Hedefleri	24
4.1.1. AB eğitim politikalarının 2020 hedef ve öncelikleri	30
4.1.2. Tarihsel gelişim süreci çerçevesinde Avrupa birliği eğitim programları	34
4.1.2.1. Erasmus+ programı 2021-2027 uygulama dönemi	37
4.1.2.2. Avrupa Dayanışma Programı (ESC) 2021-2027 uygulama dönemi	46
4.2. AB 2030 Eğitim Hedefleri Kapsamındaki Avrupa Birliği Politika Girişimleri	50
4.2.1. Avrupa Konseyi eğitim stratejisi ve uygulama planı (2024-2030)	53
4.2.2. Avrupa Eğitim Alanı ve boyutları	56
4.2.3. 2021-2027 AB Dijital Eylem Planı	59

4.2.4. Avrupa Beceriler Gündemi	62
4.3. Türkiye’de Milli Eğitim Politikaları’nın Belirlenmesinde AB’nin Etki Düzeyi	66
4.3.1. 2023 Eğitim Vizyonu Belgesi kapsamında Türkiye’de eğitim politikalarının hedefleri	72
4.3.2. Türkiye’nin AB’nin eğitim politikalarına entegrasyonu sürecinde gerçekleştirdiği eğitim reformları	75
4.3.3. AB’nin 2023 yılı ülke raporunda Türkiye’de AB eğitim kriterlerine entegrasyon sürecinde son durum	80
5. BULGULAR VE TARTIŞMA	84
5.1. Erasmus+ Programına 2014-2024 Yılları Arasında Kahramanmaraş’ta Kabul Edilen Proje Sayıları	84
5.2. Erasmus+ Programına 2014-2024 Yılları Arasında Kahramanmaraş’ta Kabul Edilen Projelerin Program Dönemlerine Göre Sözleşme Süreleri Dağılımı	86
5.3. Erasmus+ Program Dönemlerine Göre Kahramanmaraş’ta Gerçekleştirilen Projelerin İlçelere ve İlçe Program Türlerine Göre Dağılımı	88
5.4. Erasmus+ Program Dönemlerine Göre Kahramanmaraş’ta Gerçekleştirilen Projelerin Kurum Türlerine Göre Dağılımı	93
5.5. Erasmus+ Program Dönemlerine Göre Kahramanmaraş’ta Gerçekleştirilen Projelerin Program Türlerine Göre Bütçe Dağılımları	96
5.6. Erasmus+ Program Dönemlerinde Kahramanmaraş’ta Gerçekleştirilen Projelerin Program Koordinatörlerine ve Proje Ortağı Ükelere Göre Dağılımları	98
5.7. Erasmus+ Program Dönemlerinde Kahramanmaraş’ta Gerçekleştirilen Projelerde Kullanılan Öğretim Yöntem ve Teknikleri	104
5.8. Erasmus+ Program Dönemlerinde Kahramanmaraş’ta Gerçekleştirilen Projelerde Kullanılan Yaygınlaştırma Araçları	108
5.9. Erasmus+ 2014-2020 Program Uygulama Dönemi Önceliklerini İçermesi Açısından Kahramanmaraş’ta Gerçekleştirilen Projelerin Tematik Dağılımı	114
5.10. Erasmus+ 2021-2027 Program Uygulama Dönemi Önceliklerini İçermesi Açısından Kahramanmaraş’ta Gerçekleştirilen Projelerin Tematik Dağılımı	121
6. SONUÇLAR	127
7. ÖNERİLER	136
KAYNAKÇA	137
EKLER	

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 2.1. Avrupalılaşıma Etki Alanları (Börsel ve Risse, 2003).....	20
Şekil 4.1. Erasmus+ ve ESC Programları’nın 2021-2027 Dönemi Başvuru Kurumları.....	41
Şekil 4.2. Erasmus+ Programı’nın 2021-2027 Dönemi Yapısı.....	42
Şekil 4.3. Erasmus+ Programı- Jean Monnet Eylemleri Faaaliyetleri.....	44
Şekil 4.4. Erasmus+ Programı 2021-2027 Dönemi’ne Katılım Sağlayabilen Devletler.....	45
Şekil 4.5. Avrupa Dayanışma Programı (ESC) Eylemleri Hakkında Genel Bilgiler.....	49
Şekil 4.6. AB 2021-2027 dijital eylem planı çerçevesi	61

TABLO LİSTESİ

Tablo 1.1. Erasmus+ Programı Proje Dönemlerine Göre Kahramanmaraş'ta Gerçekleştirilen Proje Sayıları.....	10
Tablo 2.1. Avrupalılaşıma ve Nüfuz Alanları	21
Tablo 2.2. Avrupalılaşımanın Üç Boyutu- Paralellikler ve Farklılıklar	22
Tablo 4.1. Avrupa Beceriler Gündemi Bütçesinden Pay Alacak Programlar (Avrupa Komisyonu, 2023).....	66
Tablo 5.1. Erasmus+ Programı Proje Dönemlerine Göre Kahramanmaraş'ta Gerçekleştirilen Proje Sayıları.....	85
Tablo 5.2. Erasmus+ Programı 2014-2020 Proje Dönemlerine Göre Kahramanmaraş'ta Gerçekleştirilen Projelerin Sözleşme Sürelerine Göre Dağılımı.....	86
Tablo 5.3. Erasmus+ Programı 2021-2027 Proje Dönemlerine Göre Kahramanmaraş'ta Gerçekleştirilen Projelerin Sözleşme Sürelerine Göre Dağılımı	87
Tablo 5.4. 2014-2020 Erasmus+ Program Döneminde Kahramanmaraş'ta Gerçekleştirilen Projelerin İlçelere Göre Dağılımları.....	88
Tablo 5.5. 2021-2027 Erasmus+ Program Döneminde Kahramanmaraş'ta Gerçekleştirilen Projelerin İlçelere Göre Dağılımları.....	88
Tablo 5.6. 2014-2020 Erasmus+ Program Döneminde Kahramanmaraş'ta Gerçekleştirilen Projelerin Program Türlerine Göre İlçe Bazlı Dağılımları.....	90
Tablo 5.7. 2021-2027 Erasmus+ Program Döneminde Kahramanmaraş'ta Gerçekleştirilen Projelerin Program Türlerine Göre İlçe Bazlı Dağılımları.....	92
Tablo 5.8. 2014-2020 Erasmus+ Program Döneminde Kahramanmaraş'ta Gerçekleştirilen Projelerin Kurum Türlerine Göre Dağılımları.....	93
Tablo 5.9. 2021-2027 Erasmus+ Program Döneminde Kahramanmaraş'ta Gerçekleştirilen Projelerin Kurum Türlerine Göre Dağılımları.....	94
Tablo 5.10. 2014-2020 Erasmus+ Program Döneminde Kahramanmaraş'ta Gerçekleştirilen Projelerin Program Türlerine Göre Bütçe Dağılımları.....	95
Tablo 5.11. 2021-2027 Erasmus+ Program Döneminde Kahramanmaraş'ta Gerçekleştirilen Projelerin Program Türlerine Göre Bütçe Dağılımları.....	96
Tablo 5.12. 2014-2020 Erasmus+ Program Döneminde Kahramanmaraş'ta Gerçekleştirilen Projelerin Koordinatör Ükelere ve Koordinatörlük Üstlenme Sayılarına Göre Dağılımları...99	99
Tablo 5.13. 2021-2027 Erasmus+ Program Döneminde Kahramanmaraş'ta Gerçekleştirilen Projelerin Koordinatör Ükelere ve Koordinatörlük Üstlenme Sayılarına Göre Dağılımları.100	100
Tablo 5.14. 2014-2020 Erasmus+ Program Döneminde Kahramanmaraş'ta Gerçekleştirilen Projelerde Ülke Bazında Kurulan Ortaklık ve Ortaklık Sayısına Göre İşbirliği Dağılımları.101	101
Tablo 5.15. 2021-2027 Erasmus+ Program Döneminde Kahramanmaraş'ta Gerçekleştirilen Projelerde Ülke Bazında Kurulan Ortaklık ve Ortaklık Sayısına Göre İşbirliği Dağılımları.102	102
Tablo 5.16. 2014-2020 Erasmus+ Program Döneminde Kahramanmaraş'ta Gerçekleştirilen Projelerde Kullanılan Öğretim Yöntem ve Teknikleri.....	103-104
Tablo 5.17. 2021-2027 Erasmus+ Program Döneminde Kahramanmaraş'ta Gerçekleştirilen Projelerde Kullanılan Öğretim Yöntem ve Teknikleri.....	106
Tablo 5.18. 2014-2020 Erasmus+ Program Döneminde Kahramanmaraş'ta Gerçekleştirilen Projelerde Kullanılan Öğretim Yaygınlaştırma Araçları.....	107-109
Tablo 5.19. 2021-2027 Erasmus+ Program Döneminde Kahramanmaraş'ta Gerçekleştirilen Projelerde Kullanılan Öğretim Yaygınlaştırma Araçları.....	110-112
Tablo 5.20. 2014-2020 Erasmus+ Program Döneminde Kahramanmaraş'ta Gerçekleştirilen Proje Öncelikleri Yönünden Eşitlik Temalı Projeler.....	114

Tablo 5.21. 2014-2020 Erasmus+ Program Döneminde Kahramanmaraş'ta Gerçekleştirilen Proje Öncelikleri Yönünden Sürdürülebilir Yatırımları Destekleme Temalı Projeler.....	114
Tablo 5.22. 2014-2020 Erasmus+ Program Döneminde Kahramanmaraş'ta Girişimcilik, Temel-Çapraz Beceriler, Dijital Beceriler ve Çok Dilliliği Destekleyen Projeler.....	115
Tablo 5.23. 2014-2020 Erasmus+ Program Döneminde Kahramanmaraş'ta Bilgisayar Tabanlı Öğrenme ve Dijital Uygulamalar Temalı Projeler.....	115
Tablo 5.24. 2014-2020 Erasmus+ Program Döneminde Kahramanmaraş'ta Mesleki Eğitim-Öğretimde İşletmeler ve Sosyal Ortaklar Aracılığıyla Ekonomik Gelişmişlik Düzeylerini ve İstihdamı Arttırmayı Destekleme Temalı Projeler.....	116
Tablo 5.25. 2014-2020 Erasmus+ Program Döneminde Kahramanmaraş'ta Erken Çocukluk Dönemi Eğitimini Destekleyen ve Özellikle Okul Çağında Görülen Erken Okul Bırakma Temasına Yönelik Hazırlanan Projeler.....	117
Tablo 5.26. 2014-2020 Erasmus+ Program Döneminde Kahramanmaraş'ta Avrupa Yeterlilikleri Çerçevesine Uygun Olan, Şeffaflık ve Tanınmaları Destekleme Temalı Projeler.....	118
Tablo 5.27. 2014-2020 Erasmus+ Program Döneminde Kahramanmaraş'ta Gerçekleştirilen Projelerde İşlenen Diğer Temalar.....	118
Tablo 5.28. 2014-2020 Erasmus+ Program Döneminde Kahramanmaraş'ta Gerçekleştirilen Projelerde Erasmus+ Projesi İyi Uygulama Örneği Etiket Alan Projeler ve Kurumlar.....	119
Tablo 5.29. 2021-2027 Erasmus+ Program Döneminde Kahramanmaraş'ta Gerçekleştirilen Projelerde Kapsayıcılık ve Çeşitlilik Temasına Göre Hazırlanan Projeler ve Eşitlik Temaları.....	121
Tablo 5.30. 2021-2027 Erasmus+ Program Döneminde Kahramanmaraş'ta Dijitalleşme Teması Çerçevesinde Gerçekleştirilen Projeler.....	121
Tablo 5.31. 2021-2027 Erasmus+ Program Döneminde Kahramanmaraş'ta Çevre ve İklim Değişikliğiyle Mücadele Teması Çerçevesinde Gerçekleştirilen Projeler.....	122
Tablo 5.32. 2021-2027 Erasmus+ Program Döneminde Kahramanmaraş'ta Kabul Edilen Projelerde Staj Katılım Teması Kapsamında Gerçekleştirilen Hareketlilikler.....	122
Tablo 5.33. 2021-2027 Erasmus+ Program Döneminde Kahramanmaraş'ta Mesleki Eğitim Teması Kapsamında Kabul Edilen Projeler.....	123
Tablo 5.34. 2021-2027 Erasmus+ Program Döneminde Kahramanmaraş'ta Avrupa Dayanışma Programına Katılma Teması Kapsamında Kabul Edilen Projeler.....	124

KISALTMALAR

AB	: Avrupa Birliği
COVID-19	: Yeni Koronavirüs Hastalığı
D.İ.B	: Dışışleri Bakanlığı
DigCompEdu	: AB dijital yeterlilikler belgesinde geçen, eğitimciler için belirlenen, dijital yeterlilikler çerçevesine dair kısaltma
U.A.	: Ulusal Ajans
ESC	: Avrupa Dayanışma Programı
EU	: European Union
OECD	: İktisadi İşbirliği ve Gelişme Teşkilatı
Talis	: Uluslararası Öğrenme ve Öğretme Anketi
ETF	: Avrupa Eğitim Vakfı
STEM	: Bilim, teknoloji, mühendislik ve matematik kelimelerinin İngilizce baş harflerinin kısaltmasını içeren bir disiplinlerarası eğitim alanı
UNICEF	: Birleşmiş Milletler ocuklara Yardım Fonu
IMF	: Uluslararası Para Fonu
ECO	: Ekonomik İşbirliği Örgütü
PISA	: Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı
TIMSS	: Uluslararası alanda matematik, fen başarılarını değerlendirme sınavı
M.E.B.	: Milli Eğitim Bakanlığı

1. GİRİŞ

II.Dünya Savaşı sonrası oluşan kaotik ortamın olumsuz etkilerinin tamamen silinebilmesi, Avrupa’da barış, güven ortamının tesis edilerek sosyo-ekonomik işbirliğinin sağlanabilmesi için ülkelerarası bir bütünleşmenin gerçekleşmesi yolunda gerekli adımların atılmasını sağlamak amacıyla ulus üstü işbirliğinin en iyi örneklerinden biri olan Avrupa Birliği’nin temelleri, 6 üye ülkenin işbirliğiyle 1951’de Avrupa Kömür ve Çelik topluluğu adıyla atılmıştır. En başta ekonomik ilişkileri temel alarak kurulan Avrupa Birliği, kuruluşundan bu yana geçen süre içinde isim, yapı, politik, ekonomik ve sosyal işleyiş sistemi gibi birçok alanda kendisini yenileyerek bugünkü halini almıştır (Avrupa Birliği Başkanlığı, 2024a).

Avrupa Birliği çeşitli evrelerden geçen genişleme süreçleri ve bazı kriterleri içeren uyum koşullarını sağlamayı başaran aday ülkeleri birliğe tam üyeliğe kabul ettikten sonra bugünkü 27 üye sayısına ulaşarak çalışmalarına devam etmektedir. Avrupa Birliği geçmişten günümüze doğru gelindiğinde genişleme meselesine karşı daha mesafeli bir duruş sergilemektedir. Bu mesafeli duruşun ardında değişen dünyanın zorlu koşullarında, birliğin üye yükünü kaldırma kapasitesine dair kaygıları önemli bir yer tutmaktadır. Bu gibi nedenlerle Avrupa Birliği üye olma kriterlerini zaman içinde değiştirmiştir. Örneğin Avrupa Birliği son genişleme politikalarında “Koşulluluk” kriterini şart olarak ortaya koymuştur. Avrupa Birliğine aday olmak isteyen ülkelere öncelikle bazı ön koşulları yerine getirerek katılım için gerekli altyapıyı oluşturmaları şart olarak koşulmuştur (Avrupa Birliği Başkanlığı, 2024a).

Birliğin koyduğu kriterlerin gelişimine kısaca göz atıldığında üye ülkelere nasıl bir Avrupa vatandaşlığı duruşu beklendiği daha iyi anlaşılacaktır. 22 Haziran 1993’de gerçekleştirilen Kopenhag Zirvesi’nde birliğe adaylık için gereken şartlar yani Kopenhag Kriterleri tam üyelik öncesinde sağlanması gereken gerekli kriterleri tüm hatlarıyla ortaya koymuştur. (Avrupa Konseyi, 1993). Siyasi, ekonomik ve uyum alt başlıkları altındaki bu şartlar temel olarak şunlardır:

Siyasi Kistas: İlgili ülkede demokrasi ve hukukun üstünlüğüne dayalı, insan hak ve özgürlüklerini azınlık haklarını koruyarak saygı içinde güvence altına alan süreklilik arz eden kurumların var olması,

Ekonomik Kistas: (1) Piyasada gerekli ekonomik istikrarın var olması; (2) AB ve dünyada ekonomik rekabete uyum sağlama kabiliyeti,

Uyum Kistası: Siyasi, ekonomik ve ortak para birliği de dahil, Avrupa Birliği müktesebatına uyum sağlama kapasitesine ulaşabilmektir (Dışişleri Bakanlığı, 2011). Daha sonra 15-16 Aralık 1995’de düzenlenen Madrid Zirvesi’nde, aday ülkelerin Avrupa Birliği müktesebatını ülkelerinin hukukuna almaları, sonrasında ise uyum yasalarını uygulayabilecek idari ve hukuki altyapıyı da oluşturmakla yükümlü oldukları katılım kriterlerine yeni bir madde olarak eklenmiştir. Madrid Zirvesi’yle belirlenen bu yeni kriter “İdari kapasite kriteri” olarak da anılmış Zirvenin adıyla “Madrid Kriteri” olarak adlandırılmıştır. Madrid Zirvesi’nde ayrıca genişleyen AB’ye 2000-2006 yıllarında uygulanmak üzere yeni bir mali protokol düzenlemesi yapılması kararlaştırılarak birliğin daha da güçlenmesi amaçlanmıştır. Avrupa Konseyi’nin talebiyle 1999 yılında Berlin Zirvesi’nde “Gündem 2000” belgesi kabul edilmiştir. Gündem 2000 belgesi ile AB’nin büyüme süreci dönemin gereksinimlerine daha da uygun olarak şekillendirilmeye çalışılmış, üye ülkelerin kendi aralarında iyi komşuluk ilişkilerini sürekli hale getirmeleri yeni bir katılım şartı olarak kabul edilmiştir. Bununla birlikte aday ülkelerin sınırlara dair anlaşmazlık konularını çözüme kavuşturmalarına karar verilerek, aksi durumlarda Uluslararası Adalet Divanı’nın konunun çözüm mercii olduğuna işaret edilmiştir (Avrupa Parlamentosu, 1995).

Hırvatistan ve Türkiye’nin müzakere sürecinin başlamasıyla Avrupa Birliği “fasıl” adını verdiği müzakere başlıkları belirleyerek ilgili başlıkların açılması ya da kapanması için bazı teknik kriterler oluşturmuştur. Beşinci genişleme dönemi sonrasında 16-17 Aralık 2004’de Avrupa Birliği Devlet ve Hükümet Başkanları Zirvesi’nde birliğe aday ülke Türkiye’nin siyasi kriterleri yerine getirdiğine kanaat getirilmiş ve müzakerelere 3 Ekim 2005 tarihinde başlanmıştır. Türkiye ile aynı dönemlerde aday ülke olarak kabul edilen Hırvatistan, genç bir ülke olmasına ve o dönem yaşadığı büyük siyasal sorunlara rağmen 1 Temmuz 2013 tarihinde birliğe üye olmuştur. Türkiye’nin birliğe üyelik sürecinin Avrupa Birliği ile bir bütünleşememe ve zıtlasma sürecine dönüşmesi bu anlamda nedenleri araştırılması gereken

önemli bir meseledir. 5 Şubat 2020 tarihinde Avrupa Komisyonu genişleme konusunda yeni bir strateji belirleyerek Batı Balkan devletleri için daha adil bir birlik kabul politikası oluşturabilmek amacıyla 35 fasıl ve 6 temel politikadan oluşan yeni bir metodoloji oluşturmuştur. Bu metodoloji Kuzey Makedonya ve Arnavutluk müzakerelerinde uygulanması planlanan bir genişleme sürecinin metodolojisidir. Bu metodoloji belirlenirken Avrupa Kimliği ve Avrupa vatandaşlığı kazanarak doğru Avrupalılaşıma kriterlerine ulaşılmasının, bütünleşme için gerekli kazanımların elde edilebilmesi için istenen reformlara düzenli olarak uyulmasının ve bu reformların hayata geçirilmesinin AB'ye aday ülkeler için ne derece önem taşıdığına vurgu yapılmıştır (İktisadi Kalkınma Vakfı, 2021).

İnişli çıkışlı bir seyir izleyen Türkiye-Avrupa Birliği ilişkilerinin seyrine bakıldığında ise, AB ülke raporlarında da altı çizildiği üzere, birliğe girebilmek için yapılan reform ve müzakerelerin bugün durma noktasına geldiği gözlemlenmektedir. Bir dönem Avrupa Birliği'ne girme konusunda net bir tavrı olan Türkiye, zamanla bu konudaki politik duruşunu değiştirmiş, birliğin üyelik adına istediği reform ve gelişmeleri yerine getirme konusunda, uzlaşmadan uzak sert bir tavır sergilemiştir. Bu nedenle müzakereler durma noktasına gelmiştir. Türkiye, Müzakere Çerçeve Belgesi üzerinden, 35 fasıl başlığı altında müzakere sürecini yürütmektedir. Müzakereler sırasında yeni fasılların açılması üye ülkelerle olan olumlu siyasi ilişkilere endeksli olabilmektedir. Türkiye'nin siyasi duruşunun son dönemde uluslararası ilişkilerde sert iniş ve çıkışlara bağlı olması müzakere süreçlerini de olumsuz yönde etkilemekte ve AB ile ilişkilerde bazı tikanıklıklara neden olmaktadır (Avrupa Birliği Başkanlığı,2005).

Bu çalışmada ise, öncelikle Avrupalılaşıma kavramı ve eğitim açısından kavramsal yansıması tanımlanacaktır. Avrupa Birliği'nin eğitim stratejileri güncel politika çalışmaları kapsamında incelenirken, bu çalışmaların yansıma aracı olarak kullanılan Erasmus+ eğitim programına dair genel bilgiler toplanacaktır. Türkiye'de eğitim alanında Avrupa Birliğine uyum sürecinde gerçekleştirilen reform çalışmaları da AB'ye aday ve AB eğitim programlarına katılım sağlayan bir ülke olunması nedeniyle incelenecektir. Son ülke raporunda AB'nin Türkiye'nin eğitim alanındaki uyum durumuna dair değerlendirmeleri de buna bağlı olarak tespit edilecektir. Avrupa Birliği'nin AB değerleri çerçevesinde kültürel norm ve benzerlik

oluşturma aracı olarak kullandığı Erasmus+ programları ve Avrupa Dayanışma Programına dair uygulama süreçleriyle, programların gerektirdiğı standartlar “Kahramanmaraş” ili örneğı çerçevesinde değerdendirilecektir. Bu çerçeve etrafında çalışmada, AB’nin eğitim programlarının yansıma aracı olan Erasmus+ programına Kahramanmaraş’tan katılım sağlayan projelerin içerikleri çeşitli açılardan dönemlere ayrılarak değerdendirilecek, projelerin dönemsel dalgalanma ve dağılımları nedenleriyle birlikte incelenecektir. Böylece AB eğitim programlarına yerel düzeyde Kahramanmaraş’ın katılımına dair genel özellikler, katılıma dair standartlar ve sorun teşkil eden yönler belirlenecektir. Erasmus+ programına Kahramanmaraş’tan katılım sağlayan projelerin genel dağılım ve özelliklerine dair çeşitli açılardan incelemeleri içeren başka bir çalışmaya rastlanmaması nedeniyle bu araştırma konusunun seçimine karar verilmiştir.

1.1. Araştırmanın Problem Durumu

AB’nin projelere sağladığı hibe bütçesi düşünıldüğünde, eğitim alanında bazı eksiklikler ve sosyal eşitsizliklerin yaşandığı Kahramanmaraş’ta, programın başarıyla uygulanması halinde, programın Türk Milli Eğitim Sistemi ile sistem içerisindeki bireylere birtakım olumlu yansımaları olacaktır. Projelerin uluslararasılaşmaya katkısı, dezavantajlı bireyleri içine alan kapsayıcı yapısı, yurtdışına seyahat olanağı ile bireylere yeni iş, beceri ve istihdam alanları sağlaması, ülkelerarası eşit koşullarla dezavantajlı ülkeleri hibeler aracılığıyla desteklemesi programın önemli katkılarından bazılarıdır. Bu avantajlardan en etkin biçimde yararlanarak, projelerin eksik ya da yanlış uygulamalarla iptal edilme sürecine girmemeleri için, Avrupa Birliği’nin belirlediğı, birtakım sınırları, amaçları ve genel yapıya dair taşımak zorunda olduğu kuralları içermesi gerekliliğı nedeniyle projelerin AB’nin beklediğı genel proje standartlarına ulaşması önemlilik arz etmektedir.

Türkiye Ulusal Ajansı verilerine göre, Avrupa Birliği’nin eğitim programlarından Erasmus+ programına, programa üye diğer ülkeler arasından en fazla proje başvurusu Türkiye tarafından yapılmaktadır (Türkiye Ulusal Ajansı, 2017). Türkiye’nin AB’nin eğitim programlarından yararlanma yönündeki yüksek talebi ve AB üyelik sürecinin devam ediyor olması düşünıldüğünde, eğitim alanında AB’nin beklediğı reform ve güncel eğitim stratejilerine uyum sağlayabilmek adına projelerin en doğru içerik, tema ve faaliyetlerle sonuçlanması

önemlidir. Projelerin başarı yönünden farklı standartları taşımaları problem oluşturmaktadır. Projelerde ortak standart bir genel yapıya ulaşmak gerekliliği bir problem olarak kendisini gösterirken, programa bağlı öncelik temalarında içerikler hazırlanması da son derece önemlidir.

Araştırmanın odağında, afet ve afetler sonrası çeşitli krizlerin merkezinde bir şehir olarak, Kahramanmaraş'ın yer alması nedeniyle il içindeki eğitim alanındaki çeşitli dezavantajlı hallerin giderilmesine destek olabilecek her türlü hibe, destek, mentörlük yardımına ihtiyaç durumu açıkça görülmektedir. Hibe almaya hak kazanan projelerin geliştirilerek, hibelerin iptali durumunu oluşturacak ihmallerin önlenerek, projelerin daha doğru süreçlerle yönetilmesi bu konuda yol gösterici araştırmaların varlığıyla kolaylaşacaktır. Kahramanmaraş'ın projelerden daha fazla yararlanarak, hibeler aracılığıyla eğitim alanında yaşanan bir dizi olumsuz duruma desteğin artarak çeşitlenmesi için, il ve ilçe genelinde katılım sağlanan tüm projelerin belirli standartları taşıyıp taşıyamaması konusu bir problem olarak görülmektedir. Kahramanmaraş'ın AB'nin eğitim programları için sağladığı desteklerden en iyi şekilde yararlanmasını sağlamak için, projelerin yıllar içinde gösterdiği değişim ve çeşitli dalgalanmaların eşitsizliğinin nedenleriyle analiz edilmesi diğer bir problem durumudur.

1.2. Araştırmanın Amacı

Kahramanmaraş'ın katılım sağladığı AB eğitim programlarının bazı standart çerçevelere ulaşip ulaşmadığının tespitine yönelik ihtiyacın sahada çalışılırken gözlemlenmesi bu araştırma için motivasyon kaynağı olmuştur. Bu çalışmada, AB eğitim programları kapsamında 2014-2020 ve 2021-2027 Erasmus+ program dönemlerinde Kahramanmaraş'ta bulunan kurumların katılımının kabul edildiği program projelerinin genel özelliklerini belirlerken, projelerin çeşitli açıdan taşıdıkları özelliklerin dağılımlarının AB'nin proje sonuçlarına dair web sitesindeki paylaşılan içeriklerin elverdiği ölçüde incelenmesi, araştırmanın esas amacını oluşturmaktadır. Bu amaca bağlı olarak projelere dair faaliyet ve temaların daha iyi anlaşılabilmesi için, AB eğitim politika, strateji ve programlarının sahip olduğu özellik ve yasal dayanaklarının belirlenmesi amaçlanmaktadır. Türkiye'nin bu programlara AB ile karşılıklı katılım protokolleri bulunması, AB'ye aday ülke konumunun

gereği ve tam üyeliğe alınabilmek amacıyla bir dizi uyum çalışmaları bulunması nedeniyle, Türkiye’de AB’ye uyum sürecine hazırlık amacıyla gerçekleştirilen reformları incelemek yine çalışmanın amaçlarından biridir.

Çalışmada, Erasmus+ ve Avrupa Dayanışma Programı kapsamında Kahramanmaraş’tan hibe almaya hak kazanan projelerin, çeşitli kategorilere göre tematize edilen özellikleriyle elde edilen verileri kapsamında, ilgili program ve program dönemi önceliklerini kapsama özelliğini taşıyıp taşımadıkları ve AB eğitim programları standart çerçeve ile özelliklerine uyumlarının değerlendirilmesi de amaçlanmaktadır. Çalışmada, projelerin 2014-2020 ve 2021-2027 program dönemlerine göre gösterdikleri değişikliklerin dönemsel bir karşılaştırma kapsamında değerlendirilmesi ve bu dönemsel değişimlerin nedenlerini belirlemek istenmektedir. Bu çerçevede araştırma konusu ile ilgili belirlenen probleme dair şu araştırma sorularına cevaplar aranacaktır:

- 2014-2020 ve 2021-2027 Erasmus+ program dönemlerinde Kahramanmaraş’ta bulunan kurumların katılımının kabul edildiği program projelerinden:

- a. 2014-2020 ve 2021-2027 program dönemlerinde Kahramanmaraş’tan AB eğitim programlarına katılım hakkı elde eden projeler nelerdir? Katılım sayıları arasında dönemsel dağılım farklılıkları varsa bu durumun belirlenebilen sebepleri nelerdir?

- b. Projeler 2014-2020 ve 2021-2027 program dönemlerine göre süre, katılımcı kurum çeşitliliği, proje program türleri, ilçe/merkez katılım sayıları, bütçe, ortaklık türleri, öğretim yöntem ve teknikleri, yaygınlaştırma araçları kullanımı, dönemsel öncelik temalarını içermeleri açısından hangi özellikleri kapsamaktadırlar? Bu özellikler program dönemleri arasında farklılık göstermekte midirler?

- c. 2014-2020 ve 2021-2027 program uygulama dönemlerinde Kahramanmaraş’ta gerçekleştirilen projelerin coğrafi bir yönü var mıdır? Böyle bir yön varsa, bu yönelimin tespit edilebilen nedenleri nelerdir?

- d. 2014-2020 ve 2021-2027 program uygulama dönemlerinde Kahramanmaraş’ta “Avrupa Yenilikçi Öğretim Ödülü” ve “Erasmus+ İyi Uygulama Örneği Etiketli” alan proje var mıdır? Varsa hangileridir?

- e. 2014-2020 ve 2021-2027 program uygulama dönemlerinde Jean Monnet Burs programına Kahramanmaraş’tan katılım hakkı elde eden proje var mıdır?

f. Projeler taşıdıkları özellikler bakımından uygulama dönemlerine göre belli standart ve özelliklere ulaşabilmiş midir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Avrupa Birliğine adaylık sürecindeki Türkiye’de eğitim politikaları ile ilgili çok önemli adımlar Avrupa Birliğiyle kurulan işbirliğiyle atılmıştır. Bu bağlamda, Avrupa Birliği’nin destek ve hibesinde hazırlanan programlar kapsamındaki projelerin dikkatle incelendiği araştırmaların varlığı, sonuçların yorumlanarak, yeni araştırmacılara ve proje hazırlayanlara da fikir vermesi açısından oldukça büyük bir önem arz etmektedir. Bu araştırma, çalışmada tespit edilen veriler ışığında afet sonrası sorunların odağında bir şehir olarak Kahramanmaraş’ın, AB’nin eğitim programı projelerinde bir standarda ulaşarak, hibelerden daha etkin şekilde yararlanabilmesi adına yol gösterici olurken, programa katılım sürecini daha doğru yönetebilmesi adına da katılımcılara bir perspektif kazandıracaktır.

AB’nin eğitim programlarında Kahramanmaraş’ın daha aktif yer alması adına araştırmalar yapılması, eğitim adına dezavantajlı konumdan sıyrılarak, programlardan daha fazla katılım hakkı ve coğrafi engeller kapsamında, afet nedeniyle öncelik elde edilmesi yönünde destek olacak veriler sağlayacaktır. Daha evvel Kahramanmaraş’ın AB eğitim programları projelerine katılımını esas alan bir araştırma yapılmamış olması, bu araştırmayı diğer araştırmalardan ayırırken, bu konuda değişik açılardan yeni araştırmalar yapılabilmesi için literatüre örneklik teşkil etmesi açısından da araştırmayı önemli kılmaktadır.

1.4. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmaya dayanak sağlayan kaynakların yoğun şekilde doküman içermesi nedeniyle ilgili belgelerin sağlanmasında veri toplama aracı olarak nitel araştırmalarda kullanılan, doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Doküman incelemesi yönteminde yazılı olan birçok belge türünün (kanunlar, yönetmelikler, yönergeler, antlaşmalar, kitaplar, röportajlar, evraklara dair kayıtlar, gazete ve dergiler vs. gibi) bir sistem dahilinde sınıflandırılarak objektif bir tavırla analiz edilmesi söz konusudur. Doküman incelemesi yönteminde öncelikle gerekli dokümanlara ulaşılır, ulaşılan dokümanlarda özgünlük incelemeleri yapılır, dokümanları

anlamlandırmak için üzerinde çalışılarak, dokümanların sağladığı veriler sistemli bir sınıflandırmaya tabii tutulur ve elde edilen veriler objektif biçimde yorumlanılır (Kısa, 2020).

Konuyla ilgili araştırma yapılırken, elektronik ya da basılı olan kaynaklardan yararlanılmış, Yüksek Öğretim Kurulu'na ait tez arşivinde taramalar yapılarak, Türkiye ve Avrupa Birliği'nin resmi gazeteleri incelenerek, ulusal ve uluslararası veri tabanlarından bilgi ve dokümanlar toplanmıştır. Fiziki ortamda kütüphanelerden faydalanılarak, Milli Eğitim Bakanlığı ve ilgili sivil toplum kuruluşlarının verileri kullanılmıştır. Bu dokümanların elde edilmesinde, Avrupa Birliği ile ilgili internet yayın organları büyük katkı sağlamıştır. Yerel bazlı incelemeler kapsamında, Türkiye Ulusal Ajansı ile işbirliği yapılarak, uygulanan projelere dair veriler toplanmış, projelerin taşıdığı standartlar ve özellikler çeşitli açılardan dönemsel kıyaslarla analiz edilmiştir. Bu analizler, tematize edilen tablolar aracılığıyla çalışmaya yansıtılmıştır.

Bu araştırma, daha evvel araştırma amaçları kısmında da belirtildiği üzere, Avrupa Birliği eğitim programlarına Kahramanmaraş'ın katılım sağladığı projelerin taşıdığı genel özellik ve dağılımlarının yıllar içindeki değişimlerini ve bu duruma yol açan tespit edilebilen nedenleri incelemeyi amaçlamaktadır. Bu amaçla, öncelikle araştırma konusuna temel teşkil eden AB'nin eğitim strateji ve hedefleri, AB eğitim politikaları çalışmaları kapsamında değerlendirilmiştir. Bu değerlendirme sırasında çalışmanın ana konusunu oluşturan Erasmus+ programına dair genel özellik ve standartlar belirlenmiştir. Daha sonra AB'ye adaylık süreci içinde Türkiye'de eğitim alanında meydana gelen gelişmeler objektif bir duruşla, olduğu gibi incelenmiştir. Son olarak AB'nin eğitim politikalarının yansıma aracı olarak, Kahramanmaraş özelinde AB programlarından Erasmus+ ve Avrupa Dayanışma Programı projelerinin taşıdığı genel özellikler geniş bir çerçevede program dönemi önceliklerine göre değerlendirilerek, dönemlere göre bazı dağılımsal kıyaslar yapılmıştır.

Araştırma evrenini, Avrupa Birliği'nin oluşturduğu genel eğitim politikalarının aday ülkelerde Avrupa kimliği altındaki, Avrupa değerleriyle bütünleştirici etkiye dönüşecek norm inşasında uygulama aracı olarak kullandığı eğitim programlarından Erasmus+ ve Avrupa Dayanışma Programı projeleri oluşturmaktadır. Bu çerçevede araştırma örneklemini araştırma konusunu

yansıtması bakımından, AB'nin Erasmus+ ve Avrupa Dayanışma Programı kapsamında Kahramanmaraş ilinde gerçekleştirdiği program projeleri oluşturmaktadır.

Erasmus+ programı program öncelik ve uygulamaları değişen 7 yıllık dönemlere ayrılarak uygulanmaktadır. Bu kapsamda projeler incelenirken öncelikle kapsayıcılığı ve çeşitliliği esas alan bir bakış açısıyla 2014-2020 ve 2021-2027 yıllarında Kahramanmaraş'ın katılım sağladığı Erasmus+ programı projeleri T.C. Ulusal Ajansı'nın internet sitesinde bulunan bilgi edinme kanununa dair e-devlet bağlantısı üzerinden talep edilerek, AB'nin program kapsamında belge, medya ve diğer materyalleri açık erişim olarak sunmaya yönelik yükümlülüğü ilkesi çerçevesinde sağlanmıştır. Elde edilen dokümanlar AB'nin Erasmus+ proje sonuçlarını yayınladığı web sitesinden orijinallik kontrolleri yapıldıktan sonra, projelerin sağladığı içeriklere göre bir kodlama ve sıralama oluşturulmuştur. Sonrasında projelerin çeşitli açılardan dağılım, özellik ve standartları belirlenerek ulaşılan veriler, araştırma soruları doğrultusunda yorumlanmıştır. Ulaşılan bu verilerin sonuçları tablolaştırılarak, tespit edilebilen dönemsel farklılıklar ve gerekli açıklamalara yer verilerek dönemsel karşılaştırmalar yapılmıştır.

Araştırmada Kahramanmaraş ilinin seçilme nedenleri ise, Kahramanmaraşlı bir eğitimci olarak, ilde yaşanan eğitim ve AB eğitim programlarına katılım süreçlerini daha yakından gözlemleme imkanının bulunabilmesiyle, AB programlarına katılım süreçlerine dair standartların incelenerek, bir afetin odağında bulunan ilin, eğitim kurumlarında yaşanan sorunlara AB programları katkılarının proje hazırlayıcı ve araştırmacılara fikir vermesi için fırsat oluşturmak istenmesidir.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

1.Araştırma konusuna yönelik olarak 2014-2020 ve 2021-2027 Erasmus+ program dönemlerinde Kahramanmaraş'ta gerçekleştirilen projelere dair işlenen veriler, Türkiye Ulusal Ajansı'nın AB'nin açık bilgi erişimi prensibi kapsamında sağladığı içeriklerle sınırlıdır. Daha farklı açılardan analiz çalışmaları gerçekleştirebilmek adına, talep edilen katılımcıların program sonrası katıldıkları anket sonuçları il düzeyinde verisel olarak işlenmediği gerekçesiyle sağlanamamıştır.

1.6. Araştırmanın Çalışma Grubu

Bu araştırma, Avrupa Birliği'nin eğitim, gençlik ve spor alanlarına ait 2014-2020 ve 2021-2027 Erasmus+ program dönemlerinde Kahramanmaraş'ta bulunan resmi kurumlar bünyesinde gerçekleştirilen projelerin içerik analizlerinin yapılması suretiyle toplamda 102 Erasmus+ eğitim programı projesi esas alınarak gerçekleştirilmiştir. Projeler, kapsamında Kahramanmaraş ilinde gerçekleştirilen projelerin ilgili dönemlerde taşıdıkları bazı özelliklerin analizleri Ulusal Ajans'tan sağlanan veriler ışığında gerçekleştirilmiştir. Aşağıda bulunan Tablo 1.1'de çalışmada ilgili dönemlere ait kaç proje üzerinde çalışıldığı gösterilmiştir.

Tablo 1.1. Erasmus+ Programı Proje Dönemlerine Göre Kahramanmaraş'ta Gerçekleştirilen Proje Sayıları

Erasmus+ Proje Dönemi	Erasmus+ Proje Sayısı
2014-2020	77
2021-2027	25
Toplam Proje Sayısı	102

2. KURAMSAL TEMELLER VE KAYNAK ARAŞTIRMASI

Türkiye’de ve dünyada son yıllarda yaşanan önemli gelişmeler 21. Yüzyıl yeterlilik ve becerilerine uygun öğrenci ve öğretmen profilini yetiştirme gereğini zorunlu kılmıştır. Bu zorunluluk eğitim kavramının öneminin gün geçtikçe tüm dünyada artmasına neden olurken, eğitim politikaları kavramı ise üzerinde çokça durulması gereken bir konu haline gelmiştir.

Çalışmanın kuramsal temelleri bağlamında burada eğitim, politika ve eğitim politikası kavramlarına kısa bir teorik açılım yapmak gerekmektedir. Bu bağlamda eğitim, genel kabul görmüş tanımıyla, kişilerin davranışlarında, kendi yaşam tecrübeleri yoluyla, kasten ve istendik bir değişim-dönüşümün oluşması sürecidir (Ertürk, 1988). Bu yönüyle bakıldığında eğitimin kişilerin yaşantıları boyunca süren uzun bir süreç olduğu göze çarparken, yaşam boyu süren bu durumun insan hayatındaki önemi göze çarpmaktadır. Bu önem eğitimin yönetilmesi görevini devletler aracılığıyla göstererek, devlet politikalarında önemli bir politika alanını oluşturmuştur. Birleşmiş Milletler, Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü eğitim sistemlerinde bir politik döngüden bahsederken, bu döngünün analiz, planlama (politika geliştirme), uygulama(kullanıma hazır hale getirme) ve değerlendirme (gözlem, inceleme, dönüt ve değişim) süreçlerinden oluştuğunu ifade etmektedir (UNESCO, 2013). Tanımdan da anlaşıldığı gibi eğitim politikalarının devletler tarafından hazırlanma görevi, bireyden topluma yayılan son derece dikkatle yönetilmesi gereken bir süreçtir.

Örgütsel manada politika kavramı, bir örgütte karar ve eylemlerin yönünü belirleyen ilkelerin, örgütteki sorunlara çözüm yolları getirmesi görevini örgütün amaç, görev ve değerleri yönünde yaparak, bu eylemler için gereken rehberliği de üstlenmesidir (Bursalıoğlu, 1987). Eğitim politikası ise, bir ülkenin eğitmeye çalıştığı insanları, makro ve mikro düzeydeki eğitim hedef ve ihtiyaçları doğrultusunda, mevcut eğitim sistemlerini koruyarak, sistemi daha da ileriye taşıyacak biçimde geliştirdiği uzmanlığa dayalı hukuki düzen çerçevesinde aldığı uygulama ve kararlarıdır (Bakioğlu ve Korumaz, 2019). Türkiye, Avrupa Birliği’ne üyelik sürecinde mevcut politikalarında yaptığı değişikliklerle bu ihtiyaca uygun öğrenci tipini

yetiştirmek için bazı politikalar oluşturmaya çaba göstermiştir. Bu politikaların hayata geçmesinde ise kısmen başarılı olmuştur.

Sürekli değişen dünya düzeninde eğitimdeki politika çalışmaları dönemsel olay ve şartlara göre yeniliklerden etkilenererek şekillenmektedir. Bu bilgiler ışığında burada yer verilen çalışma konusu ve araştırma problemi ile alakalı daha evvel yapılmış diğer çalışmalar bu süreçleri analiz etmeye kaynaklık edebilecek nitelikte çalışmalardan oluşmaktadır.

şahin (2005), tarafından hazırlanan “Hayat Bilgisi Dersi Genel Amaçlarının Avrupa Birliği Eğitim Politikalarına Uyum Düzeyi” isimdeki makale çalışmasında bazı istatistiksel veri inceleme yöntemleri kullanılarak, Avrupa Birliği’nin Türkiye’den beklentileri araştırılarak, Hayat Bilgisi Derslerinin bu politikalarla olan uyumu irdelenirken, Türkiye’de etkili bir vatandaş yetiştirebilmek için gereken çalışmalar incelenmiştir.

Soyaltın (2006), tarafından hazırlanan “Avrupalılaşma ve Türkiye'nin Dönüşüm Süreci” isimli yüksek lisans tezinde Avrupalılaşma kavramı ve düşüncesinin tarihsel gelişimi hakkında bilgiler verilmektedir. Avrupalılaşma kavramından kastedilen gerçek mana araştırılırken, aday lkelerde bu süreçlerin nasıl işlediği irdelenmektedir. Avrupa Birliği yeliğine hak kazanılmasının sonrasında AB komşuluk politikası süreçlerinin nasıl yrtldği de açıklanmaktadır. Araştırma sırasında birliğe aday olarak bazı reformlar düzenleyen Türkiye’nin bu reform sürecindeki başarısı da incelenmektedir.

Hesapçıoğlu (2007), tarafından hazırlanan “Avrupa Birliği Sürecinde Eğitim ve Avrupa Vatandaşlığı” isimli makale çalışmasında Avrupa Birliğinin ana temasının birlik ve işbirliği süreci olduğu vurgulanarak, Avrupa Vatandaşlığı kimliği oluşturma sürecinin eğitim yoluyla desteklenme isteği vurgulanmaktadır. Çalışmada Avrupa Birliğinin farklıları birleştirmeye çalışan politikalarının sosyo- kültürel etkilerinin eğitim alanına yansımaları incelenmiştir. Bu bağlamda Avrupa Birliği politikaları Türkiye’nin eğitim alanına entegrasyonu açısından incelenerek, bu politikaların oluşturulmasında etkili olan unsurlar belirtilmiştir.

elenk (2008), tarafından hazırlanan “Europeanization and devolution: Centre-local relations in Turkey” isimli doktora tezinde Türkiye’de Avrupa Birliği’ne ye olabilmek için yürütülen

sürecin merkezden yerele ilişkileri nasıl ve ne yönde etkilediği bütünleşme kuramlarından olan, kurumsalcılık teorisi etrafında Kayseri örneği üzerinden değerlendirmektedir. Çalışmada yapılan merkez-yerel analizi tarihsel ve sosyolojik kurumsalcılık etrafında temellendirilmiştir. Sözü edilen bu teorilerin, merkezden yerele görev ve yetki aktarımında yaşanan sorunlar ve bu sorunların yerelleşme ile sonuçlanıp sonuçlanmadığı incelenmiştir. Araştırma sonucu tarihi ve politik sebeplerin Türkiye’yi hala derin bir etki altına almaya devam ettiğini ve yerelleşmede istenilen bir kurumsallaşma sistemine henüz geçilememesi sonucunda merkezi otoritenin yerele olan etkisinin devam ettiğini göstermiştir.

Haspolatlı ve Özkılıç (2009), tarafından hazırlanan “Avrupa Birliği Komisyonu Comenius Değerlendirme Raporları ve 2004-2006 Döneminde Türkiye’de Hazırlanan Comenius Projelerine İlişkin Bir Değerlendirme” isimli makalelerinde 1992’de imzalanan Maastricht Antlaşması ile yapılan bazı eğitim politikaları alanı düzenlemelerini irdelemektedir. Genel ve mesleki eğitim ayrımının yapılmasıyla 1995’de yapılmaya başlanan Sokrates, Leonardo ve Gençlik programları faaliyetleri incelenmiş, Sokrates bünyesinde hazırlanan Comenius programının başarı oranı bazı veriler doğrultusunda değerlendirilmiştir.

Genç (2010), tarafından hazırlanan “Avrupa Birliği Eğitim Politikaları ve Türkiye” isimli makale çalışmasında bilgi okur yazarlığının gelişmesiyle artık evrensel değerlere sahip bir eğitim sistemi ve politikasına sahip olmanın gereği vurgulanmıştır. Evrensel değerlere sahip bireyler yetiştirme anlayışı bağlamında uygulanan Sokrates, Leonardo Da Vinci, Gençlik programları incelenmiştir. Daha sonra Türkiye’nin ilgili programlardaki başarıları incelenmiştir.

Sağlam ve diğerleri (2011), tarafından hazırlanan “Avrupa Birliği Eğitim Politikaları Ve Türk Eğitim Sistemi’ne Etkileri” ismindeki makalede diğer bazı araştırmalarda olduğu gibi birliğin üyelerle işbirliği odaklı çalışma kapasitesine vurgu yapılmıştır. Türkiye’nin eğitim düzeyini iyileştirmek amacıyla Avrupa Birliği eğitim politikalarını uygulamaya aldığı anlatılmıştır. Çalışmada Avrupa Birliği eğitim politikaları incelenerek, bu politikaların Türk Eğitim Sistemi Üzerine yansımaları ele alınmıştır.

Börzel ve Soyaltın (2012), tarafından hazırlanan “Europeanization in Turkey” isimli makale çalışmasında, Türkiye’nin üyeliğe bakış açısı belirli dinamikler çerçevesinde irdelenmiştir. Makalede Türkiye’nin hangi ölçüde Avrupalılaşma limitlerine ulaşabildiği, Avrupalılaşma konusunda ulaşılan bulguları kısa bir inceleme sonrasında özetlemektedir. Avrupa Birliğinin Orta ve Doğu Avrupa ile Balkan ülkelerindeki yerel kurumlara olan etkisini ve Avrupalılaşma faktörlerini irdeleyen araştırmada, Türkiye’de Avrupalılaşma etkilerinin diğer ülkelere göre farklılık gösterdiğini ortaya koymaktadır. Ayrıca birliğin Türkiye gibi büyük bir ülkeyi kabul etme kapasitesi olup olmadığı bu bağlamda ülkenin kabul edilme konusundaki samimiyet incelenirken, Türk siyasi yapısının da gerçekten üyelik koşullarını karşılama konusundaki samimiyeti araştırılmaktadır.

Fantaj (2017), tarafından hazırlanan “Türkiye-Avrupa Birliği İlişkileri Çerçevesinde Türkiye Ulusal Ajansı’nın Avrupa Birliği İle Entegrasyon Sürecine Olan Etkilerinin Değerlendirilmesi” isimli uzmanlık tezi çalışmasında Türkiye’nin Avrupa Birliğine entegrasyon sürecinin başlamasını ve şu anki mevcut durumunu incelemektedir. Süreci incelerken ilgili entegrasyonun yalnızca ekonomik alanla sınırlı kalmasının olumsuz sonuçlara yol açacağını bu anlamda sosyo-kültürel bir entegrasyonun eğitim yoluyla sağlanması gerektiğinin altı çizilmiştir. Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik programlarının entegrasyon ve bütünleşme açısından büyük katkıları olduğunu belirtmiştir.

Erat (2018), tarafından hazırlanan “Çok kültürlülük ve Ayrımcılık Arasında: Avrupa Ülkelerinin Entegrasyon Politikalarında Eğitim Alanı” adındaki makale çalışmasında uluslar arası göç olgusunun günümüzde önem kazanmasıyla yükselen Avrupa Birliği entegrasyon süreçleri incelenerek, entegrasyona dair bir boyut olan eğitim kavramı ele alınmıştır. Avrupa Birliğine üye ülkelerin entegrasyon ve çeşitli kültürleri sahiplenme kapasiteleri çok kültürlülük ya da ayrımcılık politikaları bağlamında incelenmiştir.

Cemaloğlu’nun (2020) editörlüğünü yaptığı çok yazarlı “Eğitimde Politika Analizi” isimindeki çalışmada, eğitimde politika olgusu, eğitim politikaları analiz yöntemleri, Uluslararası örgütlerin Türk eğitim politikalarına yansımaları, eğitimde eşitlik sağlayıcı politikalar, küresel eğitim politikaları, eğitimde niteliğe dair sorunlar, eğitim politikalarının okullara izdüşümleri

ve yetişkin eğitiminde izlenen eğitim politikaları başlıkları altında eğitim politikaları üzerine geniş bir araştırma yapılmıştır.

2.1. Avrupalılaşma Kavramı

Çalışmanın bu bölümünde, AB'ye üyelik süreciyle başlayan reformsal değişimlerin yarattığı dönüşümlere dair geniş bir çerçeveye işaret edilen Avrupalılaşma kavramına değinilecektir. Bu kavram AB'ye karşı alınan yakınlaşma ya da uzaklaşma durumları gibi ülkesel düzeyde birçok açıdan değişen çeşitli tepkileri içermesi nedeniyle, ülkelere göre çok farklı şekillerde kendisini göstermektedir. Çalışmada kültürel benzerlik ve yakınlaşmaların oluşmasına zemin hazırlayarak, bir dizi dönüştürücü etkiye neden olması nedeniyle, AB eğitim programlarına katılımlar sonucunda oluşacak dönüşümlerin işareti olması açısından da Avrupalılaşma kavramı ve Avrupalılaşma kavramının eğitim açısından tanımının yapılması önem arz etmektedir.

Türkiye'nin Avrupalılaşma sürecinde, Türkiye'nin katılım müzakerelerine başlamasına dair dönemi başlatan, 17 Aralık 2004 tarihli Avrupa Birliği devlet ve hükümet başkanlarının aldığı karar ve 2005'de Lüksemburg'ta gerçekleştirilen Hükümetlerarası Konferans büyük önem taşımaktadır (Avrupa Konseyi, 2004). Türkiye'nin AB müzakerelerine başladığı 2004 yılı, Avrupalılaşmaya doğru izler barındıran, hızlı politik uyum reformlarının yapılmaya başlandığı bir zaman dilimine giriş sürecini içermektedir. Avrupalılaşma ve dönüşüm çabaları 2005 yılı itibarıyla Türkiye'de oldukça revaçta bir politika olarak karşımıza çıkmıştır. 2005-2010 zaman diliminde, Türkiye'de Avrupa Birliği'nin dönüştürücü etkisinin en çok hissedildiği zaman dilimi olmuştur. Günümüze doğru yaklaşıldığında bu etki ve uyum reformlarının hızını bir durağanlığa bıraktığını ve Avrupalılaşmaktan geriye dönüş yolunda bir duruşun politik olarak sergilenmeye başlandığı söylenebilir. Bu tersine değişimin en önemli nedeni, Türkiye'nin birliğe aday konumunda geçirilen süre bakımından AB adayları arasında en uzun sürede bu konumda kalan ülke ünvanını üzerinde bulundurmasının, politik yorgunluğunun etkisidir (Ertugal, 2021). Burada Türkiye'nin aslında, Avrupalılaşma yönünde tam bir irade ortaya koymasında yaşanan sıkıntılar ortaya çıkmaktadır. Avrupalılaşmanın anlamının tam olarak anlaşılması bu sorunun oluşmasına giden süreçlerin daha anlamlı hale

gelmesine katkı sağlayarak, sorunun çözümüne giden yollar için analizler yapılmasına da kaynak oluşturmaktadır.

Avrupalılaşıma kavramı 1990'ların sonlarına gelindiğinde oldukça artan bir araştırma alanı olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu durumun nedeni en başta 2000'li yıllarla beraber Avrupa Birliği'nin 2004-2007 yılları aralığında Doğu Avrupa ülkeleri odaklı bir genişleme evresine girmesidir (Pridham, 1999). Tüm dünyada meydana gelen ulusal siyasi ve sosyal değişimlerden etkilenen Avrupa Birliği, birliğe üye ve aday ülkelerin gelişimini yakından izlemekte, zamanla şartlara göre değişen farklı norm ve koşullulukları yerine getirmelerini beklemektedir. Bu koşulların sağlanması tam anlamıyla bir bütünleşme sağlayabilmek için oldukça büyük bir önem teşkil etmektedir. Siyasi sistemlerdeki değişikliklere karşı oldukça duyarlı olan Avrupalılaşıma kavramı kurumlar ve kurumların faaliyetleri sonucu ülkesel ve bölgesel bazdaki dönüşümlere son derece odaklıdır.

Geleneksel Avrupa Birliği anlayışlarının aksine Avrupalılaşıma kavramında ulusal, sosyal, politik etkenler, yeni analiz araçları ve kriterleri baz alınarak çok daha geniş açılardan gerçek bir bütünleşme ve dönüşüme ulaşmayı amaç edinilmiştir. Avrupa Birliği'nin birliğe üye olmak isteyen ülkelerden beklediği kriterler, aslında ortak bir kültürde buluşmanın bütünleştirici etkisine ulaşmayı hedeflemektedir. Kültürel anlamda bir bütünlük sağlanabildiğinde istenilen reformlarda bir benimseme ve içselleştirme davranışı olduğu ve gerekli dönüşümlerin gerçekleşerek bu sayede daha sürdürülebilir bir ortak amaç etrafında toplanılabildiği Avrupa Birliği'ne üye diğer ülkeler örneğinde görülebilmektedir. Aksi takdirde ise beklenen değişimlerin yalnızca kağıt üzerinde kalacağı ve dönüşüm, yenilenme gibi daha önemli hedeflere ulaşmanın imkansız olduğu aşıkardır (Samur, 2008).

Avrupalılaşıma devletler açısından, kalıplaşmış ifade biçimlerinin, devletlerin kendi işleyiş süreçleri içerisinde kurum ve siyasi duruşlarına yönelik olarak belirledikleri bir ilkeler, politikalar, birbirine bağlı düşünüş biçimlerine AB politikaları ve bakış açılarıyla yeniden oluşturulması sonucu bu durumun yansımalarının devlet kurumlarınca yayılması ve kurumsal hale gelmesini sağlayan bir entegrasyon yapısının inşa sürecidir (Radaelli, 2003).

Börzel Avrupalılaşma kavramını, ulusal devlet politikalarının, Avrupa Birliği politika hazırlık süreçleri içerisine bağlı olarak oluşturulacak duruma gelmesi şeklinde tanımlamıştır (Börzel, 1999). Börzel'in bu tanımından yola çıkarak, Avrupalılaşma sürecinde devletlerin politikalarında devlet kurumlarının AB etkisiyle birbirini etkilemesine dair bir akıştan söz edilmektedir, yani AB politikaları, devletlerin kurumsal yapılaşmalarında etkili olurken, bu etki ulusal politikaların bu perspektifte yapılması sonucu, AB ile ortak bir politika üretme sürecine dönüşerek siyaset ve devlet kurumsal yapısının AB dönüşümlerine yansıtmasıyla tüm alanlarda birbirini etkileyen itici bir güç oluşturur.

Avrupalılaşma yazınında önemli bir yeri olan Börzel'in farklı bir tanımına göre Avrupalılaşma, AB tarafından hazırlanan birtakım birlik politikalarının, normların, ilkelerin, yasal uygulama ve belirli politik süreçlerin AB'ye aday ya da üye devletlere anlatılması ve tüm bu süreçlerin aktarılmasını içeren bir eylemler bütündür (Börzel, 2003). Burada dikkat çeken nokta AB'nin üye ya da aday ölkelerde bütünsel büyük bir değişime yol açacağının devletler tarafından en baştan bilinmesidir. Bu çerçevede devletlerin bu değişiklikleri uygulama yönünde bir irade ortaya koyacak kadar değişimlere açık bir siyasi yapıda olması gerekmektedir. Aksi takdirde değişimler kısmi şekilde gerçekleşecek ve Avrupalılaşma süreci tam olarak gerçekleşemeyecektir. Avrupalılaşma kavramı, bu tanımından da anlaşılacağı üzere, bir dizi politika, norm ve ilkeleri yasal uygulamalara kurumlar aracılığıyla yansıtması nedeniyle kurumlararası bir işbirliği mekanizmasının devreye girdirilmesini içeren, bu mekanizmanın uygulamalara fiilen yansıtılmasıyla da çeşitli sektörlerden, ölkelerine etki eden, bireylerin yaşam ve değer yargılarına kadar geniş bir alanı etkileyen dönüştürücü güçü yüksek bir süreçtir. Bu bağlamda Avrupalılaşma, devlet kurum ve uygulamalarından bireylere doğru yansıtılan çok yönlü, geniş etki alanına sahip, kurum, vatandaşlık rol ve kimliklerinde dönüşüme yol açan, bir dizi köklü kültürel, sosyo- politik ve değersel değişimleri AB değer ve normları çerçevesinde uygulamaya girdiren, etki alanı geniş bir süreçler bütünüdür biçiminde tanımlanabilir.

Avrupalılaşma sürecinde, aday ölkelerin, AB'nin belirlediği çeşitli alanları içeren kural ve norm bütünlerine, standartlaşmış bir uyum yönünü gösteren bir reformlar ve dönüşümler sürecini tamamlaması gereklidir. Avrupalılaşma süreçlerinde yaşanan değişimlerin derecesi

ve yönüne göre bu süreçte değişimin genel koşulu olarak bu dönüşümün gönüllü olarak kabullenilmesi gerekliliği kendini göstermektedir. Avrupalılaştırmanın dönüştürücü etkisine karşı kabullenme düzeyi ne kadar düşükse ülke çapında uyum sağlama durumu o kadar düşüktür, sisteme adapte olma zorunluluğu yönünde baskı hissedildikçe de dönüşüme uyum sağlama zorunda hissetme baskısı oluşmaktadır. Buna bağlı olarak değişim hızı zayıf ya da güçlü olabilir. Bu durum değişimin üç farklı türde oluşmasına neden olur. Bu değişim türleri özümseme, uyum ve dönüşüm adlandırılmaktadır. Kısaca bu değişim türleri aşağıdaki açıklandığı gibi gerçekleşmektedir:

İlk değişim türü olan özümseme durumunda üye devletlerin Avrupa politika ve stratejilerini kendi iç yapılarına sırayla dahil etmeleri söz konusuyken, mevcut politikalarında, kurumlarında ve uygulama süreçlerinde önemli ölçüde bir değişim gözlemlenmez. İkincisi değişimlere uyum durumudur. Uyum durumunda üye devletler, Avrupalılaştırma yönündeki baskılara, mevcut politika, kurum ve uygulamalarını değiştirmeden adapte ederler. Bunu gerçekleştirirken uyguladıkları stratejiler, AB'nin beklediği yeni politika ve kurumları mevcut olanlara yamamak şeklindedir. Bu durumda yerel değişimin derecesi de düşük olacaktır. Üçüncü değişim türüyse dönüşümdür. Dönüşüm durumunda, üye devletler mevcut politikaları, süreçleri ve kurumları önemli ölçüde AB'nin beklediği reformlar doğrultusunda değiştirir veya mevcut olanları temel özellikleri ve/veya altında yatan kolektif anlayışları temelden değiştirecek ölçüde değiştirir. Bu durumda değişimin derecesi yükselecektir. Uyum süreçleri boyunca bu yollar gelişir, yüksek uyum baskısı zıt etkilere neden olmaktadır. Tam bir dönüşüm sürecinden bahsedilebilmesi için, uzun vadede gerçekleşen bir uyum sürecinin varlığı gereklidir (Börzel and Risse, 2003).

Bu dönüşümler sonucunda AB reformları kurumsallaşarak kalıcı bir değişimin yaşanmasına sahne olabileceği gibi, reformların kurumsallaşamayarak sınırlı bir etki alanını kapsamalarına ya da işlevsiz kalarak etkisizleşmelerini içlerinde barındırmalarına yol açabilir. Bu durumda Avrupalılaştırmaktan geri dönüşe doğru giden bir yola girilmiş olacaktır (Ertugal, 2021). Etkileri bakımından süreç yasal ve politik değişimleri içeriyorsa katı bir dönüşüm, ortak kültürel değer yargıları ve inançlarda, sürekli hale gelen pratiklerde bir değişimi ifade ediyorsa yumuşak dönüşüm süreci olarak belirlenebilir (Balkır ve Soyaltın, 2018).

Avrupalılaşma bir süreç bütünüdür ve belirli aşamalardan oluşmaktadır. Taraflar arasında bir ilişkinin kurulduğu ilk aşamada hazırlık aşamasıdır, burada ticaret ve yardımlar temelli bir anlaşma söz konusudur. İkinci aşamada adaylık statüsünü elde eden ülkelerle bir ereve belgesi belirlenerek Kopenhag kriterlerine göre değerlendirmeler yapılır. Burada adaylardan gerekli yasaların uyumunun bu kriterlere sağlanması istenmektedir. Katılım ncesi uyumun düzeyinde artışlar yaşanması için bu süreç AB’ce çeşitli yardımlar aracılığıyla desteklenir. nc aşamada Avrupa Komisyonu kararı ile müzakereler başlar, buna bağlı yükümlülükler adaya yüklenir. Dördüncü aşamada ise AB’ye katılım anlaşmaları imzalanır ve onaylanmasıyla resmi ye statüsü kazanılır. Bu uzun süreçte aday lkelerden yüksek düzeyde bir uyumun sağlanması beklenmektedir (Soyaltın, D. 2006).

Avrupalılaşma biçimleri, farklı etkilerin ortaya çıkmasına ve farklı uyum düzeylerine bağlı olarak bir dizi dinamiği içeren mekanizmalardan oluşmaktadır. Bu etkilere göre oluşan mekanizmalarsa şunlardır:

Difüzyon,

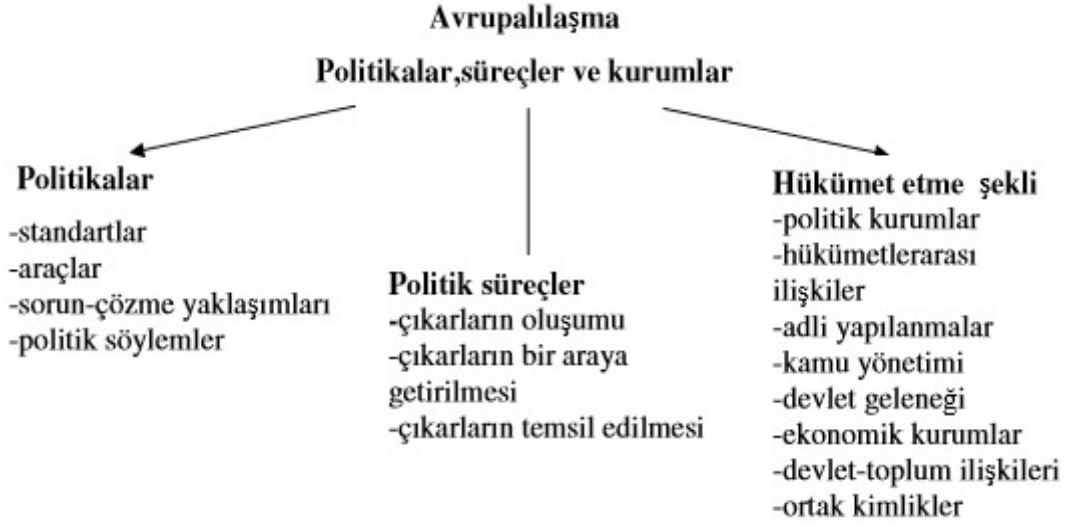
Sosyalizasyon,

ıpalama,

Koşulluluk ve

Kontrol (Pridham, 1991).

Balkır ve Soyaltın’a göre Pridham’ın yaklaşımından faydalanılarak, 2002’de AB’ye üyelik sürecinde yaşanan dönüşümün bazı mekanizmalarını şu şekilde tanımlamıştır: zorlama ve taklit etme mekanizması kendi içerisinde zorlamanın kontrol ve koşulluluğu içermesini taklit etmenin ise rıza göstermek ve nüfuz etmekten oluştuğunu belirtirmiştir (akt. Balkır ve Soyaltın, 2018). Türkiye’nin Avrupalılaşma süreci incelendiğinde dönemlere göre çok değişken süreçlerin devam ettiği ve son dönemlerde Avrupalılaşmaktan uzaklaşılan bir döneme girildiği görülmektedir. Bu uzaklaşma çalışma alanı olan eğitim alanında daha net bir biçimde kendini göstermektedir. Avrupalılaşmanın ye lkelerde hangi alanlara etki ettiği şekil 2.1 incelendiğinde daha iyi anlaşılacaktır. Avrupalılaşma ye lkelerde birçok politikayı, politik süreci ve kurumu etkilemektedir. Bu haliyle kavramın önem derecesi daha net bir biçimde anlaşılmaktadır.

şekil 2.1. Avrupalılaşma Etki Alanları (Kaynak: Börsel ve Risse, 2003. Conceptualizing the Domestic Impact of Europe”.Kevin Featherstone and Claduo M. Radaelli (eds.) The Politics of Europeanisation, Oxford University Press, 2003, s.60)

-Avrupalılaşmanın aday ülkelerde gösterdiği etki alanları yanında nüfuz alanlarında bulunmaktadır, bu alanlara dair sınıflandırma ise Tablo 2.1’de yer almaktadır.

Tablo 2.1. Avrupalılaşma ve Nüfuz Alanları

Avrupalılaşmanın Nüfuz Alanları
İç Yapılanmalar 1.Politik Yapı Kurumlar (Hükümet-Meclis ilişkileri) Kamu Yönetimi Hükümetlerarası İlişkiler Adli Yapı 2.Temsili Yapılanma Siyasi Partiler Baskı Grupları
3.Kavramsal ve Normatif Yapılar Söylemler Normlar ve Değerler Politik Meşruiyet Kimlikler Devlet Geleneği
Kamu Politikası a.Aktörler b.Tarz c.Araçlar d.Kaynaklar e.Kamu Politikasının Kavramsal Yapısı 1.Paradigma 2.Çerçeve 3.Söylem 4.Meşruiyet

Kaynak: Radaelli, C. M. (2000) “Whither Europeanisation? Concept Streching and Substantive Change”, Political Studies Association, Annual Conference, London, 10-13 April 2000, s.24

Birçok etki ve nüfuz alanını içeren Avrupalılaşma kavramı, üye ya da aday ülkelerde görülen etkileri itibariyle birbirinden farklı süreç ve şekillerde kendisini göstermektedir. Bu nedenle, bu süreçleri tanımlamaya çalışan birçok araştırma yapılmış, sürece dair farklı tanımlamalar literatürdeki yerini almıştır. AB’nin genişleme politikalarına yönelik olarak, yeni genişleme dalgalarında belirlediği farklı strateji ve uygulamaları olmuştur. AB’nin beşinci genişleme dalgasını içeren Doğu Avrupa ülkelerinin üyelik hakkı kazandığı genişleme dalgası beraberinde aday ülkelerde koşulluluk ilkesinin kurumsal hale gelmesiyle, AB üyeliğine kabul edilebilmek için bir dizi reform sürecinin tamamlanmış olması zorunluluğunun benimsenmesini beraberinde getirirken, bu ilke aday ülkeleri AB müktesebatına uyabilmek adına reformlar oluşturmak konusunda teşvik edici olmuştur (Avrupa Birliği Başkanlığı, 2024a). Bu süreçte ülkelerin Avrupalılaşma yolunda benimsedikleri Avrupalılaşma süreci

Tablo 2.2.'de görülmektedir. Türkiye'nin Avrupalılaşmak adına benimsediği yaklaşım, aday ülke Avrupalılaşmasına özgü bir süreci içermektedir.

Tablo 2.2. Avrupalılaşmanın Üç Boyutu- Paralellikler ve Farklılıklar

	Üye Ülke Avrupalılaşması (Membership Europeanization)	Aday Ülke Avrupalılaşması (Accession Europeanization)	Komşu Ülke Avrupalılaşması (Neighbourhood Europeanization)
Benimsenen Konum	Avrupalılaşmanın hem üreticisi hem tüketicisi	Avrupalılaşmanın güçlü tüketicisi	Avrupalılaşmanın zayıf tüketicisi
Benimsenen Yaklaşım	İki yönlü yol: aşağıdan yukarı-yukarıdan aşağı	(Başlangıçta) Tek yön yol: Asimetrik yukarıdan aşağı	Tek yön yol: Asimetrik yukarıdan aşağı
Mekanizmaları	Hem doğrudan hem de dolaylı etki	Ağırlıklı olarak dolaylı etki	Ağırlıklı olarak dolaylı etki
Koşulluluk	Yüksek	Çok Yüksek	Zayıf
Teşvikler	Adalet Divanınca cezalandırılmama	AB üyeliği	AB'yle daha yakın ilişkiler
Sonuçları	Köklü ve kesintisiz siyasi değişim	Geniş çaplı etkileri olan hızlı siyasi değişim	Kesintisiz ama genelde yüzeysel değişim
Kaynak: Gawrich, Andrea/Melnykovska, Inna/Schweickert, Rainer 2009: Neighbourhood Europeanization Through ENP: The Case of Ukraine, KFG Working Paper Series, No. 3, August 2009, Kolleg-Forscherguppe (KFG) „The Transformative Power of Europe“, Free University Berlin, s.7.			

Avrupalılaşma kavramı devletlerin AB ile olan ilişkileri çerçevesinde kısaca incelendikten sonra çalışmayla bağlantı kurabilmek adına eğitimde Avrupalılaşma kavramını tanımlamak doğru olacaktır. Avrupa Birliği'nin üye ya da aday ülkelere eğitim alanında sunduğu, kurallardan, şablonlardan, eğitim politikaları ve eğitim yasal çerçevelerinden oluşan modüler bir yapının, devletlerin kendi sistemlerine adaptasyonunun sağlanması aracılığıyla, var olan eğitime dair tüm eğitim kural, şablon, politika ve yasaların dönüşerek, AB eğitim hedef ve entegrasyonuna uyumlu hale getirilmesi sonucu ulusal düzeyde eğitim alanının kitlesini oluşturan tüm kişi, kuruluş ve devlet kurumlarınca benimsenerek uygulanması sürecidir. AB,

Ülkelerin eğitim sistemlerini, ülkelerin değer sistemleri üzerinden yeniden yorumlayarak dnrmelerine karşı olumlu bir tavır ortaya koymuştur. Bu durum eğitim sistemlerinin kendine has milli özellikler sergilemesiyle alakalıdır.

Hangi açıdan ele alınacak olursa olsun Avrupalılaşma hem aday hem ye lkelerde doğurduğu sonuçlar ve süreçler bakımından çok katmanlı bir süreci içinde barındırmaktadır. Bu katmanlı yapıya uyum sağlamak isteyen ülkelerin AB'nin ihtiyaçlar çerçevesinde oluşturduğu reform, norm ya da kurallara hızlı bir uyum dnm kapasitesi yeteneğine sahip olması gerekmektedir. Aksi takdirde Avrupalılaşma ve birlik değerleriyle bütünleşme yerine Avrupalılamaktan geri dn içeren belirsiz bir yola girilmiş olacaktır.

3. ARAŞTIRMA YÖNTEMLERİ

Araştırma yöntemleri kısmına ait alt başlıklara, çalışmanın 1.1. ile 1.6. numaralı alt başlıkları arasında yer verilmiştir.

4. AVRUPA BİRLİĞİ GÜNCEL EĞİTİM POLİTİKALARI GELİŞTİRME ÇALIŞMALARI ve TÜRKİYE’NİN UYUMU

Çalışmanın bu bölümünde, AB eğitim ve gençlik politikalarının yasal temel ve hedefleri incelenecek, bu kapsamda birliğin 2020 hedef ve öncelikleri sıralanacak, tarihsel gelişim sürecinde Erasmus+ ve Avrupa Dayanışma Programları’nın ayrıntıları belirtilecek, AB’nin 2020 ile 2030’a kadar geçen zaman diliminde yenilenen eğitim politikaları, birliğin internet yayınlarından tespit edilerek, AB’ye aday ülke konumundaki Türkiye’de eğitim politikalarının hedefleri ile AB’ye adaylık sürecinde gerçekleştirdiği reformlar tespit edilecektir. AB’ye aday ve eğitim programlarına katılımcı ülke rolüne bağlı olarak AB’nin Türkiye hakkındaki son ülke raporundaki durumu da belirlenecektir. Bu bölümde yer alan bilgiler, AB’nin eğitim strateji ve programlarının amaç ve hedeflerinin daha net bir biçimde anlaşılmasını sağlayarak, araştırma bulguları için temel oluşturacaktır.

Bu temel bilgiler, AB’nin güncel eğitim politika beklentilerinin netleştirilmesine, birliğe aday olan Türkiye’nin katılım sağladığı eğitim programlarının sağlaması gereken standartların anlaşılmasına ve bu standartların Kahramanmaraş’ta gerçekleştirilen projelerde sağlanıp sağlanmama durumunun tespiti için olanak oluşturması sonucu standartların program uygulamalarına dönemsel yansımalarının kıyaslanmasına imkan verecektir.

4.1. AB Eğitim ve Gençlik Politikalarının Yasal Temel ve Hedefleri

Çalışmanın bu kısmında, ilerleyen bölümlerde karşımıza çıkacak olan AB Eğitim ve Gençlik Politikaları çalışmalarının hangi yasal temellere dayandırıldığı incelenirken, bu politikaların yapılma hedefleri genel anlamda ele alınacaktır. Avrupa Birliği’nin toplumsal hayatı içine alan bütün alanlarda birliğe ait hukuki sistem ve kuralları vardır, birliğin kurumsal çerçevesini ve üye-aday devletlerin hak ve yükümlülüklerini içeren bu kurallar sistemine AB müktesebatı adı verilir (T.C. Dışişleri Bakanlığı, AB Başkanlığı, 2022). AB’ye her aday ülke katılım müzakerelerini içeren bir süreçten geçer. Bu süreç aday ülkelerin, birlik müktesebatına dair hangi düzenlemeleri, hangi tarih aralığında ve ne şekilde yerine getireceklerini düzenleyen tümüyle uyulması zorunlu olan bir süreçtir. Bu süreç zarfında aday ülkeler yalnızca yasal

düzenlemeler yapmakla yetinmez, ortaya koyulan mevzuatların uygulayıcı kurumlarını oluşturarak, bu kurum ve alt birimlerinin ilgili düzenlemeleri uygulama becerilerini en üst düzeye çıkartırlar. Yani aday ülkeler birliğin amaç ve hedeflerine uygun yasal düzenlemelerle, bunları uygulayıcı kurumlara yönelik ilkeleri kararlılıkla, bütünlük ve süreklilik içeren bir tavırla uygun politikalar geliştirerek uygularlar. Bu bağlamda AB müktesebatı birçok politika alanını içerirken, müktesebat 35 fasıldan oluşmaktadır. Araştırma konusu olan eğitim alanı, eğitim ve kültür başlığıyla birliğin 26. faslını oluşturmaktadır.

Avrupa Birliği'nin eğitim ve gençlik politikalarının tarihsel gelişimi incelendiğinde, 1957 Roma Antlaşmasında, eğitimle alakalı net bir çalışma yapılmadığı gözlemlenmektedir. Bu durumun nedeni birliğin kuruluşuna dair ilk çalışma olması nedeniyledir, antlaşmaya sonradan eklenen alanlarla eğitim dâhil, birçok yeni politika alanı bütünleşme başlıklarına dâhil edilmiştir. Birliğin dinamik bir yapısı vardır, bugün dahil yeni gelişmeler ışığında ihtiyaçlara göre politika oluşturma çalışmaları sürmektedir. 1976 yılına gelindiğinde ise o günkü ismiyle Avrupa Topluluğu olan birliğe üye 9 ülkenin eğitim bakanlarıyla birlikte, ortak bir deneyim platformu oluşturularak, bir bilgi ağı kurulması üzerine hazırlıklar yapılarak, 1980 yılında bu kapsamda Eurydice bilgi ağı programı kurulmuş, üyeler arasında, eğitim-öğretim ve meslek edindirme politikalarına dair bir ortaklık hedeflenmiştir (Üstel, 2005). 1 Kasım 1993'de yürürlüğe giren Maastricht antlaşması, değişen siyasi dünya düzeni sonrası birliğe yeni bir soluk getirerek birliğin adını ve yapısını değiştirmiştir. Antlaşma metninde ilk kez "Avrupa Vatandaşlığı" kavramının altı çizilirken, eğitim-kültür alanlarının birliğin sosyal uyum alanlarına dahil edilmesiyle, eğitim alanında önemli bir dönemece girilmiştir. Anlaşmanın 3. Maddesinde (p) kaliteli eğitim ve öğretime ve üye devletlerin kültürlerinin gelişmesine katkı sağlanacağını altı çizilmiştir (Maastricht Treaty, 1993). AB Komisyonu, Maastricht antlaşması'nın 126. Maddesinden hareketle, 1993'de Büyüme, Rekabet Edebilirlik ve İstihdam başlıklı Beyaz Kitap Raporuyla, Avrupa sanayisi ile mesleki eğitim başta olmak üzere, eğitimin entegre edilmesi gereğine işaret etmiştir. Sonrasında birlik çatısı altında eğitim ve öğretim alanında çalışmalara yapacak olan bir grup kurularak, 1995 yılında birliğin ekonomisine eğitim yoluyla katkı sağlamak üzerine tespitler sıralanmıştır. Tüm bu çalışmalar sonucu birliğin bugünkü eğitim politikalarında önemli bir yere sahip olan, Socrates, Leonardo da Vinci ve Tempus programlarının başlatılması sağlanmıştır. Tüm bu

birikimler 1998’de Avrupa yükseköğretim alanına vurgu yapan Sorbonne deklarasyonun, daha sonra ise 1999’da ise Avrupa kimliği ve vatandaşlığı fikrini pekiştiren, geçerlilik alanı geniş diplomaların hazırlanmasını sağlayan, Avrupa Kredi Transfer sistemini devreye alan, öğrenci-öğretici hareketliliğini teşvik eden, yükseköğretimde belirli kalite sistemlerini şart koşan, yaşam boyu öğrenmeyi hedefleyen Bologna deklarasyonunun imzalanması süreçlerini hazırlamıştır (Algan, 2011). Tüm bu süreçler birikimsel olarak adım adım Avrupa Birliği gençlik ve eğitim alanının altyapısını oluştururken tüm Avrupa’da temel bir eğitim yapısının oluşturulması fikrine zemin hazırlayan Lizbon Stratejisi 23-24 Mart 2000 tarihinde toplanarak Avrupa Birliği’nin eğitimde etkileri adına çok önemli bir atılım olmuştur.

Tüm dünyada var olan ekonomik sorunlara ve toplumların üretkenlik seviyelerinin düşmesi sorununa karşı, birlik 10 yıllık planlamalar şeklinde, eğitim alanıyla alakalı çok önemli stratejilerinden birini de Lizbon stratejisiyle belirlemiştir. Avrupa Birliği bağlamında eğitime ilişkin ulusal politikalara yönelik kapsamlı ve tutarlı bir yaklaşımın ana hatlarını çizen ilk belge olan bu çalışmanın yaklaşımı üç hedefe dayanmaktadır (AB Başkanlığı, 2023):

1. Eğitim ve öğretim sistemlerinin kalitesinin artırılması,
2. Öğrenmeye erişimi kolaylaştırmak,
3. Eğitim ve öğretimin dünyaya açılması

Böylece Avrupa Birliği Komisyonu, Lizbon’da belirlediği stratejilerle, Avrupa Birliği’nin yeni stratejik hedeflerini, "daha fazla ve daha fazla kaynakla sürdürülebilir ekonomik büyüme sağlayabilen, dünyanın en rekabetçi ve dinamik, bilgiye dayalı ekonomisi haline gelmek" olarak açıklarken bunu daha iyi işleri, daha fazla sosyal uyum" la sürdürmek olarak planlamıştır (Avrupa Komisyonu, 2001). Birliğin, burada belirlediği stratejileri açık koordinasyon sistemi yoluyla yapma kararı alması, eğitim adına atılan adımların ülkelerarası dolaşıma açılarak, güncel eğitim ihtiyaçlarına uyum sağlanması anlamına da gelmesi bakımından, atılan adımlar son derece önemli ve etki alanı daha yaygındır. Daha evvel belirtildiği gibi, birlik dinamik yapısıyla dünyadaki yeni düzen ve gelişmeler karşısında kendisini politika alanları yoluyla yenileyerek, günün ihtiyaçlarına göre işlevler üstlenmektedir. Bu birliğin derinleşme stratejisini doğru adımlarla zirveye taşıdığını gösteren bir adımdır denilebilir. Bu sayede tüm politika alanlarında çağın ihtiyaç ve gerekleri üzerine

reform ve buna bağlı yetki genişlemesi sonucu faaliyet kapasitesi artarak bir bütünüşme stratejisi izlenmektedir.

AB'nin üye ve aday ülkelerle eğitim-öğretim alanındaki işbirliğinin en somut temellerinden biri, Avrupa Birliği Konseyi tarafından, alandaki ortak hedeflerin belirlendiği ilk somut çerçeve olan "Eğitim ve Öğretim 2010" programıyla, Mart 2002 tarihinde Lizbon Stratejisine dayanılarak geliştirilmiştir. Programın amacı, birliğe üye ve aday olan ülkelerin, eğitim-öğretim sistemlerinin daha iyi şartlara getirilmesi için, AB düzeyinde işbirliğine dayalı çalışmalar geliştirilmesidir (Eğitim ve Öğretim 2010). Avrupa Birliği için eğitim alanı, stratejik öneme sahip olan, birliğin bütünüşerek, kalkınmasında başat bir rol oynayan politika alanlarından. Birliğin eğitim politikaları sayesinde, üye ve aday ülkelerdeki eğitim göstergeleri en iyi seviyelere ulaşarak, kültürel zenginliklerin paylaşımı artarken, eğitim yoluyla ortak bir vatandaşlık dili geliştirilerek, üye-aday ülkelerin sosyal refah ve ekonomik kalkınma hızına olumlu katkılar sağlanacaktır, bu sayede Avrupalılaşma süreçleri doğru biçimde tamamlanacaktır. Birlik üye ve aday ülkelere belirlediği tek bir tip eğitim politikasını dayatmazken, belirlediği politika içeriklerine uyum sağlayıcı politikalar oluşturulmasını beklemektedir. Dolayısıyla birliğin beklentisi Avrupa kimliği şemsiyesinde, üye ve aday ülkeleri ilgili fasıllara uyumlu hale gelerek, Avrupa vatandaşlık kavramına uygun biçimde kültürel bir zenginlik unsuru oluşturarak, bütünüşmeye katkı sağlamalarıdır.

Avrupa Birliği'nin İşleyişi hakkındaki anlaşma, birlikteki diğer anlaşmaların ve Lizbon Antlaşması'nın gerektirdiği protokollerdeki değişimlere uymak amacıyla, Avrupa Birliği konseyi tarafından, 12 Aralık 2007'de Strazburg'da ilan edilerek, 1 Aralık 2019'da yürürlüğe girmiştir (AB Başkanlığı, 2011). Antlaşma'da 165 ve 166. maddeler birliğin eğitim, spor ve gençlikle alakalı güncel politika ve uygulama hedeflerini içermektedir. İlgili antlaşmanın 165. maddesince birlik üye devletlerin dil ve kültür ile alakalı farklılıklarına saygı duyarken, üyeler arası işbirliği çerçevesinde, eğitim-öğretim kalitelerini yükseltecek eylemlerde destekleyicilik ve tamamlayıcılık adına yardım sağlar, sporda gönüllülük ilkesini gözeterek, Avrupa boyutunu geliştirme konusunda sporun sosyal, eğitsel işlevlerinden yararlanır, birlik üyeleri eğitim ve spor dallarında, Avrupa Konseyi ve diğer tüm ülkelerin yanı sıra, uluslararası yetkili örgütlerle işbirliği içinde faaliyetlerini sürdürür, ilgili maddeler, üye devletler alandaki teşvik

tedbirlerini kabul ederler, bu bağlamda birliğin eğitim, spor ve gençlik alanlarına dair eylemlerinin hedefleri ise şunlardır (Avrupa Konseyi, 2019) :

- Birlik üyesi devletlerin anadillerinin öğretiminin yaygınlaştırılmasıyla, eğitimde bir Avrupa boyutuna ulaşabilmek,
- Diploma ve öğrenim sürelerinde belli standartların yakalanması yoluyla, akademik bir tanınırlık düzeyi oluşturulması suretiyle, öğrenci ve öğretmenlerin hareketliliklerinin artması,
- Eğitim kurumları arası bir işbirliği düzeninin geliştirilmesi,
- Üye ülkelerin eğitim yapıları ile alakalı konularda ortak noktalar açısından bilgi paylaşımının deneyim aktarımlarının arttırılması,
- Genç bireylerin, Avrupa'nın demokratik kültürüne katılımlarının sağlanarak, genç ve sosyal alan eğitimcilerin dolaşımının artması,
- Uzaktan eğitimin teşvik edilerek geliştirilmesi,
- Spor müsabakalarında, dürüstlük ve şeffaflığın arttırılarak, alanla alakalı sorumlu birim ve kurumların aralarında işbirliğinin tesisi, sporcuların beden-ahlak bütünselliğinin korunması ve bu sayede spor alanında bir Avrupa spor boyutunun oluşturulması.

Yine Avrupa Birliği'nin İşleyişi hakkındaki anlaşmanın 166. maddesince birlik mesleki eğitimle ilgili olarak, üye devletlerin sorumluluklarına saygı duyarken, üyeler arası işbirliği çerçevesinde, mesleki eğitimi içeren eylemlerde destekleyicilik ve tamamlayıcılık adına yardım sağlar, endüstriyel yeniliklere uyum sağlanmasını mesleki eğitim yoluyla kolaylaştırırken, işgücü piyasalarının ihtiyacı olan mesleki eğitimi sürekli olarak destekleyerek, iyileştirir, mesleki eğitime erişim olanaklarını arttırır, genç bireyler başta olmak üzere mesleki eğitim alan ve veren bireylerin hareketliliğine destek verir, mesleki eğitim alanında kurum ve kuruluşların işbirliğini arttırır, üye ülkelerin mesleki eğitim alanındaki tecrübelerini birbirlerine aktarmalarını sağlayarak, mesleki eğitim bilgi ve deneyimini geliştirir, mesleki eğitimle alakalı diğer ülke ve ilgili kuruluşlarla işbirliği sağlar (Avrupa Birliği Başkanlığı, 2011).

Avrupa Birliği, gençlik politikaları alanında da işbirliğini geliştirmek için, 26 Kasım 2018'de toplanarak, 2019-2027 yılları arasındaki AB gençlik politikasının çerçevesini belirlemiştir. Konsey, stratejilerini sektörler arasında etkileşime geçme, bağlantı kurma ve güçlendirme ve

tüm gençlerin katılım sağladığı bir alan oluşturma eylemleri etrafında belirlemiştir. AB Gençlik Stratejisi, AB düzeyindeki politika araçlarının yanı sıra tüm paydaşların ulusal, bölgesel ve yerel düzeydeki eylemlerini harekete geçirerek, gençler hakkındaki bu stratejik vizyonunun gerçekleştirilmesine katkıda bulunmalarını sağlamak üzerine on bir temel hedef belirlemiştir. Bu hedefler, Avrupa Birliğini gençlerle birleştirmek, tüm cinsiyetlerin eşit sayılması, gençler arasında kapsayıcı topluluklar oluşturulması, gençlerin bilgiye dayalı, yapıcı diyaloglar kurmasının teşviki, gençlerin ruh sağlığını koruyan, refah ortamının oluşturulması, kırsal alandaki gençleri gelecekle buluşturmak için sınır ötesi hareketliliklerine imkan tanınması, istihdamın gençler ve herkes için, kaliteli düzeyde gerçekleştirilmesi, gençler için kaliteli öğrenme alanının oluşturulması, herkes için kapsayıcı bir katılım alanı oluşturulması, sürdürülebilirlik ilkelerine uygun, yeşil bir Avrupa'nın oluşturulması, AB programlarının ve fonlarının harekete geçirilmesi, Marie Skłodowska-Curie Eylemleri, yaratıcı Avrupa ve bunların halefleri dahil olmak üzere Erasmus+, Avrupa dayanışma birliği, Avrupa yapısal ve yatırım fonları, Horizon 2020 gibi AB program ve fonlarının etkin kullanımını teşvik edilmesi, üye devletlerin, AB' nin ulusal, bölgesel ve yerel düzeylerdeki finansman kaynaklarının gençler arasındaki sinerjisinin keşfedilmesi, gençlik örgütlerinin ve Avrupa programlarının çalışmalarının tüm bu hedefler çerçevesinde genç bireyler arasında Avrupa vatandaşlık aidiyeti oluşturulması suretiyle desteklenmesi hedefleridir(Avrupa Konseyi, 2018).

Avrupa Birliği eğitim ve gençlik politikaları güncel gelişmelerin takipçisi olarak, tüm gelişmelere karşı hızla reaksiyon vermektedir. Buda birliğin eğitim, spor ve gençlik politikalarının diğer politika alanlarında olduğu gibi başarıya ulaşmasında etkili bir nedendir. Görüldüğü gibi birlik, COVID-19, savaşlar, afetler gibi tüm dünyayı derinden etkileyen birtakım olumsuzluklar karşısında, yeni eğitim ortamları oluşturarak, bilgi paylaşımının ve öğrenmenin, gençler odağında tüm bireyler için devam etmesini sağlayıcı adımları geliştirerek, desteklemiştir. Bu sayede öğrenme alanında sınırların kalkması sağlanarak, bilgiye ulaşmak, öğrenmek adına olanaklar genişlerken, gençler, öğrenci, öğretmen bireyler için hareketlilik adına atılan adımlarla da ekonomik destekler sunularak üye ve aday ülkelerde yaşayan tüm bireylerin Avrupa Vatandaşı aidiyeti kazanmalarına destek verilmiştir.

Çalışmanın bir sonraki alt başlığında, bu başlık altında incelenen AB eğitim politikalarının genel hedeflerinin, 2020 AB eğitim politikaları hedeflerine doğru birliğin ihtiyaçlarına göre evrilişi incelenecektir. Sonrasında AB eğitim programlarının bu güncel hedeflere göre değişimi tarihsel süreç çerçevesinde gözlemlenecektir. 2021-2027 güncel eğitim programlarının dönemin ihtiyacına göre bu hedef ve amaçlar temelinde AB tarafından şekillendirilmeleri bu bilgiler ışığında açıkça anlaşılabilecektir. Tüm bu AB eğitim politikaları çalışmaları çalışmada net bir şekilde düzenlendiğinde, AB'nin eğitim programları ve reformlarıyla gerçekleştirmek istediği standartlar ortaya çıkacaktır.

4.1.1. AB eğitim politikalarının 2020 hedef ve öncelikleri

AB eğitim politikaları, güncel politika girişimleri ve çerçeve çalışmalarıyla sürekli olarak yenilenmektedir. Birlik üye devletlere tek tip bir merkezi sistem ve uyumu dayatmasa da eğitimlerinde AB stratejilerini doğru uygulayarak, uyum çalışmaları yönünde sistemlerini geliştiren devletler eğitimde belirli düzeyde bir AB başarısı ve benzerliğini yakalamaktadır. AB'nin üye ve aday devletlerden beklediği eğitimde ortak uyum çalışmaları incelendiğinde, bu reform içeriklerinin sadece üye-aday devletlerin eksik olduğu konularda olmadığı, eksikliklerin giderilmesi yanında, ekonomik ve sosyal işbirliği zemininin eğitim yoluyla desteklenmesi için çalışmalar yapılması beklendiği görülmektedir (Tuzcu, 2002).

AB eğitim politikalarıyla, çok kültürlü, çok dilli bir yapıyı oluşturmak, Avrupa kimliğinin geliştirilerek, bu ortak Avrupa değerleri etrafında buluşmak için bir hareketlilik ortamı sağlamak, eğitimde fırsat eşitliğini, yaşam boyu eğitimle birlikte desteklemek, ekonomik gelişim için meslek eğitimine dair bilgi, beceri ve teknolojik yeterliliği oluşturmak ve tüm bu çalışmaları birlik üyeleri arasında bir işbirliğini tesis ederek yapmak istemektedir. Bu çalışmalar sonucu uyum süreçlerini başarıyla tamamlayarak üye statüsüne geçen devletler, zamanla kendi milli eğitim sistemlerinin temel oluşturduğu, yeni bir kimlik oluşturmaya imkan veren, farklılıklara tahammülü yüksek olan, uluslar üzeri bir Avrupa vatandaşlık bilincine ulaşmaktadırlar. Bu sayede bu ülke vatandaşları tıpkı Avrupa konseyinin işaret ettiği, özgürlük, demokrasi, insan hak ve eşitliğini savunan, ayrıştırıcı olmayan kültürel birleştiricilik unsurlarıyla dayanışmayı eğitim dahil her alanda sergileyen bir Avrupa vatandaşlık kimliğine ulaşmış olmaktadır.

Avrupa kimliğinin oluşturulması süreci, ortak eğitim politikalarının uyumu yoluyla çok daha etkili sonuçlar vermektedir. AB, eğitim politikalarını oluşturduğu yasal dayanakları esas alarak, belirlediği çerçevelerle ve düzenlediği program faaliyetleriyle gerçekleştirmektedir. Bireylerin hareketlilikleri sonucu Avrupa vatandaşlarıyla iletişim kurulmasının, bir Avrupa üyesi ülkede kısa süreli dahi yaşamının, Avrupa ile bütünleşme haline hazır bulunuşluk geliştiren bireylerin oluşmasına katkı sağlama düşüncesi, yüzyılın değişen ihtiyaçlarıyla birleştiğinde bu durum birliğin eğitim politikalarını sürekli olarak geliştirerek yenilemesine yol açmaktadır. Bu gelişmeleri 21. Yüzyılın yapısında, ekonomik, sosyal kalkınmanın sağlanmasında eğitim kavramının her zamankinden çok daha önemli hale gelişini takip etmesi, küresel ihtiyaçlar bağlamında tüm kurum ve kuruluşların, çağın, bilgi, beceri, yetenek ve eğitim donanımlarına üst seviyede sahip olan toplumların oluşturulmasını zorunlu kılmıştır. Bugün uluslararası düzeyde söz sahibi olmuş tüm toplum ve topluluklar, çağın en iyi eğitim sistemlerine sahipken, ekonomik gelişme seviye ve güçleri eğitimdeki başarılarıyla orantılı olarak devam etmektedir. Bu durum birliğin ekonomik ve sosyal bir işbirliğinin sağlanması ana amacı etrafında düşünülünce birlik 2002’de Partnership for 21st Century Learning oluşumunun beceri temelli program hazırlanmasını hedefleyen çalışmasına atfen, 21. Yüzyıl becerilerini bakış açısı çerçevesinde yayınlamıştır. Bu beceriler aşağıdaki tasnifi içermektedir:

- Öğrenmeyi Öğrenmek, İletişim,
- İletişim,
- Anadilde İletişim,
- Yabancı Dilde İletişim,
- Dijital Yetenekler,
- Kültürel Farkındalık ve İfade,
- Sosyal ve Yurttaşlıkla İlgili Yetkinlik ve
- İnisiyatif ve Girişimcilik Hissi (Akt. Hamarat, 2019).

AB, son yıllardaki ekonomik kriz ve küresel düzeydeki sorunlardan kolaylıkla çıkabilmek amacıyla 2020 yılını hedef alan bir strateji geliştirmiştir. Bu stratejiyi geliştirirken Avrupa’da daha rahat iş olanaklarının oluşturulmasını, daha kıllı, sürdürülebilir sistemli bir büyüme hedefine eğitim alanının yaratıcı imkanlarıyla ulaşılmasını hedeflemiştir. AB 2020 stratejisi,

büyümeye ve istihdam edilebilirliğin artmasına odaklanırken, bu adımı Lizbon stratejisi ışığında devam ettirerek, krizlerden daha güçlü olarak çıkmak istemiştir. Bu kapsamda eğitimle ilgili 2 temel hedef belirlemiştir. 5 temel hedeften ikisinin eğitimle alakalı hedefleri içermesi eğitimin kalkınmadaki rolünü ortaya koyar niteliktedir. Bu hedefler,

- Okul çağındaki bireylerin, okul terklerinin %10 ‘dan daha düşük bir orana düşürebilmek,
- 30 ila 34 yaş aralığındaki genç bireylerin %40 oranında mezuniyet oranlarına ulaşmasını sağlamaktır (AB Başkanlığı, 2014).

Yine birlik, aynı strateji kapsamında, 7 temel girişimden, 3 tanesini eğitimle alakalı belirlemiştir. Bu girişim hedefleri ise şunlardır:

- Eğitim, araştırma ve iş piyasasına dair sektörler arasında yenilikçi bağların kurularak, inovasyonun artırılması,
- Hareket halindeki gençlik mottosu çerçevesinde, genç bireylerin, eğitim, mesleki eğitim ya da hayat boyu öğrenmeye dair eğitimlerinin artırılması,
- Birlik içi iş olanaklarının artması amacıyla, yeni beceri alanlarının, işgücü potansiyeline beceri alanlarında yenilik ve gündem için küresel bir dönüşüm sağlanmasıdır (AB Başkanlığı, 2014).

Yukarıdaki hedeflerden anlaşılacağı gibi, 2020 eğitim hedefleri, eğitim ve öğretimin daha yenilikçi, sürdürülebilir, çeşitli yaştan bireylerin hayat boyu eğitim vasıtasıyla kapsandığı, daha kalite odaklı, eğitimde uluslararasılaşmanın hareketlilikle, açık koordinasyon olanaklarının yakınlaştırıcı etkisinden faydalanılarak desteklendiği bir çizgide sürdürülmek istenmiştir. Birlik bu kapsamda öncelikle “Eğitim ve Öğretim 2010” programını Mart 2002’de Lizbon stratejisine paralel olarak geliştirirken, sonrasında eğitim-öğretim alanında Avrupa işbirliği temel çerçevesini düzenleyen, “Eğitim ve Öğretim 2020” çerçevesini hazırlamıştır. İlgili çerçeve 28 Mayıs 2009’da “Education and Training 2020” başlığıyla AB resmi gazetesinde Konsey tarafından yayınlanmıştır (Avrupa Konseyi, 2009).

2020 yılına hazırlık sürecinde, bu çerçeve aracılığıyla birlik, tüm Avrupa vatandaşlarının, kişisel ve mesleki alandaki başarılarının artırılması sonucu kişisel bir başarı duygusuna

ulaşılmasını, demokrasi değerlerini benimseyen, sosyal açıdan uyumlu, aktif ve kültürlerarası diyaloga önem veren bireylerin ülke eğitim-ğretim sistem ve politikalarının geliştirilmesi vasıtasıyla sağlanması adına destek verilmesini ana hedefi olarak belirlemiştir. Kalkınma çalışmalarında eğitim alanının önemine vurgu yaparken, Education and Training 2020 AB Konseyi sonuç bildirgesinde uygulamalar için 4 ana hedefi belirleyerek yayınlamıştır. Bu hedefler şunlardır:

- ğrenme ve hareketlilik durumunun hayat boyu eğitim ve öğrenme kapsamında gerçekleştirilmesi,
- Eğitim- ğretim alanında belirli bir kaliteye ulaşılarak, daha verimli sonuçların alınması,
- Eşitlik, dayanışmanın sosyal yönünün arttırıldığı, aktif vatandaşlığa dayalı bir sistemin tesisi,
- Girişimcilik alanı dahil olmak üzere, eğitim-ğretim süreçlerinin her kademe ve aşamasında yaratıcı ve yenilikçi duruşun teşvikidir (AB Başkanlığı, 2014).

AB, “Eğitim ve ğretimde 2020 Stratejisi” ismiyle Türkçeye çevrilmiş bu ereve belgesiyle, eğitimde ulaşılması amaçlanan Avrupa temel ölçütlerini de yayınlamıştır. Bu ltler şunlardır (Sosyal, Bölgesel ve Yenilikçi Politikalar Başkanlığı, 2014):

- En az %15 oranında yetişkinin hayat boyu öğrenme istemi içine alınması,
- Okuma, matematik becerileri, bilim alanlarına dair 15 yaş grubunun başarısızlık düzeyinin %15 seviyesinin altına düşürülmesi,
- Eğitim-ğretimde erken okul terkinin %10 seviyesinin altına indirilmesi,
- 30 ila 34 yaş aralığındaki bireylerin, yükseköğretime erişimlerinin %40 oranına çıkarılması,
- 4 yaş grubu çocuklar ile zorunlu ilköğretim yaşındaki çocuklarda okul öncesi eğitime katılma oranının %95 seviyesine çıkarılması,
- Yükseköğretimde hareketlilik düzeyinin arttırılarak (Bologna hedefleri kapsamında, 2020’ye kadar en az % 20 oranında yükseköğretim hareketliliği gerçekleştirilmesi), bu bağlamda mesleki eğitim ve eğitmenlerin, hareketliliğinin bir ölçüt getirilerek sağlanması,

- İstihdam edebilme oranlarının artırılması (bu bağlamda 20-34 yaş grubu diplomalı bireylerin, en az % 82 sinin mezuniyetlerinden sonra en geç 3 yıl içinde istihdamlarının sağlanması hedefi),
- Yabancı dil öğreniminin artışının sağlanarak, bu bağlamda AB vatandaşı bireylerin kendi dillerinin yanında en az bir dili daha öğrenmesinin sağlanması (AB Başkanlığı, 2014).

Görüldüğü üzere, AB kuruluşundan bugüne yaşam boyu eğitim ve öğretimi devam ettiren, çok dilliliği ve çok kültürlülüğü destekleyen, inovatif çalışmaları teşvik eden, hareketliliğe önem veren, eğitim-öğretim de eşitlikçi ve akredite olmuş kaliteli sistemleri benimseyen, bireyleri 21. Yüzyıl gereklilikleri çerçevesinde bütünleştirerek, üyeler arasında ekonomik kalkınma, sosyal refah ve işbirliğini sağlayıcı çalışmalar yaparak, politikalarını belirleyerek bir Avrupa yeterlilikleri çerçevesine ulaşmayı hedeflemiştir. Bu kapsamda, birliğin bu eğitim hedeflerini üye ve aday ülkelerde gerçekleştirme çalışmaları sürerken, eğitim programları bu hedefleri destekler yapıda sürekli olarak güncellenmektedir. Bir sonraki başlıkta, AB eğitim programları tarihsel gelişim süreci çerçevesinde günümüze doğru incelenecektir. Bu sayede bu programların birlik politika hedeflerine göre güncellenerek, eğitim politikalarını destekleme becerileri anlaşılacaktır.

4.1.2. Tarihsel gelişim süreci çerçevesinde Avrupa birliği eğitim programları

Uluslararası ilişkiler literatürüne ait bir kavram olan norm kavramı, birbirinden değişkenlik gösteren davranışların, aynışmasının sağlanması suretiyle, bu aynı olma, benzeşme halinin davranışı sergileyen tüm aktör, kişi ya da kurumlarca işbirliğine dönüşmesiyle, ortak bir davranış kalıbında normların inşa edici işlevi altında bütünleşerek, bütüncül bir iradenin sergilenmesi anlamına gelmektedir. Bu kavram AB'nin sisteminde, birliğin üye ve aday ülkelerden ortak bir tutum bütünlüğü sergileyerek, birlik müktesebatı çerçevesinde ortak hareket edilmesini şart koşması ve birliğe ait bir değer sisteminin tüm üye ve aday ülke vatandaşlarınca benimsenmesini istenmesiyle sistemde göze çarpmaktadır (Vatandaş, 2018).

Görüldüğü gibi, birlik belirli normların kabul edilmesi hedefini, Avrupalılık kimliği oluşturmak suretiyle, bir kültürel benzerlik ve işbirliğini tesis ederek gerçekleştirmeye çalışmaktadır. Bu çalışmalarıyla ilgili alanlarda belirlediği politika oluşturma hazırlıklarıyla, birlik programları aracılığıyla yapmaktadır. AB'nin eğitim, gençlik, spor ve kültür alanında da

belirli normların uygulanması kapsamında birçok hedefi vardır. Bu başlık altında AB'nin üye ve aday devletlerde, eğitim alanında yerleştirmek istediği normları, uygulama aracı olarak kullandığı AB eğitim programlarının, tarihsel değişimleri incelenirken, bu incelemeyi takip eden başlıklarla, 2021-2027 uygulama dönemlerinde ilgili programların güncel halleri ve katılımcı ülkelere katmak istedikleri dönüşümler belirtilecektir.

Avrupa Birliği, üye ve aday devletlerin sorumluluğunda, eğitim, gençlik, spor ve kültür alanları gibi birçok sosyal alanda eğitim kalitesinin artmasını sağlamak, çeşitli Avrupa uluslarının birbirleriyle tanışmasına destek olmak suretiyle, ortak bir Avrupa kültürü ve dili oluşturulmasına katkı sağlamak istemiştir. Avrupa değerlerini benimsemiş, Avrupa kimliğinden izler taşıyan, çeşitli topluluk ve bireylere tahammül seviyesi yüksek olan, bu değerler etrafında Avrupa toplumu ile bütünleşebilen bireylerin oluşması birliğin temel hedeflerinden biri olmuştur. Birliğin işbirliğine dayalı olarak gerçekleştirmek istediği bu hedef ve politikaları uygulayabilmesi, çeşitli farklılıklar etrafında kültürel zenginleşme algısıyla dayanışmaların artması fikrinden hareketle birçok kurum, kuruluş, vakıf, öğrenci, öğretmen, genç ve yaşam boyu öğrenme kademelerindeki v.b. paydaşların hareketliliğinin desteklenmesine bağlıdır.

AB, devletlerarası farklılıkların bireylere yansımalarını en aza indirmek, ortak bir eğitim alanının akredite edilerek, alınan eğitim, sertifika ve mesleki yeterliliklerin tüm Avrupa'da geçerliliğini sağlamak için oluşturduğu eğitim politikalarını, yürürlükteki güncel eğitim programları kapsamında gerçekleştirmektedir. Tüm bu programlar "Avrupa Vatandaşlığı" etrafında şekillendirilmiştir. Programlardaki en temel hedef, ortak Avrupa değerlerini benimsemiş bir Avrupalı kimliğini inşa etmektir (Şişman, 2013). Bu programlar ve devamında bireylerin hareketlilikleri, birliğin ekonomik destekleriyle dönemin şart ve gerekliliklerine uygun olarak, değişik isimler çatısı altında şekillenmektedir.

AB, dünyadaki değişimlere hızlı bir biçimde uyum sağlayan bir yapıya sahip olması nedeniyle, yıllara göre uyguladığı ilgili eğitim programları, daha evvel vurgulandığı üzere değişiklikler göstermiştir. AB eğitim programları, Avrupa Parlamentosu ile Avrupa Konseyi'nin çalışmaları sonucu yürürlüğe girerken, programlara katılımlar, üye ve aday

devletlerin ulusal ajanslarının Konseyin çağrılarına karşı katılma isteğinin kabul edilmesiyle gerçekleşir. Tüm programlara katılımlar, tüm aday devletlere açık değildir. Bu nedenle aday devletler, yalnızca aday statüsüne açık olan programlara katılım sağlayabilirler (Avrupa Birliği Başkanlığı, 2007).

AB eğitim programlarına teknoloji eğitimi ve öğretimi için bir topluluk eylem programı olan COMETT programının temmuz 1986'da kabul edilip, 1987'den 1989'a kadar olan ilk üç yıllık eylem planı (COMETT I) ile başlangıç yapmıştır. İlgili program, ikinci beş yıllık eylem planıyla, 1990-1994'de (COMETT II) olarak üniversite-sanayi işbirliği ağını güçlendirdi. Ayrıca ileri teknoloji eğitimlerinin zenginleşmesine, şeffaflığına ve kalitesine katkı sağlamaya devam etti. COMETT Üniversite Kurumsal Eğitim Ortaklıkları, ayrıca eğitim ve öğretimde socrates, Leonardo da Vinci v.b. yeni topluluk programlarının hazırlanmasında aktif olarak yer aldı. Program birliğin ekonomik bütünleşmesine üniversite, sanayi işbirliğini destekleyerek büyük katkılar sağladı. Genç bireylerin mezuniyet sonucu çeşitli Avrupa ülkelerinde iş bulmalarını sağlayan program, birlikte gençlerin hareketliliğinin önünü açmıştır (Avrupa Komisyonu, 1994). Sonrasında Erasmus programı 17 Haziran 1987'de uygulanmaya başlanmıştır. Program sürekli olarak içeriği yenileyerek, günümüze gelindiğinde birliğin en önemli eğitim programına dönüşmüştür. Programla alakalı ayrıca bir başlık açılacağından bu kısımda sadece başlangıç tarihine ve amacına yer verilmiştir.

AB'nin uyguladığı, bu programı takip eden, AB'nin diğer eğitim programları hakkındaki bazı bilgiler ise şunlardır: eğitimde Avrupa boyutunu ve yaşam boyu eğitimi hedefleyen Socrates programı, 1995-2006 yılları arasında, eğitimde kaliteyi geliştirerek, çok dilli ve kültürlü bir Avrupa kimliğini, Avrupa birliği vatandaşı ve aday bireyler üzerinde oluşturmaktır. Sokrates uygulandığı dönemde, sekiz alt program alanını kapsamaktadır. Bu alt programlar, ilk, orta ve lise eğitim seviyesinde Comenius, yükseköğretim seviyesinde Erasmus, yetişkin eğitimi seviyesinde Grundtvig, dil öğretiminde Lingua, açık ve uzaktan öğretimle, bilgi ve iletişim teknolojileri alanında Minerva, eğitim sistemi ve politikalarında yenilikler, yan önlemler ve ortak eylemler alanları programlarıdır. (Şişman, 2013). Sonraki dönemde, Sokrates programı ve Leonardo da Vinci programı 2007-2013 yılları arasında Hayat boyu öğrenme çatısı altında sosyal uyum ve bilgi toplumuna dair birikimlerin oluşturularak, ekonomik kalkınmanın

sağlanması amacıyla dört alt dala ayrılmıştır. Bu programlar, Comenius, Erasmus, Leonardo da Vinci, Grundtvig ve bunlara ek oluşturulan, Transversal ve Jean Monnet programıdır, Transversal iki ya da daha çok alanın faaliyetlerini içeren, üyelerin eğitim sistemi kalitelerini, birlik işbirliğiyle yükseltmeyi amaçlayan, ortak konulu bir programken, Jean Monnet programı ise eğitim- öğretimde araştırmaların bireysel ve kurumsal düzeylerde desteklendiği bir programdır (AB Başkanlığı, 2007). 2014-2020 ve 2021-2027 yılları arasında ise birlik, eğitim programlarını Erasmus+ çatısı altında uygulamaktadır. Birlik her zaman dönemin koşullarına göre eğitim programlarının içeriklerinde revizyonlara gitmiştir. Buda bu programların milyonlarca insan tarafından benimsenmesinin nedenlerinden biridir denilebilir. Bir sonraki başlıkta çalışmada önemli bir yeri olan Erasmus+ programına dair bilgileri içerirken, bulgular ve sonuç kısmına kaynak oluşturması açısından oldukça önemlidir.

4.1.2.1. Erasmus+ programı 2021-2027 uygulama dönemi

Çalışmanın bu bölümünde, tez konusunun odağında yer alan Kahramanmaraş'ın, katılımıyla gerçekleştirilen Erasmus+ programlarının genel yapı ve standartlarının daha net anlaşılmasına olanak sağlayacak özelliklere dair belirlemeler, Erasmus+ programına dair geniş açıklamalarla yer verilecektir. Burada elde edilen bilgiler, bulgular ve sonuç kısmının oluşturulmasına böylece katkı sağlayacaktır. Avrupa Birliği, komisyonunun, Brüksel, Belçika'da, 30-31 Ocak 2012 yılında gerçekleştirdiği Erasmus Programının 25. yıldönümü açılış konferansında Erasmus programının geçirdiği değişimler ve gelecek hedefleri hakkında tarihsel gelişim süreci esas alınarak bilgiler verilmiştir. Erasmus programı, 17 Haziran 1987 yılında, 11 AB üyesi ülkenin (Belçika, Danimarka, Almanya, Yunanistan, Fransa, İrlanda, İtalya, Hollanda, Portekiz, İspanya ve Birleşik Krallık) 3000'in çok az üzerinde öğrencisinin katılımıyla başlamıştır. Yıllar içinde Erasmus programı çok farklı aşamalardan geçerek, geliştirilmiştir. Başlangıçta hareketliliğe katılan 11 üye devletten 3,244 öğrenci yurt dışına giderek, farklı kültürler ve yaşam biçimleri hakkında birçoğu ilk kez fikir sahibi olmuştur. 11 üye devlete her geçen gün yeni katılımlar sağlanmıştır. Erasmus, öğrencilerin yurt dışında eğitim görmelerini veya staj yapmalarını sağlayan AB'nin eğitim politikalarında amiral gemisi olarak adlandırılabilir bir eğitim ve öğretim programıdır. 2012 yılına kadar programdan, 2,7 milyondan fazla öğrenci yararlanmıştır (Avrupa Komisyonu, 2012).

Türkiye, Erasmus programına 2004 yılında katılmaya başlamıştır. Erasmus programı sayesinde öğrenci ve bazı paydaşların yurt dışı deneyimleri, öğrencilerin akademik bilgilerini zenginleştirmelerine ve mesleki yeterliliklerini geliştirerek, kişisel gelişimlerinin artmasına, bireylerde bir Avrupa kimliği oluşmasına ve Avrupa projelerinin merkezinde konumlanmış bir parça olan bireylerin yaşamları boyunca hareketliliğini sağlayarak, istihdam edilebilirliklerine de yardımcı olmaktadır. Programın başarısı Avrupa'da yüksek öğrenimin şekillenmesine yardımcı olarak yükseköğretimde aşağıdaki aşamalara ulaşılmasına katkılar sağlamıştır:

- Eğitimde karşılaştırılabilir, geçerli standart dereceleri sağlayan Bologna sürecinin başlatılması,
- Avrupa kredi biriktirme ve transfer sisteminin kurulması (ECTS),
- Yükseköğretimin uluslararasılaşması ve
- Yükseköğretim kurumlarında yeni ve geliştirilmiş hizmetler, öğrenme, öğretme ve çalışma yöntemlerinin yanı sıra yeni işbirliği biçimleri ve kendi sınırlarının ötesinde mevcut olan fırsatların daha iyi anlaşılması.

1990'larda program, Socrates adı verilen çok daha geniş kapsamlı bir yükseköğretim programının parçası haline gelirken, 2003 yılında Erasmus üniversite beyannamesi yürürlüğe girmiş ve öğrenci ve personel değişimlerinin, kalite güvencesini ve programın temelini oluşturmuştur. 2007 yılından itibaren Erasmus, birliğin hayatboyu öğrenme programının bir parçası olarak, öğrencilerin staj için yurt dışına gitmesi gibi yeni faaliyetler programa eklenmiştir. Şu anda 33 ülke programda yer alırken, Avrupa'daki neredeyse tüm yükseköğretim kurumları bu programa dahildir. 2014 yılına gelindiğinde program herkes için Erasmus adıyla bir içerik ve bütçe yenilenmesine gitmiştir (Avrupa Komisyonu, 2012).

Erasmus programı yıllar içinde değişse de birliğe aday ve üye devletlerin eğitim sistemlerine katkısı değişmemiş aksine artarak devam etmiştir. Program sayesinde binlerce genç ve kurum hareketlilikten yararlanmış, bu sayede özgüven duyguları, değişik kültürlerle tahammül duyguları gelişmiş, çok dillilik özelliğinin önemini kavrayarak istihdam olanaklarını genişletmişlerdir. Program, Avrupa Birliği başkanlığından alınan bilgilere göre, 2014-2020 yılları arasında, eğitim ve gençlik alanlarına spor alanının eklenmesiyle tek bir program

çerçevesinde birleşerek, bugün güncel ismi olan Erasmus+ adıyla programını uygulamaya devam etmiştir. Avrupa Komisyonu, yapılan görüşmelerde 2021-2027 yılları arasında uygulanması planlanan güncellenmiş programında isminin Erasmus+ programı olarak devam etmesine karar verirken, program bütçesi ve içeriği çağın gereklerine göre güncellenmiştir. 2021-2027 aralığında uygulanacak olan Erasmus+ programının bütçesi için, 28,4 milyar Euro kaynak ayrılmıştır (T.C. Birlik Programları Daire Başkanlığı, 2023). Ayrılan bu bütçe, birliğin eğitim uygulamalarına verdiği önemi ve eğitimin dönüştürücü gücünü kanıtlar niteliktedir. Türkiye bu dönem için katılım antlaşmasını 27 Ekim 2021 tarihinde gerçekleştirerek, 16 Kasım tarihinde yeni uygulama antlaşması, resmi gazetede yayınlanarak resmen başlamıştır.

Yeni Erasmus+ 2021-2027 programı, hayat boyu öğrenme yoluyla eğitimi desteklemeye adanmıştır. Avrupa'da ve ulus ötesinde eğitim, öğretim, gençlik ve spor alanlarındaki kişilerin mesleki ve kişisel gelişimini geliştirmek suretiyle, böylece sürdürülebilir büyümeye, kaliteli işlere ve sosyal uyuma katkıda bulunmak, inovasyonu teşvik etmek, Avrupa kimliğinin ve aktif vatandaşlığın güçlendirilmesini sağlamak amaçlamaktadır. Bu nedenle program güncel eğitim politikası çalışmaları için bir araç rolünü üstlenecektir.

Birlik tüm bu faaliyetlere, öğrenme hareketlilikleri, kurum ve kuruluşlar arasında işbirliği sağlanması ve politika geliştirme ve diğer işbirliklerini destekleme eylemleri aracılığıyla ulaşmayı planlamaktadır. Avrupa eğitim alanının oluşturulması, Avrupa stratejik işbirliğinin uygulanmasının desteklenmesi, temel sektörel gündemleriyle birlikte eğitim ve öğretim alanı, gençlik politikası işbirliğinin ilerletilerek, 2019-2027 birlik gençlik stratejisi kapsamında ve sporda Avrupa boyutunun geliştirilmesi, spor personelinin öğrenme hareketliliğinin yanı sıra gençliğin işbirliği, kalite, kapsayıcılık, yaratıcılık prensiplerine uygun biçimde, spor organizasyonları ve spor politikaları düzeyinde inovasyon içerikli uygulamalar geliştirilmeleri için bu dönemde yoğun çalışmalar yapılacaktır (Erasmus Learning Academy, 2024).

Avrupa Birliği'nin yeni Erasmus+ döneminde artan işbirliğine dayalı öğrenme hareketliliğini geniş bir kitlenin yararlanabileceği şekilde hazırlaması, eğitim yoluyla birliğin bütünleşme politikalarının gerçekleşmesine büyük katkı sağlarken, istihdam oranlarını arttıracak ve birey

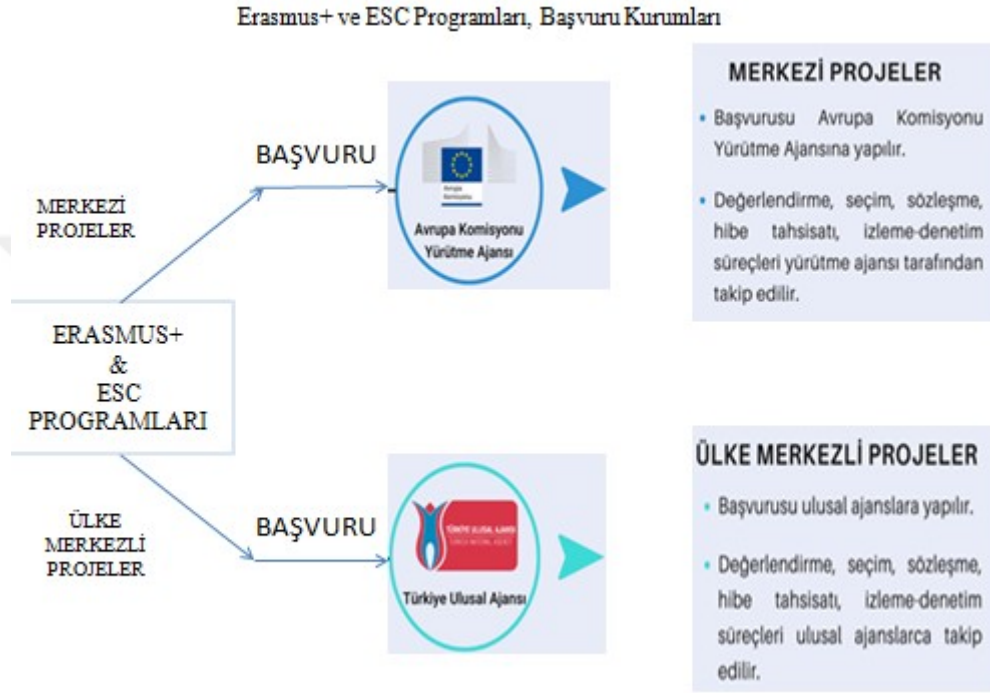
ya da kurumlar olarak tüm paydaşların kendi kültürel kimlikleri yanında Avrupalı alt kimliği oluşturma süreçlerine olumlu yönde etki edecektir. Erasmus+ programı tüm eğitim tür ve kademelerinde çalışmalarını sürdürürken mesleki eğitime ayrıca önem vermiştir. Avrupa Birliği'nin mesleki eğitim ve becerileri geliştirerek, işgücü şartlarını geliştirerek ekonomik işbirliklerini arttırmak için mesleki eğitimle ilgili Erasmus+ hedefleri şunlardır:

- İş piyasaları ve alanlarında, şu an ya da gelecekte oluşacak ihtiyaçlar perspektifinde becerilerin geliştirilmesi ve geleceğe hazırlık için yeni beceriler edinilmesinin desteklenmesi,
- Mesleki eğitim hizmeti veren kurum ve kuruluşların, yüksek düzeyde kalite içeren hareketlilik projelerini yürütebilme kapasitelerini öğrenci ve eğitimciler özelinde yükseltmek ve uluslararasılaşma stratejileri bağlamında doğru, kaliteli ortaklıklar kurmalarını sağlayarak, teşvik etmek, hareketlilik sürelerini arttırmak,
- Avrupa Birliği yurt dışı hareketlilik projelerinde, hazırlanan öğrenme çıktılarının kalitesinin yükseltilerek, şeffaf ve tanınabilir hale getirilmesini sağlamak,
- Mesleki eğitimde Avrupa eğitim alanının geliştirilerek, uygulanmasına olanak sağlamaktır.

Görüldüğü gibi mesleki eğitim, Avrupa Birliği'nin özellikle geliştirmek için çalıştığı bir politika alanıdır. Mesleki eğitim vesilesiyle ekonomik kalkınmanın sağlanması ana hedeftir. Toplumların kalkınmışlık düzeyleriyle sosyal refah seviyeleri birbiriyle bağlantılıdır. Ekonomik kalkınma bireylerin özgür, kendine güvenen kişiler haline gelebilmeleri için şarttır. Meslek öğrenimi ve beceri edinimi hayat boyu süren bir süreçtir ve bireylerin yaşantısında çok önemli, olumlu değişiklikler oluşturur. Avrupa birliği ise çağın ihtiyaçlarını göz önünde bulunduran politikalarıyla, bu önemli konuya eğilerek, beceri edinme, meslek öğrenme süreçlerini özellikle desteklemektedir.

2021-2027 döneminde gençler arasında yaygın ve informel öğrenme hareketliliğinin ve aktif katılımın teşvik edilerek, genç bireylerin dil öğrenme konusuna daha fazla motivasyonlarının sağlanması için yoğun çalışmalar yapılacaktır. Bu sayede Erasmus+ programı aracılığıyla, bireylerin yeni beceriler kazanarak, yaş ve özgeçmişlerinden bağımsız kişisel gelişim düzeyleri arttırılarak, istihdama katılımları için olanaklar oluşturulacaktır. Projeye çağrılar merkezi tekliflerin bulunduğu merkezi çağrılar ve standart program çağrıları olarak

yürütülmektedir. Standart proje çağrıları, ülke Ulusal Ajansları aracılığıyla yapılırken, merkezi çağrıları başvuruları ise Avrupa Komisyonunun Yürütme organı olan ajansa iletilerek gerçekleşir. Bu komisyon Brüksel’de faaliyetini sürdürmektedir (İktisadi Kalkınma Vakfı, 2024). İlgili başvuruların Ulusal Ajans esas alınarak, Türkiye için geçerli başvuru birimleri şekil 4.1’de gösterilmiştir.

Şekil 4.1. Erasmus+ ve ESC Programları’nın 2021-2027 Dönemi Başvuru Kurumları

Avrupa Parlamentosu ve Konseyinin 20 Mayıs 2021’de yayınladığı yönetmeliğe göre, programda üç ana öncelik belirlenmiştir. Bu öncelikler, kapsayıcılık ve çeşitliliğin teşviki, dijital dönüşüm eylem planı çerçevesinde dijital dönüşümün gerçekleştirilmesi ve çevre sorunları ile iklim değişikliğinin olumsuz etkileriyle mücadele etmektir. Erasmus+ programı, 2021-2027 dönemi için kaliteli ve kapsayıcı eğitimin, eğitim-öğretimde çeşitliliğin sağlanarak, programdaki tüm eylem faaliyetlerine bireylerin ve kurumların eşit olanaklarla erişmelerinin sağlanması, öğretim ve yaşam boyu öğrenmenin sağlanarak, COVID-19 vb. kriz durumlarında eğitim- öğretimin kesintiye uğramayarak, dijital teknolojilerin kullanılması, bu sayede erişim imkanlarının devam ettirebilmesi, bu hedefe ulaşabilmek için dijital bir eylem planının hazırlanması ve iklim değişikliği sorununa karşı, çevreci eylemlerle desteklenen,

çevre-iklim değişikliği ekseninde bir mücadelenin sürdürülmesinin desteklenmesi Erasmus+ programının bu döneme ait önceliklerindendir (Avrupa Konseyi, 2021).

Erasmus programının yapısında bulunan üç ana eylem alanı faaliyeti başlıklarına, iki özel eylem faaliyeti eşlik ederken bu eylemler ise 4.2. numaralı şekil içeriğinden oluşmaktadır.

Şekil 4.2. Erasmus+ Programı'nın 2021-2027 Dönemi Yapısı, (AB Başkanlığı, 2023a)

Şekil 2.2.'de açıkça görüldüğü üzere program Erasmus+ Programının yapısı aşağıdaki ana başlıkları içermektedir.

- Ana Eylem 1: Bireylerin Öğrenme Hareketliliği (KA1),
- Ana Eylem 2: Yenilik ve İyi Uygulama Değişimi için İşbirliği (KA2),
- Ana Eylem 3: Politika Reformuna Destek (KA3),
- Özel Eylem 1: Jean Monnet Eylemleri,
- Özel Eylem 2: Spor Destekleri (T.C. Dışişleri Bakanlığı, Avrupa Birliği Başkanlığı, 2023).

Özel Eylem 1: Jean Monnet Eylemleri, AB yapısı hakkında belli düzeyde bir bilgi birikimi ve bilinç düzeyine ulaşmayı teşvik ederek, Avrupa bütünleşmesi ana amacı etrafında önemli katkıların sağlanmasını eğitim-öğretim ve geniş tartışma olanakları oluşturarak sağlamaktadır. Proje süreleri 36 aydır. Jean Monnet faaliyetlerinin hedefleri, AB konusunda bilgi birikimine sahip uzman bireylerin, akademisyen, araştırmacıların yetiştirilerek, kurumların AB alanındaki uzman sayısını arttırmalarını sağlanması sayesinde, bu kişiler aracılığıyla Avrupa Birliği konularının öğreniminin ve öğretiminin geliştirilmesini sağlamaktır. Birliğin gelecekte karşılaşılabilecek zorluklar ve fırsatlar da dahil olmak üzere, Avrupa entegrasyonu konularında öğretimi, öğrenimi ve araştırmayı teşvik etmek ve yüksek öğrenim ile eğitim ve öğretimin diğer alanlarında Jean Monnet eylemlerinden destek alarak bu konulardaki tartışmaları özellikle öğretmen ve personel eğitimi yoluyla teşvik etmeye önem vermektedir.

Birliğin kuruluşundaki, ortak Avrupa kimliğinin bir parçasını oluşturan ortak değerlere yönelik zorluklar ve vatandaşların düşük düzeyde katılım gösterdiği göz önüne alındığında, Avrupa'ya ait olma ve bağlılık duygusunu geliştirmek özellikle önemlidir. Program, Avrupa entegrasyonu çalışmalarında mükemmelliğin geliştirilmesine katkıda bulunmaya devam etmektedir. Jean Monnet eylemleri kapsamında finanse edilen kurumların program hedeflerine ulaşma yönündeki ilerlemelerinin düzenli olarak izlenmesi ve değerlendirilmesi yapılmaktadır. Bu kurumlarla diğer kurumlar arasında ulusal veya ulus ötesi düzeyde değişim, akademik özgürlüklere tam saygı gösterilerek teşvik edilmesine önem veren bir eylemdir. Birlik programının 2021-2027 dönemi için Jean Monnet eylemlerine, Erasmus+ bütçesi toplam tutarın %1,8'ini temsil eden en az 367 135 560 Euro'yu ayırmıştır. Alt bir eylem için ayrılan bu bütçe AB'nin araştırma-tartışma ortamının gelişerek, fikri zenginliğin ortak Avrupa değerleri çerçevesinde birleştirilmesine verdiği önemi göstermektedir (Avrupa Konseyi, 2021). Jean Monnet eylemlerine Avrupa Birliği çok önem verirken, birçok eylem ve işbirliği sayesinde faaliyetlerin içeriklerini zenginleştirerek, birçok aktörün eylemde yer almasını sağlamıştır. Jean Monnet eylemleriyle ilgili şekil 4.3. incelendiğinde faaliyet alanı daha net anlaşılabilmektedir.

Jean Monnet Eylemleri	
ERASMUS-JMO-2024-MODULE	Jean Monnet Modül (Jean Monnet Actions in the field of Higher Education: Modules)
ERASMUS-JMO-2024-CHAIR	Jean Monnet Kirsü (Jean Monnet Actions in the field of Higher Education: Chair)
ERASMUS-JMO-2024-COE	Jean Monnet Mükemmeliyet Merkezleri (Jean Monnet Actions in the field of Higher Education: Centres of Excellence)
ERASMUS-JMO-2024-OFET-TT	Jean Monnet Öğretmen Eğitimi (Jean Monnet Actions in other fields of Education and Training - Teacher Training)
ERASMUS-JMO-2024-OFET-LEARNING-EU	Jean Monnet AB Girişimlerini Öğrenmek (Jean Monnet Actions in other fields of Education and Training - Learning EU Initiatives)
ERASMUS-JMO-2024-NETWORKS-HEI-EU	Internal EU issues: An Economy that works for people
ERASMUS-JMO-2024-NETWORKS-HEI-NON-EU-	Dış Politika Konuları Ağ: Latin Amerika (Jean Monnet Policy Debate: Foreign policy issues: Latin America)
ERASMUS-JMO-2024-NETWORKS-HEI-NON-EU-	Dış Politika Konuları Ağ: AB-AFRİKA (Jean Monnet Policy Debate: Foreign policy issues: EU-AFRICA)
ERASMUS-JMO-2024-NETWORKS-SCHOOLS	Jean Monnet Diğer Eğitim ve Öğretim Alanları Ağ (Jean Monnet Networks in other fields of Education and Training)

Şekil 4.3. Erasmus+ Programı- Jean Monnet Eylemleri Faaaliyetleri

Avrupa birliği, birliğe üye olmayan bazı devletlere ve aday devletlere programlarına katılma fırsatı tanıyarak, onlarla ekonomik, sosyal işbirliğini güçlendirerek, AB norm ve politikalarını uygulamak için onların uyum süreçlerinden geçerek ülkelerinde birtakım reformlar yapmak suretiyle bu uyuma kendilerini hazır hale getirmelerini hedeflemektedir. Erasmus+ kapsamındaki eylemlerle ilgili tüm faaliyetlere Şekil 4.4’de gösterilen AB üyesi devletler katılım sağlayabilmektedir. Üye olmayan devletlerse belirli koşul ve kriterlerle seçili eylemlere katılabilirler. AB’nin bu programlara katılım şansını AB üyesi olmayan devletlere de tanınması birliğin zengin bir kültürel paylaşım odaklanarak politikalarını belirlediğinin göstergesidir.

Avrupa Birliği Üye Ülkeleri (AB)			
Belçika	Yunanistan	Litvanya	Portekiz
Bulgaristan	İspanya	Lüksemburg	Romanya
Çek Cumhuriyeti	Fransa	Macaristan	Slovenya
Danimarka	Hırvatistan	Malta	Slovakya
Almanya	İtalya	Hollanda	Finlandiya
Estonya	Güney Kıbrıs RumYönetimi	Avusturya	İsveç
İrlanda	Letonya	Polonya	

AB Üyesi Olmayan Program Ülkeleri

Makedonya	Lihtenştayn	Türkiye
İzlanda	Norveç	Sırbistan

Şekil 4.4. Erasmus+ Programı 2021-2027 Dönemi'ne Katılım Sağlayabilen Devletler

Erasmus+ programı aracılığıyla gerçekleştirilecek olan hareketler planlama, projelere hazırlık, hareketlilik eylemlerinde uygulamaya geçilmesi ve izleme aşamalarından oluşmaktadır. Programlar için, belirli çağrı dönemleri vardır, Türkiye için ulusal ajans'ın internet sitesi vasıtasıyla güncel başvuru tarihlerine ulaşılabilir. Kurumlar, Erasmus+ başvurusu modülleri aracılığıyla ilgili projelere başvuru formları doldurmak suretiyle başvurularını yapmaktadırlar. Bu başvurular Ulusal Ajans'a iletilerek, değerlendirilmektedir. Katılımcıların hazırlık aşamaları projeler için ayrıca önem teşkil etmektedir, katılımcılar çeşitli farklılıklara ve kurallara önceden hazır hale getirilmelidir, projeler için planlar çok doğru şekilde hazırlanmalıdır, bir diğer önemli husus ise projelerin tüm paydaşlarca duyurularak, Avrupa bütünleşmesi için yaygınlaştırma faaliyetlerinin düzenli ve planlı olarak yapılmasıdır. Bu sayede projeler sadece katılanlarla sınırlı kalmayarak daha geniş bir etki alanına yayılacaktır. Proje hedeflerine göre talep edilen bütçede Ulusal Ajans tarafından değerlendirilerek, takdir edilmektedir. Proje eylemlerine göre faaliyet tür ve içerikleri Ulusal Ajans'ın projeler için bilgilendirme amaçlı hazırladığı web sitesi üzerinden erişilebilen rehber aracılığıyla incelenebilmektedir (Türkiye Ulusal Ajansı, 2023a). Bu sayede katılımcı ya da uygulayıcılar bu konu hakkında geniş bir bilgiye ulaşma imkanına ulaşabilmektedirler.

Projeler ulusal ajans tarafından değerlendirilirken hangi unsurları içerdikleri büyük bir önem az etmektedir. Projelerde istenen çıktılara ulaşıp ulaşılmaması, projelerin beklenen ihtiyacı

karşılama durumu, hangi tür faaliyetler yoluyla yaygınlaştırma aşamasının gerçekleştirileceği, yaygınlaşma faaliyetlerinde ulaşılmak istenen kitle, bu kitleye ulaşırken kullanılması planlanan iletişim araçlarının türleri, projenin en etkin tarih aralığı seçilerek uygulanmasının hedeflenmesi, beşeri ya da ekonomik kaynak mevcudiyeti durumu, projenin sürdürülebilir, yenilikçi bir içerikte olması, dezavantajlı bireyleri kapsayan bir içerikte olması, proje hedef-içerik uyumunun gözetilerek hazırlanması, mesafeleri azaltan dijital teknolojilerin projelere eklenmiş olması, yeni becerilerin kazanımını desteklemeleri, örnek oluşturarak yeni projelere ilham verecek içerikte olmaları, Avrupa boyutunun projelerde gözetilme durumu, kalite ve şeffaflığı desteklemeleri, uluslararası dolaşım, istihdam edilebilirlik ve yeni kariyer fırsatlarını tüm dünyada olanaklı kılabilen nitelikte olmaları, girişimciliği ve yeni yöntemleri içermeleri, projelerin uygulanmasının hayata geçirilmesinde etkili olan unsurlardan bazılarıdır. Araştırma konusuna bağlı olarak Kahramanmaraş ili için, dönemsel önceliklerden faydalanabilme adına, afetlerin oluşturduğu sorunların giderilmesi için, coğrafi engeller kapsamında burada gerçekleşecek projeler özellikle 2021-2027 program döneminde desteklenecektir. Bu kapsamda bu dönemde hazırlanan projelerin il genelinde kabul edilme olanağı artmıştır.

Türkiye Ulusal Ajansı, projelerle ilgili bilgi almak isteyen araştırmacı ve hareketliliğe katılım sağlayıcı adaylara istenilen bilgi ve dokümanları kurallara uygunluk çerçevesinde sağlamaktadır. Bu anlamda bu kapsamdaki bireylerin, araştırma ya da hareketlilikleri öncesinde kısa bir araştırma yapmaları gereği unutulmamalıdır. Erasmus+ 2021-2027 dönemi programına dair ayrıntılı bir kısmı içeren bu bölümü takip eden başlıkta Avrupa Dayanışma Programı'nın 2021-2027 uygulama dönemine dair detaylar verilecektir. Bu önemli detaylar sayesinde, çalışma kapsamında EK 1 bölümünde değerlendirilen projelerin taşınmaları gereken özellikler ortaya konularak, bu değerlendirme için gerekli olan bilgisel altyapıya ulaşılmış olacaktır.

4.1.2.2. Avrupa Dayanışma Programı (ESC) 2021-2027 uygulama dönemi

Çalışmanın bu kısmında yer verilen Avrupa Dayanışma Programı, EK 1 numaralı listede yer alan projelerin kapsamı gereken faaliyet temaları standartlarının belirlenmesi için bilgi oluşturması ve programların dönemsel analizleri tematize edilirken yol gösterici olması

nedeniyle önemlidir. Avrupa Dayanışma Programı, genç bireylerin kişisel-sosyal-eğitimsel alanlar gibi birçok alanda mesleki gelişimlerini ve sivil girişimlere dair gelişimlerini desteklerken, ülkelerinde veyahut uluslararası olarak, toplum yararına çalışmalar yapmalarını sağlayacak gönüllülük ilkesine bağlı projelerde çalışarak, sosyal empati duygularını geliştirecek eylemlerde bulunmalarına destek olacak, çalışma-ağ kurma olanaklarından yararlanma fırsatının verilerek, toplumun ihtiyaçlarına cevap vermeyi hedefleyen, bir Avrupa Birliği eylemi bütünüdür. Genç bireyleri daha kucaklayıcı, fırsat eşitliğini barındıran bir toplumu inşa edebilmek ve toplumsal zorluklarda işbirliği faaliyetleri geliştirmelerine fırsatlar tanımak için kurulmuştur. Program sayesinde genç bireyler, yardım etme motivasyonu kazanarak, yeni öğrenme kazanımları edinmekle birlikte, kendilerine değer katacak tecrübeleri yaşamalarına fırsat tanınmaktadır. Bu sayede yardıma ihtiyacı olan bireylerle de dayanışma halinde olunmaktadır (Türkiye Ulusal Ajansı, 2024).

ESC, programı hedefleri açısından Avrupa değerleriyle donanmış genç bireylerin yetiştirilmesine olanak sağlayan eylemler bütünüdür. Krizlerin yoğun olarak yaşandığı günümüz şartlarında, ihtiyaç sahibi toplumlarla gençlerin AB politikaları sayesinde işbirliği ve yardımlaşma şansını yakalamaları, kapsayıcılık, eşitlik ilkesinin hayata geçirilmesi açısından oldukça önemlidir. Eylemler çerçevesinde, çeşitli kültürlerle tahammül duygusunun, demokrasi, insan hak ve özgürlükleri bağlamında geliştirilmesine, gençlerin sosyal empati duygularına katkılar sağlayarak bu sayede daha yaşanabilir bir dünyanın temelleri atılmaktadır.

Avrupa Dayanışma Teşkilatı'nın yasal çerçevesini belirleyen ve 20 Mayıs 2021 tarihinde Avrupa Parlamentosu ve Konseyi'nin aldığı kararlara dayanan, 2021/888 sayılı tüzükle, belirlenen ve programın (C(2023) 5902) numaralı 2024 yılı Avrupa Dayanışma Programında 2024 yılı faaliyetlerini belirleyen program aşağıdaki eylemleri içermektedir:

- Gönüllülük esasıyla katılım sağlanan eylemleri,
- Gönüllü dayanışmaya dair proje hazırlayıcıların, bu faaliyetleri için kalite etiketi talepleri,
- İnsani yardım gönüllülerinin kalite sertifikası eylemleri,
- Yüksek öncelik derecesine sahip alanlarda gönüllü eylemlerini,

- Avrupa gönüllü insani yardım birliği bünyesinde yapılacak gönüllölük eylemleri.

Kar amacı olan ya da olmayan, yerel, bölgesel, ulusal, uluslararası kamu ya da özel kuruluşlar programa finansman için başvuruda bulunabilirler. Ayrıca Avrupa Dayanışma Birliği'nin portalına kayıtlı olan 17 yaşındaki bireyler 18 yaşlarını beklemek suretiyle, 18 yaşındaki genç bireylerse hemen projelerini hayata geçirmek için, finansman talebinde bulunarak proje başvurularını yapabilirler. Katılım yaşı 30 yaş sınırlıyken, insani yardım gönüllölük dayanışma eylemleri için 35 yaşına kadar katılım sağlanabilmektedir. Eylemlere katılabilecek devletler, Avrupa Birliği'nin 27 üye devleti ve denizaşırı ölkeler ve bölgeler, programla ilişkili üçüncü ölkeler, EFTA/EEA ölkeleri: İzlanda ve Lihtenştayn ve AB'ye aday ölkelerden, Türkiye Cumhuriyeti ve Kuzey Makedonya Cumhuriyeti. Ayrıca, belirli eylemler, programla ilişkili olmayan üçüncü ölkelerde yasal olarak kurulmuş kuruluşlara da açıktır. İlgili eylemlere dair çağrılar birliğe ait internet sitesinde yayınlanmaktadır (Avrupa Gençlik Portalı, 2024).

Programa 2024 için yaklaşık olarak 145.000.000 Euro'luk bir bütçe ayrılmıştır. Verilen hibeler ve projelerin süresi, projenin türü ve uygun başvuru sahiplerinin türü gibi faktörlere bağlı olarak değişmektedir. Program eylemlerini, yaratıcılık, kültür, eğitim-öğretim, istihdam, girişimcilik, çevre ve doğanın korunması, sağlık ve refah, beden eğitimi ve spor, mülteci ve göçmenlerle çalışmak, sosyal zorluklar, afetleri önleme ve afet kurtarma çalışmaları ve daha benzer birçok faaliyet alanıyla sürdürmektedir (Avrupa Konseyi, 2023a). Bu geniş faaliyet alanı sayesinde genç bireylerin yardım etme, gönüllölük esasına göre çalışmalar gerçekleştirme istekleri arttırılarak, her genç bireyin kendinden bir iz bulabileceği bir sosyal sorumluluk alanının hazırlanmasına dikkat edilmiştir. Tüm bu faaliyetler yoluyla genç bireylerin yeni beceriler ve öğrenme yetenekleri edinmeleri de sağlanırken, bu sayede dünyada herhangi bir lokasyonda iş bulabilme şansları artmış olmaktadır. Şekil 4.5. incelendiğinde Avrupa Dayanışma Programı'nın yapısı daha anlaşılır hale gelecektir:

Avrupa Dayanışma Programı (ESC) Hakkında Genel Bilgiler			
Gönüllülük:	Dayanışma Projeleri:	Yüksek Öncelikli Alanlarda	Avrupa Gönüllü İnsani
Ülke Merkezli	Ülke Merkezli	Gönüllülük Takımları	Yardım Programı
18-30 Yaş	18-30 Yaş	Merkezi	Merkezi
Bireysel Gönüllüler için	2-12 ay	18-30 Yaş	18-35 Yaş
2-12 ay*	Yurtdışından Ortak	2 Hafta- 2 ay	Bireysel Gönüllüler için
Gönüllü Takımları İçin	Bulmadan Gerçekleştirilebilecek	Sınırötesi gönüllülük	2-12 ay*
2 Hafta- 2 ay	Faaliyetler	En az 2 ülkeden en az 5	Gönüllü Takımları (5-40) Kişi İçin
Faaliyetler Yurt Dışında	Başvuru Sahibi Ülkeden En Az 5	gençten oluşan gruplar	2 Hafta- 2 ay
veye Ülke İçinde	Gençten Oluşan Gençlik Grupları	(Toplamda en az 40 birey)	Faaliyetler konsorsiyum
Gerçekleştirilebilir:	Faaliyetler Başvurucunun Ülkesinde	Faaliyetler konsorsiyum	üyelerinden birisinin
Sınırötesi Gönüllülük	Gerçekleştirilmelidir.	üyelerinden birisinin	ülkesinde gerçekleştirilmelidir.
Ülke İçi Gönüllülük		ülkesinde gerçekleştirilmelidir.	

Şekil 4.5. Avrupa Dayanışma Programı (ESC) Eylemleri Hakkında Genel Bilgiler (UA, 2024)

Şekil 4.5’de incelenebileceği üzere eylemler Avrupa birliği tarafından oldukça önemli aksiyon alanlarını içermektedir. Genç bireylere Avrupa hareketliliklerini sosyal-insani yardım çerçevesinde gerçekleştirme fırsatı sunulması, bu bireylerin ileride kendilerine güvenen, adalet, hak ve özgürlüklere önem veren, empati duygusuna sahip olan ve hareket kabiliyeti yüksek olan yetişkinlerin çoğalarak Avrupa değerleri çerçevesinde işbirliği yapmaları açısından son derece kıymetli bir kazanımdır. Ayrıca yaş aralığının insani yardım konusundaki gönüllüler için, 35 yaşa kadar esnetilmesi programın etki alanını arttırırken, sosyal empati duygusunu geniş bir paydaş grubuyla buluşturmaktadır. Çalışmanın bir sonraki alt başlığında AB eğitim programlarının dönüştürücü etkisini kullanarak hazırlanan AB güncel eğitim politikaları girişimleri 2030 AB eğitim hedefleri bakış açısından tespit edilecektir.

4.2. AB 2030 Eğitim Hedefleri Kapsamındaki Avrupa Birliği Politika Girişimleri

Bu başlık altında incelenen AB'nin 2030 hedefleri kapsamında geliştirdiği eğitim politikaları hazırlık çalışmalarının içinde, AB eğitim programlarının ve buna bağlı hareketlilik projelerinin önemli bir rolü vardır. Bu önemlilik AB eğitim politikalarının bu programlar aracılığıyla, programların tüm katılımcıları arasında kültürlerarası benzerlik ve yakınlaşma kurmasına destek sağlarken, AB değerlerinin aktarımına da katkı sunmaktadır. Bu nedenle çalışmanın 4.1. kısımdaki başlıklarla birbirini takip eden kısımlar konunun anlaşılmasında birbirine destek teşkil etmektedir. Bu kısımda yer alan AB'nin politika girişimleri ayrıca Kahramanmaraş'ta hazırlanan projelerin tematize edilerek, proje standartlarının belirlenmesine katkı sağlaması açısından önemlidir. Eğitim politikaları, eğitimle alakalı yasa ve yönetmeliklerin hazırlanması, eğitim-öğretimle ilgili işleyiş ve uygulamaların biçiminin belirlenmesi, eğitim hizmetlerinin bireylere sunulması, dağıtılması yanında bir kültür ya da ortak değer oluşturulan politikalar aracılığıyla yayılmasını sağlama gibi daha birçok çalışmayı içerebilir. Bu bakımdan eğitim politikaları en küçük birimden en büyük birime uzanan, sonuçlarıyla kitleleri birçok yönden etkileyen önemli bir politika alanıdır.

Eğitim alanıyla alakalı tüm dünya ülkelerinin, Ekonomik İşbirliği ve Gelişme Teşkilatı gibi daha birçok örgütün ve Avrupa Birliği'nin üzerinde yoğunlaştığı bazı ortak konular vardır. Bu konularda üzerinde durulan başlıca ortak çalışma başlıklarından bazıları şunlardır:

- Hayat boyu öğrenme sistemine odaklanan sürdürülebilir eğitim sistemi anlayışlarının oluşturulması,
- Eğitim sistemlerinin sosyal, bilimsel, dijital, politik ve ekonomik vb. yeni gelişmelere karşı uyum sağlayabilmesi,
- Eğitim sisteminin, sürekli öğrenen bir bilgi toplumunu oluşturacak biçimde hazırlanarak, piyasa ekonomisi koşul ve kuralları çerçevesinde yapılandırılması,
- Eğitim paydaşlarının rollerinin daha doğru bir biçimde yeniden işbirliği merkezli olarak oluşturulması,
- Eğitim alanında uluslararası çerçeve ve ölçütlerin geliştirilerek bu standartlara uyulması,
- Eğitimde, öğrenciyi merkeze alan uygulamaların artırılması,

- Eğitimde imkan ve fırsat eşitliğine imkanlar oluşturulması,
- Yatay ve dikey zeminde geçişlerin eğitimde mümkün kılınması,
- Örgün ve yaygın eğitim alanındaki farklılıkların en aza indirilerek, eşit düzeyde uygulanabilir hale getirilebilmesi,
- Eğitim sistemleriyle, iş dünyası arasındaki paydaş ilişkilerinin daha anlaşılır ve işbirliğine dayalı olarak arttırılması,
- Öğretmen, eğitim yöneticisi ya da diğer eğitim personellerinin nitelik ve becerilerinin daha fazla geliştirilmesi
- Eğitimde kalite odaklı bir sistemin güvenceye bağlanması,
- Eğitimde alternatif kaynakların oluşturulmasına imkan ve fırsatlar sağlanması ve
- Bireyselleşmiş öğrenme planlarına dayalı, esnek eğitim-öğretim sistemlerinin uygulamaya koyulması (Şişman, 2013).

Avrupa Birliği de, ihtiyaç ve gerekliliklere bağlı olarak, tüm politika alanları için, çeşitli durumlarda ve ani kriz durumlarına cevap verecek hedefler ve özel eylem planları belirlemek için çalışmalar yapmaktadırlar. Bu çalışmaları bazen dönemsel koşullar gerektirdiği için, bazen de kriz durumlarını gözeterek yapmaktadırlar. Avrupa birliği, politikalarını, hazırlanan programlar aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Birliğin politika uygulamalarında işbirlikleri ve fikirlerin uluslararası dolaşıma girmesine çok büyük önem verilmektedir. Dolayısıyla birlik, programlar aracılığıyla projelere katılan bireylerden, aktif ve işbirlikçi katılıma dayalı ortaklıklarda buluşulmasını beklemektedir. Ayrıca birlik, tüm politika uygulama alanlarında, Dünyada yenilikçi uygulama ve reformların da öncüsü olmuştur. Bu amaçla, kalkınmayı doğrudan etkileyen eğitim alanı politikalarında da özel durumlara karşı hızla önlem alarak, kriz ya da sorunların çözülmesi için gerekli politika girişimlerini hızla oluşturmuştur.

2020 yılına gelindiğinde tüm dünyayı etkileyen COVID- 19 salgını özellikle eğitim alanında telafisi çok zor olacak kayıplara yol açmıştır. Eğitim alanında yetersizliklerin oluşması, eğitimde kalitenin düşüşü, eğitime erişim imkanlarındaki kısıtlılıklara çare bulunamayışı, salgın nedeniyle işbaşında mesleki bilgi ve beceri edinmenin imkansız hale gelmesi, bireylerin hayat boyu öğrenme alanlarının kısıtlanması, dünyada dijital uygulamaların her zamankinden daha gerekli hale gelişi ve yine salgına bağlı olarak tüm dünyayı etkisi altına

alan ekonomik kapanma sonucu oluşan bir ekonomik çöküşün yaşanması, çağın gereksinimlerine daha uygun, sürdürülebilir, yeni eğitim politikalarının birlikçe oluşturulmasını zorunlu hale getirmiştir.

AB eğitim politikaları, 2021-2027 dönemi için, Avrupa Komisyonu'nun belirlediği öncelikler esasına göre, dünyada yaşanan olumsuz ekonomik çıkmazlar, artan çevre felaketlerine eşlik eden afetler, salgın hastalıklarla, tüm dünyayı etkisi altına alan pandemilerin eğitim alanına bağlı olarak ekonomik göstergelere olumsuz etki etmesi esas alınarak, bu olumsuz etkileri en az seviyeye indirmek amacıyla, AB 2030 eğitim, gençlik, spor ve kültür stratejileri ve COVID-19 salgını sonrası hazırlanan Avrupa Toparlanma Planı çerçevesinde oluşturulmuştur.

İlgili çerçeveler bağlamında özellikle bu sorunlardan direkt etkilenen dezavantajlı birey ve grupların eğitimde eşit ve kapsayıcılık ilkelerine göre eğitime geniş erişim şartlarına kavuşmalarına, yetenek ve niteliklerle becerilerin, yeni uygulamalar çerçevesinde geliştirilerek bireylere sosyal refah ve ekonomik yönden iyi olma hali sağlamasına, dijital becerilerin ve yeşil dönüşümlerin arttırılmasını sağlayacak çalışmaların artmasına imkan tanınmasına, bilimin ve inovasyon ortamının bir AB kalitesi çerçevesinde tesisinin teşvikine yönelik çalışmalara öncelik tanınmasına olanak sağlayacak politika geliştirme çalışmaları yapılmaktadır. Bu kapsamda Erasmus+, ESC, Horizon gibi program bütçeleri de arttırılmıştır. Avrupa Birliği, Erasmus+ 2021-2027 uygulama döneminde 2.018 trilyon Euro'luk özel bir destek bütçesini, Avrupa toparlanma planı kapsamında, eğitim alanına tahsis etmiştir. Bu toparlanma planında, AB'nin daha az gelişmiş üye ve aday devletlerinde istihdamı olumsuz yönde etkileyen bir sorun olarak, eğitim-öğretimden erken ayrılanların sayısının varlığından söz edilirken, bu oranın azaltılarak, genç işsizliğinin önüne geçebilecek bir dizi tedbirin alınması gereğinin altı çizilmiştir. Yine bu kapsamda bir Avrupa eğitim alanı kurulması için çalışmalar yapılması, beceriler için beceri geliştirme eylemleri düzenlenmesi ve dijital bir eylem planının hazırlanarak hayata geçirilmesiyle özellikle COVID-19, afetler ve ekonomik zorluklara çare bulmak anlamında yoğun işbirliğinin paydaşlar arasında uygulanması gerekliliği tekrar edilerek, bu eylemler için harekete geçilmiştir (Avrupa Konseyi, 2020).

4.2.1. Avrupa Konseyi eğitim stratejisi ve uygulama planı (2024-2030)

Avrupa Konseyi, eğitimle ilgili politika hazırlama süreçlerinde uluslararası durumların, ihtiyaçların ve siyasi olayların gereklerine uygun olarak stratejilerini güncellemektedir. Tüm bu eğitim stratejilerinin temel amacı, yaşam boyu öğrenmeyi prensip haline getiren, haklarını bilen, kültürlerarası ilişkilere açık, çok dilli, akredite olmuş eğitim süreçlerin tamamlanmış, Avrupa bütünleşmesi kimliğine sahip, demokratik bir Avrupa toplumu oluşturmaktır. Bu ana amacın gerçekleşebilmesi eşit eğitim olanakları sağlayan, bilgi birikimleri ve mesleki yeterlilik düzeyleri yüksek olan, kaliteli ve erişilebilir bir programın üye devletlerle ortak bir işbirliği çerçevesinde aksamadan uyum sağlanarak uygulanmasına bağlıdır. Bu amaçlarda işaret edilen hedeflere ulaşabilmek adına birlik, üç aşamadan oluşan ve toplamda beş ana ilkeyle desteklenmiş bir stratejiyi belirlemiştir.

Avrupa Konseyi eğitim hedeflerine ulaştıracak stratejiyi 2 döneme ayırmıştır. Bu dönemler 2024-2026 arasında ilk aşamanın uygulanması olmak üzere, 2027-2030 ikinci aşamanın uygulanmasıyla tamamlanacaktır. İlgili aşamanın 2024-2026 yılındaki ana eylemler, araştırma konusuna katkı sağlayan bir bakış açısı geliştirdiği için ekler bölümünde EK-2 adıyla yer almaktadır. Konseyin eğitim bakanlarının daimi konferansında, 28-29 Eylül 2023'te belirlediği üç aşamadan oluşan hedefleri şunlardır:

- Eğitim alanında yenilenmiş bir demokratik ve toplumsal misyon oluşturmak,
- Eğitim alanının duyarlılığını arttırarak, sosyal sorumluluklarını fazlalaştırmak,
- Eğitimde dijital bir dönüşümün, insan haklarının korunarak ilerletilmesi.

Burada daha evvel bahsedilen beş ana ilke ise, uyarlamalara açık, modüler müfredat ve programların, farklılaştırarak, gelişime yeniliğe açık, esnek olarak hazırlanması, öğrenenlerin kendi özerk öğrenme ortamlarını oluşturmalarına imkan tanıyan ortamlar, mesleki gelişimin desteklenmesi, eğitim sistem ve kurumları arasında işbirliğine dayanan, yüksek düzeyde katılımcılığı destekleyen, demokratik yönetimlerin oluşturulması (Avrupa Konseyi, 2023b).

Bu hedeflerin Türkiye'de gerçekleşme düzeyinin, AB'ye uyumu bakımından düşük bir uyum düzeyinden söz edilebilir. AB'nin 2023'te belirlediği eğitim hedeflerine, Türkiye'nin uyum sağlama süreci Avrupalılaşma bakımından değerlendirildiğindeyse, Türkiye'nin müzakere sürecinde bir ülke konumuyla Avrupalılaşma dinamiklerine uyum sağlayamadığı yönündedir.

Bir ülkenin politikalarının Avrupalılaşıma sürecine dair özellikler taşıdığını söyleyebilmek için, tam olarak bir Avrupalılaşıma'dan söz etmek gereklidir. Çünkü bu kavram tüm özellikler sağlandığında kendini gösteren bir karşılığa ulaşmaktadır. Türkiye bu kapsamda uyum programları hazırlamasına rağmen, uyum programlarında gerçekleştirmeyi planladığı sürede gerekli eğitim reformlarını gerçekleştirememektedir. Bu uyum çalışmaları, çalışmada, Türkiye ile alakalı politika geliştirme hazırlıklarıyla alakalı maddelerde incelenecek ve hangi eğitim reformlarının AB politikalarına uyum kapsamında gerçekleştirildiği sıralanacaktır. Bu çerçevede Avrupa konseyi tarafından, üye ülkeler ve ilgili aktörler için belirlediği 2030 yılında ulaşılması beklenen, eğitim hedefleri ise şunlardır:

1. Bir Avrupa vatandaşlık eğitim alanının, temel demokratik değer ve ilkeler çerçevesinde Avrupa çapında bir diyalogla, işbirliğini destekler nitelikte demokratik, kaliteli Avrupa vatandaşını eğitmeye imkan verecek biçimde hazırlanması,
2. Demokratik kültürü geliştiren, kültürlerarası tahammül ve anlayışa dayalı bir eğitim sisteminin ilgili devletlerce edinilerek, uygulanmasının teşviki,
3. Mesleki eğitim ve öğretimin, farklı eğitim seviyelerindeki öğrencilerle ortaklık oluşturulmasına imkan verilerek, ilgili eğitim alanlarında işbirliğiyle, sürdürülebilir kalkınmaya destek verilmesi gibi konulara özellikle ağırlık vermek,
4. Demokrasi kültürüyle, kaliteli bir eğitim alma hakkı arasında bağlantı kurularak, bağlantının geliştirilmesi,
5. Demokratik katılım kültürünün, öğrenme eylemini gerçekleştiren bireylerde geliştirilerek, bu durumu destekleyen öğrenme ortamlarının oluşturulmasıyla, örgün ve yaygın eğitime katılan bireylerin, bu türden ve diğer eylem ve girişimlerini desteklemek,
6. Yükseköğretim kurumlarının öğrencilerin vatandaşlığa dair haklarının ve demokrasi adına katılımlarının teşvik edildiği kurumlar olduğunu fark ederek, bu konudaki demokratik katılım, değer ve eylemleri destekleyerek, koruma altına almak,
7. Öğrencilerin başta yükseköğretim kurumlarına ayrıma uğramadan erişimlerinin sağlanması olmak üzere, öğrenmenin öğrenci merkezli odağında gerçekleşmesine,

mahremiyet ve verilerin korunmasına dikkat edilmesine, ifade özgürlüğü, sosyal alana dair haklara ilişkin bilinç düzeylerinin arttırılarak, tüm bu hakların korunmasının desteklenmesi,

8. Başta yükseköğretim kurumları olmak üzere, tüm eğitim sistemlerinde etik ilkelerin, dürüstlüğün ve şeffaflığın desteklenerek teşvik edilmesi,

9. Eğitim verenlerin yeterliliklerinin çok dillilik, kültürlerarası tahammül dahil olmak üzere, sürdürülebilir bir kalkınma oluşturmaya olanak verecek şekilde geliştirilmesi.

Tüm bu maddelerin yanı sıra eğitimde kriz anları başta olmak üzere sosyal sorumluluk bilincinin geliştirilmesi, kapsayıcı bir eğitimle tüm eğitim seviyelerinde farklı dil ve kültürlerle bütünleşmenin sağlanması, marjinal ve göçmen bireylerin katılımına destek veren programların geliştirilmesi, müfredatların çok kültürlü bir ortamda bireylerin kendini dışlanmış hissetmeyecek bilgi ve yeterlilikte oluşturulması, eğitim alanıyla alakalı tüm paydaşların ahlaki ilkelere önem vermesinin sağlanarak, sahtekarlıkların önüne geçilmesi, özellikle kriz dönemlerinde öğrenenlere psikolojik ve akademik destek verilmesi, eğitimcilerin mesleki yeterlilik ve becerilerinin, bu eğitimleri veren kurumlardan başlanarak geliştirilmesi, göçmen, mülteci ve kırılgan dezavantajlı gruplara dil desteği verilerek, geliştirilmesi, özellikle yükseköğretimde uluslararasılaşmada sosyal boyutun geliştirilerek, desteklenmesi, yapay zeka ve dijital ortamların insan hak ve özgürlüklerini ihlal etmeyecek biçimlerde kullanılması, eğitim kurumlarının dijital ve teknolojik öğrenme ortamlarını sağlaması, yüksek kalitede dijital kaynakların olduğu eğitim kaynaklarının uygun ortamlarda sunulması, dijital teknolojinin tüm öğrenenler için aynı erişim olanaklarıyla sunulması, dijital teknolojilerin ve yapay zekaya dair bilgilerin öğrenen ve öğretmenler tarafından en iyi biçimde öğrenilmesine katkı sağlanması, eğitimin özel ya da sivil sektör ayrımı olmaksızın Avrupa standartlarında işbirliği içinde gerçekleşmesi şeklinde özetlenebilir (Avrupa Konseyi, 2023b).

Konseyin 2030 yılına dair eğitim hedefleri incelendiğinde, birliğin 21. Yüzyıl becerilerinin gereklerine uygun, dünya ve Avrupa trendlerini yakalayan bireyleri, Avrupa vatandaşlığı kavramı etrafında bütünleştirmek için kusursuz bir tasarımla hazırlamak istediği görülmektedir. Konseyin 2030 hedefleri ile Türkiye'nin uyumu daha evvel AB etkisiyle benimsenen bir dizi eğitim hedeflerinden geri dönüşü içererek, daha siyasi amaçlarla yapılması nedeniyle Avrupalılaşmaya'ya karşı mesafeli bir duruşu içermektedir.

4.2.2. Avrupa Eğitim Alanı ve boyutları

Bu başlık altında verilen bilgiler, AB'nin eğitim programlarına Kahramanmaraş'tan katılım sağlayan projelerin, belirtilen temalara ait niteliklerin çerçevesini oluşturması adına önemli bilgiler içermektedir. Avrupa Birliği, üye ya da aday devletlerin eğitim-öğretim müfredat ve sistemleri konusundaki planlama ve politika girişimlerine saygı göstermektedir. Fakat Avrupa Birliği'nin yapısı en azından ortak bazı hususlarda işbirliği ve uyumla hareket edilmesini zorunlu kılmaktadır. Birlik, 2025 yılına kadar ortak bir Avrupa eğitim alanı vizyonunun üye ve aday devletlerce oluşturularak, kaliteli eğitim-öğretime fırsat veren, erişim engellerini en alt düzeye indiren, öğrenci ya da öğretmenler için ortak bir Avrupa derecesi ve kalite sistemine uygun sertifika, diploma alma gibi kariyer hareketliliklerini destekleyen, yaşam boyu öğrenmeyi bir kültür olarak bireylerde yerleştiren, kapsayıcılık düzeyi son derece yüksek olan ve daha birçok özelliği içeren bir eğitimde vizyon belgesi olarak, Avrupa eğitim alanı oluşturma çalışmalarını Eylül 2020'de başlatmıştır. Avrupa Eğitim Alanı, Avrupa Toparlanma planının bir parçası olan, Next Generation EU (Yeni Nesil Avrupa) ve Avrupa Birliği'nin 2021-2027 uzun vadeli bütçesi ile bağlantılıdır. (Avrupa Birliği Yayınlar Ofisi, 2021).

Avrupa Komisyonu, bu çerçevede, uygulanabilecek bir Avrupa eğitim alanı oluşturma stratejisi girişimini, Avrupa Komisyonunun 2024 çalışma programında “Avrupalı bir yaşam tarzını teşvik etmek”, başlığı altında açıklanan paketin bir parçası olarak yeni stratejilerle güncelleyerek tekrar yürürlüğe koymuştur. Paket, 2020'deki çerçevesine ek olarak, Avrupa diplomalarına ilişkin plan hakkında bir Tebliğ ve yüksek öğrenimde çekici ve sürdürülebilir kariyerlere ilişkin bir Konsey tavsiyesini içermektedir. Komisyon Avrupa Eğitim Alanı'na dair tüm eylemlerin ilk olarak 2025 yılında hayata geçmesini beklerken, 2030 uzak politika hedefleri kapsamında ise eylemlerin mükemmel hale getirilerek, Avrupa kalkınmasında önemli bir unsur olarak yerini almasını beklemektedir (Avrupa Konseyi, 2024).

Yakın dönemde yaşanan ve çok geniş bir çevreyi olumsuz sonuçlarıyla etkisi altına alan, afetler, pandemiler, ekonomik krizler vb. gibi tüm dünyada bir dizi olumsuzluklarla sonuçlanan olaylar, kötü durumları iyileştirmek, beklenmedik sorun ya da durumlara karşı önceden hazırlıklı olabilmek ve krizler karşısında daha dayanıklı toplumlar oluşmasını

sağlamak için bir dizi önlemin alınmasını her zamankinden daha fazla zorunlu hale getirmiştir. Bu olumsuz olaylar bütününden özellikle COVID-19 salgın hastalığı ve ekonomik kapanmayla birlikte olumsuz piyasa koşullarının meydana getirdiği ekonomik krizler eğitim sistemlerini olumsuz yönde etkilemiştir.

Eğitim alanında yaşanan olumsuzluklar çok hızlı olarak ekonomik gerilemeleri beraberinde getirmektedir. Bu nedenle, erken çocukluk eğitimi ve bakımı, okullar, mesleki eğitim ve öğretim, yüksek öğrenim, araştırma, yetişkin eğitimi ve aynı zamanda yaygın öğrenme kademelerinde eğitim sistemi içindeki tüm paydaşların, oynayacağı önemli bir rol vardır. Bu tür politikaların eğitim ve öğretime bütünsel bir yaklaşım açılımı getirerek, topluma tam katkı sağlayarak, toplum katılımını içermesi için çok yönlü bir temel oluşturarak, eğitim-öğretim kavramlarını yakından tanıması gerekmektedir. Avrupa Eğitim Alanı'nın kökenleri aslında çok daha eskiye yani AB düzeyinde onlarca yıldır birçok paydaş arasında gerçekleşerek süregelen eğitim-öğretim işbirliğine dayanmaktadır. Eğitim ve öğretimde Avrupa işbirliğine yönelik stratejik çerçeve (Eğitim ve Öğretim 2020) ilk kez Avrupa Eğitim Alanı girişim ve ulusal reformlarını destekleyen güven ve karşılıklı anlayışın inşasına yardımcı olarak, eğitim-öğretim alanındaki tüm paydaşların COVID -19 salgınına tepkisini daha ılımlı hale getirdi (Avrupa Komisyonu, 2020a).

Avrupa Eğitim Alanı oluşturma çalışmaları, tüm dünyanın geçirdiği büyük krizlere özellikle eğitim ve istihdam alanında katkı sağlayacağı için, sadece bir birlik politikası olarak kalmamış, Türkiye dahil diğer aday-üye ülkelerin milli eğitim sistemlerine etki ederek uluslararası bir boyut kazanmıştır. Bu yönüyle küreselleşmiş bir eğitim projesi haline gelmiştir denilebilir. Erasmus+ programının da Avrupa Eğitim Alanını oluşturmaya destek oluşu, programlara katılımcı tüm ülkeler üzerinde çalışmanın etki alanının artmasına neden olmuştur. AB stratejilerinin uygulanarak hayata geçirilmesi, üye ya da aday devletlerce stratejilere destek eylemlerin uygulama etki alanlarının geniş kabul görmesiyle paraleldir. Bu eylem planı da devletlerce geniş bir kabul kapasitesine ulaşarak, başarılı olma yolunda ilerlemektedir. Avrupa komisyonu, Avrupa Eğitim Alanı ve daha ileriye dönük olarak eğitim-öğretimde bir Avrupa işbirliği stratejik çerçevesi oluşturularak sonuçlara dair daha net bir izleme planı kurmak için, belirlediği altı boyutuyla Avrupa Eğitim Alanı'nı daha da

geliştirmeyi hedeflemektedir. Bu altı boyutun içeriği incelendiğinde Avrupa Eğitim Alanı çalışmalarına dair eylem planları daha net anlaşılmış olacaktır.

1. Eğitim ve öğretimde disiplinlerarası yeterliliği içeren kalite,
2. İçerme ve cinsiyet eşitliğinin eğitimde tüm cinsiyetler ve bireyler için geçerli olması,
3. Yeşil ve dijital dönüşümler: Yeni bir eğitim-öğrenim alt yapısı bu anlamda sürdürülebilir, dijital yeterliliği olan, çevreci eğitim sistemleri içinde şarttır. İklim değişimlerinin dezavantajlarının en alt seviyeye ulaştıracak stratejileri geliştirebilen yeşil geçiş profesyonellerinin sayısının arttırılması desteklenecektir, girişimcilik yetenekleri çevreci ve sürdürülebilir dijital becerilerle desteklenecektir. Bu kapsamda dijital eğitim eylem planı uygulanması çalışmalarına başlanacaktır.

4. Öğretenler ve eğitmenler: Eğitimlerin eğitim verenleri de içine alacağı biçimde tasarlanması,

5. Yükseköğretim: Avrupa'yı içine alan bir yetenek havuzunun oluşturularak, özellikle yapay zeka, siber güvenlik vb. önemli alanlarda disiplinlerarası bir işbirliği ağının oluşturularak, ortak müfredat geliştirme çalışmaları yapılması, ulus ötesi işbirliklerinin önünü açacak dijital sistemlerin ve teknolojinin kurulması, Bologna sürecine dair gelişmelerin Avrupa eğitim alanı, Avrupa araştırma alanı çerçevesinde arttırılması, Erasmus+ programına yeni bir açılım getiren mobil uygulamanın kullanılması, Avrupa yeterlilikleri ve derecelerinin geliştirilmesidir. Tüm bu hedefler, Horizon Avrupa, Dijital Avrupa Programı ve diğer AB programlarıyla işbirliği içinde Erasmus+ programı kapsamındaki Avrupa Üniversiteleri girişiminin tam olarak yaygınlaştırılmasına katkı sağlamaktadır.

6. Jeopolitik boyut: Uluslararasılaşma stratejilerinin ilk, orta ve yükseköğretimin tüm alanlarına yayılması. Avrupa Eğitim Alanı'nın özellikle Batı Balkanlar'da geliştirilmesi, Erasmus+ programı ve Avrupa Eğitim Alanı eylemleriyle Avrupa'yı çekici bir hareketlilik destinasyonu haline getirmek için çalışılmasıdır. (Avrupa Komisyonu, 2020).

Tüm bu stratejilerin uygulanması sonucu oluşacak ilerlemeler, eğitim-öğretim monitörü çalışmalarıyla değerlendirilerek, üye devletler ve paydaşların eğitim ve öğretim politikasında işbirliğinde bulunularak, en iyi uygulamaları paylaşımları için bir forum görevi görecektir olan Avrupa Eğitim Zirvesi toplantıları düzenlenerek, değerlendirmelerde bulunulacaktır (Avrupa Komisyonu Eğitim, Gençlik, Spor ve Kültür Genel Müdürlüğü, 2024). Türkiye Avrupa

Eğitim Alanı'nın 6 boyutundan en çok 5. sıradaki Yükseköğretim boyutuna uyum sağlama yönünden yoğun bir hazırlık içerisinde. Diğer 5 boyut için uyum düzeyi düşük düzeydedir. Diğer alanlarla bütünsel bir uyum sağlamaya özen göstererek Avrupa Eğitim Alanına tam uyum sağlamak için politikalar geliştirirse birliğin, eğitim alanında beklediği ortak strateji vizyonuna ulaşılacaktır. Aksi takdirde uyum düzeyi düşük olarak gerçekleşecek ve kültürel bir bütünleşme gerçekleşemeyecektir. Bu durum katılım sağlanan AB eğitim programlarında da gözlemlenecektir. Bir sonraki başlıkta AB güncel eğitim politika çalışmalarında önemli bir yere sahip olan 2021-2027 AB Dijital Eylem Planına dair detaylar ele alınırken, EK 1'de yer alan projelerin bu başlığa dair faaliyet temalarını içermesinin değerlendirilmesi için bilgiler edinilmesine katkı sağlanacaktır.

4.2.3. 2021-2027 AB Dijital Eylem Planı

COVID-19 salgını sonuçlarıyla, tüm dünyayı beklenmedik bir anda birçok alanda etkisi altına alırken eğitim ve ekonomi dünyasını da olumsuz yönde etkilemiştir. Bu durum, yeşil geçiş desteğinin artırılmasını, dijital dönüşümü, ekonomik uyumun dirençliliğinin artırılmasını ve acil bir müdahaleyi şart kılmıştır. İstihdam, üretkenlik, rekabet gücü, araştırma, geliştirme ve yenilikçilik gibi tüm alanlarda akıllı, sürdürülebilir, kapsayıcı bir büyüme politikasının uygulanarak mevcut ya da gelecekte yaşanacak krizlere üyelerin müdahale kapasitelerinin artırılması ve en az hasarla krizleri atlattıklarını sağlama ihtiyacı gerekmektedir. Eğitim alanındaki gelişmeler ekonomi alanına çok hızlı biçimde etki ettiği için, üye ve aday devletlerin bu soruna eğitim alanında da acil bir müdahale planını ortaklığa dayalı işbirliği çerçevesinde ortaya koymaları ve uygulama eylemleriyle desteklemeleri gerekmektedir (Avrupa Parlamentosu ve Konseyi, 2021).

Tüm bu gelişmeler aslında daha 2013 yılında Avrupa birliğince öngörülmüştü ve bu tarihte bir Avrupa dijital yeterlilikler çerçeve belgesi çalışması yapılmıştı. Daha sonra DigCompEdu describes 22 competences organised in six Areas ismiyle eğitimcilerin taşıması gereken 22 dijital yeterlilik alanı çerçevesi belirlenmiştir (Avrupa Birliği Bilim merkezi, 2024). Yine okulların dijital çağda öğrenme alanının ne seviyesinde durduklarını değerlendirmelerine yardımcı olan ücretsiz, kullanımı kolay ve özelleştirilebilen bir araç olan SELFIE programının okullarda kullanılmaya başlanmasıyla, okullar yeterlilik ya da yetersizliklerini kendileri tespit edebilmek, bu sayede önlem alma kapasitelerinin arttırabilmektedirler.

30 Eylül 2020'de ise Dijital Eylem Planı, isminde bir dizi işbirliğini içeren hazırlıklar AB tarafından başlatılmıştır. COVID-19 gibi salgınların zorluklarını, fırsata dönüştürmeyi hedefleyen, eğitim-öğretim alanının tüm paydaşlarına, (öğretmenler, öğrenciler) dijital eğitim alanında fırsatlar sunmak için bir dizi hedef ve eylem belirleyen, dijital alanda Avrupa düzeyinde çok daha fazla işbirliği yapılmasına yönelik özellikle birlik üye, aday devletlerine, akademisyenlere, araştırmacılara ve ulusal ya da uluslararası düzeyde politika koyuculara yönelik bir dijital işbirliği ve eylem çağrısıdır. İlgili girişim Avrupa Komisyonunun 2050 yılı için geliştirdiği, dijital çağa uygun bir Avrupa eylemi ve gelecek nesil Avrupa toparlanma planıyla işbirliği ve destek süreci içinde çalışmalarını sürdürmektedir. Dijital eğitim eylem planı Avrupa alanı çalışmalarının da başarıya ulaşmasını sağlayacak destekleyici eylemleri de içermektedir. Dolayısıyla birlikteki tüm politika, uygulama, eylem ve programlar kendi içlerinde de bir tutarlılık, işbirliği ve dayanışma içindedir. Avrupa'nın dijital on yılı, Avrupa beceri gündemi çalışmaları, Avrupa sosyal içerik eylem planı ve 2030 yılının dijital pusulası, Avrupa'nın yolu hedefleriyle program işbirliği ve destek çalışmaları içindedir.

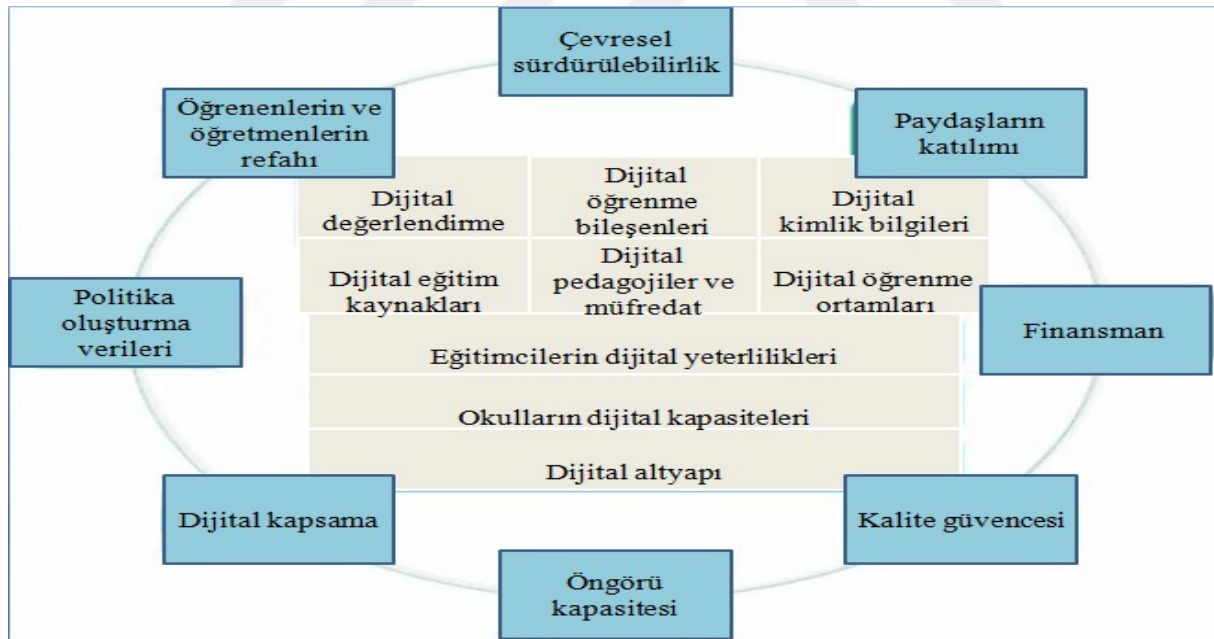
Dijital eğitim planı bazı öncelikleri içermektedir. Bu önceliklere hazırlık uygulamalarının etkisinin artırılması için AB düzeyinde dijital eğitimde işbirliğini ve alışverişi güçlendiren bir Avrupa Dijital Eğitim Merkezi kurulası hedeflenmiştir. Dijital Eğitim Eylem Planı, Eğitim, Gençlik, Spor ve Kültür Genel Müdürlüğü'nün, Dijital Eğitim birimi tarafından koordine edilmektedir. (Avrupa Komisyonu Eğitim, Gençlik, Spor ve Kültür Genel Müdürlüğü, 2021).

Dijital Eğitim Planı, iki stratejik öncelik ve bunlara bağlı olarak planı destekleyecek, 14 eylem hamlesinden oluşmaktadır. Bu eylemlerin temelindeki iki eylemse şu maddelerden oluşmaktadır:

1. Yüksek performans göstergelerine sahip bir dijital eğitim ekosistemi oluşturarak geliştirmek,
2. Dijital dönüşüme hazırlık için, öncelikle dijital beceri ve yeterliliklerin geliştirilmesiyle bu bağlamda, Avrupa Komisyonu'nun bu konuda başarıya ulaşmak için belirlediği eylemlerin uygulanması.

Avrupa Birliği'nin 2021-2027 dönemi için hazırladığı, dijital eğitim planı aslında çağın çok daha ilerisini yakalayan uygulamalara imza atmaktadır. Planların en ince ayrıntılarıyla düşünülerek, diğer programlar arasında çapraz bağlantılar kurulmasına imkan verecek biçimde hazırlanması eğitim politikalarının başarısında tesadüflere ve deneme-yanılma paylarına yer olmadığını kanıtlar niteliktedir. Bu planın içerdiği dijital yeterlilikte bireylere tüm eğitim seviye ve kademelerindeki bireylerin hayat boyu ihtiyacı vardır. Belirtilen eylemler üyeler tarafından hayata geçirildiği takdirde dünyanın birçok konuya bakış açısı da değişecektir. Avrupa kimliğinin sürekli yenilikleri takip ederek, güncellenmesi oldukça umut vericidir. Bu sayede birlik programlarına katılım sağlayan bireylerin memnuniyet düzeyleri ve hareketliliklere katılım istekleri de motive edilmiş olmaktadır. Buda programların etki alanını arttırmaktadır (Avrupa Komisyonu, DG- EAC, 2021).

European training foundation'nın İngilizce hazırladığı çalışma için Türkçeleştirilen Şekil 4.6'da, AB'nin 2021-2027 dijital eylem planı çerçevesi ana başlıklarıyla net bir biçimde özetlenmektedir.

Şekil 4.6. AB 2021-2027 dijital eylem planı çerçevesi (ETF Politika Brifingi,2023).

Şekil 4.6. dikkatlice incelendiğinde 2021-2027 AB dijital eylem planının içerikleri, gelecek yıllarda daha önemli bir politika alanını oluşturacaktır. İlgili başlıklar paydaşlarla geniş bir ortaklık, işbirliği ve uyum kapasitesini gerektirmektedir. Eylem planının doğru ve sürdürülebilir biçimde hayata geçebilmesi için, AB liderliğinde tüm üye ve aday devletlerde, ara değerlendirmeleri içeren, eğitim ve öğretimin tüm kademe ve türlerini sürece dahil eden aktif bir dijital politika uygulama adımı izlenmelidir. İlgili çalışma için, atılacak adımlar hiçbir devletçe ertelenmemelidir.

Türkiye 2021-2027 AB Dijital Eylem Planı'na düşük düzeyde bir uyum seviyesinde hazırlıklıdır. Ülkemizde dijital kapasitenin yükselmesinden önce, henüz dijital altyapının yaygın olarak sağlanamaması sorunu bulunmaktadır. Türkiye dijital alandaki yatırımlarını bu anlamda hızla geliştirerek çağı ve AB'nin hızlı reaksiyon veren adımlarını takip etmelidir. Tüm çağdaş ülkelerle sınır ötesi bağlar kurarak, yüksek seviyede bir etkileşimin kurulması sonucu bilgi ve becerilerin artması, bilgi ve öğrenme koşullarının mekan sınırına bağımlılıktan kurtarılması, kültürel tahammül seviyelerinin yükselmesi dijital eylem planına doğru uyum sağlanmasıyla, daha imkanı hale gelecektir. Üye ve aday devletler bu sayede sistemlerini dijital çağa taşıyabileceklerdir. Program dönemlerine göre dijital becerilere göre temaların projelere yansıtılıp yansıtılmadığı bulguların işlendiği bölümde tespit edilecektir.

4.2.4. Avrupa Beceriler Gündemi

Bu başlık altında verilen bilgiler 5. bölümde yer alan proje içeriklerinin işlenmesi çalışmaları için alt yapı oluşturmaktadır. Avrupa Beceriler Gündemi'nin altyapısı, AB tarafından, ilk olarak 2016 yılında, birey ya da kurumların beceri kalitelerini, beceri içerik uyumunu arttırmak, beceri ve niteliklerin daha görünür ve karşılaştırılabilir hale getirilmesini sağlamak suretiyle beceri sertifikasyon sistemlerini oluşturmak, daha isabetli kariyer seçimleri oluşturabilmek için, beceri zekasına yönelik bilgi yapısını geliştirmek, çeşitli beceri katmanlarındaki zorluklara birey ya da kurumların uyumunu sağlamak hedefleriyle hazırlanmaya başlamıştır. Avrupa büyümesinin sürekliliğinin sağlanabilmesi, rekabet gücünün değişen küresel şartlara uyum sağlayarak korunabilmesi için, becerilerin stratejik rolünün üyelerce kavranmasını sağlayarak, bu bağlamda üye-aday ülkelerle beceri temelli işbirlikleri gerçekleştirmek amacıyla Avrupa Komisyonunca “Avrupa İçin Yeni Beceriler”

başlığı altında 10.06.2016'da resmi olarak yayınlanmıştır (Avrupa Komisyonu, 2016). AB'nin hazırladığı projeler sürdürülebilirlik ilkelerine uyumlu biçimde planlanırken bu sayede küresel çaptaki değişimlere küçük revizyonlarla hızla uyum sağlanabilmektedir. 2023 yılında uygulamaya konulan Avrupa Beceriler Gündemi hazırlıkları içinde bu şekilde bir süreç yaşanmıştır.

Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Birliği Konseyi 10 Mayıs 2023 tarihine gelindiğinde toplanarak, dünyadaki salgın hastalıkların olumsuz sonuçlarını, kriz, afet ve savaşların ekonomiyi ve tüm alanları etkisi altına almasını göz önünde bulundurarak, Avrupa Birliği'nin İşleyişine İlişkin Antlaşma ve antlaşmanın 149. Maddesine dayanarak, 2023 yılını “Avrupa Beceriler Yılı” ilan ederek bu kapsamda “Avrupa Beceriler Gündemi” eylemlerinin 2024 yılı sonuna kadar tamamlanmasına karar vermiştir. Komisyon, bu kapsamda tüm paydaşlar arasında yoğun işbirliğine dayalı eylemler bütünü beklerken, edinilen becerilerin istihdama dönüşmesi için yeni stratejiler belirleyerek, uygular, becerilerin geliştirilerek arttırılmasını sağlayacak mali destek bütçelerini koordine eder ve bu eylemler bütünü bireylerin yaşam boyu beceri edinmelerini sağlayacak şekilde ortaya koyan uygulamaları programlar. Komisyon yapılacak eylemlerin 5 yıl devam etmesini ve Avrupa dijital stratejisi, endüstri-küçük ve orta büyüklükteki işletme stratejisi, Avrupa dayanıklılık planı ve gençlerin istihdamı projesini çapraz işbirliğiyle birbirine bağlanmasını beklemektedir (Avrupa Parlamentosu ve Konseyi, 2023).

Avrupa Komisyonu Avrupa Beceriler Gündemi'ne ilişkin bireysel kazanımlarla ilgili yayınladığı bilgilendirme broşürü sayfasında, bireylerin bu sayedeki kazanımlarını şu şekilde sıralamaktadır:

- Talep gören iş sahalarını görerek, bu işin hangi niteliklerde bireyleri istihdam ettiğine yönelik becerileri belirleyebilmek,
- Dijital yeterlilik ve becerilerin gelişmesi sonucu, gündelik hayata ve mesleki alana ilişkin uygulamalarda bireyin kendini yeterli hissetmesi,
- Uygun olan kurslarda ilgili eğitimlere katılım sağlayabilmek,
- Belirli standartlar düzeyinde genel kabul düzeyi yüksek bir eğitim alabilmek ve burada edinilen becerileri daha fonksiyonel anlamda kullanabilmek,

- Kariyer gelişimi ve değişimini sağlayabilecek becerileri edinebilmek için fon desteklerinden yararlanabilmek,
- Kariyer geliştirme ağlarıyla iletişime geçme imkanı yakalayarak, bu ağlardaki bireylerle en iyi uygulamaları tespit edebilmek üzere işbirlikleri kurmak (Avrupa Komisyonu, 2020b).

Yukarıdaki maddelerden de anlaşılabileceği üzere, Avrupa Komisyonu bireysel beceri edinimlerinin geliştirilmesinde çok önem vermektedir. Bu becerileri edinen bir birey her yönüyle yeni dünyalara açılabilir ve bir dünya vatandaşlığı alt kimliği edinmesi sayesinde istihdam ya da sosyal refah düzeyi sorunlarına dair daha dayanıklı bir yapı geliştirebilir. Bu bireylerin özgüvenlerini de yükselterek bireylerin 21. Yüzyıl yetenekleriyle donanmasını sağlayacaktır. Kariyerini doğru yönlere yöneltmiş bireylerin toplumların gelişimine de katkıları olacaktır, dolayısıyla Avrupa Birliği üyesi devletlerin vatandaşlarının kişisel gelişmişlik düzeyleri birliği dünya üzerinde geçerliliğini koruyan, güçlü bir lokasyon olma noktasına her daim taşıyacaktır.

Avrupa Komisyonu'nun, "Avrupa Beceriler Gündemi" eylem planına dair hazırladığı, 12 önemli eylemse şunlardan oluşmaktadır:

1. Bireylere eğitimlerine yönelik olarak, daha fazla imkan ve fırsat sunularak, endüstri ve beceri alanına dair yatırımların geliştirilmesi,
2. Büyük veri ağı sistemlerinin etkin kullanımının sağlanmasıyla, çevrimiçi anlık yeni veri akışını sağlanmasıyla, büyük veri işleme yeteneğine sahip açık iş ilanlarına ulaşılabilen bir ağ kurabilmek adına beceri edinimi zekasının geliştirilmesi,
3. Özellikle göçmenlik yasalarının iyi uygulamaları gerçekleştirebilen beceri sahibi yetenekleri elinde tutabilmek için geliştirilmesi,
4. Mesleki eğitim ve öğretim kademesini geleceğin dijital beklentilerine, yeşil geçişe uygun hale getirerek, modern ve çağdaş uygulamaları bünyesine kazandırarak, esnek bir yapıya kavuşmasıyla tüm zamanlarda kabul görmesini sağlamak,

5. Avrupa’da bulunan üniversiteler, bilim insanları ve araştırmacılar arasında beceri geliştirmeye yönelik bir uluslar arası işbirliği ortamının kurulması,

6. Bilgisayar iletişim teknolojileri ve temel seviyede yeşil becerinin ediniminin desteklenmesi,

7. Kadınların ve genç yaştaki bireylerin özellikle desteklenmesi suretiyle, STEM alanlarındaki mezuniyet oranlarının artırılması suretiyle, işbirliğine dayalı, eleştirel düşünme yetisi kazanmış girişimcilerin artırılarak, desteklenmeleri,

8. Herkes için fakat özellikle genç, kadın, göçmen vb. dezavantajlı bireyler için yaşam becerilerinin iş piyasası beklentilerinin ötesinde bir yaklaşımla, hayat boyu sürecek biçimde kazanılmasının sağlanması,

9. Hareketliliğe imkan tanıyan, belirli kalite kontrolü süreçlerinden geçmiş eğitim platformlarının etkisi ya da etkisizliğinin tespit edilerek, yaşam boyu bireysel öğrenmeye katkı sağlayıp sağlamayacağının araştırılması,

10. Mevcut uygulamalardan daha kısa süreyi içeren, hedefe odaklanmış ve çevrimiçi destekli olarak hazırlanan kursların sayısının günden güne artması nedeniyle, bu kurslarda alınan eğitimlerin tanınmasını sağlayabilecek, Avrupa standartlarında oluşturulacak, mikro yeterlilik içerikli yaklaşımların uygulamaya geçirilmesi,

11. 29 dilde desteklenen, yenilenmiş Europass platformu sayesinde, çevrimiçi imkanların kullanılarak özgeçmişler hazırlanabilmekte, kişi yeterlilik ve becerilerine uygun iş imkanları ve öğrenme fırsatları bu platformda sunulmaktadır.

12. Beceri alanlarına yönelik yatırımların şeffaflığının artırılmasıyla, ilgili çalışmaların daha fazla yapılarak, üye devletlerin ve özel sektörün becerilere yönelik yaptığı yatırımların finansal mekanizmasını oluşturmak için olanak sağlayan çerçevenin iyileştirilmesi adına destekler sağlamak (Avrupa Komisyonu, 2020b).

Birlik becerilerin her alanda geliştirilmesine, yeni beceriler edinilmesine büyük önem vermektedir. AB’nin beceri geliştirme alanları ve eylem planları da bu çağın insanların gereksinim ve krizlerine uygun biçimde tasarlanmıştır. Programların uygulanması için çok

ciddi bütçe yatırımları da yapılmıştır. Buda AB'nin programların başarısı için finansal altyapıyı sağlama konusundaki akılcı tavrını göstermektedir. Bu bağlamda Avrupa Birliği, 2025 yılına kadar beceri alanlarına göre belirlediği yatırım bütçesini tablo 4.1 'de yer alan verilere göre şu şekilde planlamıştır:

Tablo 4.1. Avrupa Beceriler Gündemi Bütçesinden Pay Alacak Programlar (Avrupa Komisyonu, 2023).

AB'nin Becerilere Yatırım Bütçesinden Pay Alacak Programlar	Yatırım (Milyar Euro)
Avrupa Sosyal Fonu Plus (ESF+)	61.5
Erasmus	16.2
Invest EU	4.9
Avrupa Küreselleşme Uyum Fonu	1.1
Avrupa Dayanışma Teşkilatı	0,8
Dijital Avrupa	0,5

4.3. Türkiye’de Milli Eğitim Politikaları’nın Belirlenmesinde AB’nin Etki Düzeyi

Çalışmanın bu kısmı, araştırma konusunun AB eğitim politikalarına entegrasyonunda önemli bir bütünleşme aracı rolü üstlenen AB eğitim programlarına yerel düzeyde katılımı ilişkili olması nedeniyle, AB eğitim politikaları ile Türkiye’de eğitim politikaları ve birliğe uyum kapsamında gerçekleştirilen eğitim reformu çalışmalarının entegrasyonlarının zıtlık ve uyumları çerçevesinden değerlendirilebilmesi açısından önemlidir. Yine bu başlık altında verilen, Türk Milli Eğitim Sisteminde devam eden sorunların sıralanması, çalışmanın 5. bölümünde yer verilen Kahramanmaraş’ın katılım sağladığı AB projelerinin gelecekte hangi sistemsel sorunları geliştirmeye destek temalar altında yapılabileceği konusunda yeni katılımcılara yön gösterecektir. Türkiye’deki eğitim sisteminin temel yapısı, Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı olarak, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının ilgili maddeleri ve 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununun maddelerine dayanan çerçevenin yasal dayanaklarına göre oluşturulmuştur. Milli Eğitim Bakanlığı ve bünyesindeki kamu üst yönetim birimleri, Türkiye Cumhuriyeti’nde eğitim faaliyetlerini merkeziyetçi bir yönetim anlayışı içinde yürütmektedir. Tüm eğitim kurumları Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlıdır. Türkiye’de eğitim kademeleri,

erken çocukluk, ilköğretim, ortaokul, ve yüksek öğretim kısımlarından oluşur. Üç ayrı kademeye ayrılan sistemde, ilkokulda birinci kademede, (1. , 2. , 3. ve 4. sınıf eğitimini kapsayan), ortaokulda 2. kademede, (5. , 6. , 7. ve 8. sınıf eğitimini kapsayan) ve son olarak, lisede 3. kademede, (9. , 10. , 11. ve 12. sınıf eğitimini kapsayan), toplamda 4+4+4 yıl olmak üzere, 12 yıllık bir zorunlu eğitim-öğretim süresi bulunmaktadır.

Dünyada çok önemli olayların yaşandığı bir dönemden geçilmesi nedeniyle, ülkedeki eğitim politikalarının eksik ve aksayan yönlerinin tespit edilerek, daha doğru, çağın gerekliliklerini taşıyan, eğitim alanındaki beceri ve yenilikleri kapsayan politikalar oluşturmak her zamankinden daha önemli hale gelmiştir. Genel olarak tüm politika alanlarına ve özelde eğitim politikalarına tüm devletlerin ihtiyacı vardır. Her devlet yönetimi ve devlet içindeki bürokrasi üyeleri, devletlerin kendi amaç ve stratejilerine uygun yönde eğitim politikalarını asli görevleri olarak oluşturur ve uygularlar. Eğitim politikaları bir devletteki tüm eğitim-öğretim kurumlarına bir yön verirken, eğitim uygulamalarının belirlenen strateji ve hedefler ışığında fiilen hayata geçmesini sağlarlar.

Türkiye’de eğitim politikalarını Milli Eğitim Bakanlığı belirlerken, yükseköğretim alanındaki eğitim politikalarını ise ülkede yükseköğretimin özerk yapısı nedeniyle, Yüksek Öğretim Kurulu belirlemektedir. Tabii her ne kadar özerk bir yapıya sahip olsa da Milli Eğitim Bakanlığı ile Yüksek Öğretim Kurulu, politikalarının hazırlık ya da uygulama sürecinde, bir paydaşlık işbirliğine dayalı olarak çalışmalarını yürütmektedirler. Türkiye’de eğitim politikalarının şekillenmesine tüm dünyada olduğu gibi, bazı kurum ya da kuruluşlar, örgütler, üyelikler, hükümet, bürokrasi içindeki üst düzey yetkililer, yargı birimleri, siyasi partiler ve oluşumlar, birtakım baskı grupları, medya vb. birimler etki etmektedir. Türkiye’de eğitim politikalarına etki ederek yönlenmesine katkısı olan birimlerin çalışmaları bu etkinin anlaşılabilmesi açısından son derece önemlidir.

Cumhurbaşkanlığı, strateji ve bütçe başkanlığı, hazırladığı içeriğinde eğitim politikalarına dair kalemleri bulunduran, kalkınma planı, orta vadeli program, orta vadeli mali plan, Cumhurbaşkanı yıllık programı ile eğitim sektörü özelinde bazı plan ve programların hazırlanarak, uygulanmasının değerlendirmesi, bu bağlamda ilgili eğitim plan ve

programlarının uygulanması için hazine ve maliye bakanlığı ile ortaklık içinde bütçe oluşturma çalışmaları gibi bir dizi faaliyetiyle eğitim politikalarına etki etmektedir (Strateji ve Bütçe Başkanlığı Teşkilatı hakkında, 2018).

OECD, ECO, IMF, Dünya Bankası, UNICEF gibi uluslararası aktörler ve Avrupa Birliği gibi ulus üstü yapılanmalar işbirliğinde oldukları ülkelere, eğitim politikalarını değerlendirmeleri, politikalarının başarılarının dünyadaki yerlerini görebilmeleri için bir veri ağı oluşturulurken, aynı zamanda daha iyi, yenilikçi politikalar geliştirmek için politika yönlendirmelerinde bulunmak suretiyle tüm bunlar için bir bütçe fonunun sağlanmasını organize etmektedirler. Kurulan bu uluslararası dayanışma ağı sayesinde Avrupa düzeyinde yetkinlik sahibi becerilerle donanmış, bireylerin yetiştirilmesi sağlanmaktadır. Bu kurumlar ülkenin eğitim alanındaki başarı durumlarını değerlendirebileceği PISA, TIMSS, uluslararası sınavlar ve sonuca dair verileri de sağlayarak, Türkiye'nin dünyadaki yerine bir projeksiyon tutarken, müfredat ve politika çalışmalarında da yol gösterici olmaktadır (Şişman, 2013).

Türkiye'de eğitim politikalarına yön veren aktörler bağlamında Avrupa Birliği, araştırma konusunun ana hattını oluşturması nedeniyle ayrıca önemlilik arz etmektedir. Türkiye, Avrupa Birliği'ne aday ülke konumundadır. Birliğin gerçekleştirmesini beklediği reform ve uygulamaları hayata geçirerek, başarıyla uygulanmasını sağlayarak, uyum sürecini tamamlayabilecektir. Avrupa Birliği aday ülkelerden belirlediği konularda birliğe entegre olarak, politikalarını bu alanlara uygun hale getirmelerini beklemektedir. Bu kapsamda birlik adaylardan siyasi, ekonomik ve uyum başlıkları kapsamında bir süreci başarıyla tamamlamalarını da beklemektedir. Katılımlar için, adayların durumlarına bağlı olarak bir müzakere süreci başlarken Türkiye için 35 başlık altında, bu süreç devam etmektedir. Eğitim politikaları eğitim ve kültür başlığıyla birliğin 26. faslını oluşturmaktadır (AB Başkanlığı, 2024). Avrupa Birliği, birlik değerlerine bağlı bir Avrupa Vatandaşı alt kimliğini, üye ve aday devletlerden bireyler arasında inşa etmesini beklemektedir. Avrupa Birliği bu başlık altında üye ve aday ülkelere net bir eğitim politikasını dayatmamaktadır bunun nedeni, eğitim sistemlerinin milli özellikleri içinde barındıran bir değerler sisteminden oluşmasıdır (Tuzcu, 2002).

Avrupa birliği üye ve aday ülkelerden özellikle, bazı genel ilkelerde işbirliğine varmak suretiyle, eğitim sistemlerinin bu çerçeveye uyum sağlamasını, Avrupa genelinde konuşulan dillerin anadilin yanında ikinci bir dil olarak bireylere öğretilmesi için sistem kurmak, diplomaların bir denklik içermesi, öğrenci, öğretmen ya da eğitim profesyoneli bireylerin hareketlilik projelerine katılımlarının sağlanması, Avrupa vatandaşlık algısının yerleştirilmesi, eğitim-öğretim paydaşları arasında işbirliğinin tesisi, eğitim alanında bilgi, beceri ve deneyimlerin ülke ve bireyler arası paylaşılması, açık, uzaktan eğitim-öğretim ve dijital okuryazarlığın geliştirilmesi, eğitimde bilgi iletişim teknolojilerinin kullanımının arttırılması, mesleki eğitim ve beceri öğrenmenin geliştirilerek, arttırılması, demokratik, insan haklarına saygılı, eşitlikçi bireylerin sayılarının fazlalaştırılması için eğitimler düzenlenmesi, eğitimde şeffaflığın artması ve bunun gibi daha birçok eylemi içeren uygulamaların hayata geçirilmesinin beklenmektedir (Şişman, 2013). Türkiye eğitim alanında AB'nin beklentilerine yönelik olarak değişken bir duruş sergilemektedir. AB'nin bazı program ve uygulamalarına katılım yönünde de bazen yaklaşma bazen de uzaklaşma içeren bir politika izlemektedir. Çalışma konusu olan Erasmus+ programına Kahramanmaraş'tan gerçekleşen katılımlarda bu yaklaşma ya da uzaklaşma durumu, proje sayısında artış ve azalışların dönemsel değişimleri içermesiyle açıkça gözlemlenebilmektedir. Şimdi AB-Türkiye ilişkilerinin eğitim alanıyla ilgili gelişen süreçleri kısaca incelenerek, AB'nin Türkiye'nin Milli Eğitim Politikalarını etkileme düzeyi daha net anlaşılacaktır.

3 Ekim 2005 tarihinde Türkiye'nin Avrupa Birliğine katılımı için müzakereler başlamıştır. Müzakereler müzakere çerçeve belgesi ışığında yürütölmektedir. Bu belge müzakerelere dair bazı usul ve esasları içeren bir belgedir. Müzakereler Türkiye için, toplumsal hayatı ilgilendiren alanlara dair olan konular içinden, 35 fasıldan oluşan konu başlığı üzerinden sürerken, bahsi geçen müzakere fasılları, Avrupa Konseyi'nin açılış kriterlerini incelemesiyle, uygun bulunması durumunda açılırken, kapanış kriterlerinin yerine getirilmesiyle ise geçici şekilde kapanmaktadır. İlgili fasıllardaki başlıklar altında yer alan kriterler, Avrupa Birliği müktesebatına ait yürürlükteki hukuk ve diğer kuralları belirleyen sistemin içeriğıyle ilgilidir. Dolayısıyla birliğe üye ya da aday olan devletlerden bu hukuk ve kurallar sistemini kendi devletine entegre ederek, fiilen uygulamalarına yansıtmaları beklenilmektedir (Avrupa Birliği Başkanlığı, 2005).

Üye devletlerden sadece bir tanesinin bile fasıl açılması ya da kapanmasına yönelik red bildiren görüşü fasılların açılmasını engellerken yine kapanış aşamasında da fasıl kapatılmasını önleyebilmektedir. Türkiye Cumhuriyeti eğitim alanında müzakerelerin başlaması için, Avrupa Birliği'nin talebiyle 25 Mayıs 2006'da müzakere pozisyon belgesini komisyon'a sunmuştur. Güney Kıbrıs Rum Yönetimi bazı fasıllara ek olarak "26- Eğitim ve kültür" faslını tek taraflı olarak bloke etmiştir, bu durum eğitim ve kültür başlığında müzakerelerin açılmasına engel teşkil etmektedir (Avrupa Birliği Başkanlığı, 2024b).

Türkiye'de eğitim sistem ve politikaları çok sık değişmektedir. Bu değişimlerin etki odağındaki grupların başında öğretmen ve öğrenciler gelmektedir. Eğitim sistem ve politikaları sağlam bir zemine oturtulamadığında, çağın bilimsel, becerisel yeterliliklerini taşımayarak, yeni gelişmelere uyum sağlayamadığında, hızlıca yap-boza dönüşen başarısız politika ve stratejilerin uygulanması bir gelenek haline geldiğinde ülkelerin ekonomi, istihdam, sosyal refah ve gelişmişlik göstergelerine olumsuz etki etmektedir. Türkiye'de Milli Eğitim bakanı değişimleri çok fazla sayıda gerçekleşirken, her bakanlık ve bürokrasi değişiminde yeni bir eğitim sistemi arayışı içerisine girilmektedir. Eğitim politikalarını belirleyen kişi, kurum ya da bürokratların eğitim alanıyla alakalı bir mezuniyet alanından gelmemeleri de sorunun diğer boyutunu oluşturmakta, bilinmeyen bir alanda politika denemeleri yapma üzerinden süreç yönetimi sağlanmaya çalışılmaktadır.

Avrupa Birliği'ne girmek isteyen Türkiye, eğitim politikalarında hala temel gereksinimlere yönelik altyapı ve fiziksel iyileştirme ihtiyaçlarını gidermeye çalışmaktadır. Oysaki Avrupa Birliği bu temel sorunların daha üstündeki çağın gerekliklerine yönelik güncel uygulama eylemleri için çalışmalara odaklanmıştır. Aradaki açığın kapanabilmesi için, deneme-yanılma üzerine bir stratejiye bırakılmayan, işin uzmanlarınca hazırlanmış sistem ve politikaların eğitim alanında hazırlanarak uygulanmasına ihtiyaç vardır. Türkiye'de Milli Eğitim sisteminde, eğitimde doğru politikalarla çözülmesi beklenen, AB'nin eğitim politikalarıyla zıtlık içeren uzun süredir süregelen başlıca sorunlardan çalışmanın bu kısmında bahsedilmesi, AB eğitim sistemine uyum seviyesinin tespiti açısından yararlı olacaktır. Bu kapsamda Türk Milli Eğitim Sisteminde uzun süredir devam eden sorunlardan bazıları şunlardır:

- Eğitim için gerekli fiziki altyapı çalışmalarında özellikle dezavantajlı bölgelerde yaşanan eksiklikler,
- Eğitimde fiziki kapasiteye dair sorunlar,
- Çağın gerekliliklerini içeren temel bilgi, beceri ve değerlerin müfredatlarda yer almasına yönelik eksiklikler,
- Hedeflenen okullaşma düzeylerine tam olarak ulaşamamış olması,
- Öğrenci merkezli bir eğitim sisteminin fiilen tesis edilememesi sorunu,
- Eğitim hakkından tüm bireylerin eşit imkan ve fırsatlar çerçevesinde yararlanamaması ve tercih haklarını kullanamamaları sorunu,
- Türkiye’de yatay ve dikey geçişlerde bir bütünlük sağlanmasında yaşanan sorunlar,
- Çeşitli kademelerde mezuniyet için gerekli bilgi ve becerilerin edinilememesi sorunuyla bağlantılı olarak, eğitimde bir kalite hedefine ulaşamama sorunu,
- Eğitime ilişkin politika, yasa, yönetmelik ya da yönerge vb. yasal belgelerin içeriğinde yaşanan sorunlara bağlı olarak ilgili belgelerin çağın ve bireylerin ihtiyaçlarını karşılamaktan uzak kalması,
- Öğretmenlik meslek kanununa ve özlük haklarına yönelik yaşanan sorunlar,
- Öğretmen, yetiştirme, atama ve yerleştirme aşamalarında yaşanan büyük sorunlar,
- Eğitim alanlarından mezun olmayan fakülte mezunlarına ihtiyaç doğuracak bir hal doğmamasına rağmen formasyon verilerek, eğitim fakültesi mezunlarının hak kayıplarına uğratılması,
- İstihdam ihtiyaçları ile eğitim kademelerinden mezun olanların arasında bir denge kurmaya yönelik politikalar oluşturulmamış olması sorunu,
- Eğitim yöneticilerinin seçim ve yerleştirme sisteminde yaşanan sorunlar,
- Eğitim sisteminde bireyselleşmiş, grup çalışmaları yapmaya uygun, tartışma ortamını besleyen, esnek, yenilikçi öğrenme ve öğretme sistemlerinin varlığının eksikliği,
- Eğitim-öğretimde dijital teknoloji ve yeterliliklerin geliştirilememesi, gerekli altyapının sağlanamaması ve dijital becerilerin öğretmen ya da öğrencilerce yeterli düzeyde edinilememesi,
- İlkokul kademesinde zorunlu İngilizce dersinin başlamasına rağmen birçok bireyin zorunlu eğitimlerini birkaç temel İngilizce cümleyi kuramadan tamamlamaları, dolayısıyla yabancı dil eğitimine dair yaşanan sorunlar,

- Öğrenci yetiştirme ve yerleştirmeye dair sistemlerde yaşanan büyük sorunlar,
- Öğrencilerin uluslararası başarı sıralamalarında ve üniversiteye giriş sınav sonuçlarında düşük sıralamalarda yer almaları,
- Türkiye’de STEM eğitiminde yaşanan eksiklikler ve buna bağlı olarak gerekli politikaların tam olarak oluşturulamamış olması,
- Türkiye’de bilimsel araştırma süreçlerini destekleyerek geliştiren politikaların yetersizliği,
- Eğitimin niteliğinin kurum sayısı üzerinden belirlemeye yönelik sorunlu politikalar,
- Eğitimde beceri edinimi, mesleki eğitim alanında yaşanan sorunlar, buna bağlı olarak beceri-meslek uyumsuzluklarının yoğun olarak yaşanması,
- Din eğitimi alanında eğitim verenlerin din eğitimi alanı dışından seçilmesi sorunu, bu soruna bağlı olarak gelişen bireylerin din kültürü ve ahlak bilgisi eğitimlerini yanlış bir çerçevede içerisinden edinmeleriyle gelişen doğru ahlak ve değer edinimi kodlarının aktarılamaması sorunu,
- Özel okulların eğitim çalışanlarının haklarını ihlaline müdahale edilmemesi,
- Eğitim-öğretime devam etmediği halde öğrencilerin bazı denetimsizlikler sonucu diploma edinebilmeleri, buna bağlı olarak yüksek devamsızlık oranları,
- Yaygın eğitim kaynaklarının etkin ve doğru biçimde kullanılmamasına yönelik sorunlar,
- Eğitim-öğretimin tüm kademeleri ve türleri için gerekli bütçenin sağlanabilmesi için, kaynak oluşturulmaması sorunu (Şişman, 2013).
- Eğitimde Avrupa Birliği’ne uyum yönünde gerekli politika adımlarının atılamamış olması sorunu vb...

4.3.1. 2023 Eğitim Vizyonu Belgesi kapsamında Türkiye’de eğitim politikalarının hedefleri

Tüm milli eğitim sistemlerine, çağın gerekliliklerine uygun olarak değişim, gelişim ve köklü reformları destekleyen felsefi yaklaşımlar yansıtılmıştır. Eğitim sistemlerine yansıtılan bu felsefi yaklaşımlar sonucu ülkelerin milli eğitim sistemleri bireye ve topluma daha yarar sağlayacak biçimde düzenlenmiştir. Bu bağlamda eğitimin odağındaki varlık insandır. Eğitim sistemleri ise mensubu olunan toplumdan yansımalar taşımalı, fakat o toplumu çağın gerekliliklerini gözeterek daha üst bir seviyeye taşınmalıdır. Özellikle son dönemlerde Türk eğitim-öğretim sisteminin içindeki bireylerin başarıları, yalnızca eğitimde alınan sayısal

üstünlüğü ifade eden başarı notları ve merkezi sınav sonuçlarına indirgenmektedir. Eğitimde aslanan bireylerin ve toplumun hayatında değişiklikler meydana getirebilecek işlevlerin kazandırılarak, ekonomik ve sosyal doyuma ulaşılmasıyla ülkece her alanda ileri göstergelere ulaşabilmektedir. Bu da evrensel bir eğitim sistemine ulaşmakla mümkün olacaktır.

Evrensel bir eğitim sistemine sahip olunabilmesi için yetiştirilen bireylerin, taşınması gereken özelliklere yönelik doğru hedeflerin ortaya koyulması ve bu hedeflerin bilim, teknoloji, dijital dünya ve 21. yüzyıl becerilerine uygun olarak belirlenmesi gereklidir. Bireylerin sınavlar yerine bir amaca, beceri kazanmaya ve bilgi toplumu olma yönünde bir duruş sergilemelerini odaklarına almalarına ihtiyaç duyulmaktadır. Tüm dünyada bu hedefleri gerçekleştirebilmek için güncel olayların getirdiği sonuç ya da gelişmelere bağlı olarak, devletler tarafından hedefler belirleyen çalışmalar yapılarak yayınlanmaktadır. Türkiye'de de "öğrenci, öğretmen ve okulun baş aktör sayıldığı, insanı hakkı olan şekilde eğitimin odak noktasına taşımak" ana amacı etrafında, 23 Ekim 2018 tarihinde, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından, 2023 Eğitim Vizyonu belgesi açıklanmıştır. 2023 Eğitim Vizyonu belgesi, Türk milli eğitim sisteminin geleceğe yönelik olarak değişim, dönüşüm hedeflerine dair uygulanacak politika planlamalarını içermesi açısından oldukça önemli bir belgedir. Bu belge, çalışmada 2030 dünya eğitim hedefleri perspektif alınması nedeniyle, güncel bir hedef belirleme politikasını içermesi sonucu bu başlık altında araştırmaya alınmıştır.

2023 Eğitim Vizyonu Belgesi, 18 ana başlıkta 44 alt hedef içeriğiyle, 21. Yüzyıl Talim ve Terbiye Modeli ışığında, toplumsal bir değer yargısının edinilmesine dayalı olarak, insanı merkeze alan bir birey ve bilgi anlayışını oturtmayı belgenin temel hedeflerinden biri olarak belirlemiştir. Doğuştan gelen merak duygusunun korunduğu, bilgi edinmeyi öğrenmeyi bir ödül olarak gören, öğrenmeyi yaşam felsefesi haline getirerek her alana yayan öğrenenlerin yetiştirilmesi ve çeşitli krizleri yönetebilen okul yöneticilerinin sayılarının arttırılarak, ilgi ve yetenek temelli bütüncül, esnek ve modüler müfredatların tüm kademelerde uygulanmasının sağlanması belgenin temel hedeflerindendir.

2023 Eğitim Vizyonu belgesi dikkatle incelendiğinde, Avrupa Birliği'nin 2020 ya da 2030 hedeflerine ulaşmak bakımından, uyum sağlama açısından zayıf bir içerikte oluşturulduğu

anlaşılmaktadır. Belgede 2030 yılı dünya standartlarında eğitim hedefleri esas alındığı belirtilse de, belge daha çok Türkiye'nin siyasi koşullarına uyum sağlayan bir iz taşımaktadır. Türk Milli Eğitim politikalarının Avrupa'ya uyumunda görülen en büyük eksiklik, eylemlerle desteklenmeyen isimleri değişen yeni belgelerin, eski politikalar değişmeden hazırlanarak, yürürlüğe gendirilmesidir. Yeni kurallar ya da yönetmelikler en baştan zayıf oluşturuldukları için, eğitimde Avrupalılaşma yerine tersine Avrupalılaşmadan uzaklaşma sürecine dair izleri taşımaktadır. Burada AB değer sistemleriyle tam anlamıyla barışamama ve AB' nin değişim beklentileri karşısında bazı hibelerden yararlanabilmek adına yapılmış hızlı politika adımlarının temelsiz olmasının etkisi büyüktür.

2023 Eğitim Vizyonu Belgesi kapsamında belirlenen adımlar henüz atılamamışken, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından, Türkiye Yüzyılı Maarif modeli müfredat çalışması yürürlüğe 2024-2025 eğitim- öğretim yılında uygulanmak üzere alınmıştır. Yeni müfredat çalışması, becerilerin geliştirilmesine yönelik bir çalışma olarak sunulmasıyla başlık bağlamıyla AB Eğitim Alanı'nın oluşturulmasına, Avrupa Beceriler Gündemi çalışmalarına uygundur (M.E.B. ,2024). Fakat çok hızlı bir şekilde eğitimle alakalı çevrelerin mutabakatının tam olarak sağlanamadan uygulamaya alınarak, iptali yönünde yargıda devam eden bir dizi davaları içermesiyle AB eğitim politikalarının amaçlarından uzaklaşmaktadır. Çalışmanın erdemlerin, değerlere dönüşümüne odaklı olarak bazı geleneksel bakış açılarını fazlaca yansıtmaması nedeniyle, AB politikalarıyla uyum düzeyi düşük olarak belirlenmiş ve halen süregelen yargı süreçleri nedeniyle ayrı bir başlıkta ele alınmadan burada kısaca değinilmiştir.

Toplumsal mutabakatın sağlanamadığı yeni belgelerin hazırlanarak, yürürlüğe konulmaları, eğitim alanındaki sorunların katlanarak büyümesine neden olmaktadır. Hazırlanan politika uygulama belgelerinin uygulamalara dönüşebilmesi için diğer paydaşlarla bir mutabakat zemini sağlanması büyük önem arz etmektedir. Bu anlamda bu hususlar dikkate alınarak eğitimde temel eksikliklerden başlanarak, daha üst düzey hedeflere doğru ideolojilerden arınmış, bilimsel zemine oturan, AB gibi ulus üstü işbirliği yapılan kurumların hedefleriyle uyumlu bir çalışma planının yapılarak, yeni politika stratejilerinin belirlenmesi daha gerçekçi sonuçlara ulaşılmasını sağlayacaktır. Hazırlanan milli eğitim politikaları çalışmalarında, katılım sağlanan AB eğitim programlarının amaç ve temalarıyla bir işbirliği kurulabilirse

alınan hibelerle gerçekleştirilen projeler Türkiye’de eğitim alanında yaşanan bazı sorunların çözülmesinde büyük bir destek unsuru oluşturarak, eğitim-öğretimin ulusüstü başarı düzeylerine ulaşmasını sağlayacaktır. Bir sonraki başlık altında Türkiye’nin AB eğitim politikalarına entegrasyonu süresinde gerçekleştirdiği reformlar açıklanarak, bu sayede, AB eğitim programlarına katılım faaliyetlerinin bu reformları destekleyen ve geliştiren temalarda hazırlanabilmesi adına veri oluşturacaktır.

4.3.2. Türkiye’nin AB’nin eğitim politikalarına entegrasyonu sürecinde gerçekleştirdiği eğitim reformları

Türkiye, Avrupa Birliği’ne adaylığı sürecinde birlik politikalarına uyum sağlama zorunluluğu kapsamında, birliğin siyasi-ekonomik kriterlerini ve belirlediği çerçevedeki müktesebatını gerçekleştirmek için bir dizi eylemi uygulamasına dair sorumlulukları üstlenmiştir. Bu kapsamda birçok yasa, yönetmelik, yönerge çıkartılması, programlara katılım sağlanması ve projeler geliştirilmesine benzer şekillerde girişimlerde bulunmuştur. Avrupa Birliği bu girişimlerin başarısını değerlendirerek, ilgili reformlarla ilgili, onay ya da geliştirmeye yönelik ülke raporları ile dönütler vermektedir. Türkiye eğitim alanındaki reformlarını AB ile “26-Eğitim ve Kültür” faslı başlığıyla müzakere yürütme sürecindedir. “26-Eğitim ve Kültür” başlıklı fasıl, AB üyesi ülkelerden Güney Kıbrıs Yönetimi’nin tek taraflı vetosu nedeniyle tarama sürecini tamamlamasına rağmen henüz açılmamıştır. Buna rağmen Türkiye eğitim alanında AB’ye uyum sağlamak için çalışmaya siyasi ilişkilere bağlı olarak değişen yoğunluklar oranında devam etmektedir. Bu kapsamda geçmişten günümüze doğru gelindiğinde Türkiye’nin AB’ye uyum sürecinde gerçekleştirdiği, eğitim alanındaki reformlardan başlıcaları şunlardır:

6 Ağustos 2003 tarihinde, Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı yani Türkiye Ulusal ajansı, Avrupa Birliği’nin eğitim, gençlik ve spor faaliyetlerine programlar aracılığıyla katılımın sağlanması için çalışmalar yaparak, eğitim, gençlik ve spor alanındaki programların yönetilmesi kapsamındaki süreci yönetmek amacıyla Ankara’da kurulmuştur. Bu kapsamda, Türkiye 2004 yılından itibaren Avrupa Birliği’nin dönemlere göre isim değişikliği gösteren, eğitim, gençlik ve spor programlarına katılırken, 2021-2027 döneminde Erasmus+ Programlarına katılımı için anlaşma sağlayarak, 16 Kasım 2021 tarihinde ülkenin ilgili döneme fiilen katılım süreci başlamıştır. 2019 yılı itibarıyla ise yüksek

bir bütçeye sahip olan Avrupa Dayanışma Programı'na katılmaya hak kazanmıştır (AB Başkanlığı, 2023).

Türkiye, Avrupa Birliği'ne adaylık sürecinin başlamasında itibaren, ilk, ortaokul, lise, yükseköğretim, mesleki eğitim ve hayat boyu öğrenme eğitimlerinin tüm kademe ve aşamalarında, eğitimde Avrupa Birliği kriterlerini, kalitesini yakalayabilmek adına hedefler belirlemiş, bu yönde başarı sağlanabilmesi için politika hazırlama ve uygulama çalışmaları yapmıştır. Bu bağlamda, okullaşma düzeylerinin yükseltilmesi, zorunlu eğitimin 4+4+4 formatında 12 yıla çıkarılması, okulu erken terklerin önlenmesi için çalışmalar yapılması, eğitimde imkan ve fırsat eşitliğini sağlamaya yönelik ortam oluşturulmaya çalışılması, eğitimde cinsiyet eşitliğinin ve dezavantajlı kesimlerin korunmasına yönelik geliştirme çalışmalarının yapılması, eğitimde teknoloji imkan ve becerilerin arttırılması ve eğitim ile istihdam ve öğretim kavramları arasında bir işbirliği tesisinin sağlanmasına yönelik çalışmalar yapılması konuları Türkiye'nin AB eğitim politikalarına uyumun odak noktası olmuştur (Asri, 2015).

Avrupa Birliği müktesebatının, eğitim faslındaki içeriğine uyum çalışmaları kapsamında, 14 Kasım 2002'de resmi gazetede yayınlanan 24936 sayılı yönetmelikle göçmen statüsündeki işçilerin, okula başlama döneminde bulunan çocuklarının eğitimi ile alakalı olan direktife uyabilmek için, bu statüdeki ailelerin çocuklarının eğitim sürecine dahil edilmesine dair bir yönetmelik hazırlanarak yürürlüğe alınmıştır (Göçmen İşçi Çocuklarının Eğitimine İlişkin Yönetmelik, 2002).

Avrupa ülkelerinde, bireylerin, mesleklerin ya da ülkelerin yeterliliklerinin daha net ve anlaşılır bir çerçevede olmasının sağlanması için, yeterlilik çerçeveleri belirlenmiştir. Bu çerçeveler sayesinde çalışanların ya da ülkelerin yeterlilik referans aralıkları ortaya çıkmaktadır. Avrupa Konseyi, 2008 yılında her ülkenin kendi ulusal yeterlilik çerçevesini oluşturularak ilişkilendirilmesine dair tavsiye kararını kabul etmiştir. Bu adım sayesinde farklı ülkeler ya da sistemler net bir şekilde kıyaslanabilirken, bu durum bireylerin edindikleri öğrenme çıktılarının uluslararası düzeyde tanınma, biriktirme ve transfer etme işlemlerini

gerçekleştirebilmelerine olanak sağlayacaktır (Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı, Uluslararası İlişkiler Dairesi, 2004).

Türkiye AB'nin bu beklentisi kapsamında 5544 sayılı kanun aracılığıyla, 2006 yılında mesleklere dair standartlar belirleyerek, bu standartlar ölçüsünde teknik ya da mesleki olarak ulusal yeterlilik düzeylerini belirlemek suretiyle, ölçme, değerlendirme, denetleme ve sertifikasyon çalışmalarını yürütmek üzere Mesleki Yeterlilik Kurumu'nu kurmuştur. Mesleki yeterlilik belgeleri Avrupa Akreditasyon Kurumu ile Türk Akreditasyon kurumunun işbirliği sayesinde sağlanacaktır. Kurum sivil toplum kuruluşları ya da özel sektör vb. alanındaki kuruluşların mesleki bilgi, becerilerin ve sınavlar yoluyla ölçülerek, belgelendirme merkezi faaliyeti kurma denetiminin de koordinasyonunu sağlamaktadır (Mesleki Yeterlilik Kurumu, 2024). Avrupa yeterlilikler çerçevesine uyumlu olarak bir Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi esaslı oluşturulmuştur. Yüksek öğretimdeki öğrenci sayısı göz önünde bulundurulduğunda bu çalışmanın önemli bir aşama olduğu anlaşılabacaktır.

Yükseköğretimde katılımda, cinsiyete dayalı bir ayrımcılığa son verilerek bir eşitliğin sağlanmasına yönelik başarılı adımlar atılmıştır. Yükseköğretim Kurulu'nun verilerine göre Türkiye'de 2023-2024 eğitim-öğretim döneminde %53,6'ya yakın bir oranda erkek akademisyen bulunurken, kadın akademisyenlerin oranı ise %46,4'tür. Bu oran kadın akademisyenlerin sayısı açısından, AB ve OECD ülkelerinden yüksek bir orana denk düşmektedir. Yine aynı dönemde yükseköğretim kurumlarına kayıt olan öğrencilerin, %51,7'si kadın öğrencilerden oluşurken bu oran erkek öğrencilerden daha yüksek bir rakama denk gelmektedir (Yükseköğretim Kurulu, 2024).

Yükseköğretimde Avrupa Kalite Güvence Birliği, yükseköğretim alanında Avrupa'da iş birliğini desteklemek ve geliştirmek amacıyla kurulmuştur. Türkiye'nin 2001'de kabul edildiği, ülkeler arasındaki yükseköğretimin kalitesinin güvenceye alınmasına yönelik olarak geliştirilen Bologna Süreci bağlamında iş birliği gerçekleştirilmektedir. Yine bu çalışmaya paralel olarak çeşitli kurumların akreditasyon süreçlerini denetlemek, yönetmek ve yükseköğretimde bir kalite standardı belirlemek için çalışmalar yapabilmek amacıyla, Yükseköğretim Kalite kurulu kurulmuştur. Bu sayede akreditasyon süreçleri hareketliliklere

imkan tanıyabilecektir. Avrupa Kredi Transfer Sisteminin uygulanması, diploma denklik çalışmaları, AB standartları çerçevesinde yükseköğretim kurumlarının 2005-2006 eğitim-öğretim yılından başlamak üzere, diplomalara ek olarak, diploma eki vermeleri de bu süreçlerin bir uzantısını teşkil etmektedir (Erdoğan vd., 2022).

Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgesi 2009 'da kabul edilerek, eğitime erişimi olmayan kitlelere, dezavantajlı kesimlere, özellikle kız çocuklarına hayat boyu eğitim olanaklarının sunulması, herkes için kapsayıcı bir eğitimi tesis etmek amacıyla, ileriki dönemlerde hazırlanacak hayat boyu eğitim politikalarına temel oluşturmak üzere, 2010-2013 eğitim-öğretim yılında tüm yetişkinlerin eğitim alması vizyonu ile uygulamaya koyulmuştur. Bu kapsama destek eylemi olarak Ulusal Hayat boyu Öğrenme Web Portalı kurularak, daha evvel edinilen öğrenmelerin entegrasyonu için çalışmalar yapılmıştır (AB Başkanlığı, 2023).

26 Kasım 2012 tarihinde, Ulusal Gençlik ve Spor Politikası Belgesi, gençlere yönelik spor stratejilerinin, ulusal gençlik politikalarının, gençleri risk ve sorunlardan uzak tutacak stratejilerin eyleme geçebilmesi için yürürlüğe konulmuştur (AB Başkanlığı, 2023).

Türkiye, "Avrupa Spor Haftası" kapsamındaki aktivitelere 2020 yılında katılarak, genç bireylere sporun önemi ve yararları hakkında bir farkındalık oluşturabilmek amacıyla çalışmalar yapmıştır. Bu kapsamda 2022 dönemi Avrupa Gençlik Yılı olarak ilan edilmiştir. Ulusal ajans, bu etkinlik kapsamında, Ab bütünleşmesine katkı sağlamak amacıyla, diğer paydaşlarla işbirliği yaparak Türkiye'de bu etkinlik kapsamında bir dizi faaliyetler gerçekleştirmiştir (Türkiye Ulusal Ajansı, 2022).

2019-2025 yılları arasında birliğin politikalarına eğitim alanında uyum sürecinin desteklenmesi amacıyla, AB tarafından Türkiye'deki çeşitli paydaşlarla, AB'nin işbirliği ve hibe aktarımı finansörlüğüyle yürütülen, bazı güncel projeler bulunmaktadır. Bu projeler ise şunlardır:

- Bütünleştirici Eğitim İçin Özel Eğitim Hizmetlerinin Kalitesinin Artırılması Operasyonu,
- Türkiye Yeterlilikler Sisteminin ve Çerçevesinin Uygulanması Operasyonu,
- Erken Çocukluk Eğitiminde Kalite ve Erişimin Arttırılması Operasyonu,

- Ortaöğretimde Devam ve Okullaşma Oranlarının Artırılması,
- Yenilenebilir Gençlik Enerjisi,
- Sektörel Mükemmeliyet Merkezlerinin Kurulması Yoluyla Mesleki ve Teknik Eğitimin Kalitesinin Artırılması Operasyon (Avrupa Birliği Başkanlığı, 2023b).

Eğitim süreçlerine teknoloji kullanımını entegre ederek etkileşimli bir öğrenme imkanı sunan FATİH Projesi, bu projeye paralel olarak geliştirilen, Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün hazırladığı tüm Türkiye'deki öğrenci ve öğretmenleri aynı platformda çeşitli materyallerle buluşturarak, işbirliğine yönelik paylaşımlar yapmalarını sağlayan eğitim bilişim ağı projesi.

Türkiye'de yabancı nüfusun fazla olduğu 29 şehirde, eğitim kalitesinin Türk bireyler için korunarak, eğitim sistemindeki mevcut yabancı nüfusun okulöncesi dönemden ortaöğretimin sonuna kadar, Türk eğitim sistemine uyumlarının sağlanarak, sosyal yönden uyum düzeylerininse yükseltilmesine yönelik olarak uygulanan Piktet+ Projesi de AB'ye uyum reformu çalışmalarından biridir (Piktet Bilgi Teknolojileri Birimi, 2024).

Türkiye Avrupa Birliğiyle müzakere sürecinde, eğitim alanında birçok projeye imza atmış, reformlar hazırlamış, eğitim politikalarını AB müktesebatına uyum sağlayabilmesi için yenilemiştir. Bu uyum çalışmaları zaman zaman rutine dönüşen bir düzende seyrederken zaman zamansa durgun bir sürece girmiştir. COVID-19 pandemisinin olumsuz etkileri, Türkiye'nin içinde bulunduğu ekonomik zorlukların artması, ülkenin son dönemde kriz ve afetlerle sınanması, ülke toprakları çevresinde devam eden büyük savaşların olumsuz psikolojisine eşlik eden siyasal krizler ve uzunca bir süredir AB ile devam eden müzakere sürecinin oluşturduğu yorgunluk Türkiye'nin Avrupa Birliği ile uyum sürecine yönelik ilişkilerini durağan bir konuma almasına neden olmuştur. Türkiye, afet, kriz, savaş ve siyasi gerilimlerin olumsuzluklarından sıyrılıp toparlanarak, eğitimde dünya standartlarına ulaşmasını sağlayacak işbirliklerini sürdürmeye devam etmelidir. Var olan ekonomik krizin olumsuz etkilerinden sıyrılmak için de eğitim-istihdam-ekonomi dengesinin sağlanarak, yeniliklere devam edilmesi gereklidir. Bu reformları destekleyen projelerin AB eğitim programı aracılığıyla gerçekleştirilmesi Türk Milli Sistemi'nin gelişmesi adına olumlu bir durum olacaktır.

4.3.3. AB'nin 2023 yılı ülke raporunda Türkiye'de AB eğitim kriterlerine entegrasyon sürecinde son durum

Türkiye'nin 2023 ülke raporunun AB eğitim kriterlerine değerlendirmelerini içeren bu kısımda, AB tarafından yapılan ülke değerlendirmesi tarafsız bir bakış açısıyla maddeler halinde sıralanacaktır. Böylece Türkiye'nin eğitim politikalarının AB uyumu karşısındaki son durumu belirlenmiş olacaktır. Bu kısım AB'nin Türkiye ülke raporu analizi olması nedeniyle tekrar tekrar analiz edilmek yerine, mevcut durum özetlenerek, sonuçlar çalışmanın EK 1 proje değerlendirme ile bulgular ve tartışma kısmında AB Türkiye eğitim politikalarının uyumu karşılaştırmaları için dayanak oluşturacaktır.

Avrupa Komisyonu, birliğe girmek için aday olan ülkelerin “Kopenhag Kriterleri” ismindeki bir dizi kritere uyum sağlamalarını beklemektedir (Avrupa Konseyi, 1993). Bu kriterler, bir anda sağlanamayacağı için, aday ülkelerin kriterlere uyum düzeyleri, birlik tarafından 1998 yılından bu yana, yıllık olarak yayınlanan raporlarla izlenmektedir. 1998 yılından 2016 yılına kadar AB'nin ülkeleri değerlendirmelerini içeren raporları, ilerleme raporu başlığı altında yayınlanırken, bu tarihten sonra başlık değiştirilerek ülke raporu adını almıştır (Yılmaz ve Güneş, 2019).

Ülke raporlarında Avrupa Komisyonu, tek taraflı olarak ülkelerin kriterlere uyumlarına dair görüş ve değerlendirmelerini belgelendirerek taraf ülkelere sunar. İlgili değerlendirmeler müzakere fasıllarındaki başlıklara dair gelişme, gerileme, eksik yönler vb. son durumlarla, genel ülke değerlendirmeleriyle adaylığa doğru ilerleme yönünde adımlar için tavsiyeleri içerir. Bu raporların sunulduğu aday ülkelerse adaylık yönünde ilerleme, yaklaşma ya da durağanlık gösterme yönünde bir pozisyon alabilir. Avrupa Birliği'nin son ülke raporuna göre Türkiye AB ile 2018 yılından bu yana sürdürülen, giderek daha fazla uzaklaşmayı içeren bir sürece girmiştir. AB bu sürecin bu şekilde devam etmesi durumunda müzakerelerin durma noktasına geleceğini ve fasıl açılması ya da kapatılması eylemlerinin askıya alınarak Türkiye'nin öngörülemez bir pozisyon aldığını raporlamıştır. Bu bağlamda AB'nin 2023 yılına dair Türkiye hakkındaki değerlendirmelerini içeren Türkiye Ülke Raporunun, “Fasıl 26: Eğitim ve Kültür” başlığı altındaki ülke eğitim politikalarına dair değerlendirmeleri şu yöndedir (Avrupa Komisyonu Tarafından Hazırlanan Türkiye Raporları, 2023):

- Dezavantajlı bir geçmişten gelen çocuklar başta olmak üzere, göçmen işçilerin çocuklarına ayrımcılık yapılmayarak, kapsayıcı bir eğitim politikasıyla, kaliteli eğitim almaları sağlanmalıdır,

- Türkiye “26-Eğitim ve Kültür” başlığına dair fasıl kriterlerinin yerine getirilmesi konusunda orta seviyede bir hazırlık düzeyindedir. Rapora konu olan dönemde ulusal yeterlilikler çerçevesine dair çalışmalar ve bazı birlik programlarına katılım oranındaki artış sonucu bazı ilerlemeler içindedir. Türkiye’ bir ulusal gençlik stratejisinin olmaması ve resmi tanınırlığa sahip ulusal bir gençlik konseyinin kurulmamış olması negatif bir durum teşkil etmektedir. 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen merkez üssü Kahramanmaraş olan ve 11 ili etkileyen büyük deprem felaketiyle, depremden etkilenen bölgede eğitim sistemi de büyük zararlara uğramıştır.

- Komisyonun, geçen yıla dair hazırladığı raporda verilen tavsiyelerin yalnızca bir kısmı yerine getirilmiştir, bu yüzden geçen yılki tavsiyeler geçerliliğini korumakla birlikte, Türkiye’den özellikle:

-Başta kız çocukları olmak üzere, dezavantajlı durumdaki ailelerin çocuklarına özel bir önem göstermesi ve okul terk oranlarının düşürülmesi, eğitimde daha kapsayıcı bir yol haritası izlenerek geliştirilmesi ve gelişmelerin dikkatlice takibi,

-Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi’ne ve Yükseköğretim Kalite Kurulu’na dair çalışmaların sürdürülerek, en iyi şekilde işlemesine yönelik adımlar atılmasının sağlanması.

- Türkiye’de erken çocukluk döneminde eğitim hayatına başlayabilmeye yönelik erişim, yaşlara ve bölgelere göre değişim göstermektedir. COVID-19 salgını ülkede 3 ila 5 yaş arasındaki çocukların erken çocuklukta okula başlama oranlarını olumsuz yönde etkilemiştir. Bu olumsuzlukları silmek adına esnek ve topluluğu esas alan temellere dayanan bir çocukluk dönemi eğitim modeli uygulanmalı, kırılgan çocuk gruplarının dahil edilebilmesi için stratejiler oluşturularak, erken çocukluk dönemi eğitimleri kaliteli, ücretsiz ve etkili olmalıdır. Bu daha evvelde tavsiye edilmiş çözülmemiş bir sorundur. 2012’de zorunlu eğitim süresini 12 yıla çıkartan Türkiye’de iller arası farklılıklar mevcut olmak üzere, 9-12. Sınıflarda okula devamsızlık oranlarının yüksek oluşu önemli bir sorundur.

- Türkiye’de engelli bireylerin eğitim başarı seviyeleri ve devamsızlık oranlarına dair veriler güvenli değildir. Yaklaşık olarak 50,000 çocuğun, ayrı sınıfta, 50,000’den fazla oranda bir çocuğusa ayrı okulda özel eğitim görmesi, normal kapsayıcı eğitim yönünde engel teşkil etmektedir.

- Türkiye salgınlar, yıkıcı depremler ve sığınmacı sorunu kapsamında yaşanan krizler sonrasında eğitim sisteminde sorunlar yaşamıştır, bu sorunlara karşı daha dayanıklı bir yapının tesis edilerek, kriz durumlarında daha hazırlıklı olunabilmesi için “Eğitim Bilişim Ağı” ismindeki dijital öğrenme platformu için ciddi yatırımlar gerçekleştirmiştir.

- Türkiye, Bologna sürecine yönelik bir kalite seviyesini yükseköğretimde yakalamak üzerine ileri bir aşamadır, fakat ülkede bulunan 208 yükseköğretim kurumunda ciddi farklılıklar bulunmaktadır.

- Avrupa Yükseköğretim Kalite Tescil Kuruluşu, Avrupa’nın belirlediği yükseköğretim kalite ve yönerge standartlarına uygunluk açısından, Yükseköğretim Kalite Kurulunun tesciline onay vermiştir. Türkiye, Avrupa Eğitim Alanının yedi çalışma grubuna katılımını aktif biçimde sağlamaktadır.

- Türkiye, Teknik ve Mesleki Eğitim ve Öğretim alanında, Mesleki Yeterlilik Kurumu öncülüğünde, Ulusal Mesleki Yeterlilikler Sistemini fiilen faaliyete geçirerek, uygulamalara başlamıştır, buna bağlı olan bir çalışma olarak mesleki standartların ve mesleki yeterlilik çerçevelerinin sayısı arttırılmıştır, Mesleki yeterlilik Kurumunun belgelendirme kuruluşları için verdiği belge sayısı artış göstermiştir,

- Faal durumda olan Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi, mesleki eğitim-öğretim kurumlarının verdiği eğitim, ulusal yeterlilik alanlarına dair ihtiyaçlarla uyuşmamaktadır. Bu durumun sebebi adayların, yeterlilik düzeylerindeki düşüklük, yeterlilik için çaba göstermemeleri veya mesleki yatay ya da dikey intibaklar sonucu oluşan sorunlardır. Bu sorunun çözümü üniversiteler ve diğer ilgili paydaşlarla daha fazla işbirliği yaparak, gerekli ulusal yeterlilik çerçevelerine uygun çıktıları barındıran, modüler yapıda mesleki eğitim kurslarının geliştirilmesiyle gerçekleşecektir.

- 2021 yılının Aralık ayından bu yana, asgari ücretin %30’u oranında, mesleki eğitim alanındaki merkezlerdeki öğrencilere ücret verilmesi sonucu burada bir yoğunluk yaşanmaya başlanmıştır. İşletmelerin verdiği mesleki eğitim yeterlilikleri ve kalitesi, geçerliliği ulusal yeterlilik çerçevesine uyumlu hale getirilmelidir. Bu durum Ulusal Mesleki Yeterlilikler

Sistemini ve Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinin Avrupa standartları ölçüsünde işleyişini etkileyecektir.

- Erasmus+ ve Avrupa Dayanışma Programına katılım ve hibe oranı artmıştır. Fakat Avrupa Dayanışma Fonu'na başvuru sayısı 2021 ve 2022 yılında 184 olarak sabit kalmıştır.

- Türkiye'de gençlik merkezi sayısı 2023'de 451'e yükselmiştir. Fakat ülkenin bir ulusal gençlik stratejisi ile uluslararası gençlik konseyi yoktur. Yabancı uyruklu öğrenciler dahil 850,000'i aşan öğrenci ülke genelindeki 800 yükseköğretim yurdunda barınmaktadır. Yurt dışındaki öğrenciler dahil olmak kaydıyla, Türkiye'de 1,5 milyon yükseköğretim öğrencisi öğrenim kredisi veyahut devletin sağladığı burstan faydalanmaktadır (Avrupa Birliği Komisyonu, 2023).

Türkiye'nin 2023 ülke raporuna dair AB değerlendirmelerini içeren bu kısmın ardından, bir sonraki başlıkta, Türkiye'nin AB'ye eğitim programlarına dair uyumu ve katılım sağlanan programların genel özellikleriyle, program standartlarına uyumu incelenecektir. Bir sonraki başlık altında yapılan analizler, tezin 4. bölümünde verilen AB eğitim politikalarının, Türkiye'de AB eğitim programlarının uygulamalarına yansımalarının anlaşılabilmesi için temel oluşturmaktadır. 2014-2020 ve 2021-2027 Erasmus+ ve Avrupa Dayanışma Programı, eğitim projelerinden, Kahramanmaraş'ın katılım hakkı elde ettiği projelerin, AB eğitim strateji, hedef, politika ve eğitim programları öncelikleri vb. açılardan geniş bir incelemesini içererek, bu projelerin AB programlarına uygunluk standartlarına ulaşp ulaşamadıkları, ulaşılama durumlarında sorunun nedenleri ve daha iyi uygulamalara ulaşabilmek için geliştirilebilecek yönler çalışmanın bir sonraki bölümünü oluşturan 5. bölümde ele alınacaktır.

5. BULGULAR VE TARTIŞMA

Tezin bu bölümünde çalışmanın konu ve araştırma sorularına dayanak teşkil eden, Avrupa Birliği eğitim programı Erasmus+ projeleri kapsamında Ulusal Ajans tarafından onaylanarak, Kahramanmaraş'ta hibe almaya uygun bulunan 102 adet Erasmus+ ve Avrupa Dayanışma Programı projesine ait verilerin çeşitli açılardan değerlendirilen bulgularına yer verilecektir. Dönemlere göre proje bulgularının yer aldığı bu kısımda, projelerin, taşıdığı özellikler geniş bir bakış açısıyla incelenecektir.

Kahramanmaraş'ta 2014-2020 ve 2021-2027 program dönemlerinde gerçekleştirilen Erasmus+ projelerinin üstlendikleri ortaklık rolleri, proje süreleri, bütçeleri, kurumsal, mekansal çeşitlilik özellikleri, projelerin mekansal yönleri, program türleri, proje yaygınlaştırma aracı kullanma durumları, tema ve faaliyetlere göre içerikleri, proje faaliyetlerine dair uygulanan yöntemlerle teknikleri ve özel programlara katılım durumları gibi veriler üzerinden dönemsel ayrımlarla açıklanarak değerlendirilecektir. Bu değerlendirmeler, yapılan sınıflandırmalara göre tematize edilerek, uygun alt başlıklar kullanılarak tablolaştırılacak, gerektiğinde tablolara dair açıklamalara yer verilecektir. Son olarak burada yer verilen bulgularla AB programları ve değerlerinin temasal uyumları dönemsel olarak kıyaslanarak kısaca yorumlanacaktır. İlgili projeler tez yazım kılavuzu kuralları gereğince ek olarak proje numaralarıyla çalışmada yer almıştır. Ek 1 kısmında hareketliliklere konu olan projelere dair verilen numaralar, e-devlet sistemi üzerinden, bilgi edinme formu aracılığıyla, Türkiye Ulusal Ajansından, oluşturulan talebe istinaden, AB'nin açık erişimi destekleme ilkesi çerçevesinde araştırma için sağlanmıştır.

5.1. Erasmus+ Programına 2014-2024 Yılları Arasında Kahramanmaraş'ta Kabul Edilen Proje Sayıları

Bu başlık altında yer alan projeler, Erasmus+ programı çerçevesinde, 2014-2024 yılları arasında Kahramanmaraş'ta kabul edilen proje sayı ve yıllarına göre listeleme yapılarak oluşturulmuştur. İlgili projeler yıllara göre sıralanırken, kabul edilen en fazla proje sayısının 2018 yılında gerçekleştiği tespit edilmiştir. En az proje 2014 yılında kabul edilirken kabul edilen proje sayılarının 2018 yılı ile 2020 yılı arasında sayıca daha fazla orana ulaştığı tespit

edilmiştir. 15 Temmuz 2016’da Türkiye Cumhuriyeti’nde gerçekleşen darbe girişiminin gerçekleştiği dönemde Türkiye’nin AB desteğini bu girişim sırasında alamadığı eleştirisi karşılıklı olarak ilişkilerin gerilerek askıya alınmasıyla sonuçlanmış, bu durum 2017 yılı projelerinde azalışa neden olmuştur (T.C. Dışişleri Bakanlığı, AB Başkanlığı, 2024).

2019 yılına gelindiğinde COVID-19 küresel pandemisinin ortaya çıkışı sonucu, gerçekleştirilemeyen proje sayısı salgın tedbiri amaçlı olarak program katılımcısı ülkelerde artmıştır. Avrupa Birliği Komisyonu sorunun çözümü için, hareketliliklerin sözleşme bitiş aralıklarından itibaren 1 yıl sonrasını kapsayan süre ile ötelenebilmesine olanak tanımıştır. Bu durum mevcut proje katılımcılarını 2020 yılı sonrasına kadar ötelerken, 2021 yılın gelindiğinde Kahramanmaraş’taki projeler azalış göstermiştir. Projelerin pandemi kaynaklı oluşan tedbir ve panik ortamı sonucu azalış göstermesi tüm Erasmus+ programı katılımcısı ülkelerde gözlemlenen genel bir eğilim olarak gözlemlenmiştir. Bu sorun karşısında AB projelerin çeşitli afet, salgın ve felaket durumlarını içeren krizlerden en az düzeyde etkilenebilmesi adına çevrimiçi hareketlilik projesinin gerçekleştirilebilmesini, dijital eylem planı çerçevesinde uygulamaya almıştır (T.C. Dışişleri Bakanlığı, AB Başkanlığı, 2020). Kahramanmaraş’ta gerçekleştirilen Erasmus+ projelerindeki azalış 2023 yılında daha net bir şekilde görülmektedir. Bu azalışın yaşanmasında 6 Şubat 2023 tarihinde merkez üssü Kahramanmaraş’ın Pazarcık ve Elbistan ilçelerinde gerçekleşerek, 7,7 ve 7,6 şiddetindeki 11 ili etkileyen büyük deprem etkili olmuştur. Dulkadiroğlu, Elbistan ve Pazarcık bölgesinde birçok binanın yıkıldığı konumda İl Milli Eğitim Müdürlüğü, İstiklal Üniversitesi Bahçelievler kampüsü ve birçok eğitim kurumu yıkılmış, bugün hala yapımına başlanamamıştır. Bu sorun sonucu Erasmus+ Projelerinde 2024 yılında da azalışın devam edeceği öngörülmektedir. Tablo 5.1.’de yıllara göre proje sayıları listelenmiştir.

Tablo 5.1. Erasmus+ Programı Proje Dönemlerine Göre Kahramanmaraş İlindeki Proje Sayıları

Yıllar	Proje Sayıları
2014	6
2015	4
2016	11
2017	8
2018	19
2019	17
2020	12
2021	10
2022	8
2023	7
Toplam Proje Sayısı	102

5.2. Erasmus+ Programına 2014-2024 Yılları Arasında Kahramanmaraş'ta Kabul Edilen Projelerin Program Dönemlerine Göre Sözleşme Süreleri Dağılımı

Bu başlık altında Erasmus+ programına 2014-2020 ve 2021-2027 program dönemlerinde Kahramanmaraş'ta kabul edilen projelerin, dönem ve yıllara göre süre dağılımları listelenerek, program kapsamında hazırlanan projelerin süre dağılımlarının programın genel yapısına uygunluk özelliği gösterip gösterilmediği belirlenecektir. Böylece Kahramanmaraş'ta yapılan projelerin yapısal analizleri birçok açıdan ele alınmış olacaktır. Bu bağlamda Tablo 5.2. ve Tablo 5.3. 'de program uygulama dönemlerine göre Kahramanmaraş'ta kabul edilen projelerin sözleşme süreleri listelenmiştir.

Tablo 5.2. Erasmus+ Programı 2014-2020 Proje Dönemlerine Göre Kahramanmaraş'ta Gerçekleştirilen Projelerin Sözleşme Sürelerine Göre Dağılımı

Proje Süreleri Sözleşme Yılı Aralıkları	Proje Sayısı
2014-2015	3
2014-2016	2
2014-2017	1
2015-2016	1
2015-2017	2
2015-2018	1
2016-2017	7
2016-2018	4
2017-2018	3
2017-2019	5
2018-2019	11
2018-2021	7
2019-2020	3
2019-2021	9
2019-2022	6
2020-2022	8
2020-2023	4
Toplam Proje	77

Tablo 5.3. Erasmus+ Programı 2021-2027 Proje Dönemlerine Göre Kahramanmaraş'ta Gerçekleştirilen Projelerin Sözleşme Sürelerine Göre Dağılımı

Proje Süreleri Sözleşme Yılı Aralıkları	Proje Sayısı
2020-2023	1
2021-2023	4
2022-2023	4
2022-2024	7
2023-2024	4
2023-2025	4
2023-2026	1
Toplam Proje	25

Projeler süre faaliyet aralığı bakımından, tipik Erasmus+ proje dönem sürelerinin karakteristiğini ve program süre kurallarına uygunluk kriterlerini taşımaktadır. Proje faaliyet sürelerinde projelerle ilgili birçok faaliyet yapılabilmektedir. Bu faaliyetler 2020 yılı itibariyle

çevrimiçi hareketlilikleri de kapsayabilmektedir. Proje faaliyet dönemleri sona erse dahi yayınlaştırma faaliyetlerinin etkin kullanılabilmesiyle projelerin sürdürülebilirlik nitelikleri devam ederek, program etki alanı sürmektedir. Projeler, projelerin niteliğine göre 6 ay ile 36 ay arasında gerçekleşen faaliyet sürelerinde gerçekleştirilirken, özel durumlar ya da mücbir hallerde bu süreler kısa süreli olarak uzayabilmektedir (Türkiye Ulusal Ajansı, 2023a).

5.3. Erasmus+ Program Dönemlerine Göre Kahramanmaraş'ta Gerçekleştirilen Projelerin İlçelere ve İlçe Program Türlerine Göre Dağılımı

Bu başlık altında, Erasmus+ 2014-2020 ve 2021-2027 program dönemlerine göre Kahramanmaraş'ta gerçekleştirilen projelerin ilçelere göre dağılımları incelenecektir. Bu dağılım yapılırken öncelikle program dönemlerinde ilçelere göre dağılım tablolastırılırken, daha sonra ise Erasmus+ projesi mevcut olan ilçelerin, bu projeleri hangi program türlerinde gerçekleştirdikleri tablo ile gösterilecektir. 11 ilçeye sahip olan Kahramanmaraş'ta, Onikişubat ve Dulkadiroğlu ilçeleri Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesine bağlı en yüksek nüfus oranına sahip iki ilçedir. Projelerin ilçelere göre dağılımları incelendiğinde Çağlayancerit ve Nurhak ilçelerinde 2014-2020 Erasmus+ proje döneminde kabul edilen bir proje olmadığı tespit edilmiştir. Tablo 5.4'te proje ilçeleri dağılımları listelenmiştir.

Tablo 5.4. 2014-2020 Erasmus+ Program Döneminde Kahramanmaraş'ta Gerçekleştirilen Projelerin İlçelere Göre Dağılımları

Proje İlçesi	Proje Sayısı
Onikişubat	23
Göksun	15
Dulkadiroğlu	14
Afşin	12
Elbistan	5
Türkoğlu	2
Pazarcık	2
Andırın	2
Ekinözü	2
Toplam	77

Tablo 5.4.'te görüldüğü gibi 2014-2020 Erasmus+ program döneminde en fazla kabul edilen proje Onikişubat, Göksun ve Dulkadiroğlu ilçelerindedir. Kahramanmaraş'ın merkeze bağlı en büyük iki ilçesi 1.Onikişubat ve 2.Dulkadiroğlu ilçeleridir. Tablo 5.5. incelendiğinde ise projeleri kabul edilen ilçe sıralamalarının benzer özellikler taşıdığı görülmektedir.

Tablo 5.5. 2021-2027 Erasmus+ Program Döneminde Kahramanmaraş'ta Gerçekleştirilen Projelerin İlçelere Göre Dağılımları

Proje İlçesi	Proje Sayısı
Onikişubat	15
Dulkadiroğlu	6
Göksun	2
Elbistan	1
Ekinözü	1
Toplam	25

Proje sayısında her iki program döneminde de Kahramanmaraş'ın en büyük ilçesi ve en gelişmiş 2 merkez ilçesi ilk üç sırada yer almıştır. Bu iki merkez ilçenin sıralamada ilk üç sırada yer alması, Kahramanmaraş'ta gerçekleştirilen Erasmus+ program projelerinin merkeze bağlı coğrafi konuma sahip olma ve ilçe düzeyinde sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralamaları gibi durumlardan etkilendiği sonucuna varılabilir. Tabloda iki projeyle sıralamada sonda yer alan 4 ilçe sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyi bakımından il genelinde 4. , 5. ve 6. gelişmişlik düzeyinde az gelişmiş ilçelerdendir. 2014-2020 Erasmus+ program döneminde kabul edilmiş projesi bulunmayan, Çağlayancerit ve Nurhak ilçeleri ise Kahramanmaraş'a bağlı ilçe sıralamasında 6. kademe gelişmişlik düzeyleri ile son sırada yer almaktadır (T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2022).

Tablo 5.5.'te yer alan sıralamada 2021-2027 Erasmus+ program döneminde Kahramanmaraş'ın Afşin, Pazarcık, Türkoğlu, Nurhak, Andırın, Çağlayancerit ilçelerinde kabul edilmiş proje bulunmadığı tespit edilmiştir. Program döneminin devam ettiği düşünüldüğünde, bu bölgelerdeki kurumların proje gerçekleştirme olasılıkları devam ettiğinden, bu duruma neden olan faktörler başka bir araştırmaya konu olacak niteliktedir. Tablo 5.5.'de proje sayılarında gözlemlenen hızlı düşüşe küresel boyutta yaşanan pandemi

döneminin olumsuz sonuçları, küresel pandemiye bağlı olarak bu döneme dair program tüzüğünün AB tarafından altı aylık bir gecikmeyi içeren bir aksama ile onaylanması (Türkiye Ulusal Ajansı, 2021) bölgede yaşanan büyük deprem felaketi ve henüz proje döneminin bitmesine üç yıl gibi bir zaman dilimi olması gibi durumlar neden olmuştur.

Projelerin ilçeler bazında hangi program türlerinde yapıldığı konusu ise Erasmus+ programı amaçları, hedefleri ve projelerin AB'nin gelişmesi yönünde yoğunlaşma konusunda işaret ettiği program türleri çeşitliliğini gösterip göstermemesi açısından önemlilik arz etmektedir. Bu kapsamda, Tablo 5.6'da 2014-2020 Erasmus+ Program Döneminde Kahramanmaraş'ta Gerçekleştirilen Projelerin Program Türlerine Göre İlçe Bazlı Dağılımlarına dair sınıflandırmalar aşağıdaki gibidir:

Tablo 5.6. 2014-2020 Erasmus+ Program Döneminde Kahramanmaraş'ta Gerçekleştirilen Projelerin Program Türlerine Göre İlçe Bazlı Dağılımları

Proje İlçesi	Proje Program Türü
Onikişubat	11 Okul Eğitimi, 7 Yükseköğretim, 4 Mesleki Eğitim, 1 Gençlik Programı
Göksun	11 Okul Eğitimi, 4 Mesleki Eğitim
Dulkadiroğlu	5 Okul Eğitimi, 2 Mesleki Eğitim, 3 Yetişkin Eğitimi, 3 Yükseköğretim, 1 Gençlik
Afşin	10 Mesleki Eğitim, 1 Gençlik, 1 Okul Eğitimi
Elbistan	2 Okul Eğitimi, 3 Mesleki Eğitim
Türkoğlu	2 Mesleki Eğitim
Pazarcık	2 Mesleki Eğitim
Andırın	2 Mesleki Eğitim
Ekinözü	2 Mesleki Eğitim
Toplam	77

Tablo 5.6.'da bu program döneminde mesleki eğitim alanında 31, okul eğitimi alanında 30, yükseköğretim alanında 10, gençlik alanında 3 ve yetişkin eğitimi alanında 3 proje olmak üzere toplamda 77 proje gerçekleştirildiği anlaşılmaktadır. İlgili dönem projelerinde mesleki eğitim ve okul eğitimi alanlarına yoğunlaştığı tespit edilmiştir. Bu durum AB'nin mesleki eğitimi geliştirme stratejileriyle Erasmus+ programının uyumu ve okul eğitimi program türünün örgün eğitim veren geniş bir kurumsal kesimi kapsamıyla açıklanabilir.

Tablo 5.6.'ya göre 2014-2020 Erasmus+ program döneminde özellikle ilçelerde mesleki eğitim alanına yönelik projelerin hazırlandığı görülmektedir. Mesleki eğitimin geliştirilmesine yönelik projelerin hazırlanması ve ilk sırada yer alması Erasmus+ programı amaçlarıyla, AB'nin geleceğe yönelik eğitim hedeflerini destekleyen bir durumdur. İlçelerdeki projelerde mesleki eğitim alanına dair projeler bölge ekonomisinde baskın olarak yer alan tekstil, moda, yeme-içme, elektrik-elektronik iş kolları yoğunluklu olarak gerçekleştirilmiştir. Bu sektörel bilgilere ait dağılım çalışmanın Ek:1 kısmında yer alan proje numaraları içerikleri incelenerek tespit edilmiştir.

Kahramanmaraş'ta gerçekleştirilen projelerde yetişkin eğitime dair sadece Dulkadiroğlu merkez ilçesinde 3 proje hazırlanması AB'nin eğitimde sürekliliği yaşam boyu sağlama hedefleri kapsamında düşük bir sayı olarak göze çarpmaktadır. Yetişkin eğitiminde sürdürülebilir bir ivme kazandırılabilmesi, özellikle eğitimden çeşitli nedenlerle uzak kalmış dezavantajlı grupların istihdama katılımlarını sağlama ve istihdam oranını genel anlamda arttırarak sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeylerine katkı sağlamak işlevlerini yerine getirme bakımından oldukça önemlidir. Bu konuda AB tüm toplantı ve belgelerde yetişkin eğitimi geliştirmeye yönelik faaliyetlerin artışı konusunda üye ve aday ülkeleri desteklemektedir.

Gençlik alanında sadece üç projenin kabul edilmesi, Türkiye'nin AB'ye uyum çalışmaları kapsamında hazırladığı Ulusal Eylem Planında hedeflediği 2021 yılında bir gençlik konseyi kurma yönündeki hedeflerinin gerçekleşmemesine bağlı bir sorun olduğu düşünülebilir. Gençlik konseyi faaliyetleri Türkiye'nin ulusal, yerel, uluslararası ve ulusüstü stratejilerinin belirlenerek, desteklenmesi ve gelişmesine olanak sağlayabilecek bir çalışmadır (T.C. Dışişleri Bakanlığı, AB Başkanlığı, 2021a). Tablo 5.7.'de ise 2021-2027 Erasmus program

döneminde Kahramanmaraş'ta gerçekleştirilen projelerin program türlerine göre ilçe bazlı dağılımı listelenmiştir.

Tablo 5.7. 2021-2027 Erasmus+ Program Döneminde Kahramanmaraş'ta Gerçekleştirilen Projelerin Program Türlerine Göre İlçe Bazlı Dağılımları

Proje İlçesi	Proje Program Türü
Onikişubat	7 Yükseköğretim, 3 Okul Eğitimi, 3 Mesleki Eğitim, 2 Gençlik Programı
Dulkadiroğlu	4 Yükseköğretim, 1 Okul Eğitimi, 1 Yetişkin Eğitimi
Göksun	2 Okul Eğitimi
Elbistan	1 Okul Eğitimi
Ekinözü	1 Mesleki Eğitim
Toplam	25

Tablo 5.7.'de 2021-2027 program döneminde okul eğitimi alanında 7, yükseköğretim alanında 7, mesleki eğitim alanında 4, gençlik alanında 3, Avrupa Dayanışma Programı alanında 3 ve yetişkin eğitimi alanında 1 proje olmak üzere devam eden bu dönemde şimdilik toplamda 25 proje gerçekleştirildiği anlaşılmaktadır. İlgili dönem projelerinde yükseköğretim ve okul eğitimi alanlarına yoğunlaşıldığı tespit edilmiştir. Avrupa Dayanışma Programı 18-30 yaş aralığındaki bireylere yönelik toplumsal bir soruna dair bir dizi gönüllülük faaliyetine yönelik hareketi içerdiğinden, şu an sürmekte olan savaş ve kriz mağdurlarının varlığı, küresel pandeminin dezavantajlı gruplara olumsuz etkisi ve tüm dünyada yaşanan kriz ve afetlere yönelik olarak AB bu alana ait çalışmalarını yoğunlaştırmıştır. Avrupa Dayanışma Programı çalışmalarına Kahramanmaraş'tan sadece Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi katılım sağlamıştır, bu bağlamda düşünüldüğünde bu dönemde yükseköğretim alanında kabul edilen proje sayısı artış göstermiştir. Bu durum AB'nin projelerde çalışan genç katılımcı sayısını ve yükseköğretimde uluslararasılaşma faaliyetlerini desteklemesiyle açıklanabilir.

Bu dönemde 2014-2020 program dönemine göre tüm program türlerinde genel bir azalış yaşanırken, bir önceki dönemin verileriyle kıyaslandığında mesleki eğitim projelerinde ciddi bir azalış yaşanmıştır. Uygulama döneminde Erasmus+ Programı amaçları bağlamında Avrupa Beceriler Gündemi amaçlarından ve AB'nin geleceğe yönelik birçok eğitim stratejisinden uzaklaşıldığı tespit edilmiştir. Program döneminin devam etmesi nedeniyle program türlerindeki dağılımın artışındaki son durum öngörülememektedir.

5.4. Erasmus+ Program Dönemlerine Göre Kahramanmaraş'ta Gerçekleştirilen Projelerin Kurum Türlerine Göre Dağılımı

Erasmus+ programı, AB tarafından geniş bir katılım düzeyini kapsayabilecek şekilde tüm faaliyet ve program sürecinde çeşitlilik, kapsayıcılık prensibiyle daha fazla etki alanına ulaşabilecek biçimde tasarlanmıştır. Program çeşitlilik stratejisini katılımcı kurumlar bazında da uygulamaktadır. Kurumlar bazında çeşitlilik içeren bir katılıma ulaşılması, projeye katılan kesimin çeşitli açılardan değişiklikler gösteren farklı gruplardan oluşmasına olanak sağlarken, daha fazla çeşitliliğe sahip bireyin, daha fazla zengin içerikli katılımının sağlanması gerçekleşecektir. Bu sayede, çeşitli ihtiyaçlara yönelik, erişim olanakları arttırılmış projeler hayata geçirilebilecektir.

Bu başlık altında çeşitliliğin kurumsal kapsama alanı Kahramanmaraş genelinde belirlenmek istenmiştir. Erasmus+ projelerinin, hem örgün hem de yaygın eğitim kurumlarına yayılmış olması, programdan farklı özelliklere mensup bireylerin yararlanarak, program faydalarının yararlanıcılar arasında eşit paylaşımının desteklenmesini sağlayacaktır. Bu kapsamda bu başlık altında Kahramanmaraş'ta gerçekleştirilen Erasmus+ projelerinin dönemlere göre gösterdiği kurumsal çeşitliliğe dair bir tespit yapılacaktır. Tablo 5.8.'de 2014-2020 Erasmus+ program döneminde Kahramanmaraş'ta gerçekleştirilen projelerin kurum türlerine göre dağılımlarına yer verilmiştir.

Tablo 5.8. 2014-2020 Erasmus+ Program Döneminde Kahramanmaraş'ta Gerçekleştirilen Projelerin Kurum Türlerine Göre Dağılımları

Proje Kurum Türü	Proje Sayısı
Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilk, orta ve lise kademesinde yer alan eğitim kurumları	63
Yükseköğretim Kurumları	9
Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi	2
Kahramanmaraş İl Milli Eğitim Müdürlüğü	1
Afşin İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü	1
Dulkadiroğlu Rehberlik Araştırma Merkezi	1
Toplam	77

2014-2020 projelerinde kurumsal çeşitlilik düşük orandadır. AB Erasmus+ programı amaçlarına ulaşabilmek adına, daha fazla kurum türüyle, daha fazla sayıda projelere katılım sağlandığında, AB'nin eğitim programları katılımları sonrası beklenen etki düzeyi artacaktır. Tablodaki bilgilere göre örgün eğitim kademesinde eğitimini devam ettiren yaklaşık olarak 6-18 yaş aralığında bulunan bireylerin Kahramanmaraş genelinde Erasmus+ projelerine 2014-2020 döneminde katılım oranları en yüksek düzeyde olmuştur. Bu durum programın kapsayıcılık, içerme ve eşitlik prensiplerine aykırı bir yön teşkil etmektedir.

Avrupa Birliği, Erasmus+ programlarından, özellikle eğitime erişim olanağı kısıtlı yaş grubunun da faydalanmasını hedeflemektedir. Yaygın eğitim kurumlarınca projeler üretilmesi bu kapsamda oldukça önemli bir gereklilik olarak karşımıza çıkmaktadır. Yine yükseköğretimin, uluslararasılaşması çalışmalarına bu programların destek olabilecek içerikteki yapıları nedeniyle, yükseköğretim kurumlarında bu düzeyde çalışmaların arttırılması gerekmektedir. Tablo 5.9.'da ise, 2021-2027 Erasmus+ Program Döneminde Kahramanmaraş'ta Gerçekleştirilen Projelerin Kurum Türlerine Göre Dağılımlarında gözlemlenen yenilikler tespit edilecektir.

Tablo 5.9. 2021-2027 Erasmus+ Program Döneminde Kahramanmaraş'ta Gerçekleştirilen Projelerin Kurum Türlerine Göre Dağılımları

Proje Kurum Türü	Proje Sayısı
Yükseköğretim Kurumları	13
Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilk, orta ve lise kademesinde yer alan eğitim kurumları	8
Kahramanmaraş İl Milli Eğitim Müdürlüğü	2
Dulkadiroğlu Halk Eğitim Merkezi	1
Kahramanmaraş Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü	1
Toplam	25

2021-2027 Erasmus+ proje uygulama döneminde bir önceki döneme göre kapsayıcılık ve çeşitlilik kriterlerinin kurumsal çeşitlilik bakımından daha düşük bir seviyeye gerilediği gözlemlenmektedir. Bu gerilemenin nedenleri arasında küresel pandeminin olumsuz sonuçları ve bölgede yaşanan büyük deprem felaketi sayılabilir. Pandemi döneminin AB projelerini tüm katılımcılar bazında olumsuz yönde etkilediği AB'nin, bu durum karşısında kriz durumlarında acil müdahale kapasitesini geliştirmeye yönelik çalışmalarından anlaşılmaktadır. Fakat ilgili dönemin uygulama süresi 2027 yılı sonunda dolacağı için bu döneme ait çeşitliliğin kapsayıcılık ve etki alanı gibi açılardan yüksek düzeyde kurumsal çeşitliliğe dair özellikleri taşıyıp taşıyamayacağı öngörülememektedir. Bu dönemde en fazla Kahramanmaraş'ta bulunan yükseköğretim kurumlarının projeleri kabul edilirken, bunu İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı örgün eğitim kurumları takip etmiştir. Bu uygulama döneminde program türlerinin de çeşitlilik açısından düşük bir gelişme gösterdiği düşünüldüğünde, kurum türü çeşitliliğinin çeşitlilik ve kapsayıcılık adına içerme düzeylerinin de düşük olacağı beklenen bir sonuçtur.

5.5. Erasmus+ Program Dönemlerine Göre Kahramanmaraş'ta Gerçekleştirilen Projelerin Program Türlerine Göre Bütçe Dağılımları

Bu başlık altında dönemlere göre Erasmus+ proje bütçelerinin dağılımları listelenirken, Kahramanmaraş'ta en fazla ve en az bütçeyi alan program türü belirlenecektir. Proje bütçeleri belirlenirken, hareketliliğin gerçekleştirileceği ülkeler, faaliyet planı ve proje hedeflerine ulaşmak için gerçekleştirilecek etkinliklerin maliyetleri gibi unsurlar göz önünde bulunarak, AB tarafından belirlenen proje alt ve üst sınırları çerçevesinde Ulusal Ajans tarafından proje bütçeleri, Euro ödemesi şeklinde tahsis edilmektedir. Ulusal Ajans proje harcamalarının belgelendirilmesi ve şeffaf harcama kriterlerini yansıtması süreçlerinin takibini yapmaktadır. Projeler için başlangıçta tahsis edilen bütçe bedeli ancak istisnai durumlarda arttırılabilmektedir (Türkiye Ulusal Ajansı, 2015). Aşağıda Tablo 5.10.'da 2014-2020 yıl aralığında Kahramanmaraş'ta gerçekleştirilen Erasmus+ projelerinin program türlerine göre bütçeleri Euro bazında listelenmiştir.

Tablo 5.10. 2014-2020 Erasmus+ Program Döneminde Kahramanmaraş'ta Gerçekleştirilen Projelerin Program Türlerine Göre Bütçe Dağılımları

Program Türleri ve Proje Sayıları		Toplam Proje Bütçesi
Mesleki Eğitim	31	1,137,365,00 €
Yükseköğretim	10	897,144,00 €
Okul Eğitimi	30	821,003,46 €
Yetişkin Eğitimi	3	285,640,00 €
Gençlik	3	196,448,00 €
Toplam Bütçe		3,337,600,46 €

2014-2020 Erasmus+ program döneminde Kahramanmaraş'ta program bütçesinden en yüksek payı mesleki eğitimin aldığı tespit edilirken, programdan en az bütçe payını gençlik programları almıştır. Daha evvelki kısımlarda Kahramanmaraş'ta gerçekleştirilen projelerin gençlik alanı bakımından geliştirilmesi gereken bir kategori olarak yer aldığı belirtilmişti. Bütçe listesinde de bu program türünün daha fazla projeye temsil edilmesi gerekliliği, AB gençlik hedeflerine ulaşabilmek adına gerekli bir adım olarak görülmektedir.

Yükseköğretim alanında 10 proje kabul edilmesine rağmen, bütçe sıralamasında bu program türünün 2. sırada yer alması, AB'nin yükseköğretimin uluslararasılaşmasını yoğun biçimde desteklediği sonucunu vermektedir. Yine il içinde özellikle Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesinin, bu bütçe kalemindeki payı düşünüldüğünde ilgili üniversitenin AB uluslararasılaşma stratejilerine uygun projeler geliştirmek için çalışmalarını sürdürdüğünü göstermektedir. AB'nin yükseköğretimin uluslararasılaştırması çalışmalarına verdiği önem düşünüldüğünde, bu bağlamda Kahramanmaraş'ta bulunan İstiklal Üniversitesinin, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesiyle bir paydaş işbirliği gerçekleştirerek alandaki tecrübelerinden yararlanması, İstiklal Üniversitesinde ilgili hibelerden daha fazla yararlanabilmesine katkı sağlayabilir. Bütçe listeleri program dönemlerine göre ayrıldığından şimdi de Tablo 5.11.'de yer alan 2021-2027 yıl aralığında Kahramanmaraş'ta gerçekleştirilen Erasmus+ projelerinin program türlerine göre bütçeleri Euro bazında listelenecektir.

Tablo 5.11. 2021-2027 Erasmus+ Program Döneminde Kahramanmaraş'ta Gerçekleştirilen Projelerin Program Türlerine Göre Bütçe Dağılımları

Program Türleri ve Proje Sayıları		Toplam Proje Bütçesi
Okul Eğitimi	7	556,675,00 €
Mesleki Eğitim	4	454,763,00 €
Yükseköğretim	7	357,575,00 €
Gençlik	3	337,235,00 €
Avrupa Dayanışma Programı	3	84,657,00 €
Yetişkin Eğitimi	6	27,723,00 €
Toplam Bütçe		2,580,528,00 €

2021-2027 Erasmus+ program döneminde Kahramanmaraş'ta program bütçesinden en yüksek payı okul eğitimi program türünün aldığı tespit edilirken, programdan en az bütçe payını yetişkin eğitimi program türü almıştır. Mesleki eğitim ve yetişkin eğitimi alanının istihdam, ekonomik kalkınma ve yeni becerilerin öğrenilerek iş kaynağı oluşturma kapasitesi

düşünüldüğünde ilgili alanlara dair hareketlilik düzeyinin dönem tamamlanmadan artması gerektiği gözlemlenmektedir. Afet sonrası etkilerini silmeye çalışan Kahramanmaraş ilinin, dönem tamamlanmadan bu alanlarda proje gerçekleştirerek önceki dönemi yakalama ihtimali sürmektedir.

2014-2020 Erasmus+ Program döneminde, program dönemi tamamlanmış bütçe toplamı 3,337,600,46 €' dur. Kahramanmaraş'ta projelerin 2021-2027 döneminde önce küresel düzeyde olumsuz sonuçlara yol açan pandeminin, sonrasında afet kaynaklı olarak azalış göstermesine rağmen, tamamlanmasına 3 yıl kalan program dönemi bütçesinin, proje sayısındaki azalışa rağmen şu ana kadar tahsis edilen 2,580,528,00 €'luk bütçe toplamıyla geçmiş dönem bütçesini yakalama olasılığı yüksek görünmektedir. Bu durumun nedenleri arasında Erasmus+ programına ayrılan bütçenin program dönemi itibariyle arttırılması ve AB'nin tüm dünyadaki artan kriz durumlarına müdahale edebilmek amacıyla Avrupa Dayanışma Programını yeni bir bütçe kalemi olarak eklemesinin etkileri yer almaktadır.

Tablo 5.11.'de Avrupa Dayanışma Programına ayrılan bütçe ayrı bir program türü olması nedeniyle ayrı bir başlık olarak gösterilmiştir. Fakat Avrupa Dayanışma Programı'nın 18-30 yaş arasını kapsayan bir program olmasının da etkisiyle Kahramanmaraş'ta bu kategoride katılım sağlanan projeler, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi tarafından gerçekleştirilmiştir. Dolayısıyla Avrupa dayanışma programı ve yükseköğretim kategorilerinin bütçeleri ortak düşünülebilir. Bu bütçe kategorileri birlikte hesaplansa da Kahramanmaraş'ta Erasmus+ 2021-2027 dönemi bütçe sıralamasında, Yükseköğretim kategorisinin bütçe payında 3. sıradaki yeri değişmemektedir. Projelerde Yükseköğretim alanında Kahramanmaraş'ta uluslararasılaşma faaliyetleri kapsamında bir istikrara ulaşıldığı tespit edilmiştir.

5.6. Erasmus+ Program Dönemlerinde Kahramanmaraş'ta Gerçekleştirilen Projelerin Program Koordinatörlerine ve Proje Ortağı Ülkelere Göre Dağılımları

Çalışmanın bu kısmında öncelikle Erasmus+ program dönemlerinde Kahramanmaraş'ta 2014-2020 ve 2021-2027 dönemlerinde kabul edilen projelerin program koordinatörlük ve ortaklıkları tablolastırılacaktır. Daha sonra programda koordinatörlük ve ortaklık rolleri

üstlenerek, projelerde işbirliği gerçekleştirilen ülkelerin yönünü belirlemek amacıyla, tablolara dair gerekli açıklamalara yer verilecektir. AB'nin, Erasmus+ programları kapsamında hayata geçirilen projelerde, birçok açıdan çeşitlilik özelliği taşımasına dair beklentisi bulunmaktadır. Bu bağlamda katılımcı ülkelerin farklı coğrafi yönlerdeki ülkelerle ilişkiler kurarak, ortak bir kültürel tahammül duygusu oluşturmak amacına ulaşılabilmesi gerekçesiyle, ortaklık ve koordinatörlük işbirliğinin yönünde geniş bir çeşitliliği içermesi projelerden Avrupa Birliği açısından beklenen bir süreçtir.

İşbirliği yapılan projelerde farklı birçok ortaklık ve koordinatörlükle çalışılması, geleceğe yönelik gerçekleştirilecek yeni ortaklık projelerinin, değersel zenginliğe ve bunların ortak paylaşımına dair öğeler taşımalarına, bazı ortak değerlerde katılımcıların birleşebilmelerine, yeni ortaklıkların yönsele açısını genişleterek farklı kültürel zenginliklerle buluşulmasına, öğrenme ve yaşam becerilerine dair alanlarda daha geniş çeşitlilikte zenginleştirilmiş tecrübelerin yaşanabilmesine ve projelerin etki alanlarının daha geniş sınırlara taşınması gibi birtakım sonuçlara ulaşılmasını kolaylaştıracaktır.

Erasmus+ projelerinde, koordinatör ülke konumu üstlenen proje koordinatörlerinin bazı görevleri vardır. Projelere bütçe aktarımına dair hibe sözleşmesinin yapılması Ulusal Ajanslar aracılığıyla koordinatör ülke arasında gerçekleşmektedir. Koordinatör ülke, projeye dair teklifi sunarak, projenin yapılmasına dair tüm detayları planlarken, yaygınlaştırmaya dair çıktıların paylaşarak AB'nin proje sonuç platformuyla online rapor sunma sitesinde ilgili belge ve sonuçların paylaşılması, projenin yapılan sözleşmeye uygun şekilde uygulanmasının sağlanması gibi görevlerle yükümlüdür. Dolayısıyla koordinatör kurum, hem projenin faaliyet, amaç ve adımlarını planlamakta hem de süreci yöneterek, denetlemektedir. Koordinatör kurum, tüm katılımcılarla Ulusal Ajans arasındaki iletişim sürecini de yönetmektedir. Koordinatörlük üstlenimi girişimcilik ve organizasyon becerisi kazanma gibi yetenekleri desteklerken, gelecekteki proje yapıcılara bu konuda cesaret ve bilgi aktarımı sağlamaktadır. Bu durum koordinatörlük tecrübesinin önemini göstermektedir (Türkiye Ulusal Ajansı, 2015). Aşağıda Tablo 5.12.'de yer verilen tabloda, 2014-2020 proje döneminde Kahramanmaraş'ta kabul edilen projelerde koordinatörlük görevi üstlenen ülkeler ilgili dönemde koordinatörlük üstlenme sayılarına göre listelenmiştir.

Tablo 5.12. 2014-2020 Erasmus+ Program Döneminde Kahramanmaraş'ta Gerçekleştirilen Projelerin Koordinatör Ükelere ve Koordinatörlük Üstlenme Sayılarına Göre Dağılımları

Proje Koordinatörü Ülkeler	2014-2020 Dönemi Proje Koordinatörlüğü Üstlenme Sayısı
Türkiye Cumhuriyeti(Kahramanmaraş)	54
Polonya	4
Romanya	3
Yunanistan	2
Macaristan	2
Bulgaristan	2
İtalya	2
Litvanya	1
Slovakya	1
Portekiz	1
Danimarka	1
İspanya	1
Almanya	1
Norveç	1
Birleşik Krallık	1
Toplam	77

Tablo 5.12.'ye göre 2014-2020 program döneminde, Kahramanmaraş'ta en fazla Türkiye Cumhuriyeti adına Kahramanmaraş, 54 adet projede koordinatörlük görevini üstlenmiştir. İlgili dönemde 77 adet proje gerçekleştirildiği düşünüldüğünde, projelerde %70 oranına ulaşan düzeyde Kahramanmaraş koordinatörlüğü söz konusudur. Bu durum Kahramanmaraş'ta katılımcı kurum yetkililerinin girişimcilik ve organizasyon becerilerinin gelişmesi adına olumlu bir durumdur. İlgili dönemde en fazla koordinatörlük işbirliği 12 proje ile Doğu Avrupa ülkeleri ile gerçekleştirilirken, bu işbirliğini 6 proje ile Güney Avrupa ülkeleri, 4 proje ile Kuzey Avrupa ülkeleri ve 1 proje ile Batı Avrupa ülkeleri takip etmiştir. Proje çağrılarına göre koordinatör seçimini katılımcı kuruluşların seçtiği düşünüldüğünde coğrafi yakınlık ve kültürel benzerlikle hayat pahalılığı daha düşük düzeyde olan ülkelerle işbirliği seçimi döneme ait projelerde Doğu Avrupa yoğunluklu olarak gerçekleşmiştir. Tablo 5.13.'te yer verilen tabloda ise, 2021-2027 proje döneminde Kahramanmaraş'ta kabul edilen projelerde koordinatörlük görevi üstlenen ülkeler ilgili dönemde koordinatörlük üstlenme sayılarına göre listelenmiştir. Önceki döneme göre değişiklikler tablo sonrasında aynı bakış açısıyla kıyaslanacaktır.

Tablo 5.13. 2021-2027 Erasmus+ Program Döneminde Kahramanmaraş'ta Gerçekleştirilen Projelerin Koordinatör Ükelere ve Koordinatörlük Üstlenme Sayılarına Göre Dağılımları

Proje Koordinatörü Ülkeler	2021-2027 Dönemi Proje Koordinatörlüğü Üstlenme Sayısı
Türkiye Cumhuriyeti(Kahramanmaraş)	21
Slovakya	1
Yunanistan	1
Bulgaristan	1
Hırvatistan	1
Toplam	25

Tablo 5.13.'e göre 2021-2027 program döneminde, Kahramanmaraş'ta en fazla Türkiye Cumhuriyeti adına Kahramanmaraş, 21 adet projede koordinatörlük görevini üstlenmiştir. İlgili dönemde yaşanan bazı olumsuzluklara ve dönemin devam etmesine rağmen, 25 tane proje içerisinde 21 projede %84 oranına ulaşan düzeyde koordinatörlük görevi üstlenilmiştir. Bu durum önceki dönemle benzerlik gösterirken, önceki döneme göre oransal bir yükseliş söz konusudur. Koordinatörlük üstlenme konumuna sahip olmak, projeler aracılığıyla girişimcilik ve inisiyatif alma becerilerinin gelişmesi açısından önem taşıırken, yeni proje hazırlayıcılara örneklik oluşturmaktadır.

Projelerde koordinatörler arası işbirliği yine önemli bir konu olarak ortaya çıkmaktadır. İlgili dönemde çok az proje gerçekleştirilmiş diğer dönemdeki gibi en fazla koordinatörlük işbirliği 3 proje ile Doğu Avrupa ülkeleri ile gerçekleştirilirken, bu işbirliğini 1 proje ile Güney Avrupa takip etmiştir. Bu şekliyle projeler önceki proje dönemi ile aynı yönü belirten bir sıralamaya işaret etmektedir. Erasmus+ projelerinde, koordinatör ülke yanında birkaç ortak ülkenin işbirliği söz konusudur. Bu nedenle Kahramanmaraş'ta gerçekleştirilen Erasmus+ projelerinin yönünü daha doğru tespit edebilmek adına dönemlere göre ortaklık sayıları tespit edilmiştir. Tablo 5.14.'te projelerde 2014-2020 uygulama döneminde ortaklık işbirliği kurulan ülkeler, kurulan ortaklığın tekrar etme sayılarıyla birlikte aşağıda listelenmiştir.

Tablo 5.14. 2014-2020 Erasmus+ Program Döneminde Kahramanmaraş'ta Gerçekleştirilen Projelerde Ülke Bazında Kurulan Ortaklık ve Ortaklık Sayısına Göre İşbirliği Dağılımları

Proje Ortağı Ülkeler	2014-2020 Dönemi Proje Ortaklığı Sayısı
İtalya	27
Romanya	25
Polonya	17
Portekiz	16
Yunanistan	12
Çek Cumhuriyeti	11
Bulgaristan	10
İspanya	10
Almanya	9
Kuzey Makedonya	6
Litvanya	6
Macaristan	6
Slovakya	5
Norveç	4
Slovenya	3
Hollanda	2
Finlandiya	2
Fransa	2
Birleşik Krallık	2
Danimarka	1
İsveç	1
İngiltere	1
Avusturya	1
Letonya	1
Estonya	1
Hırvatistan	1
Gürcistan	1
Belarus	1

Bu dönemde bölgesel çeşitlilik içeren bir ortaklık listesi Tablo 5.14.'te görülmektedir. 2014-2020 Erasmus+ program döneminde ortaklık kurulma yönü birinci sırada 76 işbirliğiyle Doğu Avrupa ülkelerini gösterirken, sıralamada 2. sırada 75 işbirliğiyle Güney Avrupa ülkeleri, 3. sırada 19 işbirliğiyle Kuzey Avrupa ülkeleri yer alırken son sırada Batı Avrupa ülkeleri 14 proje ortaklık işbirliğiyle yer almaktadır. Bu durumda koordinatörlük işbirliklerinde de 1. sırada Doğu Avrupa ülkeleri, 2. sırada Güney Avrupa ülkeleri yer aldığı düşünüldüğünde Kahramanmaraş'ta yapılan Erasmus+ programı işbirliklerinin yönünün bu mekansal sahaya

doğru olduğu söylenebilir. Buna bağlı olarak projelerde kurulan ortaklıklarda, kültürel ve coğrafi yakınlıkla, yaşam maliyetlerinin daha düşük olduğu ülkelerin tercih nedeni olduğu katılımcı ülkelerden anlaşılmaktadır. Tablo 5.15.'te yer verilen tabloda, 2021-2027 proje döneminde Kahramanmaraş'ta kabul edilen projelerde ortaklık işbirliği kurulan ülkeler, kurulan ortaklığın tekrar etme sayılarıyla birlikte listelenmiştir. Burada ortaklık işbirlikleri hakkındaki özellikler bir önceki dönemin özellikleriyle benzerlik gösterip göstermeme açısından incelenecektir.

Tablo 5.15. 2021-2027 Erasmus+ Program Döneminde Kahramanmaraş'ta Gerçekleştirilen Projelerde Ülke Bazında Kurulan Ortaklık ve Ortaklık Sayısına Göre İşbirliği Dağılımları

Proje Ortağı Ülkeler	2021-2027 Dönemi Proje Ortaklığı Sayısı
Almanya	3
Polonya	3
Romanya	3
Portekiz	2
İspanya	2
Yunanistan	2
Hollanda	2
Slovakya	1
Slovenya	1
Fransa	1
Çek Cumhuriyeti	1
Bulgaristan	1
Hırvatistan	1

2021-2027 Erasmus+ program döneminde, ortaklık kurulma yönü birinci sırada 8 işbirliğiyle Doğu Avrupa ülkelerini gösterirken, sıralamada 2. sırada 7 işbirliğiyle Güney Avrupa ülkeleri, 3. sırada 6 işbirliğiyle Batı Avrupa ülkeleri yer alırken ilgili dönemde Kuzey Avrupa ülkeleriyle proje ortaklık işbirliği gerçekleştirilmemiştir. Önceki dönemde ortaklık işbirliğinde son sırada yer alan Batı Avrupa ülkeleri, bu dönemde 3. sırada yer almıştır. İlgili dönem devam etmesine rağmen Kahramanmaraş'ta 2014-2020 ve 2021-2027 proje dönemlerinde koordinatör ülke ve ortaklık işbirliklerinde coğrafi yön ilk sırada Doğu Avrupa ülkelerini, 2. sırada ise Güney Avrupa ülkelerini göstermektedir.

5.7. Erasmus+ Program Dönemlerinde Kahramanmaraş'ta Gerçekleştirilen Projelerde Kullanılan Öğretim Yöntem ve Teknikleri

Öğretim yöntem ve tekniklerinin doğru kullanımı, öğrenme alanında çok önemli bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu başlık altında projelerin 2014-2020 ve 2021-2027 dönemlerinde zengin öğretim teknikleri, programın yapısına uygun, dijital ilerlemeyi yakalayan öğretim yöntem ve tekniğine dayalı uygulamaları içerip içermedikleri proje numaralarına göre listelenecektir. Bu alanda, Erasmus+ programının projelerde birçok açıdan çeşitlilik kriterlerini sağlamaları gerekliliğine dayanılarak, projelerin öğretim yöntem ve teknik çeşitlilik içeriğine sahip olup olmadıkları incelenirken, programın dönemsel yeniliklerine yöntem ve teknikler açısından uyumları gibi özellikleriyle dönemsel değişimleri kıyaslanarak tespitler yapılacaktır.

Tablo 5.16. 2014-2020 Erasmus+ Program Döneminde Kahramanmaraş'ta Gerçekleştirilen Projelerde Kullanılan Öğretim Yöntem ve Teknikleri

Proje Numarası	2014-2020 Erasmus+ Program Döneminde Kahramanmaraş'ta Kabul Edilen Projelerde Kullanılan Öğretim Yöntem ve Teknikleri
2014-1-EL01-KA201-001328_4	e-Platform ve e-Öğrenme Materyallerinin Kullanımı
2014-1-HU01-KA201-002275_2	Görsel Materyal Odaklı Öğrenme
2014-1-LT01-KA201-000620_2	Teknoloji Odaklı Öğrenme Yöntemleri
2014-1-TR01-KA102-004925	İş Başında Gözlem
2014-1-TR01-KA103-000808	Staj
2014-2-TR01-KA105-012055	Deneyimsel Öğrenme
2015-1-PL01-KA219-016502_3	Çevrimiçi Odaklı Öğrenme
2015-1-TR01-KA103-016884	Staj
2015-1-TR01-KA219-021523_1	Çevrimiçi Odaklı, Uzaktan Öğrenme
2015-2-TR01-KA105-023412	Staj
2016-1-PT01-KA219-022810_2	İşbirliğine Dayalı Materyal Temalli Öğrenme
2016-1-TR01-KA102-027235	Staj
2016-1-TR01-KA102-027445	Mesleki Gözleme Dayalı Öğrenme
2016-1-TR01-KA102-027464	Mesleki Eğitime Dayalı Staj
2016-1-TR01-KA102-027885	Mesleki Eğitime Dayalı Staj
2016-1-TR01-KA102-028983	Mesleki Eğitime Dayalı Staj
2016-1-TR01-KA102-029565	Mesleki Eğitime Dayalı Staj
2016-1-TR01-KA102-031459	Teknoloji Odaklı Öğrenme Yöntemleri
2016-1-TR01-KA102-033353	İş Başında Gözlem ve Uygulama

2016-1-TR01-KA103-028881	Staj
2016-1-UK01-KA219-024314_2	Teknoloji Odaklı, Görsel- İşitsel Materyal odaklı Öğrenme Yöntemleri
2017-1-DK01-KA219-034229_4	Sosyal Katılım Odaklı Öğrenme
2017-1-ES01-KA219-037839_4	İş birliğine Dayalı Öğrenme
2017-1-RO01-KA219-037417_6	Çevrimiçi Öğrenme ve Aktif Katılıma Dayalı Yurtdışı Gözlem
2017-1-TR01-KA102-040844	Mesleki Eğitime Dayalı Staj
2017-1-TR01-KA102-042785	Mesleki Eğitime Dayalı Staj
2017-1-TR01-KA102-044917	Aktif Katılıma Dayalı Mesleki Öğrenme
2017-1-TR01-KA102-044952	Teknoloji Odaklı Mesleki Staj
2017-1-TR01-KA103-037414	Staj
2018-1-EL01-KA229-047809_2	Aktif Katılıma Dayalı İşbirlikçi Öğrenme
2018-1-HU01-KA229-047721_2	Aktif Katılıma Dayalı İşbirlikçi Öğrenme
2018-1-PL01-KA229-051045_3	Aktif Katılıma Dayalı İşbirlikçi Öğrenme,Çevrimiçi Öğrenme
2018-1-TR01-KA101-052423	Mesleki Eğitime Dayalı Staj
2018-1-TR01-KA101-055668	Yurtdışında Eğitim ve Kurslara Katılım
2018-1-TR01-KA101-056418	Eğitimci Personelin Yenilikçi Yöntemleri Öğrenme Eğitimi
2018-1-TR01-KA102-051365	Teknoloji Odaklı Mesleki Staj
2018-1-TR01-KA102-051399	Yabancı Dil Öğrenme Odaklı Mesleki Staj
2018-1-TR01-KA102-052972	Eğitimci Personelin Yenilikçi Yöntemleri Öğrenme Eğitimi
2018-1-TR01-KA102-054943	Teknoloji Odaklı Mesleki Staj
2018-1-TR01-KA102-055328	Teknoloji Odaklı Mesleki Staj
2018-1-TR01-KA102-055342	Teknoloji Odaklı Mesleki Staj
2018-1-TR01-KA102-055353	Mesleki Eğitime Dayalı Staj
2018-1-TR01-KA102-055716	Aktif Katılıma Dayalı İşbirlikçi Odaklı Mesleki Öğrenme
2018-1-TR01-KA103-051751	Staj, Yapararak Yaşayarak Öğrenme, Mesleki Staj
2018-1-TR01-KA103-062066	Personelin Akademik Eğitim ve Kurslara Katılımı
2018-1-TR01-KA201-058343	Çevrimiçi Öğrenme
2018-1-TR01-KA204-059710	İşbirlikçi Öğrenme İlkelerine Dayalı Çevrimiçi Öğrenme
2018-1-TR01-KA229-059870_1	Teknoloji Odaklı, Görsel- İşitsel Materyal odaklı Öğrenme Yöntemleri,
2019-1-BG01-KA229-062273_2	Teknoloji Odaklı Öğrenme, Dil Eğitimine Dayalı öğrenme
2019-1-BG01-KA229-062582_5	Proje Temelli Öğrenme ve İşbaşında Öğretim
2019-1-IT02-KA229-062462_4	Dijital Eğitim
2019-1-IT02-KA229-063145_4	Akran Öğrenmesi, Proje Temelli Öğrenme
2019-1-PL01-KA229-064878_2	İşbirliğine Dayalı Materyal Temelli Öğrenme, Proje Geliştirme
2019-1-RO01-KA229-063918_4	Yurtdışında Eğitim ve Kurslara Katılım, Aktif Katılıma Dayalı Öğretim
2019-1-TR01-KA102-063965	Teknoloji Odaklı Mesleki Staj
2019-1-TR01-KA102-066215	Yabancı Dil Öğrenme Odaklı Mesleki Staj
2019-1-TR01-KA102-066379	Teknoloji Odaklı Mesleki Staj
2019-1-TR01-KA102-067676	Yabancı Dil Öğrenme Odaklı Mesleki Staj

2019-1-TR01-KA102-068125	Yabancı Dil Öğrenme Odaklı Mesleki Staj
2019-1-TR01-KA102-068333	İşbirliğine Dayalı Öğrenme, Mesleki Staj
2019-1-TR01-KA102-071943	Mesleki Eğitim Stajı
2019-1-TR01-KA103-065136	Personel ve Öğrenci Hareketliliği
2019-1-TR01-KA103-065140	Personel ve Öğrenci Hareketliliği
2019-1-TR01-KA104-066339	Rol Oynama, Beyin Fırtınası, Atölye Çalışması
2019-1-TR01-KA204-077633	Proje Temelli Öğrenme ve Çevrimiçi Öğrenme
2020-1-DE03-KA229-077539_3	Spor Odaklı Öğrenme
2020-1-NO01-KA229-076414_6	Çevrimiçi Öğrenme, Dijital Öğrenme, Avrupa Stajı
2020-1-PL01-KA229-082085_2	İşbirliğine Dayalı Öğrenme
2020-1-RO01-KA229-080100_5	Personel ve Öğrenci Hareketliliği
2020-1-SK01-KA229-078360_5	Aktif Katılım, Poje Temelli Öğrenme
2020-1-TR01-KA101-090815	Konferans Odaklı Öğretim
2020-1-TR01-KA102-085047	Teknoloji Odaklı Mesleki Staj
2020-1-TR01-KA102-089836	Teknoloji Odaklı Mesleki Staj
2020-1-TR01-KA103-080576	Personel ve Öğrenci Hareketliliği
2020-1-TR01-KA103-081200	Personel ve Öğrenci Hareketliliği
2020-1-TR01-KA202-093481	Teknoloji Odaklı, Dijital Proje Öğrenme
2020-1-TR01-KA205-084906	Dijital Becerilere Dayalı Çevrimiçi Öğrenme

2014-2020 Erasmus+ program döneminde, Kahramanmaraş'ta projelerde uygulanan öğretim yöntem ve teknikleri, 77 projede çeşitlilik içeriği yönüyle faaliyetlerin öğretim yöntem ve tekniklerinde uygulanması açısından projelerde olması gereken çok yönlü çeşitlilik kriterine sahiptir. Avrupa Birliği'nin 2020 hedeflerinin 2009'da belirlendiği düşünüldüğünde, yöntem ve tekniklerde burada belirlenen hedeflerde yer verilen, yenilikçi, teknoloji odaklı, aktif katılımı destekleyen, meslek edinimine fayda sağlayabilecek öğrenmelere dair içerikle uyumluluk göstermektedir. Tablo 5.17.'de de yine 2021-2027 program döneminde Kahramanmaraş'ta Kabul Edilen Projelerde Kullanılan Öğretim Yöntem ve Teknikleri tablolastırılarak, belirlenmiştir. Dönemin bir dizi olumsuz durumu içermesi nedeniyle, yöntem ve tekniklere dair çeşitlilikler diğer döneme kıyasla 25 projeye daha az proje üzerinde incelenirken, 2014-2020 proje uygulama dönemiyle yöntem ve teknikler açısından benzerlik gösterip göstermediği belirlenecektir.

Tablo 5.17. 2021-2027 Erasmus+ Program Döneminde Kahramanmaraş'ta Gerçekleştirilen Projelerde Kullanılan Öğretim Yöntem ve Teknikleri

Proje Numarası	2021-2027 Erasmus+Program Döneminde Kahramanmaraş'ta Kabul Edilen Projelerde Kullanılan Öğretim Yöntem ve Teknikleri
2021-1-TR01-ESC51-VTJ-000037218	Yöntem ve Teknik Bilgisi Platforma Eklenmemiştir
2021-1-TR01-KA121-SCH-000008328	Yurtdışı Stajı ve Kurslarına Katılım
2021-1-TR01-KA122-VET-000017497	Mesleki Eğitime Yönelik Staj ve Kültürel Katılım Odaklı Öğrenme
2021-1-TR01-KA131-HED-000004165	Çalışma ya da Öğrenme Amaçlı staj
2021-1-TR01-KA131-HED-000004336	Çalışma ya da Öğrenme Amaçlı staj
2021-1-SK01-KA210-SCH-000031390	Çevrimiçi Odaklı Öğrenme
2021-1-EL01-KA210-SCH-000031445	Sosyal Katılım Odaklı Öğrenme
2021-2-TR01-ESC30-SOL-000040010	İşitsel Materyal Odaklı Öğrenme
2021-2-TR01-KA220-YOU-000051278	Çevrimiçi Dersler ve Ders Materyali Geliştirme
2022-1-TR01-ESC51-VTJ-000080520	Yöntem ve Teknik Bilgisi Platforma Eklenmemiştir
2022-1-TR01-KA121-SCH-000060640	Yurtdışında Eğitim ve Kurslar Katılım
2022-1-TR01-KA122-SCH-000078822	Dijital eğitim
2022-1-TR01-KA131-HED-000053629	Yurtdışında Eğitim
2022-1-TR01-KA131-HED-000054061	Yurtdışı Stajı
2022-1-TR01-KA151-YOU-000080667	Yöntem ve Teknik Bilgisi Platforma Eklenmemiştir
2022-1-TR01-KA220-VET-000089931	E-Platform ve e-Öğrenme Materyallerinin Kullanımı
2022-2-BG01-KA210-SCH-000095267	Dijital eğitim
2022-2-HR01-KA210-SCH-000094365	Öğren-Öğret-Uygula" stratejisi, İçerik Temelli Öğrenme Metodu
2023-1-TR01-KA122-ADU-000163304	Yurtdışında Eğitim ve Kurslara Katılım
2023-1-TR01-KA122-VET-000164927	Staj
2023-1-TR01-KA122-VET-000165956	Staj
2023-1-TR01-KA131-HED-000114190	Yöntem ve Teknik Bilgisi Platforma Eklenmemiştir
2023-1-TR01-KA131-HED-000162421	Yöntem ve Teknik Bilgisi Platforma Eklenmemiştir
2023-1-TR01-KA171-HED-000114191	Yöntem ve Teknik Bilgisi Platforma Eklenmemiştir
2023-1-TR01-KA182-SPO-000166225	İş Başında Gözlem

2021-2027 uygulama döneminde proje platformuna 6 proje ile ilgili uygulama, yöntem ve tekniklere dair ayrıntılar yüklenmemiştir. 8 projede öğretim yöntem ve tekniği olarak yurtdışında eğitim ve kurslara katılım yöntemi kullanılmıştır. 1 projede mesleki eğitime yönelik staj tekniği uygulanmıştır. 4 projede dijital temellere dayalı, çevrimiçi öğrenme yöntem ve teknikleri uygulanmıştır. 1 projede işbalında gözleme dayalı yöntem ve teknik uygulanırken, 1 projede sosyal katılımı içeren öğrenme tekniği uygulanırken kalan 4 projede

geliştirilen materyaller açısından öğretim yöntem ve teknikleri uygulanmıştır. Dönem itibarıyla projelerin taşınması gereken çeşitlilik düzeyinde, önceki döneme oranla düşüş gözlemlenirken, proje çıktıları paylaşımı yönünden de eksiklikler göze çarpmaktadır. Bu program döneminde mevcut projelerde AB'nin küresel pandemi ve krizlere yönelik olarak geliştirdiği Dijital Eylem Planına yönelik dijital ve çevrimiçi öğrenme yöntem ve tekniklerinin kullanıldığı belirlenmiştir.

5.8. Erasmus+ Program Dönemlerinde Kahramanmaraş'ta Gerçekleştirilen Projelerde Kullanılan Yaygınlaştırma Araçları

Bu başlık altında proje uygulama dönemlerine göre yaygınlaştırma araçlarının kullanım durumları tablolar halinde listelenecektir. Bu listeleme sonrasında yaygınlaştırma araçlarında 2 uygulama dönemi arasında görülen benzerlik ve farklılıklar tespit edilecektir. En çok ve en az kullanılan proje yaygınlaştırma yöntemi tespit edilecektir. Yaygınlaştırma aracı kullanımı Erasmus+ projelerinden beklenen etkinin artırılması ve projelerde kalıcılık düzeylerinin sağlanması sonucu, projelere sürdürülebilirlik özelliği kazandırılması açısından önemlilik taşımaktadır. Yaygınlaştırma araçları birçok şekilde kullanılabilir. Yani genel uygulama ilkelerine aykırı olmamak kaydıyla belli kalıplarda uygulanma zorunluluğunu taşımamaktadır (Türkiye Ulusal Ajansı, 2023a). Tablo 5.18.'de projelerde kullanılan yaygınlaştırma araçları listelenmiştir.

Tablo 5.18. 2014-2020 Erasmus+ Program Döneminde Kahramanmaraş'ta Gerçekleştirilen Projelerde Kullanılan Öğretim Yaygınlaştırma Araçları

Proje Numarası	2014-2020 Erasmus+ Program Döneminde Kahramanmaraş'ta Kabul Edilen Projelerde Kullanılan Yaygınlaştırma Araçları
2014-1-EL01-KA201-001328_4	Erasmus+ Proje Sonucu Platformunda Kısa Bilgilendirme
2014-1-HU01-KA201-002275_2	Erasmus+ Proje Sonucu Platformu ve Kurumsal İnternet Sitesinde Kısa Bilgilendirme, Medya ve Sosyal Medya Paylaşımları
2014-1-LT01-KA201-000620_2	Erasmus+ Proje Sonucu Platformu ve Kurumsal İnternet Sitesinde Kısa Bilgilendirme
2014-1-TR01-KA102-004925	Erasmus+ Proje Sonucu Platformu ve Kurumsal İnternet Sitesinde Kısa Bilgilendirme
2014-1-TR01-KA103-000808	Erasmus+ Proje Sonucu Platformu ve Kurumsal İnternet Sitesinde Kısa Bilgilendirme
2014-2-TR01-KA105-012055	Erasmus+ Proje Sonucu Platformu ve Kurumsal İnternet Sitesinde Kısa Bilgilendirme, Medya ve Sosyal Medya Paylaşımları
2015-1-PL01-KA219-016502_3	Erasmus+ Proje Sonucu Platformu ve Kurumsal İnternet Sitesinde Kısa Bilgilendirme, Medya ve Sosyal Medya Paylaşımları
2015-1-TR01-KA103-016884	Erasmus+ Proje Sonucu Platformu ve Kurumsal İnternet Sitesinde Kısa Bilgilendirme

2015-1-TR01-KA219-021523_1	Erasmus+ Proje Sonucu Platformu ve Kurumsal İnternet Sitesinde Kısa Bilgilendirme, Medya ve Sosyal Medya Paylaşımları
2015-2-TR01-KA105-023412	Erasmus+ Proje Sonucu Platformu ve Kurumsal İnternet Sitesinde Kısa Bilgilendirme, Medya Paylaşımları
2016-1-PT01-KA219-022810_2	Erasmus+ Proje Sonucu Platformu ve Kurumsal İnternet Sitesinde Kısa Bilgilendirme, Paydaş Toplantıları, Görsel, İşitsel Yayınlar Hazırlanması
2016-1-TR01-KA102-027235	Erasmus+ Proje Sonucu Platformu ve Kurumsal İnternet Sitesinde Kısa Bilgilendirme
2016-1-TR01-KA102-027445	Erasmus+ Proje Sonucu Platformunda Kısa Bilgilendirme
2016-1-TR01-KA102-027464	Erasmus+ Proje Sonucu Platformu ve Kurumsal İnternet Sitesinde Kısa Bilgilendirme, Paydaş Toplantıları, Görsel, İşitsel Yayınlar Hazırlanması
2016-1-TR01-KA102-027885	Erasmus+ Proje Sonucu Platformu ve Kurumsal İnternet Sitesinde Kısa Bilgilendirme
2016-1-TR01-KA102-028983	Erasmus+ Proje Sonucu Platformu ve Kurumsal İnternet Sitesinde Kısa Bilgilendirme
2016-1-TR01-KA102-029565	Erasmus+ Proje Sonucu Platformu ve Kurumsal İnternet Sitesinde Kısa Bilgilendirme
2016-1-TR01-KA102-031459	Erasmus+ Proje Sonucu Platformu ve Kurumsal İnternet Sitesinde Kısa Bilgilendirme
2016-1-TR01-KA102-033353	Erasmus+ Proje Sonucu Platformunda Kısa Bilgilendirme
2016-1-TR01-KA103-028881	Erasmus+ Proje Sonucu Platformunda Kısa Bilgilendirme
2016-1-UK01-KA219-024314_2	Erasmus+ Proje Sonucu Platformu ve Kurumsal İnternet Sitesinde Kısa Bilgilendirme, Paydaş Toplantıları, Görsel, İşitsel Yayınlar Hazırlanması
2017-1-DK01-KA219-034229_4	Erasmus+ Proje Sonucu Platformunda Kısa Bilgilendirme
2017-1-ES01-KA219-037839_4	Erasmus+ Proje Sonucu Platformu ve Kurumsal İnternet Sitesinde Kısa Bilgilendirme
2017-1-RO01-KA219-037417_6	Erasmus+ Proje Sonucu Platformu ve Kurumsal İnternet Sitesinde Kısa Bilgilendirme, Paydaş Toplantıları, Görsel, İşitsel Yayınlar Hazırlanması
2017-1-TR01-KA102-040844	Erasmus+ Proje Sonucu Platformunda Kısa Bilgilendirme
2017-1-TR01-KA102-042785	Erasmus+ Proje Sonucu Platformunda Kısa Bilgilendirme
2017-1-TR01-KA102-044917	Erasmus+ Proje Sonucu Platformunda Kısa Bilgilendirme
2017-1-TR01-KA102-044952	Erasmus+ Proje Sonucu Platformunda Kısa Bilgilendirme
2017-1-TR01-KA103-037414	Erasmus+ Proje Sonucu Platformunda Kısa Bilgilendirme
2018-1-EL01-KA229-047809_2	Erasmus+ Proje Sonucu Platformu ve Kurumsal İnternet Sitesinde Kısa Bilgilendirme, Paydaş Toplantıları, Görsel, İşitsel Yayınlar Hazırlanması
2018-1-HU01-KA229-047721_2	Erasmus+ Proje Sonucu Platformu ve Kurumsal İnternet Sitesinde Kısa Bilgilendirme ,Paydaş Toplantıları, Görsel, İşitsel Yayınlar Hazırlanması
2018-1-PL01-KA229-051045_3	Erasmus+ Proje Sonucu Platformu ve Kurumsal İnternet Sitesinde Kısa Bilgilendirme ,Paydaş Toplantıları, Görsel, İşitsel Yayınlar Hazırlanması
2018-1-TR01-KA101-052423	Erasmus+ Proje Sonucu Platformunda Kısa Bilgilendirme
2018-1-TR01-KA101-055668	Erasmus+ Proje Sonucu Platformunda Kısa Bilgilendirme
2018-1-TR01-KA101-056418	Erasmus+ Proje Sonucu Platformunda Kısa Bilgilendirme
2018-1-TR01-KA102-051365	Erasmus+ Proje Sonucu Platformunda Kısa Bilgilendirme
2018-1-TR01-KA102-051399	Erasmus+ Proje Sonucu Platformunda Kısa Bilgilendirme
2018-1-TR01-KA102-052972	Erasmus+ Proje Sonucu Platformunda Kısa Bilgilendirme, Görsel Yayınlar Hazırlanması
2018-1-TR01-KA102-054943	Erasmus+ Proje Sonucu Platformu ve Kurumsal İnternet Sitesinde Kısa Bilgilendirme, Medya ve Sosyal Medya Paylaşımları
2018-1-TR01-KA102-055328	Erasmus+ Proje Sonucu Platformu ve Kurumsal İnternet Sitesinde Kısa Bilgilendirme, Medya ve Sosyal Medya Paylaşımları
2018-1-TR01-KA102-055342	Erasmus+ Proje Sonucu Platformunda Kısa Bilgilendirme
2018-1-TR01-KA102-055353	Erasmus+ Proje Sonucu Platformunda Kısa Bilgilendirme
2018-1-TR01-KA102-055716	Erasmus+ Proje Sonucu Platformu ve Kurumsal İnternet Sitesinde Kısa Bilgilendirme
2018-1-TR01-KA103-051751	Erasmus+ Proje Sonucu Platformu ve Kurumsal İnternet Sitesinde Kısa Bilgilendirme

2018-1-TR01-KA103-062066	Erasmus+ Proje Sonucu Platformu ve Kurumsal İnternet Sitesinde Kısa Bilgilendirme
2018-1-TR01-KA201-058343	Erasmus+ Proje Sonucu Platformu ve Kurumsal İnternet Sitesinde Kısa Bilgilendirme, Medya ve Sosyal Medya Paylaşımları
2018-1-TR01-KA204-059710	Erasmus+ Proje Sonucu Platformu ve Kurumsal İnternet Sitesinde Kısa Bilgilendirme, Medya ve Sosyal Medya Paylaşımları
2018-1-TR01-KA229-059870_1	Erasmus+ Proje Sonucu Platformu ve Kurumsal İnternet Sitesinde Kısa Bilgilendirme, Paydaş Toplantıları, Görsel, İşitsel Yayınlar Hazırlanması
2019-1-BG01-KA229-062273_2	Erasmus+ Proje Sonucu Platformu ve Kurumsal İnternet Sitesinde Kısa Bilgilendirme
2019-1-BG01-KA229-062582_5	Erasmus+ Proje Sonucu Platformu İnternet Sitesinde Kısa Bilgilendirme ,Paydaş Toplantıları, Görsel, İşitsel Yayınlar Hazırlanması
2019-1-IT02-KA229-062462_4	Erasmus+ Proje Sonucu Platformu ve Kurumsal İnternet Sitesinde Kısa Bilgilendirme
2019-1-IT02-KA229-063145_4	Erasmus+ Proje Sonucu Platformu İnternet Sitesinde Kısa Bilgilendirme, Paydaş Toplantıları, Görsel, İşitsel Yayınlar Hazırlanması
2019-1-PL01-KA229-064878_2	Erasmus+ Proje Sonucu Platformu İnternet Sitesinde Kısa Bilgilendirme ,Paydaş Toplantıları, Görsel, İşitsel Yayınlar Hazırlanması
2019-1-RO01-KA229-063918_4	Erasmus+ Proje Sonucu Platformu İnternet Sitesinde Kısa Bilgilendirme, Paydaş Toplantıları, Görsel, İşitsel Yayınlar Hazırlanması
2019-1-TR01-KA102-063965	Erasmus+ Proje Sonucu Platformunda Kısa Bilgilendirme
2019-1-TR01-KA102-066215	Erasmus+ Proje Sonucu Platformunda Kısa Bilgilendirme
2019-1-TR01-KA102-066379	Erasmus+ Proje Sonucu Platformunda Kısa Bilgilendirme, Sosyal Medya Paylaşımları
2019-1-TR01-KA102-067676	Erasmus+ Proje Sonucu Platformunda Kısa Bilgilendirme
2019-1-TR01-KA102-068125	Erasmus+ Proje Sonucu Platformunda Kısa Bilgilendirme
2019-1-TR01-KA102-068333	Erasmus+ Proje Sonucu Platformunda Kısa Bilgilendirme
2019-1-TR01-KA102-071943	Erasmus+ Proje Sonucu Platformunda Kısa Bilgilendirme
2019-1-TR01-KA103-065136	Erasmus+ Proje Sonucu Platformunda Kısa Bilgilendirme
2019-1-TR01-KA103-065140	Erasmus+ Proje Sonucu Platformunda Kısa Bilgilendirme
2019-1-TR01-KA104-066339	Erasmus+ Proje Sonucu Platformunda Kısa Bilgilendirme
2019-1-TR01-KA204-077633	Erasmus+ Proje Sonucu Platformu İnternet Sitesinde Kısa Bilgilendirme, Paydaş Toplantıları, Görsel, İşitsel Yayınlar Hazırlanması
2020-1-DE03-KA229-077539_3	Erasmus+ Proje Sonucu Platformu İnternet Sitesinde Kısa Bilgilendirme, Paydaş Toplantıları, Görsel Yayınlar Hazırlanması
2020-1-NO01-KA229-076414_6	Erasmus+ Proje Sonucu Platformunda Kısa Bilgilendirme
2020-1-PL01-KA229-082085_2	Erasmus+ Proje Sonucu Platformunda Kısa Bilgilendirme
2020-1-RO01-KA229-080100_5	Erasmus+ Proje Sonucu Platformunda Kısa Bilgilendirme
2020-1-SK01-KA229-078360_5	Erasmus+ Proje Sonucu Platformu İnternet Sitesinde Kısa Bilgilendirme, Paydaş Toplantıları, Görsel, İşitsel Yayınlar Hazırlanması
2020-1-TR01-KA101-090815	Erasmus+ Proje Sonucu Platformunda Kısa Bilgilendirme
2020-1-TR01-KA102-085047	Erasmus+ Proje Sonucu Platformunda Kısa Bilgilendirme
2020-1-TR01-KA102-089836	Erasmus+ Proje Sonucu Platformunda Kısa Bilgilendirme
2020-1-TR01-KA103-080576	Erasmus+ Proje Sonucu Platformunda Kısa Bilgilendirme
2020-1-TR01-KA103-081200	Erasmus+ Proje Sonucu Platformunda Kısa Bilgilendirme
2020-1-TR01-KA202-093481	Erasmus+ Proje Sonucu Platformunda Kısa Bilgilendirme
2020-1-TR01-KA205-084906	Erasmus+ Proje Sonucu Platformu İnternet Sitesinde Kısa Bilgilendirme, Paydaş Toplantıları, Görsel Yayınlar Hazırlanması

2014-2020 Erasmus+ program döneminde Kahramanmaraş'ta kabul edilen projelerde kullanılan yaygınlaştırma araçları Erasmus+ proje sonucu platformunda kısa bilgilendirme kurumsal internet sitesinde kısa bilgilendirme, medya ve sosyal medya paylaşımları, paydaş toplantıları, görsel ve işitsel yayınlar hazırlanması şeklinde gerçekleşmiştir. Şimdi 2021-2027 döneminde projelerde kullanılan yaygınlaştırma araçları Tablo 5.19.'da listelenecektir.

Tablo 5.19. 2021-2027 Erasmus+ Program Döneminde Kahramanmaraş'ta Gerçekleştirilen Projelerde Kullanılan Öğretim Yaygınlaştırma Araçları

Proje Numarası	2021-2027 Erasmus+ Program Döneminde Kahramanmaraş'ta Kabul Edilen Projelerde Uygulanan Yaygınlaştırma Araçları
2021-1-TR01-ESC51-VTJ-000037218	Kurumsal İnternet Sitesinde Bilgilendirme İçeriği
2021-1-TR01-KA121-SCH-000008328	Erasmus+ Proje Sonucu Platformunda Kısa Bilgilendirme
2021-1-TR01-KA122-VET-000017497	Projeye Özel Hazırlanmış İnternet Sitesi
2021-1-TR01-KA131-HED-000004165	Erasmus+ Proje Sonucu Platformunda Kısa Bilgilendirme
2021-1-TR01-KA131-HED-000004336	Erasmus+ Proje Sonucu Platformunda Kısa Bilgilendirme
2021-1-SK01-KA210-SCH-000031390	Proje Broşürü, Çevrimiçi Platform Kurulması, Proje İnternet Sitesi.
2021-1-EL01-KA210-SCH-000031445	Çevrimiçi seminerler, Erasmus+ Proje Sonucu Platformunda Kısa Bilgilendirme

2021-2-TR01- ESC30-SOL- 000040010	Erasmus+ Proje Sonucu Platformunda Kısa Bilgilendirme, İşitsel Medya Hazırlanması
2021-2-TR01- KA220-YOU- 000051278	Erasmus+ Proje Sonucu Platformunda Kısa Bilgilendirme, Proje İçin İnternet Sitesi Hazırlanması
2022-1-TR01- ESC51-VTJ- 000080520	Erasmus+ Proje Sonucu Platformunda Kısa Bilgilendirme
2022-1-TR01- KA121-SCH- 000060640	Kurumsal İnternet Sitesinde Bilgilendirme İçeriği
2022-1-TR01- KA122-SCH- 000078822	Erasmus+ Proje Sonucu Platformunda Kısa Bilgilendirme, Eğitim Kursları Hazırlanması
2022-1-TR01- KA131-HED- 000053629	Erasmus+ Proje Sonucu Platformunda Kısa Bilgilendirme
2022-1-TR01- KA131-HED- 000054061	Erasmus+ Proje Sonucu Platformu ve Kurumsal İnternet Sitesinde Kısa Bilgilendirme
2022-1-TR01- KA151-YOU- 000080667	Erasmus+ Proje Sonucu Platformu ve Kurumsal İnternet Sitesinde Kısa Bilgilendirme
2022-1-TR01- KA220-VET- 000089931	Erasmus+ Proje Sonucu Platformunda Kısa Bilgilendirme
2022-2-BG01- KA210-SCH- 000095267	Erasmus+ Proje Sonucu Platformunda Kısa Bilgilendirme
2022-2-HR01- KA210-SCH- 000094365	Erasmus+ Proje Sonucu Platformunda Kısa Bilgilendirme

2023-1-TR01- KA122-ADU- 000163304	Erasmus+ Proje Sonucu Platformu ve Kurumsal İnternet Sitesinde Kısa Bilgilendirme, Medya ve Sosyal Medya Paylaşımları
2023-1-TR01- KA122-VET- 000164927	Erasmus+ Proje Sonucu Platformu ve Kurumsal İnternet Sitesinde Kısa Bilgilendirme, Medya Paylaşımları
2023-1-TR01- KA122-VET- 000165956	Erasmus+ Proje Sonucu Platformunda Kısa Bilgilendirme
2023-1-TR01- KA131-HED- 000114190	Erasmus+ Proje Sonucu Platformunda Kısa Bilgilendirme
2023-1-TR01- KA131-HED- 000162421	Erasmus+ Proje Sonucu Platformu ve Kurumsal İnternet Sitesinde Kısa Bilgilendirme
2023-1-TR01- KA171-HED- 000114191	Erasmus+ Proje Sonucu Platformunda Kısa Bilgilendirme
2023-1-TR01- KA182-SPO- 000166225	Erasmus+ Proje Sonucu Platformunda Kısa Bilgilendirme

2014-2020 uygulama döneminde birkaç yaygınlaştırma aracının faaliyetlerde kullanılması söz konusuysen, bu dönemde dönemin içerdığı bazı olumsuzlukların da etkisiyle projelerde daha az yaygınlaştırma aracı kullanıldığı belirlenmiştir. 2021-2027 program döneminde en fazla Erasmus+ proje sonucu platformunda kısa bilgilendirme şeklinde yaygınlaştırmaya dair çıktılar üretilirken, bu faaliyeti kurumsal internet sitesi kurulması aracılığıyla kısa bilgilendirme şeklinde yaygınlaştırma çıktısı üretilmesi takip etmiştir. Önceki dönemde kullanılan, medya ve sosyal medya paylaşımları, paydaş toplantıları, görsel ve işitsel yayınlar hazırlanması yaygınlaştırma faaliyetlerine ek olarak bu dönemde projeye özel hazırlanmış internet sitesi, proje broşürü hazırlanması, çevrimiçi platform kurulması ve eğitim kursları hazırlanması yönünde yaygınlaştırma araçlarında yeniliklere rastlanmıştır.

5.9. Erasmus+ 2014-2020 Program Uygulama Dönemi Önceliklerini İçermesi Açısından Kahramanmaraş'ta Gerçekleştirilen Projelerin Tematik Dağılımı

Çalışmanın bu kısmında, 2014-2020 program önceliklerinin projelerde yer alıp almadığı tespit edilecektir. Erasmus+ program dönemlerinde, AB'nin hazırlanan projeler aracılığıyla uygulanmasını beklediği bazı öncelikli temalar bulunmaktadır. Bu temaların projelerde yer alması projelerin, dönemin eğitim ve sosyal ihtiyaçlarına uygun olmasını, projelerin kabulünde avantajlı konuma geçilmesini ve projelerin sürdürülebilirlik özelliği gibi birçok önemli niteliği taşımalarını sağlamaktadır.

Bu kapsamda 2014-2020 Erasmus+ program dönemi öncelikleri olarak, eşitlik temalı projeler, Avrupa Yükseköğretimini modernize etmeye katkı sunan projeler, girişimcilik, temel ve çapraz beceriler, dijital beceriler ve çok dilliliği destekleyen projeler, bilgisayar tabanlı projeler, mesleki eğitimi geliştirmeye yönelik, istihdam artırıcı projeler, Avrupa Yeterlilikleri Çerçevesini destekleyen içerikteki projeler, okul bırakmanın önüne geçilmesini destekleyen projeler, öğretmenlik mesleği ve rollerini güçlendiren projeler ve yetişkin eğitime yönelik, yaygın ve sargın öğrenme ile bu kdemede rehberlik hizmetlerini destekleyen projelerdir (Milli Eğitim Bakanlığı, 2015).

Bu kapsamda ilgili dönemde gerçekleştirilen 77 proje program dönemi içeriklerine göre temalandırılarak, tablo halinde proje numaralarıyla listelenecektir. Tablo 5.20.'de Kahramanmaraş'ta 2014-2020 döneminde gerçekleştirilen projelerden hangilerinin eşitlik temasına yönelik olduğu, eşitlik tema konusu ile birlikte tablolastırılacaktır. Bu bağlamda yaşanan coğrafi bölgeye ait zorluklar, eğitim alanında dezavantajlı kesimlerin yaşadığı zorluklar, engelli bireylerin yaşadığı zorluklar, sağlık alanındaki eşitsizlikler nedeniyle dezavantajlı duruma düşen bireylerin yaşadığı zorluklar, ekonomik, kültürel ve bazı sosyal engelleri aşmaya yönelik hazırlanan projeler eşitlik teması altında değerlendirilecektir. Aşağıdaki tabloya göre 18 projede eşitlik temasına yönelik proje uygulanmıştır. Projelerde en çok sosyal ve coğrafi engellere yönelik eşitlik teması işlenirken, bunu sığınmacıların entegrasyonuna yönelik projelerle, cinsiyet ayrımcılığıyla mücadele eden temalar ve sağlık kökenli sorunlara yönelik temalar izlemiştir.

Tablo 5.20. 2014-2020 Erasmus+ Program Döneminde Kahramanmaraş'ta Gerçekleştirilen Proje Öncelikleri Yönünden Eşitlik Temalı Projeler

Proje Numarası	Eşitlik Teması
2014-1-LT01-KA201-000620_2	Sosyal engeller
2014-2-TR01-KA105-012055	Sosyal engeller
2015-2-TR01-KA105-023412	Coğrafi zorluklarla mücadele
2016-1-PT01-KA219-022810-2	Kültürel engellerle mücadele
2016-1-TR01-KA102-029565	Coğrafi zorluklarla mücadele
2017-1-DK01-KA219-034229_4	Sığınmacıların entegrasyonu
2017-1-RO01-KA219-037417_6	Ağır sağlık sorunları ve engellilik
2018-1-HU01-KA229-047721_2	Coğrafi zorluklarla mücadele
2018-1-TR01-KA101-052423	Sığınmacıların entegrasyonu
2018-1-TR01-KA101-055668	Sığınmacıların entegrasyonu
2018-1-TR01-KA101-056418	Göçmenlerin sorunları
2018-1-TR01-KA201-058343	Sosyal engeller
2018-1-TR01-KA204-059710	Engelli bireylerin yaşadığı zorluklarla mücadele
2019-1-BG01-KA229-062582_5	Coğrafi, sosyal ve ekonomik dezavantajlarla mücadele
2020-1-NO01-KA229-076414_6	Cinsiyet ayrımcılığıyla mücadele
2020-1-RO01-KA229-080100_5	Dezavantajlı geçmişe sahip bireyler
2020-1-SK01-KA229-078360_5	Kız öğrencileri önceleyen, cinsiyet ayrımcılığıyla mücadele
2020-1-TR01-KA101-090815	Engelli bireylerin yaşadığı zorluklarla mücadele

Tablo 5.21. 2014-2020 Erasmus+ Program Döneminde Kahramanmaraş'ta Gerçekleştirilen Proje Öncelikleri Yönünden Sürdürülebilir Yatırımları Destekleme Temalı Projeler

Proje Numarası
2020-1-PL01-KA229-082085_2

1 projede sürdürülebilir yatırımları destekleyen içeriklere yönelik proje Polonya koordinatörlüğünde gerçekleştirilmiştir. Proje evsel atıkların geri dönüştürülmesine yönelik bir faaliyeti kapsamaktadır. Tablo 5.22.'de girişimcilik, temel ve çapraz beceriler, dijital becerilerle, çok dilliliği destekleyen 16 proje listelenmiştir.

Tablo 5.22. 2014-2020 Erasmus+ Program Döneminde Kahramanmaraş'ta Girişimcilik, Temel-Çapraz Beceriler, Dijital Beceriler ve Çok Dilliliği Destekleyen Projeler

Proje Numarası
2014-1-HU01-KA201-002275_2
2015-1-PL01-KA219-016502_3
2015-1-TR01-KA219-021523_1
2016-1-TR01-KA102-029565
2016-1-TR01-KA103-028881
2016-1-UK01-KA219-024314_2
2017-1-RO01-KA219-037417_6
2017-1-TR01-KA103-037414
2018-1-PL01-KA229-051045_3
2018-1-TR01-KA102-051399
2018-1-TR01-KA102-055353
2018-1-TR01-KA103-051751
2019-1-IT02-KA229-063145_4
2019-1-PL01-KA229-064878_2
2019-1-TR01-KA102-068333
2020-1-TR01-KA102-085047

Toplam 10 projede Bilgisayar Tabanlı Öğretme ve Dijital Uygulamaları İçeren Projeler proje önceliklerine uygunluk açısından uygulanmıştır. Bu projeler Tablo 5.23.'de listelenmiştir.

Tablo 5.23. 2014-2020 Erasmus+ Program Döneminde Kahramanmaraş'ta Bilgisayar Tabanlı Öğrenme ve Dijital Uygulamalar Temalı Projeler

Proje Numarası
2017-1-TR01-KA102-044952
2018-1-TR01-KA102-054943
2018-1-TR01-KA102-055328
2018-1-TR01-KA102-055342
2018-1-TR01-KA229-059870_1
2019-1-IT02-KA229-062462-4
2019-1-RO01-KA229-063918_4
2019-1-TR01-KA102-071943
2020-1-TR01-KA202-093481
2020-1-TR01-KA205-084906

17 Projede, mesleki eğitim-öğretime yönelik, istihdam oluşturmaya yönelik proje kabul edilmiştir. AB mesleki eğitimin geliştirilerek, yeni meslek ve becerilerin öğrenilmesi için fırsatlar oluşturulmasına önem vermektedir. Bu nedenle Erasmus+ projelerinde mesleki eğitim odaklı olarak gerçekleştirilen projelerin sayı ve nitelikçe artmasını hedeflemektedir. Erasmus+ programı öncelikleri ve AB'nin eğitim stratejilerinde açısından mesleki eğitimin önemli bir yeri bulunmaktadır. Tablo 5.24'te 2014-2020 Erasmus+ döneminde Kahramanmaraş'ta Mesleki eğitime yönelik olarak gerçekleştirilen projeler numaraları belirtilerek listelenmiştir.

Tablo 5.24. 2014-2020 Erasmus+ Program Döneminde Kahramanmaraş'ta Mesleki Eğitim-Öğretimde İşletmeler ve Sosyal Ortaklar Aracılığıyla Ekonomik Gelişmişlik Düzeylerini ve İstihdamı Arttırmayı Destekleme Temalı Projeler

Proje Numarası
2016-1-TR01-KA102-027235
2016-1-TR01-KA102-027445
2016-1-TR01-KA102-027464
2016-1-TR01-KA102-027885
2016-1-TR01-KA102-028983
2016-1-TR01-KA102-031459
2016-1-TR01-KA102-033353
2017-1-TR01-KA102-040844
2017-1-TR01-KA102-042785
2017-1-TR01-KA102-044952
2018-1-TR01-KA102-051365
2018-1-TR01-KA102-051399
2018-1-TR01-KA102-052972
2018-1-TR01-KA102-055342
2019-1-TR01-KA102-066215
2019-1-TR01-KA102-066379
2019-1-TR01-KA102-067676

Erken çocukluk eğitiminin desteklenmesi, AB tarafından geçmiş yıllarda hazırlanan Türkiye ilerleme raporlarında yer verilmiş bir konudur. Erken çocukluk eğitime yönelik Türkiye AB müktesebatına uyum kapsamında çalışmalarını sürdürmektedir. Erken çocukluk döneminde eğitime geç başlama ve okul çağında görülen okulu erken bırakma sorununa hem AB'nin hem de Türkiye'nin çözüm arayışları sürmektedir. Bu bağlamda AB eğitimde sorun alanlarına

yönelik olarak mevcut programları çerçevesinde Erasmus+ programıyla bu soruna bir destek alanı oluşturmak istemekte, bu nedenle erken çocukluk dönemi ve okul çağında okulu erken bırakmaya yönelik projelere öncelik tanımaktadır. Bu kapsamda 2014-2020 Erasmus+ program döneminde Kahramanmaraş'ta okul çağındaki bireylerin okulu bırakma sorununa destek olabilecek 5 proje gerçekleştirmiştir. İlgili dönemde, erken çocukluk döneminde okula başlama temalı bir proje bulunmazken, okul çağında okulu erken bırakmayı engelleme temalı projeler hazırlanmıştır. Bu projelerin proje numaralı listesi, hangi öğrenim kademesine ait olduğu bilgisiyle birlikte aşağıda bulunan Tablo 5.25'te yer almaktadır.

Tablo 5.25. 2014-2020 Erasmus+ Program Döneminde Kahramanmaraş'ta Erken Çocukluk Dönemi Eğitimini Destekleyen ve Özellikle Okul Çağında Görülen Erken Okul Bırakma Temasına Yönelik Hazırlanan Projeler

Proje Numarası	Projelerin Öğrenim Kademesi
2014-1-LT01-KA201-000620_2	Lise
2017-1-ES01-KA219-037839_4	Lise
2018-1-EL01-KA229-047809	Ortaokul
2019-1-BG01-KA229-062273_2	Ortaokul
2020-1-DE03-KA229-077539_3	Ortaokul ve Lise

2014-2020 Erasmus+ program döneminde, program öncelikleri ve AB eğitim stratejileri bağlamında öğretmenlik mesleğini ve rollerini güçlendiren projelerle, yetişkin eğitime yönelik öğrenme sürecinin çeşitlenerek, güçlendirildiği projelerin katılımcılarca hazırlanması beklenmiştir. 2014-2020 program döneminde Kahramanmaraş'ta bu temalardan öğretmenlik meslek ve rollerini güçlendirme temasıyla 2016-1-TR01-KA102-033353 proje numarasıyla 1 proje hazırlanmıştır. Yine yetişkin eğitime yönelik olarak hazırlanmış, yaygın ve sargın öğrenmenin artırıldığı, rehberlik hizmetlerini yetişkin eğitime katkı sağlayacak biçimde düzenleyen proje temasına Kahramanmaraş'ta kabul edilen dönem projelerinde, 2019-1-TR01-KA104-066339 ve 2019-1-TR01-KA204-077633 proje numarasıyla 2 projede rastlanmıştır. Bu projeler yetişkin eğitiminde engelli bireylere ve sığınmacılara yönelik içerikte hazırlanmıştır.

2014-2020 Erasmus+ program döneminde Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi'nin geliştirilmesini destekleyen projelerin yapılmasını AB öncelikleri arasında belirlemiştir. Avrupa yeterlilikler

çerçevesi diploma, sertifika tanınırlığını ve kazanılan yetkinliklerin şeffaflık adına gereken kriterleri kazanmasını destekleyen bir uygulamalar bütünüdür. Bireylerin Avrupa’da yeni iş ve istihdam olanaklarına ulaşarak, yeteneklerini tüm dünyada kanıtlamalarına katkı sağlayacak uluslararası tanınırlık sağlayan sertifika ve diploma gibi belgeleri edinebilmeleri Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi sayesinde mümkün olabilmektedir (Europass, 2024). 2014-2020 program döneminde Kahramanmaraş’ta gerçekleştirilen Erasmus+ projelerinde, bu temayı destekleyen 7 projeye ait liste Tablo 5.26.’da listelenmiştir.

Tablo 5.26. 2014-2020 Erasmus+ Program Döneminde Kahramanmaraş’ta Avrupa Yeterlilikleri Çerçevesine Uygun Olan, Şeffaflık ve Tanınmaları Destekleme Temalı Projeler

Proje Numarası
2017-1-TR01-KA102-044917
2018-1-TR01-KA102-051365
2018-1-TR01-KA102-055716
2019-1-BG01-KA229-062582_5
2019-1-TR01-KA102-063965
2019-1-TR01-KA102-068125
2020-1-TR01-KA102-089836

2014-2020 Erasmus+ program döneminde Kahramanmaraş’ta gerçekleştirilen toplam 77 proje programın ve AB eğitim stratejisine dair tema ve içerikle uyumluluk gösterirken, proje dönem önceliklerini taşıyan proje sayısı 71’dir. Kalan 6 proje ise aşağıda yer alan 5.27. numaralı tabloda belirtilen temalara yönelik olarak hazırlanırken, yine Erasmus+ program amaçlarıyla genel anlamda uygunluk özelliklerini göstermektedir.

Tablo 5.27. 2014-2020 Erasmus+ Program Döneminde Kahramanmaraş’ta Gerçekleştirilen Projelerde İşlenen Diğer Temalar

Proje Numarası	Proje Konusu
2014-1-EL01-KA201-001328_4	Karşılıklı Kültürel Değer Aktarımı
2014-1-TR01-KA102-004925	Din Eğitiminde Güncel Gelişmeler
2014-1-TR01-KA103-000808	Kültürlerarası İletişim ve Değişim
2015-1-TR01-KA103-016884	Yükseköğretimde Uluslararasılaşma
2019-1-TR01-KA103-065140	Yükseköğretimde Öğrenci ve Personel Hareketliliği
2020-1-TR01-KA103-080576	Yükseköğretimde Öğrenci ve Personel Hareketliliği

Bu dönemde Avrupa Dayanışma Programı ve Jean Monnet Burs Programına katılma hakkı kazanmış proje gerçekleşmemiştir. 2014-2020 döneminde, 2018-1-TR01-KA103-062066 numaralı proje, katılımcının, COVID-19 küresel salgınına yönelik tedirginliği nedeniyle gerçekleştirilememiştir. Projeler içerik temaları ve faaliyetleri açısından tematize edildikten sonra, Kahramanmaraş'ta gerçekleştirilen projelerin AB Erasmus+ 2014-2020 proje uygulamaları açısından Avrupa Yenilikçi Öğretim Ödülü ve Erasmus+ İyi Uygulama Örneği Etiketini almaya hak kazanıp kazanmadıkları incelenmiştir. Uygulama döneminde 77 projeden 2 tanesinin İyi Uygulama Etiketini aldığı tespit edilirken, dönemde Avrupa Yenilikçi Öğretim Ödülü alan proje olmamıştır. AB, başarılı uygulamaların, proje platformlarında etiketlenmesi ve fark yaratan, ilham verici çalışmaların etki alanının genişleyebilmesi için bu 2 etiketi başarılı uygulamalara vererek projelerin uluslararası düzeyde duyurulmasını ve katılımcıların sembolik sertifika ve kupalarla onurlandırılarak başarılı projelerin teşvik edilmesini sağlamaya çalışmaktadır (Türkiye Ulusal Ajansı, 2023b). Dönemde iyi uygulama etiketini almaya hak kazanan 2 proje ve proje katılımcısı kurum Tablo 5.28.'de listelenmiştir.

Tablo 5.28. 2014-2020 Erasmus+ Program Döneminde Kahramanmaraş'ta Gerçekleştirilen Projelerde Erasmus+ Projesi İyi Uygulama Örneği Etiketini Alan Projeler ve Kurumlar

Proje Numarası	Proje Ortağı Kurum	Proje Etiketini
2018-1-TR01-KA103-051751	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi (Koordinatör)	İyi Uygulama Etiketini
2020-1-SK01-KA229-078360	Kahramanmaraş/Onikişubat Şehitler Ortaokulu (Slovakya Koordinatörlüğünde Ortak Katılımcı)	İyi Uygulama Etiketini

5.10. Erasmus+ 2021-2027 Program Uygulama Dönemi Önceliklerini İçermesi Açısından Kahramanmaraş'ta Gerçekleştirilen Projelerin Tematik Dağılımı

Çalışmanın bu kısmında, 2021-2027 program önceliklerinin projelerde yer alıp almadığı tespit edilecektir. Erasmus+ program dönemlerinde, AB'nin hazırlanan projeler aracılığıyla uygulanmasını beklediği bazı öncelikli temalar bulunmaktadır. Bu temaların projelerde yer alması projelerin, dönemin eğitim ve sosyal ihtiyaçlarına uygun olmasını, projelerin kabulünde avantajlı konuma geçilmesini ve projelerin sürdürülebilirlik özelliği gibi birçok önemli niteliği taşımalarını sağlamaktadır.

Bu kapsamda 2021-2027 Erasmus+ program dönemi öncelikleri olarak, kapsayıcılık ve eşitlik temalı projeler, dijitalleşme temalı projeler, çevresel sürdürülebilirliğe yönelik, çevreci uygulama temalı projeler birinci öncelik alanını içeren temalar olarak 25 proje üzerinden tespit edilecektir. Daha sonra Erasmus+ dönemi amaçlarını ve AB güncel eğitim stratejilerini destekleyici tema başlıkları olan, hayat boyu öğrenmeyi destekleyen temadaki projeler, staj ve mesleki eğitimi destekleyici temadaki projeler ile Avrupa Dayanışma Programına yönelik hazırlanmış projelerin tablolar halinde bir listesi oluşturulacaktır (AB Başkanlığı, 2021b). Faaliyet ve uygulamalarına göre belirtilen şekilde tematize edilen projeler içinde Kahramanmaraş'ta İyi Uygulama Etiket, Avrupa Yenilikçi Öğretim Ödülü ve Jean Monnet Burs Programına katılım hakkı kazanan projeler olup olmadığı tespit edilerek bu temada proje olması durumunda tablolastırılacaktır. Son olarak 2014-2020 ve 2021-2027 program dönemlerinin AB politikalarına uyum sağlama açısından etki düzeyleri genel olarak, iki dönem kıyaslanarak değerlendirilecektir.

2021-2027 Erasmus+ program dönemi önceliklerinden ilki kapsayıcılık ve çeşitlilik temasına sahip projelerdir. Projelerde geniş katılımcı sayısının kapsanması, kurumsal çeşitliliğin sağlanması, katılımcıların eşit ve adaletli koşullar altında seçilmesi, programa katılan dezavantajlı gruplar içine dahil olan bireylerin (özel eğitime ihtiyaç duyan bireyler, cinsiyetçi ayrımlar yüzünden dezavantajlı konuma gelmiş bireyler, istismara uğramış bireyler, sosyo-ekonomik açıdan dezavantajlı ailelerden gelen bireyler gibi...) imkan ve fırsat eşitliğinin sağlanması ilkesine göre programlara dahil edilmeleri sonucunda, çeşitli koşullardaki

bireylere programa eşit katılım hakları tanınması kapsayıcılık ve çeşitlilik ilkesini destekleyen faaliyetlerdendir. Tablo 5.29’da bu temaya uyan projeler tablo halinde listelenmiştir.

Tablo 5.29. 2021-2027 Erasmus+ Program Döneminde Kahramanmaraş’ta Gerçekleştirilen Projelerde Kapsayıcılık ve Çeşitlilik Temasına Göre Hazırlanan Projeler ve Eşitlik Temaları

Proje Numarası	Eşitlik Teması
2021-1-SK01-KA210-SCH-000031390	İrkçılık ve Siber Zorbalıkla Mücadele
2022-1-TR01-KA121-SCH-000060640	Akran Zorbalığıyla Mücadele
2022-1-TR01-KA151-YOU-000080667	Kapsayıcılık ve Çeşitliliği Öğrenciler Arasında Yayma
2023-1-TR01-KA122-ADU-000163304	Cinsiyet Eşitliğini Kadınlar Açısından Pozitif Ayrımcılık Yaparak Desteklemek

2021-2027 Erasmus+ program dönemi önceliklerinden ikincisi dijitalleşme temasına sahip projelerdir. Projelerde AB, proje dönemine denk gelen uluslararası pandemi, sel, deprem felaketleri, ekonomik, sosyal krizler ve bazı bölgelerde devam eden savaşlar nedeniyle eğitimde dijitalleşme yönünde adımlar atarak eğitim-öğretimin her durumda kesintisiz sürebilmesini, eğitim alanının krizlerden en az düzeyde etkilenmesini ve bunu sağlayabilmek için dijital yeterlilik ve becerilerin her alanda artırılmasını destekleyen temadaki projeleri desteklemiştir(AB Başkanlığı, 2021b). Bu bağlamda dönemde Kahramanmaraş’ta Tablo 5.30.’da yer alan 2 proje gerçekleştirilmiştir.

Tablo 5.30. 2021-2027 Erasmus+ Program Döneminde Kahramanmaraş’ta Dijitalleşme Teması Çerçevesinde Gerçekleştirilen Projeler

Proje Numarası
2022-1-TR01-KA122-SCH-0078822
2022-2-BG01-KA210-SCH-0095267

Tablo 5.31.’de AB’nin artan çevre sorunlarının tüm dünyayı tehdit etmesine yönelik olarak hazırladığı çevrecilik esaslarına dayalı, bireylerin sürdürülebilir çevreci uygulamaları

benimseyerek, hayata geçirmelerini destekleyecek, çevre ve iklim değişikliğiyle mücadele temasında hazırlanmış çevrecilik odaklı 5 proje yer almaktadır.

Tablo 5.31. 2021-2027 Erasmus+ Program Döneminde Kahramanmaraş'ta Çevre ve İklim Değişikliğiyle Mücadele Teması Çerçevesinde Gerçekleştirilen Projeler

Proje Numarası
2021-1-TR01-ESC51-VTJ-00037218
2022-1-TR01-KA122-CH000078822
2022-1-TR01-KA220-VET-0089931
2021-1-EL01-KA210-SCH-00031445
2021-1-SK01-KA210SCH000031390

2021-2027 program döneminde, AB'nin oldukça önem verdiği bir konu olan hayat boyu öğrenme teması altında Kahramanmaraş'ta bu dönemde sadece 2023-1-TR01-KA182-SPO-000166225 proje numarasıyla spor antrenörlerinin kişisel gelişimlerinin hayat boyu desteklenmesine yönelik hareketliliği içeren bir proje, Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü tarafından koordineörlük rolü üstlenilerek gerçekleştirilmiştir.

Bireylerin yurtdışında aktif öğrenmelere yönelik, staj eğitimlerine katılımları AB'nin politika belgelerinde öncelikli olarak belirtilen proje temalarındandır. Tablo 5.32.'de 2021-2027 Erasmus+ program döneminde Kahramanmaraş'ta kabul edilen projelerde staj katılımını içeren 5 proje, proje numaraları ile tablolaştırılarak listelenmiştir.

Tablo 5.32. 2021-2027 Erasmus+ Program Döneminde Kahramanmaraş'ta Kabul Edilen Projelerde Staj Katılım Teması Kapsamında Gerçekleştirilen Hareketlilikler

Proje Numarası
2021-1-TR01-KA121-SCH-000008328
2021-1-TR01-KA131-HED-000004165
2022-1-TR01-KA131-HED-000053629
2022-1-TR01-KA131-HED-000054061
2023-1-TR01-KA171-HED-000114191

Tablo 5.33.'de de 2021-2027 Erasmus+ program döneminde Kahramanmaraş'ta mesleki eğitim teması kapsamında kabul edilen 4 proje numaralarıyla birlikte tablolastırılmıştır.

Tablo 5.33. 2021-2027 Erasmus+ Program Döneminde Kahramanmaraş'ta Mesleki Eğitim Teması Kapsamında Kabul Edilen Projeler

Proje Numarası
2021-1-TR01-KA122-VET-000017497
2023-1-TR01-KA122-VET-000164927
2023-1-TR01-KA122-VET-000165956
2023-1-TR01-KA131-HED-000114190

Avrupa Parlamentosu, 2018'de, 2018/1475 sayılı Tüzükle, Avrupa Dayanışma Programı'nı, Erasmus+ programı kapsamındaki hareketliliklerde bireylerin gönüllülük kapsamında çalışmalara katılmalarına yönelik olarak başlatmıştır. Avrupa Parlamentosu, daha fazla toplumu kapsayan faaliyet ağının gerçekleşebilmesi, çeşitli krizlerle mücadele eden zor durumdaki toplum ve grupların desteklenebilmesi ve çeşitli toplumlara mensup olan bireylerin ihtiyaçlarının giderilebilmesi gibi toplumsal içerikli sosyal çalışmalara yönelik olarak bu programı katılımcıların başvurularına açmıştır. Program genç bireylerin daha kapsayıcı bir toplumsal bakış açısını benimsemelerine, zor durumdaki dezavantajlı bireylerle genç gönüllülerin dayanışma duygusu altında buluşmalarına, çeşitli dil ve kültürlerle iletişim süreçlerine dahil olmalarına, yeni fikirlerin ortaya çıkmasına olanak yaratılmasına, katılım sonrası sertifika edinimiyle uluslararası tanınırlık adına oluşturulan özgeçmişlerde avantaj elde edilmesi gibi yararları katılımcılara sağlamaktadır (Türkiye Ulusal Ajansı, 2018). 2021-2027 program döneminde Avrupa Dayanışma Programına, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesinin koordinatörlüğünde, 3 proje ile katılım sağlandığı tespit edilmiştir. Bu projeler 5.34.'de proje numaraları belirtilerek listelenmiştir.

Tablo 5.34. 2021-2027 Erasmus+ Program Döneminde Kahramanmaraş'ta Avrupa Dayanışma Programına Katılma Teması Kapsamında Kabul Edilen Projeler

Proje Numarası	Katılımcı Kurum
2021-1-TR01-ESC51-VTJ-000037218	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
2021-1-TR01-ESC30-SOL-000040010	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
2022-1-TR01-ESC51-VTJ-000080520	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

2021-2027 Erasmus+ programı proje döneminde Kahramanmaraş'ta bulunan kurumların kabul edildiği 25 proje içerisinde 22 proje Erasmus+ program öncelikleri ve AB güncel eğitim stratejisi çalışmalarına seçilen tema ve faaliyet konuları bakımından uygunluk göstermektedir. Kalan 3 projeden 1- 2021-1-TR01-KA131-HED-000004336 numaralı proje, İstiklal Üniversitesi tarafından Yükseköğretimde Öğrenci ve Personel Hareketliliği temasıyla diğer 2 projeyse 2021-2-TR01-KA220-YOU-000051278 numaralı projeye, insansı robot geliştirebilmek adına eğitim amaçlı hareketlilik temasıyla, 2023-1-TR01-KA131-HED-000162421 numaralı projeye, Yükseköğretimde Öğrenci ve Personel Hareketliliği temasıyla Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu projeler yükseköğretimde uluslararasılaşma çalışmalarını destekler tema ve faaliyet konusundadır. 2021-2027 program döneminde, Kahramanmaraş'ta Avrupa Yenilikçi Öğretim Ödülü ve Erasmus+ İyi Uygulama Örneği Etiket Alan Proje olmamıştır. Bu dönemde, 2014-2020 program döneminde olduğu gibi, Jean Monnet Burs programına da katılım hakkı elde eden proje olmamıştır.

AB, birliğe adaylık sürecindeki ülkelerden, diğer alanlarda olduğu gibi eğitim alanında da katılım sağlanan programlar aracılığıyla, AB değer, kural ve norm bütünlerine uyum sağlanmalarını beklemektedir. Avrupa Birliği, aday ülkelerin eğitim sistemlerinin AB eğitim stratejileri ve entegrasyon sürecine uyumlu hale getirilmesinde, katılım sağlanan programlar aracılığıyla, kendi milli değer sistemleri üzerinden, AB eğitim strateji ve değerlerini

programlara katılma yönünde bazı olumsuzlukların yaşanması ve Türkiye'de programlara katılım protokolünün program dönemi başladıktan sonra uygulanması gibi sorunlar sıralanabilir.

6. SONUÇLAR

Avrupa Birliği, kendini güncel gelişmeler istikametinde sürekli olarak yenileyen ulus üstü bir yapılanmadır. Avrupa birliği, üye ve aday devletleri ulus ötesi alt bir kimlikle, Avrupa değerleri etrafında birleştirmektedir. Avrupa değerlerinin üye ve aday devletlerce benimsenmesi, birliğin politikalarıyla uyumlu bir yön geliştirebilmek açısından oldukça önemlidir. AB'ye uyum süreci kapsamında Avrupalılaşma kavramı ön plana çıkmaktadır. Türkiye'nin AB ile ilişkileri, çalışmada elde edilen bilgilere göre dönemsel açıdan, çeşitli nedenlerle değişiklikler göstermektedir. Bu değişim zaman zaman AB'ye uyum sağlama motivasyonu ile gerçekleşen çok sayıda reform uygulaması biçiminde gözlemlenirken, zaman zaman da AB reform ve ilkelerinden uzaklaşma biçiminde kendisini göstermektedir.

Avrupalılaşma kavramı, geniş bir etki ve nüfus alanına sahiptir. Bu alansal genişlik, Avrupalılaşma etkisiyle, çeşitli kurumların birbirini dönüştürecek bir gücü paylaşmaları sonucu, AB reformlarının ülkelerce hayata geçirilmesi açısından itici bir güç oluşturmaktadır. Avrupalılaşma bir dizi politika, norm ve ilkelerin, yasal uygulamaları kurumlar aracılığıyla yansıtması nedeniyle, kurumlararası bir işbirliği mekanizmasının devreye girdirilmesini içeren, bu mekanizmanın uygulamalara fiilen yansıtılmasıyla da çeşitli sektörlerden, ülke ilişkilerine etki eden, bireylerin yaşam ve değer yargılarına kadar geniş bir alana yayılan uygulamalar bütünüdür. Avrupalılaşma karşısında her ülkenin sergilediği farklı bir duruş bulunmaktadır. Türkiye, Avrupalılaşma modeli olarak, aday ülke Avrupalılaşmasına özgü süreçleri yansıtmaktadır. Bu süreçte, AB'nin hibe ve yardımlar aracılığıyla güçlü bir tüketicisi konumu alınırken, AB mekanizmaları ağırlıklı olarak dolaylı bir etkiyi içermektedir, süreçte AB üyeliği güçlü bir motivasyon kaynağı oluştururken, AB ile yaşanan hızlı siyasi değişimler reformlara yansımaktadır. Özellikle eğitim alanında gerçekleştirilen uyum reformlarının AB ile kültürlerarası bir yakınlığın kurulmasına olumlu yönde etkileri bulunmaktadır.

Avrupa Birliği, yalnızca ekonomik kalkınmayı sağlayıcı bir kurum değil, bunun ötesinde işbirliğinin etkisiyle, devlet marka değerine zenginlik ve güç katan ulus üstü bir yapıdır. AB üyelik sürecinde, üye ve aday ülkelere net bir eğitim politikasını dayatmamaktadır. Bunun nedeni, eğitim sistemlerinin milli özellikleri içinde barındıran bir değerler sisteminden

oluşmasıdır. Bu serbestlik etkisini Türkiye'nin eğitim politikaları ve reformlarında, AB ülke raporuna göre, Avrupalılaşmaktan uzaklaşma şeklinde kendini göstermektedir. Bu ortaklığın kesintisiz olarak ilerleyebilmesi için, birliğin Türkiye'den ülke raporlarında belirtilen politika ve uygulamaları hayata geçirmesi ve sonuç olarak birlik eğitim politikaları standartlarına ulaşması beklenmektedir. AB, üyeliğe aday olan Türkiye'den, beklediği politika girişimlerini ülke raporlarında her yıl değerlendirmektedir. Türkiye'nin AB'ye üyelik sürecinde eğitim alanında AB'nin gerçekleştirilmesini beklediği reformlar çalışmada 4.3.3. bölümde belirtilmiştir. Bu reformlara entegrasyon süreci başarısız olarak gerçekleşecek olursa, gereken bütünleşme süreci başarısız olarak tamamlanacak, bu durumsa çalışmada incelenen, Kahramanmaraş'ta gerçekleştirilen AB eğitim programlarının, uygulama ve hedeflerinin, AB amaç ve değer sistemleriyle katılımcıları buluşturmaktan uzak kalmasına, kültürlerarası ortak değer sistemi oluşturabilmesinin engellenmesine neden olabilecektir. Türkiye, AB'ye üyelik sürecinde ulusal eylem planı içerisinde, eğitim ve kültür başlığı altında, 26. Fasılda yer alan reform hazırlıklarından, çalışmada 4.3.2. bölümünde açıklanan reformları gerçekleştirmiştir.

Avrupa Birliği, güncel eğitim politikaları oluşturma çalışmalarını sürekli olarak devam ettirmektedir. Kriz durumlarında hızlıca çözüm odaklı yeni uygulamaları devreye sokma kabiliyetine sahip bir yapıdır. Programlara yansıyan kriz durumlarıysa, tüm dünyada ortak bir etkileme düzeyiyle projelerin gerçekleşme oranını olumsuz yönde etkilemektedir. Çalışmada 4. bölümde ayrıntılı olarak yer verilen, 2024-2030 Avrupa konseyi eğitim stratejisi ve uygulama planı, Avrupa Eğitim Alanı ve boyutu oluşturma çalışmaları, 2021-2027 AB dijital eylem planı, Avrupa Beceriler Gündemi çalışmaları, kriz anında eğitim odaklı çalışarak eşitsizlikleri ortadan kaldırmaya hizmet eden, Avrupa Dayanışma Planı ve Avrupa Toparlanma Planı çalışmaları AB'nin güncel eğitim politikaları çalışmalarındandır. Bu çalışmalar AB eğitim programına katılım sağlayan tüm ülkelerin ortak sorunlarını çözmeye yönelik biçimde geliştirilmiştir.

AB aday ülkelerden beklenen reformlara uyum düzeyini arttırmak ve belli koşulluluk beklentilerinin ülkelere yerine getirilebilmesini kolaylaştırmak için, çeşitli AB programlarına üye ve aday ülkelerin katılmalarını sağlamaktadır. Erasmus+ ve Avrupa Dayanışma programları, AB'nin eğitim strateji ve reformlarını, Avrupa değerleri aracılığıyla kültürel

benzerlik oluşturmak ve eğitim kalitesinde belli standartlara ulaşılabilmeyi kolaylaştırmak için hazırladığı programlardır. Bu eğitim programları birey ya da kurumların aktif katılımını gerektiren, çok yönlü faaliyet ve uygulama alanına yayılan bir içeriğe sahiptir. Bu bağlamda Erasmus+ programlarına Kahramanmaraş'ta bulunan kurumların katılımlarının kabul edildiği program projelerine yönelik olarak, belirlenen problem durumu çerçevesinde ortaya çıkan araştırma sorularına cevap olarak çalışmanın 5. bölümünde değerlendirmeler yapılarak, aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

Türkiye'nin AB'ye uyum yönünde sergilediği uzaklaşma eylemi, eğitim politikalarının birliğe uyumu yönünde de gerçekleşirken, Kahramanmaraş'ta gerçekleştirilen AB eğitim programı projelerinde 2014-2020 program dönemine göre, 2021-2027 program döneminde sayısal bir azalış gözlemlenmiştir. Kahramanmaraş'ta bulunan kurumlar, 2014-2020 program döneminde 77 proje ile programlara katılım sağlarken, 2021-2027 program döneminde bu sayı 25 proje olarak gerçekleşmiştir. Dönemsel proje dağılımdaki bu azalış, araştırma örneklemini oluşturan Kahramanmaraş özelinde devam ederken, son üç yıldır her yıl 3'er adet hareketlilik projesi gerçekleştirilmiştir. Bu durumun tespit edilebilen nedenleri arasında, bu dönemin tüm dünyayı etkisi altına alan COVID-19 salgın hastalığının olumsuz yansımalarıyla başlaması, döneme ait katılım anlaşmasının dönem başladıktan birkaç ay sonra imzalanabilmesi ve Kahramanmaraş merkezinde gerçekleşen 2 büyük deprem felaketinin olumsuz izlerinin devam ediyor olması yer almaktadır. Bu dönem yaşanan, afet ve krizler odaklı azalış karşısında AB, dönemin eğitim eşitsizliklerine çare bulabilmek için, çevrimiçi proje faaliyetleri yapılabilmesi yönünde programa yönelik yeni bir uygulama başlatmıştır. Kahramanmaraş'ta bu dönemde yaşanan azalışın, bu şekilde sürüp sürmeyeceği program döneminin devam ediyor olması nedeniyle araştırma sonuçları açısından belirlenememiştir.

Projeler kapsamında hak kazanılan hibelerden yararlanmanın devam edebilmesi için, Ulusal Ajans adına projeleri denetleyen, proje denetmenleri, uygunluk kriterlerinin her yönden devam edip etmediğini süreç sırasında kontrol etmektedir. Proje tasarımına uymayan projelere hibe desteklerinin iptali gerçekleştirilmektedir. Bu anlamda projeler süre faaliyet aralığı bakımından tipik Erasmus+ proje dönem sürelerinin karakteristiğini ve program süre kurallarına uygunluk kriterlerini taşımaktadır. Uygulama süresi kullanımından doğan hatalar

dolayısıyla hibe desteği iptal edilen proje olmaması süre uygunluk kriterinin sağlandığını da göstermektedir.

11 ilçeye sahip olan Kahramanmaraş'ta, Onikişubat ve Dulkadiroğlu ilçeleri Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesine bağlı en yüksek nüfus oranına sahip iki ilçedir. Projelerin ilçelere göre dağılımları incelendiğinde Çağlayancerit ve Nurhak ilçelerinde 2014-2020 Erasmus+ proje döneminde kabul edilen bir proje olmadığı tespit edilmiştir. Proje sayısında her iki program döneminde de Kahramanmaraş'ın en büyük ilçesi ve en gelişmiş 2 merkez ilçesi ilk üç sırada yer almıştır. Bu iki merkez ilçenin sıralamada ilk üç sırada yer alması, Kahramanmaraş'ta gerçekleştirilen Erasmus+ program projelerinin merkeze bağlı coğrafi konuma sahip olma ve ilçe düzeyinde sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralamaları gibi durumlardan etkilendiği sonucuna varılabilir. 2021-2027 Erasmus+ program döneminde Kahramanmaraş'ın Afşin, Pazarcık, Türkoğlu, Nurhak, Andırın, Çağlayancerit ilçelerinde kabul edilmiş proje bulunmadığı tespit edilmiştir. Program döneminin devam ettiği düşünüldüğünde, bu bölgelerdeki kurumların proje gerçekleştirme olasılıkları devam ettiğinden, bu duruma neden olan faktörler başka bir araştırmaya konu olacak niteliktedir. Her iki uygulama döneminde de ilçe bazında projelere katılım oranının düşük olduğu gözlemlenmiştir. Bu durum ileriye yönelik olarak Erasmus+ kapsayıcılık ve çeşitlilik ilkesine uyum sağlayabilmek adına çözüm bulunması gereken bir durumdur.

2014-2020 program dönemi projelerinde, mesleki eğitim ve okul eğitimi alanlarına yoğunlaştığı tespit edilmiştir. Bu durum AB'nin mesleki eğitimi geliştirme stratejileriyle uyumluluk oluştururken, ilçelerdeki projelerde mesleki eğitim alanına dair projeler, bölge ekonomisinde baskın olarak yer alan tekstil, moda, yeme-içme, termik santral tesisi, elektrik-elektronik iş kolları yoğunluklu olarak gerçekleştirildiği tespit edilmiştir. Bu dönemde yetişkin eğitimi ve gençlik alanlarına yeterince yoğunlaşılmamıştır. 2021-2027 program dönemindeyse mesleki eğitime, yetişkin eğitime ve gençlik alanı projelerine yeterince ağırlık verilmezken, dönem projelerinde yükseköğretim ve okul eğitimi alanlarına yoğunlaştığı tespit edilmiştir. Dönemin dikkat çeken detayı Avrupa Dayanışma Programı çalışmalarına Kahramanmaraş'tan sadece Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi'nin katılım sağlamış olmasıdır. Program 2018'de başlamasına rağmen diğer dönemde katılım

gerçekleşmemiştir. Avrupa Dayanışma Programı alanında İstiklal Üniversitesinin de proje üretebilmesi adına bir paydaş bilgi paylaşımı ve ortak uygulama gerçekleştirilmesi proje kapasitelerinin Kahramanmaraş'ta bulunan üniversitelerde geliştirilmesi için yararlı olabilecek bir işbirliği olabilecektir.

2014-2020 projelerinde kurumsal çeşitlilik adına katılım düşük oranda gerçekleşmiştir. Erasmus+ projelerinde kapsayıcılık, içerme ve çeşitliliği geniş bir etki alanına yaymak projelerin başarı ve etki alanı açısından önemlidir. 2021-2027 Erasmus+ proje uygulama döneminde bir önceki döneme göre kapsayıcılık ve çeşitlilik daha da düşük düzeyde gerçekleşirken, bu dönem yaşanan afet ve kriz odaklı olumsuzluklar bu duruma etki eden tespit edilebilen etkenlerdendir.

2014-2020 Erasmus+ program döneminde Kahramanmaraş'ta program bütçesinden en yüksek payı mesleki eğitimin aldığı tespit edilirken, programdan en az bütçe payını gençlik programları almıştır. 2021-2027 Erasmus+ program döneminde Kahramanmaraş'ta program bütçesinden en yüksek payı okul eğitimi program türünün aldığı tespit edilirken, programdan en az bütçe payını yetişkin eğitimi program türü almıştır. Erasmus+ programına ayrılan bütçenin 2021-2027 program dönemi itibarıyla arttırılması ve AB'nin tüm dünyadaki artan kriz durumlarına müdahale edebilmek amacıyla Avrupa Dayanışma Programını yeni bir bütçe kalemi olarak eklemesi gibi nedenlerle Kahramanmaraş'ta bu dönemde daha az proje gerçekleştirilmesine rağmen, 2,580,528,00 €'luk bütçeyle önceki dönem bütçesine ulaşılmak üzeredir. Bu durum programa AB ve Türkiye düzeyinde verilen önemin belirtisidir.

2014-2020 program döneminde Kahramanmaraş'ın katılımının kabul edildiği kurumların 54 koordinatörlük üstlenme sayısına ulaşmaları girişimcilik ve yeni proje yapma becerilerinin gelişmesi bakımından olumlu bir durumdur. Koordinatörlük sayılarındaki bu yüksek oran şehrin proje üretme kapasitesine de işaret etmektedir. Bu anlamda projelerde, daha evvel koordinatörlük üstlenen kurumların, yeni proje geliştirici adaylarıyla bir araya gelmesi sağlanarak, yeni projeler için girişimcilik ve inisiyatif alma becerileri geliştirilebilir. İlgili dönemde en fazla koordinatörlük işbirliği 12 proje ile Doğu Avrupa ülkeleri ile gerçekleştirilirken, bu işbirliğini 6 proje ile Güney Avrupa ülkeleri, 4 proje ile Kuzey Avrupa

lkeleri ve 1 proje ile Batı Avrupa lkeleri takip etmiştir. Proje ağırılarna göre koordinatör seçimini katılımcı kuruluşların seçtiği düşünüldüğünde coğrafi yakınlık ve kültürel benzerlikle, hayat pahalılığı daha düşük düzeyde olan ülkelerle işbirliği seçimi döneme ait projelerde Doğu Avrupa yoğunluklu olarak gerçekleşmiştir.

2021-2027 program döneminde de, 25 projeden, Kahramanmaraş 21 adet projede koordinatörlük görevini üstlenmiştir. İlgili dönemde çok az proje gerçekleştirilmiş diğer dönemdeki gibi en fazla koordinatörlük işbirliği 3 proje ile Doğu Avrupa lkeleri ile gerçekleştirilirken, bu işbirliğini 1 proje ile Güney Avrupa takip etmiştir. Bu şekliyle projeler önceki proje dönemi ile aynı coğrafi yönü belirten bir sıralamaya işaret etmektedir.

2014-2020 Erasmus+ program döneminde kurulan ortaklıkların coğrafi yönü, 1. sırada 76 .işbirliğiyle Doğu Avrupa ülkelerini gösterirken, sıralamada 2. sırada 75 işbirliğiyle Güney Avrupa lkeleri, 3. sırada 19 işbirliğiyle Kuzey Avrupa lkeleri yer alırken son sırada Batı Avrupa lkeleri 14 proje ortaklık işbirliğiyle yer almaktadır. Bu durumda koordinatörlük işbirliklerinde de 1. sırada Doğu Avrupa lkeleri, 2. sırada Güney Avrupa lkeleri yer aldığı düşünüldüğünde Kahramanmaraş'ta yapılan Erasmus+ programı işbirliklerinin coğrafi yönünün bu mekansal sahaya doğru olduğu söylenebilir. Buna bağlı olarak projelerde kurulan ortaklıklarda kültürel ve coğrafi yakınlıkla, yaşam maliyetlerinin daha düşük olduğu ülkelerin tercih nedeni olduğu katılımcı ülkelere anlaşılmaktadır.

2021-2027 Erasmus+ program döneminde kurulan ortaklıkların coğrfi yönü, birinci sırada 8 işbirliğiyle Doğu Avrupa ülkelerini gösterirken, sıralamada 2. sırada 7 işbirliğiyle Güney Avrupa lkeleri, 3. sırada 6 işbirliğiyle Batı Avrupa lkeleri yer alırken ilgili dönemde Kuzey Avrupa lkeleriyle proje ortaklık işbirliği gerçekleştirilmemiştir. 2021-2027 proje dönemlerinde koordinatör ülke ve ortaklık işbirliklerinde coğrafi yn ilk sırada Doğu Avrupa ülkelerini, 2. sırada ise Güney Avrupa ülkelerini göstermektedir. Bu durum projelerin belli bir coğrafi yöne doğru gerçekleştirildiğini doğrulamıştır. Proje işbirliklerinin, Doğu Avrupa ülkelerini öncelikli olarak kapsaması, Avrupa Birliği'nin beşinci genişleme dalgası kapsamında yeni katılım sağlayan ülkelerin eğitim altyapılarını destekleyip, geliştirerek, kültürel benzerliğin güçlendirilmesini sağlamak istemesiyle de bağlantılıdır.

2014-2020 program döneminde, Avrupa Birliği'nin 2020 hedeflerinin 2009'da belirlendiği düşünüldüğünde, proje uygulama yöntem ve tekniklerinde burada belirlenen hedeflerde yer verilen, yenilikçi, teknoloji odaklı, aktif katılımı destekleyen, meslek edinimine fayda sağlayabilecek öğrenmelere dair içerikle uyumluluk gösterdiği tespit edilmiştir. 2021-2027 program dönemindeyse, bazı projelerde uygulama yöntem ve tekniklerine dair detaylara yer verilmemiştir. Dönem itibariyle projelerin taşınması gereken çeşitlilik düzeyinde önceki döneme oranla düşüş gözlemlenirken, proje çıktıları paylaşımı yönünden de eksiklikler göze çarpmaktadır. Bu program döneminde mevcut projelerde AB'nin küresel pandemi ve krizlere yönelik olarak geliştirdiği Dijital Eylem Planına yönelik dijital ve çevrimiçi öğrenme yöntem ve tekniklerinin kullanıldığı belirlenmiştir.

2014-2020 Erasmus+ program döneminde, Kahramanmaraş'ta kabul edilen projelerde kullanılan yaygınlaştırma araçları, Erasmus+ proje sonucu platformunda kısa bilgilendirme kurumsal internet sitesinde kısa bilgilendirme, medya ve sosyal medya paylaşımları, paydaş toplantıları, görsel ve işitsel yayınlar hazırlanması şeklinde gerçekleşmiştir. 2021-2027 uygulama döneminde, dönemin içerdiği bazı olumsuzlukların da etkisiyle projelerde daha az yaygınlaştırma aracı kullanıldığı belirlenmiştir. 2021-2027 program döneminde en fazla Erasmus+ proje sonucu platformunda kısa bilgilendirme şeklinde yaygınlaştırmaya dair çıktılar üretilirken, bu faaliyeti kurumsal internet sitesi kurulması aracılığıyla kısa bilgilendirme şeklinde yaygınlaştırma çıktısı üretilmesi takip etmiştir. Bu dönemde bazı dijital yaygınlaştırma araçlarının, diğer dönemden farklı olarak kullanılmaya başlandığı gözlemlenmiştir.

2014-2020 Erasmus+ uygulama döneminde proje temalarının, dönemin öncelik ve hedeflerine uygun olarak hazırlandığı gözlemlenmiştir. Bu dönemde Avrupa Dayanışma Programı ve Jean Monnet Burs Programına katılma hakkı kazanmış proje gerçekleşmemiştir. 2014-2020 program döneminde 77 projeden 2 tanesinin İyi Uygulama Etiketini aldığı tespit edilirken, dönemde Avrupa Yenilikçi Öğretim Ödülü alan proje olmamıştır. 2021-2027 Erasmus+ programı proje döneminde Kahramanmaraş'ta bulunan kurumların kabul edildiği 25 proje içerisinden 22 proje Erasmus+ program öncelikleri ve AB güncel eğitim stratejisi çalışmalarında seçilen tema ve faaliyet konuları bakımından uygunluk göstermektedir. Kalan

üç projeyse diğer Erasmus+ program amaç ve hedefleriyle uyumludur. 2021-2027 program döneminde, Kahramanmaraş'ta Avrupa Yenilikçi Öğretim Ödülü ve Erasmus+ İyi Uygulama Örneği Etiketli Alan Proje olmamıştır. Bu dönemde, 2014-2020 program döneminde olduğu gibi, Jean Monnet Burs programına da katılım hakkı elde eden proje olmamıştır.

Kahramanmaraş il Milli Eğitim Müdürlüğü, dünya ve ülke çapında Avrupa Yenilikçi Öğretim Ödülü ve Erasmus+ İyi Uygulama Örneği Etiketli Alan Projelerin yer aldığı bir proje uygulama kitapçığını potansiyel hareketlilik ihtimali olan birimlere dağıtarak bu konuda bilgi birikimi ve tecrübe paylaşımını arttırabilir. Bu durum yeni ve yaratıcı projelerin il genelinde hazırlanarak, hayata geçirilmesine olanak sağlayacaktır.

2014-2020 ve 2021-2027 program dönemlerinde Kahramanmaraş'ta gerçekleştirilen AB eğitim programları projeleri, taşıdıkları genel özellikler bakımından uygulama dönemlerinde ulaşılması gereken standartlara genel olarak ulaşmışlardır. Bazı projelerdeyse genel standartlar açısından eksiklikler tespit edilmiştir. Bundan sonraki projelerde, bazı program türleri, kurum türleri, ilçelerin katılım düzeyleri, projelerin coğrafi yönü açılarından da çeşitliğin artması, proje temalarında daha fazla kapsayıcılık ve çeşitlilik sağlamaya yönelik çalışmaların yapılması, projelerden Kahramanmaraş'ın daha etkin yararlanarak eğitimde dezavantajlı bazı durumlarını AB hibeleriyle avantajlı duruma çevirebilmesine katkı sağlayacaktır.

Başarılı örneklik içeren Erasmus+ projeleriyle alakalı basın-yayın organlarında öğrencileri bilgilendirerek, örnek teşkil edecek programlar hazırlanması suretiyle yeni projeler için rol modeller ön plana çıkarılabilir. Bu sayede öğrenciler, Avrupa bütünleşmesi fikri etrafında birleşerek, dil becerilerini geliştirmeleri için teşvik edilebilir. Burada kurumlar arası bir işbirliği Ulusal Ajans'ın destek ve koordinatörlüğünde sağlanırsa daha etkili sonuçlara ulaşılabilir. Ulusal Ajans aracılığıyla çeşitli kurumlarda, AB proje danışma birimlerinin kurulması da daha fazla kurum türünde, eğitim programları hibelerinden etkin biçimde yararlanılmasını olanaklı kılacaktır.

Sığınmacı ve göçmen nüfusunun oldukça fazla olduğu Kahramanmaraşta, projelerde, Avrupa Birliği'nin bu gruplara belirli bir norm inşasıyla, toplulukla uyumlarının sağlanması konusundaki uyarıları dikkate alınarak, bu bireyleri topluma katarak, entegrasyonlarını sağlayacak projeler sayıca arttırılabilir.

AB eğitim programlarına katılım projeleri hazırlanırken, Türk Milli Eğitim Sisteminde yaşanan, Kahramanmaraş'ta da görülen ortak aksaklıkların Avrupa Birliği'nin geliştirilmesini istediği öncelik alanları arasında bir uzlaşma teması belirlenerek proje süreçlerinden en etkin şekilde yararlanılması sağlanabilir. Yine proje faaliyetleri planlanırken AB'nin güncel eğitim politikaları çalışmalarının içerikleriyle, AB'nin Türkiye'nin eğitim ülke raporunda belirttiği ilerleme kaydedilmesi beklenen alanlar göz önünde bulundurularak yeni program projeleri gerçekleştirilebilir. 2021-2027 program döneminde Kahramanmaraş'ın öncelik temalarından, AB tarafından coğrafi engeller kategorisinde afetten zarar görme bakımından desteklenme önceliği özelliğini içermesi, yeni projelerde il genelinde değerlendirilmesi gereken bir olanaktır. Bu hususlar dikkate alınarak hazırlanan projelerde kullanılan hibelerin, Kahramanmaraş'ın eğitim sorunlarının çözümüne olumlu katkıları olacaktır.

7. ÖNERİLER

AB'ye üyelik sürecinde, AB'nin eğitim politikalarının yansıma aracı olarak, Erasmus+ ve Avrupa Dayanışma eğitim programlarını, çeşitli açılardan Kahramanmaraş örneği üzerinden değerlendiren bu çalışmada ortaya konulan problem ve araştırma soruları çerçevesinde, araştırmacılara, belirlenen belirli istatistiki yöntemlerin daha fazla uygulandığı nicel araştırma türünde, yeni çalışmaların yapılması yönünde muhtemel araştırma önerileri sunulabilir. Yine deprem ve krizlerin merkezinde olan Kahramanmaraş'ın bu sorunlarla baş etmede kullanabileceği, AB eğitim hibe kaynaklarının daha etkin kullanımı üzerine araştırmalar yapılması alana ve şehrin eğitimle ilgili eksikliklerinin giderilmesine katkı sağlayacaktır.

Çeşitli afet ve kriz durumları karşısında, veri kayıplarının önlenmesi için çeşitli destek mekanizmaları geliştirebilen birimlerin oluşturularak, birbirleriyle koordineli biçimde veri saklama, depolama ve paylaşma çalışmalarını gerçekleştirebilecek kapasiteye ulaşmaları sağlanabilir. Bu sayede ilgili verilerin kalıcılığı ve etkinliği artacaktır. Kahramanmaraş'tan AB'nin eğitim programlarına katılım sağlayan katılımcılardan seçilen bir grup üzerinde, katılım öncesi ve sonrası programın kazanımlarına yönelik araştırmalar yapılabilir. Kahramanmaraş özelinde AB eğitim programlarına katılım sağlayan proje yürütücülerin, paydaşlarla daha etkili işbirliği yapmalarının yöntemlerine ve proje çıktılarının daha büyük etki alanını kapsamasına yönelik yapılacak araştırmalar da bu alana önemli katkılar sağlayabilecek diğer araştırma konularındandır.

KAYNAKÇA

Algan, F. M. (2011). AB eğitim politikalarını kim yönetiyor? Eğitim Bilim Toplum, 9(33), 41–59. Erişim adresi:

<https://pdf.trdizin.gov.tr/pdf/TjVGU0t3K1JIVklyZHF2MU9pSGR3bmNrRU93Y3E0UEZqM DR5SnJVOTYWE9YemhDQXIYaDVGNmRLRFdDOVhvUHJUSUxTZEIMTDVSQUIGZ 2FOMWR3L1M5eEJRa24wRzh5UUZSZ3hjV3YzNFdenBVZTJHYzhLaExBYjFIMVdVclF aLzhxbW9LZ1hVNG9XM0p0OWN3TmRMWW9CVVVCSDJTM2lqQ2IUd2xpa25jTzJLb2 1tdzNtUEx1N0cvRktGNXZybmdEaTFGejFWWStWRWtJZXRSlkldmtmRGFvYXc4Vm NDQWRZQ29heVZBZXlGMGJXclZHaGVwNVREMmY2aGJINXErelNpNnJlQmdIcmJ3P T0>

Asri, S. (2015). Türkiye’de Eğitim Politikalarının Aktörleri. Gümüş, A. (Editör). Türkiye’de Eğitim Politikaları kitabı içinde (s.77-108). (1. Baskı). Ankara: Nobel Yayınları, İlem Kitaplığı.

Avrupa Birliği Antlaşması ve Avrupa Birliği’nin İşleyişi Hakkında Antlaşma Türkçe Çevirisi, (2011). Avrupa Birliği Genel Sekreterliği. Ankara: Ofset Fotomat. Erişim adresi: <https://www.ab.gov.tr/files/pub/antlasmalar.pdf>

Avrupa Birliği Başkanlığı. (2005). Türkiye İçin Müzakere Çerçeve Belgesi ve İlgili Diğer Belgeler. Ankara. Erişim adresi: https://www.ab.gov.tr/files/AB_Iliskileri/AdaylikSureci/MuzakereCercevesi/Muzakere_Cercevesi_2005.pdf

Avrupa Birliği Başkanlığı. (2007). AB programları (Belge No. 09). Ankara. Erişim adresi: https://www.ab.gov.tr/files/rehber/09_rehber.pdf

Avrupa Birliği Başkanlığı. (2011). Avrupa Birliği Antlaşması ve Avrupa Birliği’nin İşleyişi Hakkında Antlaşma. “Madde 6”. (ISBN 978-975-19-5028-4). Ankara. Erişim adresi: <https://www.ab.gov.tr/files/pub/antlasmalar.pdf>

Avrupa Birliği Başkanlığı. (2022). Erasmus+ Programı’nın 2021-2027 Dönemi Yapısı. Ankara. Erişim adresi: https://www.ab.gov.tr/muzakere-cerceve-belgesi_46229.html

Avrupa Birliği Başkanlığı. (2023a). Erasmus+ Programı’nın 2021-2027 Dönemi Yapısı. Ankara. Erişim adresi: https://www.ab.gov.tr/erasmus-programi_53081.html

Avrupa Birliği Başkanlığı. (2023b). Fasil 26- Eğitim ve Kültür. Erişim adresi: https://www.ab.gov.tr/fasil-26-egitim-ve-kultur_91.html

Avrupa Birliği Başkanlığı. (2024a). Avrupa Birliği'nin Genişlemesi. Ankara. Erişim adresi: <https://www.ab.gov.tr/p.php?e=109>

Avrupa Birliği Başkanlığı. (2024b). Katılım Müzakerelerinde Mevcut Durum. Ankara. Erişim adresi: https://www.ab.gov.tr/katilim-muzakerelerinde-mevcut-durum_65.html

Avrupa Birliği Bilim Merkezi. (2024). DigCompEdu framework. Erişim adresi: https://joint-research-centre.ec.europa.eu/digcompedu/digcompedu-framework_en

Avrupa Birliği Türkiye lke Raporu (2023). Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne katılım sürecine ilişkin 2023 ülke raporu, Erişim adresi: <https://www.ab.gov.tr/siteimages/resimler/2023%20T%C3%BCrkiye%20Raporu.pdf>

Avrupa Birliği Komisyonu. (2023). AB genişleme politikasına ilişkin 2023 bilgilendirmesi, Komisyon i çalışma dokümanı, 2023 Türkiye raporu, Gayri resmi Tercümesi (Rapor No. SWD(2023) 696 nihai) Belçika/Brüksel. Erişim adresi: <https://www.ab.gov.tr/siteimages/resimler/2023%20T%C3%BCrkiye%20Raporu.pdf>

Avrupa Birliği Yayınlar Ofisi. (2021). Avrupa Eğitim Alanı. Erişim adresi: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=LEGISSUM:european_education_area

Avrupa Gençlik Portalı. (2024). European Solidarity Corps. Erişim adresi: https://youth.europa.eu/home_en

Avrupa Komisyonu (1994). Avrupa Komisyonu, Teknoloji Eğitimi ve ğretimi için Topluluk eylem programının (COMETT) 1994 faaliyetlerine ilişkin bir Rapor (Belge No. COM(95) 409). Erişim adresi: <https://cordis.europa.eu/article/id/5078-comett-programme-report-on-1994-activities>

Avrupa Komisyonu (2001). Eu Lizbon European Council, COM(2001) 59, 31 Ocak 2001. Erişim adresi: <https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/summary/concrete-future-objectives-of-education-systems.html>

Avrupa Komisyonu (2009). European Cooperation in Education and Training (ET 2020). (Belge no: 2009/C 119/02- Document 52009XG0528(01)). Erişim adresi: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52009XG0528%2801%29&qid=1720987494660>

Avrupa Komisyonu (2012, Ocak). Erasmus Programının 25. Yıldönümü Açılış Konferansı Kitapçığı, Avrupa Birliği, Brüksel, Belçika. Erişim adresi: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/MEMO_12_54

Avrupa Komisyonu. (2013). 2013/112/AB: 20 şubat 2013 tarihli komisyon tavsiyesi çocuklara yatırım: dezavantaj döngüsünü kırmak hakkında tavsiye kararı (Belge no: 32013H0112- L 59/5). Belçika/Brüksel. Erişim adresi: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32013H0112&qid=1717131137319>

Avrupa Komisyonu. (2016). Avrupa Parlamentosu, Konseyi, Avrupa Ekonomik ve Sosyal Komitesi ve Bölgeler Komitesine Birlikte çalışmak için ağrı, Avrupa için Yeni Beceriler Gündemi (Belge no: 52016DC0381-COM(2016) 381 finali). Belçika/Brüksel. Erişim adresi: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52016DC0381>

Avrupa Komisyonu. (2020a). Avrupa Parlamentosu Komisyonundan, Avrupa Ekonomik ve Sosyal Komitesi ile Bölgeler Komitesi'ne 2025 Yılına Kadar Avrupa Eğitim Alanı'na Ulaşılması Hakkındaki Tebliğ (Belge No. 52020DC0625-COM/2020/625). Belçika/Brüksel. Erişim adresi: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0625>

Avrupa Komisyonu. (2020b). Avrupa Beceriler Gündemi- Mesleki Beceriler- Temmuz 2020, #EUSkillsAgenda. Erişim adresi: <https://www.abbilgi.eu/sites/default/files/publications/factsheet-avrupa-beceriler-gundemi.pdf>

Avrupa Komisyonu. (2023). Avrupa Beceriler Gündemi Bütçesinden Pay Alacak Programlar. Erişim adresi: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1223>

Avrupa Komisyonu Eğitim, Gençlik, Spor ve Kültür Genel Müdürlüğü. (2021). Dijital Eğitim Eylem Planı (2021-2027). Erişim adresi: <https://education.ec.europa.eu/focus-topics/digital-education/action-plan>

Avrupa Komisyonu Eğitim, Gençlik, Spor ve Kültür Genel Müdürlüğü. (2024). Avrupa Eğitim Alanı Stratejik Yapısı. Erişim adresi: <https://education.ec.europa.eu/about-eea/strategic-framework>

Avrupa Konseyi (1993). European Council Copenhagen. SN 180/3 P 9 1/S-93. Erişim adresi: https://www.europarl.europa.eu/summits/copenhagen/co_en.pdf

Avrupa Konseyi (2004). Delegations will find attached the Presidency Conclusions of the Brussels European Council. CNSL 4. 16238/04. Erişim adresi: https://www.ab.gov.tr/files/_files/Zirve_Bildirileri/PresConc_17122004.pdf

Avrupa Konseyi (2018). Avrupa Konseyi 2019-2027 Gençlik Stratejisi Çerçevesi (61. Cilt). 2018/ C 456. Erişim adresi: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:C:2018:456:FULL>

Avrupa Konseyi (2019). Council, Consolidated Treaties, Charter of Fundamental Rights 2019. 1 Aralık 2019. Strazburg. Erişim adresi: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/3f3af39e-e8ea-11e9-9c4e-01aa75ed71a1>

Avrupa Konseyi (2020). Avrupa Konseyi Özel Toplantısı 17-21 Temmuz 2020. EUCO 10/20 CO EUR 8,CONCL 4. Brüksel. Erişim adresi: <https://www.consilium.europa.eu/media/45109/210720-euco-final-conclusions-en.pdf>

Avrupa Konseyi (2021). Erasmus+, Eğitim ve Öğretim, Gençlik ve Spor için Birlik Programının kurulması ve (AB) 1288/2013 Sayılı Yönetmeliğin yürürlükten kaldırılması. (20 Mayıs 2021). 28 Mayıs 2021, Avrupa Birliği Resmi Gazetesi (L 189/1).

Avrupa Konseyi (2023a). Avrupa Dayanışma Birliği Teklif Çağrısı 2023. 29 Kasım 2023, Avrupa Birliği Resmi Gazetesi (C/2023/1263). Erişim adresi: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:C_202301263#ntr2-C_202301263EN.000101-E0002

Avrupa Konseyi (2023b). Avrupa Konseyi Eğitim Bakanları Daimî Konferansı, Eğitimin Dönüştürücü Gücü: Evrensel Değerler ve Toplumsal Yenilenme (26. Oturum). MED-26(2023). Strazburg, Fransa. Erişim adresi: https://abdigm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2023_11/01164106_Avrupa_Konseyi_2024-2030_EYitim_Stratejisi.pdf

Avrupa Konseyi (2024). Yükseköğretimde Avrupa Kalite Güvencesi ve Tanınma Sistemi Hakkındaki Konsey Tavsiyesi Teklifi 2024. (Belge no. 52024DC0147- COM/2024/147 final). Belçika/Brüksel. Erişim adresi: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX:52024DC0147>

Avrupa Parlamentosu (1995). Madrid European Council 15 and 16 DECEMBER 1995. Erişim adresi: https://www.europarl.europa.eu/summits/mad1_en.htm#top

Avrupa Parlamentosu ve Konseyi (2021). Kurtarma ve Dirençlilik Mekanizmasının Kurulması Yönetmeliği 2021/241. 18 Şubat 2021, Avrupa Birliği Resmi Gazetesi (Belge no. 32021R0241- L 57/ 17). Erişim adresi: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>

Avrupa Parlamentosu ve Konseyi (2023). Avrupa Beceri Yılı'nda (AEA ile ilgili metin) 2023/936 sayılı Konsey Kararı. 11 Mayıs 2023, Avrupa Birliği Resmi Gazetesi (Belge no. Belge 32023D0936 – L 125/1). Erişim adresi: <http://data.europa.eu/eli/dec/2023/936/oj>

Bakioğlu, A., & Korumaz, M., (2019). Eğitim Politikaları (2.Baskı). Ankara: Nobel Akademi Kitabevi Yayınları.

Balkır, C. ve Soyaltın, D. (2018). Avrupalılaşma: Tarih, kavram, kuram ve Türkiye uygulaması. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Bursalıoğlu, Z. (1987). Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.

Börzel and Risse, (2003). Conceptualizing the Domestic Impact of Europe”.Kevin Featherstone and Claduo M. Radaelli (eds.) The Politics of Europeanisation, Oxford University Press, 2003, s.60). Erişim adresi: <https://www.taylorfrancis.com/chapters/oa-edit/10.4324/9781315623665-8/conceptualizing-domestic-impact-europe-2003-tanja-b%C3%B6rzel-thomas-risse>

Börzel, T. A. (1999). “Towards Convergence in Europe? Institutional Adaptation to Europeanisation in Germany and Spain,” Journal of Common Market Studies, 1999, C.37, s. 4, s.573-596.

Börzel, T. A. (2003). How the European Union Interacts with its Member States. , Wien Institute for Advanced Studies. Vienna.

Börzel, T. A. & Soyaltın, D. (2012). Europeanization in Turkey. Stretching a Concept to its Limits. KFG Working Paper Series, 36, Freie Universität Berlin.

Cemaloğlu, N. , Çoban, Ö. , Özdemir, N. , & Bozkurt, S. (Editörler). (2019). Eğitimde Politika Analizi (2. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Çelenk, A. A. (2008). Europeanization and devolution: Centre-local relations in Turkey (Doktora Tezi). İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Eğitim ve Öğretim 2020 Bilgi Notu, (2014, Şubat). Erişim adresi: https://www.ab.gov.tr/files/SBYPB/Egitim%20ve%20Kultur/web_egitim_ve_ogretim_2020_3.pdf

Europass. (2024). Erişim adresi: <https://europass.europa.eu/tr/about-europass>

Erasmus Learning Academy, Yeni Erasmus Plus Programı. Erişim adresi: <https://www.erasmustrainingcourses.com/home.html>

Erdoğan, A. vd. (2022). 20. Yılında Bologna Süreci, Avrupa Yükseköğretim Alanı ve Türkiye. Erişim adresi: https://www.beykoz.edu.tr/content/editor/650972686aff8_20yilindabolognasureciavrupayukskogretimalaniveturkiyekitapekitap.pdf

Ertürk, S. (1988). Türkiye’de Eğitim Felsefesi Sorunu. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 3(3), 11-16.

Eşme, İ. (2002). Avrupa Birliği Bağlamında Eğitimde Yeni Yönelimler ve Özel Okullar. Özel Okullar ve Eğitimde Kalite Sempozyumu Bildiriler Kitabı (s. 79-84) İçinde. Özel Okullar Derneği, 14-16 Şubat 2002, Antalya.

ETF. (2023). ETF Politika Brifingi, İnsan Merkezli ve Geleceğe Dönük Dijital Eğitim Politikalarının Teşvik Edilmesi-ETF Dijital Eğitim Reformunun Tanıtımı Çerçevesi. Erişim adresi: <https://www.etf.europa.eu/sites/default/files/2024-01/DERF%20policy%20brief%202023.pdf>

Ertugal, E. (2021). Hidden phases of de-Europeanization: insights from historical institutionalism. Journal of European Integration, (Volume 43), s. 841-857, Doi no: <https://doi.org/10.1080/07036337.2020.1869955>

Fandaj, E. Ç. (2017).Türkiye-Avrupa Birliği İlişkileri Çerçevesinde Türkiye Ulusal Ajansı’nın Avrupa Birliği İle Entegrasyon Sürecine Olan Etkilerinin Değerlendirilmesi (Uzmanlık Tezi). Avrupa Birliği Bakanlığı Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı, Ankara.

Gawrich, Andrea, Inna Melnykovska ve Rainer Schweichert. “Neighbourhood Europeanization through ENP: The Case of Ukraine.” KFG The Transformative Power of Europe Working Paper no 3, Ağustos 2009, Erişim Tarihi: 16 Ağustos, 2024. https://www.polsoz.fu-berlin.de/en/v/transforeurope/publications/working_paper/wp/wp3/WP_03_August_Melnykovska_Gawrich_Schweickert.pdf

Genç, S. Z. (2010). AVRUPA BİRLİĞİ EĞİTİM PROGRAMLARI VE TÜRKİYE . Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi , 0 (11) , 316-330 . Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ataunikkefd/issue/2772/37109>

Göçmen İşçi Çocuklarının Eğitimine İlişkin Yönetmelik (2002, 14 Kasım). Resmi Gazete (Sayı: 24936). Erişim adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2002/11/20021114.htm#9>

Hamarat, E. (2019). 21. Yüzyıl Becerileri Odağında Türkiye'nin Eğitim Politikaları. SETA. Ankara. Pp.28. Erişim adresi: <https://setav.org/assets/uploads/2019/04/272A.pdf>

Haspolatlı, E. & Özkılıç, R. (2016). Avrupa Birliği Komisyonu Comenius Değerlendirme Raporları ve 2004-2006 Döneminde Türkiye'de Hazırlanan Comenius Projelerine İlişkin Bir Değerlendirme . Educational Policy Analysis And Strategic Research , 4 (1) , 36-52 . Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/epasr/issue/17479/182976>

Hesapçıoğlu, M. (2013). Avrupa Birliği Sürecinde Eğitim ve Avrupa Vatandaşlığı . Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 26 (26), 73-93. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/maruaebd/issue/382/25067>

İktisadi Kalkınma Vakfı. (2022). AB Genişleme Politikası. Erişim adresi: https://www.ikv.org.tr/icerik_print.asp?id=32

İktisadi Kalkınma Vakfı. (2024). Eğitim ve Gençlik Politikası. Erişim adresi: https://www.ikv.org.tr/ikv.asp?ust_id=31&id=229

Kısa, N. (2020). Bilimsel araştırmalarda kullanılan veri toplama araçları. Editör, Necati Cemaloğlu. (2020). Bilimsel Araştırma Teknikleri Ve Etik. Türkiye/Ankara: Pegem Yayınları.

Maastricht Treaty, 1993. Erişim adresi: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A11992M%2FTXT>

Mesleki Yeterlilik Kurumu. (2024). Genel Sorular. Erişim adresi: <https://www.myk.gov.tr/tr/page/133>

Milli Eğitim Bakanlığı. (2015). Erasmus+ Program Rehberi. Erişim adresi: https://reyhanli.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2015_11/09102956_merged.compressed.pdf

Milli Eğitim Bakanlığı. (2018). 2023 Eğitim Vizyonu. Erişim adresi: https://www.gmka.gov.tr/dokumanlar/yayinlar/2023_E%C4%9Fitim%20Vizyonu.pdf

Milli Eğitim Bakanlığı. (2024). Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli. Erişim adresi: <https://tymm.meb.gov.tr/>

Ordu İl Milli Eğitim Müdürlüğü ar-ge Birimi. (2021). Erasmus+ 2021 -2027 Yeni Dönem Program Rehberi. Erişim adresi: https://orduarage.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2021_04/06141717_ERASMUS_5_Nisan_eYitim_sunuu.pdf

Piktes Bilgi Teknolojileri Birimi. (2024). Hakkımızda. Erişim adresi: <https://piktes.gov.tr/cms/Home/Hakkimizda#>

Pridham, G., (1991) Pridham, “The international dimension of democratisation: theory, practice and inter-regional comparisons,” içinde Building Democracy? The International Dimension of Democratisation in Eastern Europe, ed. Geoffrey Pridham, Eric Herring ve George Sanford. (London & Washington: Leicester University Press, 1991).

Pridham, G., (1999). “The European Union, Democratic Conditionality and Transnational Party Linkages: the Case of Eastern Europe”. J. Grugel (ed.), 1. Edision. Democracy without Borders. London: Routledge.

Radaelli, C. M. (2000) “Whither Europeanisation? Concept Streching and Substantive Change”, Political Studies Association, Annual Conference, London, 10-13 April 2000, s.24.

Radaelli, C. M (2003). Europeanization of Public Policy, (İçinde: ed: Kevin Featherstone, Claudio M. Radaelli, The Politics Of Europeanization), Oxford University Press, Oxford, NewYork.

Sağlam, P. D. M. , Özüdoğru, O. F. & Çıray, F. (2011). Avrupa Birliği Eğitim Politikaları Ve Türk Eğitim Sistemi'ne Etkileri . Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi , 8 (1) , 87-109 . Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/yyuefd/issue/13707/165953>

Samur, Y. D. D. H. (2008). Değişen Ve Popülerleşen Bir Kavram Olarak Avrupalılaşma. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 17(2), 379-386. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/50457>

Soyaltın, D. (2006)..Avrupalılaşma ve Türkiye'nin Dönüşüm Süreci (Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Sosyal, Bölgesel ve Yenilikçi Politikalar Başkanlığı. (2014). Eğitim ve Öğretimde 2020 Stratejisi. Erişim adresi: https://www.ab.gov.tr/files/SBYPB/Egitim%20ve%20Kultur/web_egitim_ve_ogretim_2020_3_.pdf

Şahin, Ç. & Sever, R. (2010). Hayat Bilgisi Dersi Genel Amaçlarının Avrupa Birliği Eğitim Politikalarına Uyum Düzeyi. Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi,0(11), 65-85. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ataunikkefd/issue/2772/37077>

Strateji ve Bütçe Başkanlığı Teşkilatı hakkında Cumhurbaşkanlığı kararnamesi (2018, 24 Temmuz). T.C. Resmi Gazete (Sayı: 30488). Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/19.5.13.pdf>

Şişman, M. (2013). Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Tuzcu, G. (2002). "Avrupa Birliğine Geçiş Sürecinde Türk Eğitiminin Planlanması". Milli Eğitim Dergisi, Sayı 155-156. Erişim adresi: https://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/155-156/tuzcu.htm

T.C. Birlik Programları Daire Başkanlığı. (2023). Erasmus+ Programı- Programın Hedefleri Nelerdir? Erişim adresi: https://www.ab.gov.tr/erasmus-programi_53081.html

T.C.Gençlik Spor Bakanlığı. (2024). Yüzyüze gençlik eğitimleri. Erişim adresi: <https://edu.gsb.gov.tr/EgitimBasvuru/EgitimBasvuru?egitimsistemi=4&programId=10>

T.C.Dışişleri Bakanlığı, AB Başkanlığı. (2020, 22 Mayıs). Erişim adresi: https://www.ua.gov.tr/media/vlpmg0r/corona-virus_sss_22052020.pdf

T.C. Dışişleri Bakanlığı, AB Başkanlığı.(2021a). Avrupa Birliği'ne Katılım İçin Ulusal Eylem Planı. (Ocak 2021- Aralık 2023). Erişim adresi: https://www.ab.gov.tr/siteimages/birimler/kpb/uep/21_23_UEP_TR.pdf

T.C. Dışişleri Bakanlığı, AB Başkanlığı.(2021b). Erasmus+ 2021 Yılı Çağrılar. Erişim adresi: <https://www.ab.gov.tr/52495.html>

T.C.Dışişleri Bakanlığı, AB Başkanlığı. (2022, 15 Kasım). Erişim adresi: https://www.ab.gov.tr/muzakere-surecine-iliskin-sikca-sorular-sorular_44460.html

T.C.Dışişleri Bakanlığı, AB Başkanlığı.(2024). Erişim adresi: https://www.ab.gov.tr/turkiye-ab-iliskilerinin-tarihcesi_111.html

T.C.Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı. (2022). Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırmaları. Erişim adresi: <https://www.sanayi.gov.tr/merkez-birimi/b94224510b7b/sege>

Türkiye Ulusal Ajansı (2015). Uygulama rehberi. Erişim adresi: <https://www.ua.gov.tr/media/pgsoqrpq/ka2-uygulama-kitabi.pdf>

Türkiy Ulusal Ajansı (2017). Erasmus'dan Erasmus+'a 30 Yılın Hikayesi. Erişim adresi: <https://www.ua.gov.tr/media/jejdp0rl/erasmus-30-yil.pdf>

Türkiye Ulusal Ajansı (2018) Avrupa Dayanışma Programı (ESC). Erişim adresi: <https://www.ua.gov.tr/anasayfa/icerikler/esc/>

Türkiye Ulusal Ajansı (2021). Erasmus+ Yükseköğretim Programı Öğrenim Hareketlilikleri Hibe Tutarları. Erişim adresi: <https://www.ua.gov.tr/haber/erasmus-yuksekogretim-programi-ogrenim-hareketlilikleri-hibe-tutarlari/>

Türkiye Ulusal Ajansı (2022). Avrupa Gençlik Yılı. Erişim adresi: <https://www.ua.gov.tr/haberler/avrupa-genclik-yili/>

Türkiye Ulusal Ajansı (2023a). Teklif Çağrılar ve Rehberler. Erişim adresi: <https://www.ua.gov.tr/anasayfa/icerikler/teklif-cagrilari-ve-rehberler/>

Türkiye Ulusal Ajansı (2023b). Avrupa Yenilikçi Öğretim Ödülü (EITA). Erişim adresi: https://www.ua.gov.tr/haber/eita_2023/

Türkiye Ulusal Ajansı (2024). Avrupa Dayanışma Programı (ESC). Erişim adresi: <https://www.ua.gov.tr/programlar/avrupa-dayanisma-programi-esc/>

UNESCO (2013). UNESCO handbook on education policy analysis and programming, volume 1: education policy analysis Paris: UNESCO. Erişim adresi: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000221189>

Üstel, E. Leyla. (2005). Öğretmenler İçin AB Kılavuzu. Ankara: TURKAB, Milli Eğitim Bakanlığı Hizmet içi Eğitim Daire Başkanlığı Yayınları.

Vatandaş, S. (2018). “Avrupa Birliği’nin Normatif Gücü”: İnsan Hakları ve Demokrasi İdeali Bağlamında Bir Analiz. Bilge Strateji, 10(19), 149-176. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/a>

Yılmaz, İ. , Güneş, R. (2019). Türkiye’de Kamu Kurumları İç Denetim Faaliyetleri Sürecinin Avrupa Komisyonu İlerleme Raporları Kapsamında Değerlendirilmesi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 11(30), 784-792. doi: <https://doi.org/10.20875/makusobed.628527>

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı - Uluslararası İlişkiler Dairesi. (2004). 2.3. Hayat Boyu Öğrenme için Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi Tavsiye Kararı. Erişim adresi: <https://uluslararasi.yok.gov.tr/Sayfalar/avrupa-yuksekogretim-alani-ile-uyum-projesi/yeterlilikler-cercevesi/hayat-boyu-ogrenme-icin-avrupa-yeterlilik-cercevesi-tavsiye-karari.aspx>

Yükseköğretim Kurulu. (2024). Kadınların Yükseköğretime Erişimi ve Akademideki Ağırlığı Artıyor. Erişim adresi: <https://www.yok.gov.tr/Sayfalar/Haberler/2024/kadinlarin-yuksekogretime-erisimi.aspx#:~:text=T%C3%BCrkiye'deki%20%C3%BCniversitelerde%20toplam%20181.498,olan%20kad%C4%B1n%20akademisyen%20ortalamas%C4%B1n%C4%B1n%20%C3%BCst%C3%BCnde.>

EKLER

Ek 1: 2014-2020 ve 2021-2027 Program Dönemlerine Göre AB Programları Kapsamında Kahramanmaraş'ta Gerçekleştirilen Erasmus+ ve ESC Projelerinin Listeleri

Ek 2: Avrupa Konseyi Avrupa Eğitim Stratejisi 2024-2026 İlk Uygulama Aşamasının Ana Eylemleri

Ek 1: 2014-2020 ve 2021-2027 Program Dönemlerine Göre AB Programları Kapsamında Kahramanmaraş'ta Gerçekleştirilen Erasmus+ ve ESC Projelerinin Listeleri

2014-2020 Program Dönemi Erasmus+ ve ESC Projeleri Listesi

Proje Sırası	Proje Numarası
1	2014-1-EL01-KA201-001328_4
2	2014-1-HU01-KA201-002275_2
3	2014-1-LT01-KA201-000620_2
4	2014-1-TR01-KA102-004925
5	2014-1-TR01-KA103-000808
6	2014-2-TR01-KA105-012055
7	2015-1-PL01-KA219-016502_3
8	2015-1-TR01-KA103-016884
9	2015-1-TR01-KA219-021523_1
10	2015-2-TR01-KA105-023412
11	2016-1-PT01-KA219-022810_2
12	2016-1-TR01-KA102-027235
13	2016-1-TR01-KA102-027445
14	2016-1-TR01-KA102-027464
15	2016-1-TR01-KA102-027885
16	2016-1-TR01-KA102-028983
17	2016-1-TR01-KA102-029565
18	2016-1-TR01-KA102-031459
19	2016-1-TR01-KA102-033353
20	2016-1-TR01-KA103-028881
21	2016-1-UK01-KA219-024314_2
22	2017-1-DK01-KA219-034229_4
23	2017-1-ES01-KA219-037839_4
24	2017-1-RO01-KA219-037417_6
25	2017-1-TR01-KA102-040844
26	2017-1-TR01-KA102-042785
27	2017-1-TR01-KA102-044917
28	2017-1-TR01-KA102-044952
29	2017-1-TR01-KA103-037414
30	2018-1-EL01-KA229-047809_2
31	2018-1-HU01-KA229-047721_2
32	2018-1-PL01-KA229-051045_3
33	2018-1-TR01-KA101-052423
34	2018-1-TR01-KA101-055668
35	2018-1-TR01-KA101-056418
36	2018-1-TR01-KA102-051365
37	2018-1-TR01-KA102-051399
38	2018-1-TR01-KA102-052972
39	2018-1-TR01-KA102-054943

40 2018-1-TR01-KA102-055328
41 2018-1-TR01-KA102-055342
42 2018-1-TR01-KA102-055353
43 2018-1-TR01-KA102-055716
44 2018-1-TR01-KA103-051751
45 2018-1-TR01-KA103-062066
46 2018-1-TR01-KA201-058343
47 2018-1-TR01-KA204-059710
48 2018-1-TR01-KA229-059870_1
49 2019-1-BG01-KA229-062273_2
50 2019-1-BG01-KA229-062582_5
51 2019-1-IT02-KA229-062462_4
52 2019-1-IT02-KA229-063145_4
53 2019-1-PL01-KA229-064878_2
54 2019-1-RO01-KA229-063918_4
55 2019-1-TR01-KA102-063965
56 2019-1-TR01-KA102-066215
57 2019-1-TR01-KA102-066379
58 2019-1-TR01-KA102-067676
59 2019-1-TR01-KA102-068125
60 2019-1-TR01-KA102-068333
61 2019-1-TR01-KA102-071943
62 2019-1-TR01-KA103-065136
63 2019-1-TR01-KA103-065140
64 2019-1-TR01-KA104-066339
65 2019-1-TR01-KA204-077633
66 2020-1-DE03-KA229-077539_3
67 2020-1-NO01-KA229-076414_6
68 2020-1-PL01-KA229-082085_2
69 2020-1-RO01-KA229-080100_5
70 2020-1-SK01-KA229-078360_5
71 2020-1-TR01-KA101-090815
72 2020-1-TR01-KA102-085047
73 2020-1-TR01-KA102-089836
74 2020-1-TR01-KA103-080576
75 2020-1-TR01-KA103-081200
76 2020-1-TR01-KA202-093481
77 2020-1-TR01-KA205-084906

2021-2027 Program Dönemi Erasmus+ ve ESC Projeleri Listesi

Proje Sırası	Proje Numarası
1	2021-1-TR01-ESC51-VTJ-000037218
2	2021-1-TR01-KA121-SCH-000008328
3	2021-1-TR01-KA122-VET-000017497
4	2021-1-TR01-KA131-HED-000004165
5	2021-1-TR01-KA131-HED-000004336
6	2021-1-SK01-KA210-SCH-000031390
7	2021-1-EL01-KA210-SCH-000031445
8	2021-2-TR01-ESC30-SOL-000040010
9	2021-2-TR01-KA220-YOU-000051278
10	2022-1-TR01-ESC51-VTJ-000080520
11	2022-1-TR01-KA121-SCH-000060640
12	2022-1-TR01-KA122-SCH-000078822
13	2022-1-TR01-KA131-HED-000053629
14	2022-1-TR01-KA131-HED-000054061
15	2022-1-TR01-KA151-YOU-000080667
16	2022-1-TR01-KA220-VET-000089931
17	2022-2-BG01-KA210-SCH-000095267
18	2022-2-HR01-KA210-SCH-000094365
19	2023-1-TR01-KA122-ADU-000163304
20	2023-1-TR01-KA122-VET-000164927
21	2023-1-TR01-KA122-VET-000165956
22	2023-1-TR01-KA131-HED-000114190
23	2023-1-TR01-KA131-HED-000162421
24	2023-1-TR01-KA171-HED-000114191
25	2023-1-TR01-KA182-SPO-000166225

EK 2: AVRUPA BİRLİĞİ EĞİTİM STRATEJİSİ 2024-2026 İLK UYGULAMA AŞAMASININ ANA EYLEMLERİ
Bileşen1: Eğitimin demokratik ve sivil misyonunu yenilemek

Eylemler	Sonuçlar	Eğitim seviyesi
Üye Devletlerle işbirliği içinde Avrupa Vatandaşlık Eğitimi Alanı'nın kurulmasına ilişkin yeni bir çerçeve sözleşme geliştirmek.	Standart belirleme	Tüm seviyeler
Okullarda, mesleki eğitim ve öğretimde ve yükseköğretim kurumlarında ve bunlardan yararlanan topluluklarda demokratik eğitim deneyimlerini teşvik etmek.	Savunuculuk ve kapasite oluşturma	Tüm seviyeler
Okullarda şiddet, sürdürülebilir kalkınma vb. konuları ele almak amacıyla Mesleki Eğitim ve Öğretimin yanı sıra müfredatlar arası uygulama için Demokratik Kültür Yetkinlikleri Referans Çerçevesi'nde (RFCDC) kullanımını yaygınlaştırmak ve kolaylaştırmak.	Standart belirleme ve kapasite oluşturma	İlk ve Ortaöğretim
RFCDC ile kaliteli eğitim hakkı arasındaki ilişkiyi açıkça gösteren politikalar ve yönergeler geliştirmek. Buna, başta en marjinalleştirilmiş ve en kırılgan durumdakiler olmak üzere tüm öğrenenlerin kaliteli eğitim hakkına ilişkin yeni bir araç seti de dâhildir.	Standart belirleme	İlk ve ortaöğretim
RFCDC ile Diller için Avrupa Ortak Referans Çerçevesi(CEFR)/CEFR CV ile bağlantılı kaliteli dil eğitimi arasındaki ilişkiyi açıkça gösterecek yönergeler geliştirmek.	Kapasite oluşturma	Tüm seviyeler
Okullardaki müfredatı destekleyecek materyaller oluşturarak, Avrupa vatandaşlarının ortak tarihi miraslarına ilişkin bilgiyle birlikte barındırdıkları çeşitlilik içinde bireysel ve kolektif kimliklerini geliştirmelerine olanak sağlamak.	Savunuculuk	Okul eğitimi
İklim değişikliği de dâhil olmak üzere türü ne olursa olsun krizler ve acil durumlarda kaliteli eğitim sunabilecek sağlıklı, güçlü ve dayanıklı eğitim sistemlerini destekleyecek araçlar geliştirmek.	Standart belirleme	Tüm eğitim seviyeleri
Avrupa Yükseköğretim Alanı'nda devam eden çalışmalara katkıda bulunarak yükseköğretimin temel değerlerinin desteklenmesini teşvik etmek.	Savunuculuk	Yükseköğretim
Avrupa Öğrenci Birliği işbirliğinde öğrenci haklarına ilişkin yasal bir belge hazırlayarak öğrenen haklarını desteklemek.	Standart belirleme	Yükseköğretim
İşbirliği programları yoluyla finanse edilen büyük, ülke temelli projeler ile Üye Devletlerin demokrasi kültürü uygulamalarına destek olmak.	Kapasite oluşturma	Tüm eğitim seviyeleri

Bileşen2: Eğitimin sosyal sorumluluğunu ve duyarlılığını artırmak

Eylemler	Sonuçlar	Eğitim seviyeleri
Politika yapıcılara yönelik, demokratik kültür için çok dilli ve kültürlerarası eğitimin önemine ilişkin temel mesajların ve güncellenmiş kılavuzların yer aldığı CM/Rec(2022)1 ile uyumlu kullanıcı dostu bir derleme hazırlamak.	Kapasite oluşturma	Tüm seviyeler
Demokratik kültür için çok dilli ve kültürlerarası eğitimin önemi hakkındaki Tavsiye Kararını genel çerçeve olarak kullanarak, Dil Eğitimi Politika Profillerinin gözden geçirilmiş ve basitleştirilmiş versiyonunu yeniden oluşturmanın yollarını araştırmak.	Kapasite oluşturma	Tüm seviyeler
Tarih müfredatının, OHTE araştırmasının sonuçlarına ve Hükümetlerarası programdan alınan raporlara ve tavsiyelere dayanarak sosyal uyumu tesis etmenin ayrılmaz bir parçası olarak tarih açısından da dâhil olmak üzere toplumlardaki mevcut çeşitliliği göstermesini sağlamak.	Kapasite oluşturma	Okul eğitimi
Mültecilerin ve göçmenlerin dilsel bakımdan kapsanmasına/ entegrasyonuna ilişkin mevcut kaynakları ve politika yönergelerini yaygınlaştırmak; bunların kullanımına ve etkilerine ilişkin örnekler ve geri bildirim toplamak, tespit edilen eksiklikleri gidermek; Avrupa Konseyi standartlarını ve değerlerini yansıtan, göçmenlere yönelik dil ve toplum bilgisi öğretimi ve sınavlarına ilişkin iyi uygulama örneklerini belirlemek ve paylaşmak.	Savunuculuk	Yetişkin eğitimi
Dil eğitimi alanında aşağıdaki gibi temel alanlarda yeni araçlar geliştirmek ve kapasite oluşturmaya artırmak: - Küresel zorlukların üstesinden gelmeye yönelik 21'inci yüzyıl becerileri - Okul dili ve ya diğer derslerde dil öğretiminde ailede kullanılan dillerin rolü - Dil öğretiminin özerkliği,eleştirelilik,esneklik ve iyilik hali	Standart belirleme	Tüm eğitim seviyeleri
Yeterliliklerin otomatik olarak tanınmasını teşvik ederek ve özellikle kırılgan ve dezavantajlı geçmişleri olan öğrenciler ve personel için öğrenci ve personel hareketliliğinin önündeki engelleri kaldırarak yükseköğretimin uluslararasılaşmasını desteklemek.	Standart belirleme	Yükseköğretim
Avrupa Bilgi Merkezleri Ağı(ENIC'ler) için özel kapasite oluşturmaya yönelik destekleyici bir çerçevede dâhil olmak üzere, Lizbon Tanıma Sözleşmesi ilkelerini yürürlüğe koymak ve ilgili tüm öncelikleri uygulamak.	İzleme /Kapasite oluşturma	Yükseköğretim

Yeterliliklerin tanınması sisteminin daha iyi işlemesi ve özellikle dezavantajlılara yönelik engellerin kaldırılması yönünde çalışmak; farklı sektör ve kurumlarda EQPR(Mülteciler için Avrupa Yeterlilik Pasaportu) kullanımını artırmak ve yaygınlaştırmak, etkisini nicel ve nitel olarak analiz etmek.	Standart belirleme	Yükseköğretim
Veri toplama ve karşılaştırmalı analiz yoluyla eğitimde sahtekârlığın önlenmesi ve izlenmesini teşvik etmek ve güçlendirmek.	Kapasite oluşturma	Yükseköğretim
HISTO-HUB aracılığıyla belirlenen yenilikçi yöntem ve uygulamaları kullanarak, tarih öğretmenleri ve genç araştırmacıların çalıştığı eğitim kurumlarına, çalışmalarının kalitesini muhafaza etmek ve geliştirmek için gereken desteği sağlamak.	Kapasite oluşturma	Yükseköğretim
Kamu makamları için eğitimin sosyal boyutuna ilişkin, eğitim sistemlerinin her düzeyinde eşitliği ve katılımı artırmak amacıyla erken çocukluk eğitimi, ilköğretim, ortaöğretim, mesleki eğitim ve öğretim, yükseköğretim, yetişkin eğitimi ve hayat boyu öğrenmeye yönelik ilkeler ve kılavuzlar geliştirmek.	Standart belirleme	Tüm seviyeler
Demokrasi kültürünü ve eğitim kurumları ile toplulukların ihtiyaçları arasındaki bağlantıları güçlendirmek amacıyla, kamu makamlarına yönelik, eğitime sivil katılım ve topluluk katılımını artırmaya yönelik ilkeler ve yönergeler geliştirmek.	Standart belirleme	Tüm seviyeler

Bileşen3: İnsan haklarına dayalı dijital dönüşüm yoluyla eğitimi ilerletmek

Eylemler	Sonuçlar	Eğitim seviyeleri
Yeni Avrupa Konseyi anlaşması çerçevesinde Yapay Zekâ sistemlerinin eğitimde kullanımına ilişkin yasal açıdan bağlayıcı bir belge hazırlamak.	Standart belirleme	Tüm seviyeler
Eğitim kurumları ile özel ve sivil sektör arasındaki ortaklıklara yönelik bir çerçeve(mekanizma)geliştirmek.	Standart belirleme	Tüm seviyeler
Üye Devletlere dijital vatandaşlık eğitimini ulusal müfredatlarına dâhil etme konusunda rehberlik/yardım etmek amacıyla dijital vatandaşlık eğitimi için müfredat çerçevesi (DCE planlayıcısı) geliştirmek.	Kapasite oluşturma	Okul eğitimi
Avrupa düzeyinde eğitim alanındaki çalışanlar arasında akran öğrenimini ve alışverişi kolaylaştırmak üzere mesleki gelişim çerçevesi oluşturmak.	Kapasite oluşturma	Tüm seviyeler
Yapay Zekâ sistemlerinin ve veri analitiğinin eğitim bağlamlarında kullanımının etkinliği ve daha geniş etkilerine dair kanıt temeli oluşturmak amacıyla bağımsız araştırmaları desteklemek.	Kapasite oluşturma	Yükseköğretim
Ulusal, bölgesel, yerel veya okul/üniversite düzeyinde insan haklarına dayalı dijital dönüşüm politikaları geliştirmeye yönelik yönergeler oluşturmak.	Standart belirleme	Tüm seviyeler
Yükseköğretimde dijitalleşmeyi teşvik etmeye katkıda bulunacak araçlar geliştirmek.	Savunuculuk	Yükseköğretim
Daha etkili ve kapsayıcı dil öğrenimi için hibrit ve karma öğrenme ve öğretme yöntemlerinin kullanılmasını sağlayacak araçlar geliştirmek.	Standart belirleme	Tüm eğitim seviyeleri
Eğitimde dijital sahtekârlığa karşı araçlar geliştirmek.	Standart belirleme	Tüm seviyeler
Dijital vatandaşlık eğitimi Avrupa Günü/Haftasının oluşturulmasıyla birlikte Avrupa Dijital Vatandaşlık Eğitimi Yılı'nı başlatmak.	Savunuculuk	Tüm seviyeler

Kaynak: Avrupa Konseyi Eğitim Bakanları Daimî Konferansı Eğitimin Dönüştürücü Gücü: Evrensel Değerler ve Toplumsal Yenilenme” 26. Oturum Strazburg, Fransa 28-29 Eylül 2023.